

„STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI GMINY MIASTO USTKA NA LATA 2007-2013”

Ustka, październik 2006 rok

Zlecniodawca:

Miasto Ustka

Autor:

Business Mobility International Spółka z o.o.

al. 3-go Maja 11

76-200 Słupsk

tel. (0 59) 8 456 301-302

fax.(0 59) 8 456 303

e-mail: office@bm-intl.2com.pl

http:www.bmintl.com

Kierownik zespołu ekspertów:

prof. dr hab. Marek Dutkowski

Biuro regionalne:

Business Mobility International Spółka z o.o.

ul. Drewsa 4E

61 – 606 Poznań

tel/fax (061) 825 78 60

e-mail: office@bm-intl.2com.pl

Biuro regionalne:

Business Mobility International Spółka z o.o.

ul. Zacisze 6/3

31 – 156 Kraków

tel: (018) 426 13 55

fax (018)426 13 59

e –mail: office@bm-intl.com.pl

Siedziba w Brukseli:

Business Mobility International NV-SA

Rue Wiertz 50/28

1050 Brussels, Belgium

tel. [32-2] 644 36 89

fax [32-2] 648 07 80

www.bm-intl.com

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
CZĘŚĆ A	
AUDYT TURYSTYCZNY	6
WPROWADZENIE DO AUDYTU TURYSTYCZNEGO	7
1.4.1 Uwarunkowania gospodarcze Ustki, stan, funkcjonowanie, struktura i charakter gospodarki miasta, podstawowe specyficzne funkcje miasta oraz uwarunkowania wynikające z walorów ekonomicznych przestrzeni i ze stanu własności gruntów w kontekście zewnętrznych uwarunkowań ekonomicznych	41
1.4.2 Uwarunkowania ekonomiczne w kontekście członkostwa Polski w Unii Europejskiej	43
1.7.1 Współpraca regionalna oraz uczestnictwo w pracach pozarządowych organizacji krajowych i międzynarodowych	56
Promocja marki turystycznej na przykładzie miasta ustki, R. Kuczińska, 2004	62
DIAGNOZA STANU I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU TURYSTYKI W USTCE – ANALIZA SWOT	96
CZĘŚĆ B	
CZĘŚĆ STRATEGICZNA	99
CZĘŚĆ STRATEGICZNA	100
PRIORYTEY, CELE STRATEGICZNE, KIERUNKI DZIAŁANIA	103
WARUNKI REALIZACJI STRATEGII	111
ZEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	112
DZIAŁANIA	117
PODMIOT	117
WSPÓŁPRACUJĄCY	117
OKRES REALIZACJI	117
PROGRAMY OPERACYJNE	125
PLAN FINANSOWY NA LATA 2006 - 2013	138
Analiza sytuacji finansowej Miasta Ustka w latach 2003-2005, z uwzględnieniem planu budżetu samorządu na 2006 rok	140
Projekcja potencjału inwestycyjnego Miasta Ustka na lata 2006 - 2013	148
WIELOLETNI PLAN PRZEDSIĘWZIĘĆ INWESTYCYJNO – ORGANIZACYJNYCH STRATEGII ROZWOJU TURYSTYKI GMINY MIASTO USTKA NA LATA 2007 - 2013	156
MONITORING STRATEGII	165
SPIS TABEL	173
SPIS RYSUNKÓW	174
ANEKS	174

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwoju Turystyki Gminy Miasto Ustka na lata 2007 -2013 podzielono dla jego przejrzystości na dwie części. Pierwsza część pn. **Audyty Turystyczny** miała za zadanie przybliżyć uwarunkowania zewnętrzne na poziomie powiatu, regionu i kraju oraz znaleźć odniesienia do przyjętych założeń rozwoju turystyki na poziomie europejskim - tak ważnym z punktu widzenia przyszłego sposobu finansowania zamierzeń inwestycyjnych zamieszczonych w programach operacyjnych. Zadaniem Audytu było również opisanie uwarunkowań wewnętrznych, czyli całego możliwego do zidentyfikowania potencjału turystycznego Miasta Ustki.

Każde z uwarunkowań zamknięte odrębnym rozdziałem zostało przez autorów opracowania podsumowane stosownymi wnioskami, które były podstawą formułowania analizy SWOT i diagnozy stanu. Te dwa ostatnie elementy kończyły część audytową strategii i jednocześnie były początkiem drugiej części dokumentu pn. **Część Strategiczna**.

Założeniem tego jednego z dwóch głównych rozdziałów Strategii Turystyki było wskazanie priorytetów rozwoju turystyki w Ustce i ich powiązanie z dokumentami wyższego rzędu oraz wskazanie na cele strategiczne i powiązane z nimi kierunki działania.

To właśnie wskazane w tym opracowaniu kierunki działania w zakresie rozwoju społeczno – gospodarczego powiązanego z szeroko rozumianym obszarem turystyki Gminy Miasto Ustka wyznaczyły w dalszej części opracowania tytuły programów operacyjnych i przyporządkowanych im projektów.

W ten logicznie uporządkowany sposób dokument przeszedł drogę od ogólnie sformułowanych pojęć, jakim była np. Misja do szczegółów, jakie zawierają zidentyfikowane w poszczególnych projektach konkretne zadania przeznaczone do realizacji w perspektywie do roku 2013.

Trzeba przy tej okazji podkreślić, że wpisane przedsięwzięcia organizacyjne i inwestycyjne wzięły swój początek już z istniejących i zatwierdzonych dokumentów strategicznych miasta. Jednak intencją autorów tego opracowania było danie możliwości zgłaszania zadań do programów operacyjnych przez jednostki samorządowe Miasta Ustki, organizacje pozarządowe, środowiska biznesowe i zorganizowane grupy mieszkańców miasta. Stąd opracowano wzór Wniosku Przedsięwzięcia Inwestycyjnego, który był dostępny na stronach internetowych Gminy Miasto Ustka dla wszystkich mieszkańców miasta i inwestorów. Formuła „wniosku” w intencji władz miasta i autorów opracowania obowiązywać ma do końca 2013 roku, stąd zakłada się, że strategia w części obejmującej programy operacyjne i Wieloletni Plan Inwestycyjny ma charakter otwarty i corocznie będzie w wyznaczonym terminie uzupełniana o nowe projekty i przedsięwzięcia inwestycyjne. W związku z tym dokument ten winien być corocznie aktualizowany, a zwłaszcza zawarta w nim analiza finansowa będąca obrazem finansów gminy wynikającym z przyjętych planów inwestycyjnych w obszarze szeroko rozumianej turystyki.

Przeprowadzona w części strategicznej analiza finansowa ocenia zdolność miasta do realizacji planowanych inwestycji w kontekście całego budżetu miasta oraz możliwych montażu finansowych opartych na Funduszach Strukturalnych Unii Europejskiej, Partnerstwie Publiczno – Prywatnym oraz na innych, dostępnych pozabudżetowych dotacjach, subwencjach, kredytach i pożyczkach.

Monitorowanie Strategii Rozwoju Turystyki Gminy Miasto Ustka na lata 2006 -2013 oparto na wskaźnikach produktu i rezultatu przypisanych poszczególnym kierunkom działania w części strategicznej tego dokumentu.

CZĘŚĆ A

AUDYT

TURYSTYCZNY

AUDYT TURYSTYCZNY

WPROWADZENIE DO AUDYTU TURYSTYCZNEGO

Uzdrowisko Ustka to jedno z najpiękniejszych i najbardziej znanych kurortów nadmorskich w Polsce. Posiada niepowtarzalne walory kulturowo-przyrodnicze jak również leczniczy klimat, co w pełni sprzyja rozwojowi turystyki uzdrowskiej - jak pisze Pani Magdalena Bugno jedna z kilku autorów prac dyplomowych poświęconych Ustce. Po przeczytaniu audytu, aż prosi się dodać do cytowanej turystyki uzdrowskiej również wypoczynkową i rekreacyjną wtedy słowo kurort nabiera pełnego znaczenia, a przypadku Ustki winno być poprzedzone przymiotnikiem europejski.

Głównym celem audytu było dokonanie diagnozy sytuacji, w jakiej znajduje się turystyka w Ustce. Aby ten cel osiągnąć wykorzystano dane ze źródeł wtórnych oraz pierwotnych, aby uzyskać materiał, który po poddaniu analizie pozwolił na określenie uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych rozwoju turystyki w Ustce i dokonanie ich oceny.

Znaczącym elementem dla zdiagnozowania możliwości rozwoju turystyki w Ustce są uwarunkowania zewnętrzne występujące w Unii Europejskiej oraz na szczeblu krajowym i regionalnym. Stąd jednym

z zadań audytu było wskazanie na główne czynniki warunkujące rozwój tej dziedziny gospodarki

w Europie, Polsce i Pomorskiem. Przy określaniu uwarunkowań zewnętrznych posłużono się aktami prawnymi dotyczącymi turystyki w Unii Europejskiej, Polsce i regionie oraz dokumentami zawierającymi prognozy, wyniki badań marketingowych, strategiami i planami działań podmiotów działających w obszarze turystycznym na szczeblu ponadlokalnym.

Aby określić uwarunkowania wewnętrzne rozwoju turystyki w Ustce skupiono się głównie

na określeniu potencjału turystycznego Ustki. Na podstawie źródeł pierwotnych i wtórnych dokonano analizy elementów atrakcyjności turystycznej takich jak: walory naturalne, kulturowe, zasoby infrastruktury turystycznej oraz istniejących produktów turystycznych. Uwarunkowania wewnętrzne opracowane zostały na podstawie ogólnie dostępnych danych statystycznych US w Gdańsku, GUS, danych opracowanych przez Pomorską Organizację Turystyczną oraz danych pozyskanych od podmiotów gospodarczych i instytucji publicznych odpowiedzialnych za poszczególne fragmenty życia społeczno – gospodarczego miasta. W tej części audytu wykorzystano również informacje zawarte w strategiach, planach działań, planach zagospodarowania przestrzennego dotyczących bezpośrednio miasta Ustka. Należy przy tym pamiętać, że ideą audytu nie był rozstrzygnięcie kwestii ilościowych w obszarach usług turystycznych, ale wskazanie na skalę zidentyfikowanych zjawisk, danych i relacji zachodzących pomiędzy trwałymi i okresowymi (sezonowymi) podmiotami turystyki

w Ustce.

Prace nad stworzeniem *Strategii Rozwoju Turystyki w Ustce* poprzedziły i towarzyszyły jej spotkania

i rozmowy z przedstawicielami przedsiębiorstw, instytucji, władz lokalnych i innych podmiotów zainteresowanych rozwojem turystyki. Celem spotkań było zebranie informacji i opinii, które stały się podstawą do sformułowania wizji rozwoju turystyki w Ustce.

Zebrane informacje i dane uporządkowano wg stopnia szczegółowości, podejmowanej tematyki, jak również skali geograficznej, których dotyczą. Posegregowane wg podanych kryteriów informacje posłużyły jako podstawa do zdiagnozowania, jakie w danym obszarze otoczenia, istnieją lub mogą wystąpić w przyszłości szanse lub zagrożenia dla rozwoju turystyki w Ustce, jak również do identyfikacji mocnych i słabych stron tych zasobów miasta, które decydują o rozwoju turystyki. Diagnoza, przy uwzględnieniu przyjętej wizji rozwoju turystyki w Ustce, stała się podstawą

do podjęcia prac nad częścią strategiczną opracowania i punktem odniesienia przy określaniu priorytetów i celów szczegółowych, które mają przybliżyć realizację wizji.

W audycie wykorzystano następujące źródła danych i informacji:

a) pierwotnych:

- dane zebrane podczas spotkań z przedstawicielami władz miasta oraz pracownikami Urzędu Miejskiego w Ustce, jak również jednostek organizacyjnych miasta,
- wyniki rozmów i dyskusji podczas spotkań konsultacyjnych oraz rozmów bezpośrednich z właścicielami bazy noclegowej i gastronomicznej, turystami, przedstawicielami organizacji turystycznych i pozarządowych działających w szeroko rozumianym sektorze turystycznym,
- własne badania ankietowe.

b) wtórnych:

- 1) Strategiczny program ekorozwoju Ustki” (wyd.1996),
- 2) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Ustka,
- 3) Budżet Miasta Ustki wraz z WPI za lata 2002 – 2006 i projekcje na dalsze lata,
- 4) Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Miasto Ustka (2005),
- 5) Promocja marki turystycznej na przykładzie miasta Ustki (R.Kuczińska,2004),
- 6) SPA Pomorskie /Kurorty Pomorza (POT, 2005),
- 7) Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego (Urz. Marszałkowski 2005),
- 8) Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Pomorskim (Urz. Marszałkowski,2005),
- 9) Regionalny Program Operacyjny województwa Pomorskiego (Urz. Marszałkowski,2005),
- 10) Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Słupskiego (Starostwo Powiatowe w Słupsku,2005),
- 11) Plan Promocji Miasta Ustki na rok 2006, (U.M.w Ustce),
- 12) Rocznik Statystyczny Województwa Pomorskiego 2004”,
- 13) Biuletyny Statystyczne Województwa Pomorskiego za I, II kwartał 2006 r.,
- 14) Publikacje Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie,
- 15) Raport o Stanie Zagospodarowania Województwa Pomorskiego (Urz. Marszałkowski 2006),
- 16) Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007 – 2013”, (Min. Gospodarki i Pracy),
- 17) Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2007 – 2013, (Min. Gospodarki i Pracy),
- 18) Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007 – 2013”, (Min. Gospodarki i Pracy).
- 19) Fundusze inicjatyw Unii Europejskiej przeznaczone na wsparcie turystyki, (Min. G i P),
- 20) Środki na wspieranie MSP branży turystycznej”, (Min. Gospodarki i Pracy),
- 21) Raporty, materiały pilotażowe, badania stanu turystyki i rynku turystycznego oraz aktywności turystycznej opracowane przez Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Departament Turystyki,
- 22) Uwarunkowania i kierunki rozwoju turystyki w województwie pomorskim”(PART,2006),
- 23) Finansowanie rozwoju turystyki ze środków Unii Europejskiej. Poradnik dla samorządów terytorialnych, przedsiębiorców turystycznych i organizacji pozarządowych”,
- 24) Artykuły w czasopiśmie naukowych,
- 25) Publikacje i opracowania historyczne,
- 26) Oficjalne strony internetowe U.M. w Ustce, jednostek miejskich, Usteckich instytucji publicznych, podmiotów prywatnych i in.

UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE I ICH KONSEKWENCJE DLA ROZWOJU TURYSTYKI W USTCE

1.1. UWARUNKOWANIA PRAWNO- POLITYCZNE MAKROOTOCZENIA

Działania Unii Europejskiej dotyczące turystyki lub dziedzin bezpośrednio związanych z jej rozwojem

Unia Europejska nie ma podstaw prawnych do bezpośredniego kreowania wspólnej polityki

w dziedzinie turystyki.¹ Dziedzina ta należy do kompetencji państw członkowskich UE. Jednakże znaczenie sektora turystycznego dla gospodarki krajów europejskich sprawia, że Unia Europejska podejmuje działania zmierzające do zacieśnienia współpracy pomiędzy krajami Unii oraz określenia pożądanych kierunków rozwoju turystyki. Turystyka jest ściśle powiązana z innymi dziedzinami gospodarki, co powoduje, że mają do niej zastosowanie liczne przedsięwzięcia i akty prawa europejskiego podejmowane w tych dziedzinach, a które znajdują się bezpośrednio w kompetencji Unii Europejskiej (takie jak transport, ochrona środowiska, bezpieczeństwo konsumentów, podatki i in.). W związku z tym, istotnym zadaniem realizowanym przez Komisję Europejską jest zapewnienie, by interesy sektora turystycznego zostały wzięte pod uwagę przy opracowywaniu aktów prawnych, programów wsparcia i innych przedsięwzięć podejmowanych w dziedzinach, które mają wpływ na turystykę.

Pierwszym istotnym wyrazem zainteresowania Wspólnoty rozwojem turystyki było utworzenie w 1986 r. Komitetu Doradczego Turystyki, będącego płaszczyzną wymiany informacji na temat działań na rzecz rozwoju turystyki podejmowanych w krajach członkowskich.

W 1992 r. ogłoszono Decyzję Rady Wspólnoty (Decyzja Rady z 13 lipca 1992 r., 92/421/EEC) dotycząca zamierzeń w zakresie wsparcia sektora turystycznego. W tym dokumencie uchwalono

m. in. wolę podjęcia działań na rzecz:

- poprawy wiedzy na temat sektora turystyki i poprawy spójności działań Wspólnoty poprzez wykonywanie badań sektora, rozwój statystyk dotyczących turystyki, konsultacje z przedstawicielami branży turystycznej;
- zmniejszenia sezonowości ruchu turystycznego poprzez wsparcie działań, wymiany informacji i doświadczeń sprzyjających osiągnięciu tego celu;
- inicjatyw mających na celu rozwój turystyki podejmowanych na szczeblu międzynarodowym, zwłaszcza transgranicznych lub polegających na współpracy pomiędzy miastami, jak również zmierzających do wdrożenia nowych technologii, polegających na współpracy z krajami spoza Wspólnoty, oraz pilotażowych programów współpracy pomiędzy jednostkami publicznymi oraz prywatnymi w upadających regionach turystycznych;
- ochrony konsumentów, nabywców produktów turystycznych;
- popularyzacji wiedzy i promocji dziedzictwa europejskiego, w tym kultury, tradycji i stylu życia, poprzez wsparcie dla inicjatyw tworzenia europejskich szlaków kulturowych, wspieranie wiedzy i doświadczeń w tym zakresie;
- wzięcia pod uwagę wymogów środowiska w odniesieniu do rozwoju turystyki poprzez wsparcie działań mających na celu wzrost świadomości ekologicznej oraz innych inicjatyw w turystyce, zwłaszcza międzynarodowych, przyjaznych dla środowiska;

¹ http://www.mos.gov.pl/1materiały_informacyjne/archiwum/nppc_aneksy/roz24.html oraz J. Gospodarek, *Prawo Turystyczne w zarysie*, Bydgoszcz – Warszawa 2003.

- rozwoju turystyki socjalnej;
- rozwoju turystyki dzieci i młodzieży;
- szkoleń oraz wypracowywania standardów w zakresie nauczania turystyki oraz umiejętności przedstawicieli branży turystycznej, wymianę wiedzy i doświadczeń m. in. poprzez współpracę międzynarodową;
- promocji turystyki europejskiej poza granicami Wspólnoty.

Wspomniany dokument zaowocował m. in. powstaniem raportu Komisji Europejskiej na temat działań podejmowanych na szczeblu UE, powiązanych z sektorem turystyki (*Community measures affecting tourism* 2000; SEC(2002) 300²).

Dalsze prace instytucji europejskich nad wykorzystaniem ekonomicznym i społecznym potencjału sektora turystycznego zaowocowały Komunikatem Komisji dla Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno – Gospodarczego i Społecznego i Komitetu Regionów z dnia 13 listopada 2001 roku – wspólnie pracując dla przyszłości turystyki europejskiej (*Working together for the future of European Tourism*), COM (2001) 665 finalny dokument zawierał odniesienie do następujących problemów:

- ułatwianie wymiany i rozpowszechniania informacji, szczególnie z wykorzystaniem nowych technologii,
- poprawa procesu nauczania w celu podwyższenia umiejętności kadry turystycznej,
- poprawa jakości produktów turystycznych,
- promowanie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju w turystyce,
- zarządzanie wpływem i wykorzystaniem nowych technologii i wymiany informacji na sektor turystyczny.

Działania powiązane z powyższymi obszarami wyznaczają kierunki aktywności Unii Europejskiej.

Wymianie informacji pomiędzy różnymi stronami i partnerami służyć ma Forum Turystyki, organizowane corocznie od 2002 r., które rozszerza zakres działań Komitetu Doradczego Turystyki³.

Wyrazem woli współpracy krajów członkowskich Unii Europejskiej w dziedzinie turystyki jest także Uchwała Rady Ministrów UE z dnia 21 maja 2002 roku w sprawie przyszłości turystyki europejskiej (2002/C 135/1). W dokumencie tym zwraca się uwagę, że jakkolwiek polityka wspólnotowa w takich obszarach jak: transport, środowisko, nowe technologie, higiena żywienia, energie, podatki oddziałuje bezpośrednio na sektor turystyczny, jednak nie zawsze interesy tego sektora są brane pod uwagę przed podjęciem decyzji o sposobie oddziaływania w obrębie wspomnianych obszarów. Dokument ten zawiera propozycje zmian istniejącej sytuacji, przede wszystkim poprzez wykorzystanie potencjału instytucji i organów doradczych UE, zacieśnienia dialogu pomiędzy nimi oraz przedstawicielami branży turystycznej oraz międzynarodowymi organizacjami turystycznymi. Zachęca się jednocześnie do wymiany informacji pomiędzy krajami członkowskimi w zakresie obowiązującego prawa oraz do wypracowania wspólnych metod oceny funkcjonowania sektora turystycznego, co umożliwi dokonywanie porównań na szczeblu międzynarodowym.

Cele i kierunki działań UE w sferze turystyki określone są ponadto w następujących dokumentach⁴:

1. Komunikat Komisji do Rady, Parlamentu Europejskiego, Europejskiego Komitetu Gospodarczego i Społecznego oraz Komitetu Regionów z dnia 25 listopada 2003 roku – Podstawowe kierunki dotyczące zrównoważonego rozwoju turystyki europejskiej (*Basic orientations for the sustainability of European Tourism*);
2. Konkluzje Rady Unii Europejskiej z 18 kwietnia 2005 roku w sprawie zrównoważonego rozwoju turystyki europejskiej
3. Wzrost i Zatrudnienie – zintegrowane wytyczne na lata 2005 – 2008 wraz z zaleceniem Komisji w sprawie ogólnych wytycznych dla polityk gospodarczych państw członkowskich oraz wspólnoty oraz wnioskiem dotyczącym decyzji Rady w sprawie wytycznych dla polityk zatrudnienia państw członkowskich.

² <http://europa.eu.int/comm/enterprise/services/tourism/policy-areas/measures.htm>

³ <http://europa.eu.int/comm/enterprise/services/tourism/tourisme.htm>

⁴ Źródło: *Projekt Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2007 – 2013*, Dokument Rządowy przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 21 czerwca 2005 roku, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa, czerwiec 2005 r.

Polityka Unii Europejskiej względem turystyki jest realizowana m. in. poprzez skierowanie w ten obszar aktywności środków finansowych poprzez fundusze: Fundusz Spójności, Fundusze Strukturalne oraz Fundusz Społeczny. Są one przeznaczone m. in. na rozbudowę infrastruktury turystycznej, wspieranie sektora małych i średnich przedsiębiorstw oraz kształcenie kadry. Należy zwrócić uwagę, że dla rozwoju turystyki istotne znaczenie mają także środki przeznaczone na inne cele m. in. na rozwój kultury, transportu, ochronę środowiska, edukację.

Unia Europejska poprzez swoje prawodawstwo wywiera bezpośredni wpływ na funkcjonowanie podmiotów branży turystycznej, tworząc dyrektywy związane tematycznie z tą dziedziną gospodarki i nakładając w ten sposób na kraje członkowskie obowiązek dostosowania krajowego prawodawstwa do zawartych w dyrektywach wymogów. Dyrektywy związane tematycznie z sektorem turystyki mają głównie na celu ochronę praw konsumenta, jak również uznawanie uprawnień w zakresie zawodów związanych z turystyką. Odpowiednia dyrektywa reguluje także sprawy związane ze sprawozdawczością statystyczną w turystyce. Ponadto instytucje UE wydają zalecenia, jednakże nie mają one charakteru zobowiązującego dla krajów członkowskich.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie najważniejszych aktów prawnych Unii Europejskiej związanych tematycznie z funkcjonowaniem sektora turystyki.

Tab. 1. Dyrektywy i zalecenia Unii Europejskiej dotyczące turystyki⁵.

Lp.	Podstawa prawna	Opis
1.	Układ Europejski	
	Zgodnie z Art. 88 Układu Europejskiego strona polska oraz unijna powinny intensyfikować i rozwijać wzajemną współpracę, w szczególności przez: wprowadzanie ułatwień w dziedzinie wymiany turystycznej, zwiększanie przepływu informacji (banki danych, sieci międzynarodowe), sprzyjanie przepływowi <i>know-how</i> w drodze szkoleń, programów wymiany, seminariów, realizację przedsięwzięć o charakterze międzynarodowym.	
2.	Traktat ustanawiający Konstytucję dla Europy	
	Część III – Polityki i Funkcjonowanie Unii – Tytuł III – Polityki i Działania Wewnętrzne – Rozdział V – Dziedziny, w których Unia może podejmować działania wspierające, koordynujące lub uzupełniające – sekcja 4 – Turystyka – Artykuł III – 281 (Official Journal C 210, 16/12/2004 P. 0126 – 0126). Unia uzupełnia działania Państw Członkowskich w sektorze turystycznym, w szczególności poprzez wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw Unii w tym sektorze. <u>W tym celu działania Unii skierowane są na:</u> a) zachęcanie do tworzenia korzystnego środowiska dla rozwoju przedsiębiorstw w sektorze turystyki, b) wspieranie współpracy między Państwami Członkowskimi, w szczególności poprzez wymianę dobrych praktyk.	
3.	Dyrektywa 94/47/EEC z 16 października 1994 r. o ochronie nabywców prawa do korzystania z nieruchomości na podstawie czasowego udziału	
	Dyrektywa odnosi się do sytuacji korzystania z obiektów turystycznych lub ich części w czasie ściśle oznaczonym, za odpowiednią opłatą zryczałtowaną i wiąże się z obowiązkiem pokrywania kosztów korzystania z danego obiektu, co jest powszechnie określane angielską nazwą <i>time-sharing</i> . Dyrektywa ta nie przesądziła o konstrukcji prawnej <i>time-sharingu</i> , pozostawiając to ustawodawcom krajowym.	
4.	Dyrektywa 90/314/EEC z 13 czerwca 1990 r. o podróżach turystycznych za cenę zryczałtowaną	
	Cechą charakterystyczną tej Dyrektywy jest podejście do podróży turystycznych jako oznaczonego pakietu usług oferowanych za łączną cenę, obejmującego nie mniej niż dwie usługi turystyczne (transport, zakwaterowanie, inne usługi turystyczne) trwające ponad 24 godziny albo obejmujące nocleg. Konsument nabywający taki pakiet usług ma zapewnioną ochronę dzięki określeniu we wskazanej dyrektywie zakresu odpowiedzialności organizatora i sprzedawcy (pośrednika) podróży turystycznej, nałożonym na te podmioty obowiązkom w zakresie informowania klientów o ważnych dla nich kwestiach oraz ograniczeniom co do możliwości zmiany ceny podróży i innych postanowień umownych oraz odstąpienia od umowy przez organizatora. Takiej ochronie konsumenta służy również wyznaczenie minimalnej treści umowy o podróż turystyczną, zawarte w aneksie do wspomnianej dyrektywy.	
5.	Pozostałe Dyrektywy: 68/367/EEC; 68/368/EEC; 75/368/EEC; 82/4707 EEC	
	Przy tworzeniu jednolitego rynku usług turystycznych Unii Europejskiej istotną rolę odegrały Dyrektywy znoszące bariery uniemożliwiające lub utrudniające podejmowanie i prowadzenie w państwach członkowskich działalności w dziedzinie hotelarstwa, gastronomii, przewoźnictwa, pilotażu transportu itp.	

⁵ Źródło: J. Gospodarek, *Prawo Turystyczne w zarysie*, Bydgoszcz – Warszawa 2003.

Lp.	Podstawa prawna	Opis
6.	Zalecenie Rady 86/665/EEC z 22 grudnia 1986 r. w sprawie ujednolicenia systemu informacji hotelowej	
	Akt ten zmierza do ochrony gości hotelowych przed wprowadzającymi w błąd informacjami co do standardu hoteli i innych obiektów hotelarskich oraz zakresu świadczonych przez nie usług hotelarskich. Aneks I do tego zalecenia określa rodzaj i zakres informacji, które powinny być zamieszczane w oficjalnych informatorach o obiektach hotelarskich. Aneks II zawiera ujednolicone oznaczenia graficzne urządzeń, możliwości i rodzajów świadczeń oferowanych w danym obiekcie hotelarskim.	
7.	Dyrektywa 85/577/EEC z 20 grudnia 1985 r. w sprawie ochrony konsumenta w umowach zawartych poza lokalem przedsiębiorstwa.	
8.	Dyrektywa 93/13/EEC z 5 kwietnia 1993 r. o niedozwolonych klauzulach w umowach konsumenckich.	
9.	Dyrektywa 97/7/EC z 20 maja 1997 r. o ochronie konsumentów w umowach zawieranych na odległość.	
10.	Dyrektywa 98/27/EC z 19 maja 1998 r. o nakazach zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów.	
11.	Dyrektywa 95/57 dotycząca zbierania danych statystycznych w obszarze turystyki.	

Z punktu widzenia *acquis communautaire*⁶ gminy są traktowane jako część administracji publicznej państwa członkowskiego UE^{7,8}

Z chwilą przystąpienia Polski do Unii Europejskiej zaczęły obowiązywać przewidziane w art. 91 Konstytucji RP zasady określające stosunek prawa wspólnotowego do prawa krajowego, tj. zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego wobec prawa państw członkowskich oraz zasada bezpośredniego stosowania. Obowiązywanie tych zasad jest o tyle istotne dla władz samorządowych, że powoduje znaczącą zmianę w katalogu źródeł prawa stanowiących podstawę funkcjonowania administracji publicznej. Obok norm krajowego porządku prawnego administracja samorządowa zobowiązana jest do stosowania norm pierwotnego i wtórnego prawa wspólnotowego.

Prawo Wspólnoty Europejskiej ma w dominującej części charakter gospodarczy. To ono jest głównym (aczkolwiek nie jedynym) środkiem, za pomocą którego realizuje się szeroko rozumiana integracja ekonomiczna państw UE. Gminy są jednostkami gospodarczymi jednolitego rynku Unii Europejskiej, gdyż po pierwsze, korzystają z uregulowań kształtujących jego działanie współuczestnicząc jako podmioty gospodarujące w obrocie handlowym a po drugie, mają do nich zastosowanie istotne ograniczenia wynikające z ochrony tego rynku przed zniekształceniami konkurencji lub zaburzeniami jego funkcjonowania spowodowanymi brakiem wyraźnego rozdziału pomiędzy spełniającymi także funkcje władcze organami działającymi w sektorze publicznym a sektorem prywatnym. Ograniczenie to wynika z prawa Unii Europejskiej, nawet chociażby konkretne akty prawne, które mają zastosowanie do gmin miały postać ustaw lub aktów niższego rzędu wydanych przez parlament krajowy.

Reasumując, można najogólniej stwierdzić, iż prawo europejskie ma na gminy wpływ w trzech obszarach:

- po pierwsze, w istotnym stopniu określa warunki makroekonomiczne ich funkcjonowania,
- po drugie, tworzy narzędzia wspomagające (w szczególności o charakterze finansowym),
- po trzecie, tworzy nowe zadania w stosunku do gmin lub też znacząco modyfikuje zadania

⁶ Rzecz dzieje zwane *acquis de l'Union* – dorobek prawny Wspólnoty Europejskiej oraz Unii Europejskiej obejmujący tak prawo stanowione, jak i orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości, zasady prawa WE oraz wspólne podstawowe zasady konstytucyjne państw członkowskich UE. Pod pojęciem tym należy rozumieć ujednolicanie, dostosowywanie, uzgadnianie lub zbliżanie regulacji prawnych państw członkowskich do całokształtu dorobku prawnego Wspólnoty Europejskiej, który obejmuje wszystkie uchwalone w jej ramach akty prawne.

⁷ Źródło: *Polskie samorządy a prawo Unii Europejskiej*, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej, luty 2005 r.; A. Nowak – Far, *Funkcjonowanie gmin w Unii Europejskiej*, Poznań 2002; *Samorząd terytorialny a prawo UE*, Urząd Komitetu Integracji Europejskiej.

⁸ Źródło: A. Nowak – Far, *Funkcjonowanie gmin w Unii Europejskiej*, Poznań 2002.

już istniejące (powodując także konieczność wypracowania nowych kompetencji).

Jak to wynika z art. 5 TWE, Unia Europejska nie reguluje wszystkich sfer działania gmin. W zakresie kompetencji wspólnych z państwami członkowskimi musi się ona kierować zasadą subsydiarności pozostawić wiele istotnych kwestii do regulacji prawodawców krajowych.

Polityka rozwoju turystyki na szczeblu krajowym i jej podstawy prawne

Stanowisko organów państwowych w sprawie rozwoju turystyki wyznacza kierunki i ramy dla tworzenia planów rozwoju na szczeblu lokalnym⁹.

Największe znaczenie w kontekście tworzenia strategii rozwoju turystyki w Gminie Miejskiej Ustka ma projekt „Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2007 – 2013” Dokument Rządowy przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 21 czerwca 2005 roku. Został on stworzony w powiązaniu z innymi dokumentami rządowymi oraz obowiązującymi aktami prawnymi i innymi dokumentami w dziedzinie turystyki na szczeblu krajowym oraz międzynarodowym.

Dokument ten zawiera określenie priorytetowych obszarów rozwojowych w turystyce, do których zaliczono: rozwój produktów turystycznych, rozwój zasobów ludzkich, wsparcie marketingu, kształtowanie przestrzeni turystycznej oraz wsparcie instytucjonalne. Uszczegółowienie celów

i działań Strategii zawiera tab. 3. Realizacja postawionych celów polegać będzie m. in. na prowadzeniu badań regionalnych i horyzontalnych (dotyczących różnych rodzajów działalności turystycznej), organizacji systemu szkoleń i staży, tworzeniu metodologii i rozwiązań modelowych

(np. modeli rozwiązań prawno- administracyjnych lub modeli współpracy samorządów z podmiotami prywatnymi), jak również tworzenie odpowiednich prorozwojowych procedur prawnych

(np. umożliwiających tworzenie partnerstwa publiczno- prywatnego). Dokument zawiera m. in. deklarację działania na rzecz zwiększenia dostępności regionów turystycznych poprzez rozwój transportu. Planuje się wsparcie dla projektów innowacyjnych, m. in. w zakresie bezpieczeństwa oraz przyjaznych dla środowiska.

Zadania z obszaru wsparcia marketingowego realizowane są za pośrednictwem Polskiej Organizacji Turystycznej oraz regionalnych i lokalnych organizacji turystycznych. Zadania tych instytucji polegają na promocji Polski jako kraju atrakcyjnego turystycznie, a ponadto polegają na tworzeniu systemu informacji turystycznej. W tym przypadku Strategia kładzie nacisk na potrzebę koordynację działań marketingowych, a przez to zwiększenie ich efektywności oraz zastosowanie nowych technologii

w procesie tworzenia systemu IT.

Zgodność przyjętych kierunków rozwoju na szczeblu lokalnym z priorytetami przyjętymi na szczeblu krajowym i regionalnym ułatwia pozyskanie środków na ich realizację np. przez samorządy lokalne. Jednym z instrumentów realizacji polityki Państwa są Regionalne Programy Operacyjne, które służą realizacji Narodowego Planu Rozwoju - Podstawy Wsparcia na lata 2007–2013. Rozwijają one cele Narodowego Planu Rozwoju określając priorytety, kierunki i wysokość środków przeznaczonych na realizację polityki regionalnej państwa. W okresie tworzenia strategii turystyki dla miasta Ustka RPO oczekiwały na zatwierdzenie przez Rząd RP.

Państwo odgrywa także rolę regulacyjną w stosunku do sektora przedsiębiorstw turystycznych. Rola ta wynika m. in. z dostosowania polskiego prawa do ustawodawstwa UE. Regulacje w tym wypadku dotyczą głównie działalności hotelarskiej, biur podróży oraz świadczenia usług pilotażu i przewodnictwa turystycznego i zostały wprowadzone Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (Dz.U. z 2004r., Nr 223, poz. 2268). Miały one istotne znaczenie dla uporządkowania polskiej branży turystycznej i poprawę kwalifikacji kadry turystycznej poprzez wymogi stawiane osobom tworzącym usługi turystyczne i zaangażowanym w ich świadczenie. Wprowadzenie minimalnych wymogów w stosunku do obiektów świadczących klientom usługi hotelarskie oraz wprowadzanie kategoryzacji obiektów hotelarskich także przyczyniło się do uporządkowania i stworzenia przejrzystego z punktu widzenia klientów systemu wskazującego na poziom i zakres świadczonych usług.

Wśród aktów prawnych dotyczących turystyki lub dziedzin bezpośrednio związanych z jej rozwojem obowiązujących na terenie Rzeczypospolitej Polskiej należy wymienić te

⁹ <http://www.mgip.gov.pl/Prawo/Obowiazujace+prawo/Turystyka/> oraz *Kompendium wiedzy o turystyce*, praca zbiorowa pod red. G. Gołębskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005.

zawarte w poniższej tabeli.

Tab. 2. Akty prawne odnoszące się do turystyki – obecnie obowiązujące w Polsce¹⁰.

Lp.	Akt prawny	Opis
1.	Konstytucja RP z dn. 2 kwietnia 1997 r., obowiązująca od 17 października 1997 r.	
		Art. 68 Konstytucji RP w ust. 5 zobowiązuje władze publiczne do popierania rozwoju kultury fizycznej, co ma następować m.in. poprzez rozwijanie różnych form turystyki aktywnej.
2.	Ustawa z dn. 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych - tekst jednolity (Dz. U. z 2004 r., Nr 223, poz. 2268)	
		Dokument ten stanowi podstawowy akt normatywny rangi ustawy regulujący zagadnienia turystyki. Ustawa określa warunki świadczenia przez przedsiębiorców usług turystycznych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także za granicą, jeżeli umowy z klientami o świadczenie tych usług są zawierane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
3.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dn. 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie (Dz. U. z 2004 r., Nr 188, poz. 1945)	
		Rozporządzenie określa m.in.: 1) wymagania dla poszczególnych rodzajów i kategorii obiektów hotelarskich co do wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, w tym usług gastronomicznych; 2) minimalne wymagania co do wyposażenia innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie; 3) sposób prowadzenia ewidencji obiektów hotelarskich oraz innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie.
4.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dn. 28 czerwca 2001 r. w sprawie opłat związanych z zaszeregowaniem obiektu hotelarskiego (Dz. U. z dnia 13 lipca 2001 r., nr 72, poz. 751 ze zm. Dz. U. z 2001 r., nr 128, poz. 1427)	
		Rozporządzenie określa wysokość i tryb pobierania opłat za dokonanie oceny spełniania przez obiekt hotelarski wymagań niezbędnych do zaszeregowania obiektu do określonego rodzaju i kategorii.
5.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dn. 16 sierpnia 2004 r. w sprawie przewodników turystycznych i pilotów wycieczek (Dz. U. Nr 188, poz. 1944)	
		Rozporządzenie określa m.in.: 1) wykaz miast, w których wykonywanie zadań przewodnika turystycznego wymaga posiadania uprawnień przewodnika miejskiego; 2) warunki, jakie powinien spełniać organizator szkolenia ubiegający się o upoważnienie do szkolenia przewodników turystycznych i pilotów wycieczek; 3) miasta i obszary, na których organizatorzy turystyki mają obowiązek zapewnienia opieki przewodnika turystycznego;
6.	Ustawa z dn. 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. nr 173, poz. 1807)	
		Ustawa reguluje podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zadania organów administracji publicznej w tym zakresie.
7.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 27 kwietnia 2004 r. w sprawie stażu adaptacyjnego oraz testu umiejętności przeprowadzanych w toku postępowania w sprawie uznania nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do wykonywania zawodu przewodnika turystycznego (Dz. U. Nr 101, poz. 1037)	
		Rozporządzenie określa: 1) warunki, sposób i tryb odbywania stażu adaptacyjnego, sposób i tryb wykonywania nadzoru nad odbywaniem stażu oraz oceny nabytych przez wnioskodawcę umiejętności, a także sposób ustalania kosztów odbywania stażu adaptacyjnego oraz tryb ich ponoszenia; 2) warunki, sposób i tryb przeprowadzania testu umiejętności oraz oceny wykazanych przez wnioskodawcę umiejętności, a także sposób ustalania kosztów przeprowadzania testu

¹⁰ <http://www.mgip.gov.pl/Prawo/Obowiazujace+prawo/Turystyka/> oraz J. Gospodarek, *Prawo Turystyczne w zarysie*, Bydgoszcz – Warszawa 2003.

Lp.	Akt prawny	Opis
	umiejętności oraz tryb ich ponoszenia.	
8.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 5 lutego 2004 r. w sprawie stażu adaptacyjnego i testu umiejętności przeprowadzanych w toku postępowania o uznanie nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej kwalifikacji do podejmowania lub wykonywania działalności pilota wycieczek (Dz. U. Nr 32, poz. 279)	
	Rozporządzenie określa:	
	1) warunki, sposób i tryb odbywania stażu adaptacyjnego, sposób i tryb wykonywania nadzoru nad odbywaniem stażu oraz oceny nabytych przez wnioskodawcę umiejętności;	
	2) warunki, sposób i tryb przeprowadzania testu umiejętności oraz oceny wykazanych przez wnioskodawcę umiejętności;	
	3) sposób ustalania kosztów odbywania stażu adaptacyjnego i przeprowadzania testu umiejętności oraz tryb ich ponoszenia.	
9.	Ustawa z dn. 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego (Dz. U. z 2000 r., nr 48, poz. 550)	
	Wspieranie rozwoju regionalnego uwzględnia m.in.:	
	1) wymogi wynikające z potrzeb wzmocnienia spójności gospodarczej i integralności terytorialnej Polski jako państwa jednolitego,	
	2) potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa realizowane na mocy odrębnych ustaw,	
	3) wymogi ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury.	
10.	Ustawa z dn. 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2005 r., nr 167, poz. 1399)	
	Ustawa określa:	
	1) zasady oraz warunki prowadzenia i finansowania lecznictwa uzdrowiskowego;	
	2) kierunki lecznicze uzdrowisk;	
	3) zasady sprawowania nadzoru nad lecznictwem uzdrowiskowym;	
	4) zasady nadawania obszarowi statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej;	
	5) zasady pozbawiania obszaru statusu uzdrowiska albo statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej;	
	6) zadania gmin uzdrowiskowych.	
11.	Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dn. 21 października 2005 r. w sprawie udzielania pomocy na wspieranie inwestycji w dziedzinie turystyki (Dz. U. 2005 r., nr 219 poz. 1856)	
	Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i tryb udzielania pomocy publicznej na wspieranie inwestycji w dziedzinie turystyki w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004 – 2006. Pomoc jest udzielana na realizację nowych inwestycji, takich jak: adaptacja zabytków techniki i architektury w celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej regionu; rozwój i modernizacja infrastruktury noclegowej i innej infrastruktury turystycznej; rozwój i modernizacja infrastruktury gastronomicznej; opracowanie i utworzenie systemów i centrów informacji turystycznej; w tym nowoczesnej interaktywnej sieci informacji internetowej; rozwój i modernizacja infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki w tym budowa i modernizacja obiektów sportowych i rekreacyjnych; projekty inwestycyjne gmin uzdrowiskowych związane z rozwojem funkcji leczniczo- wypoczynkowych.	

Tab. 3. Dokumenty strategiczno – planistyczne obowiązujące obecnie w Polsce wraz z odniesieniem do dziedziny turystyki.

Lp.	Nazwa dokumentu	Odniesienie do dziedziny turystyki
<i>Strategie i Polityki</i>		
1.	Narodowy Planu Rozwoju na lata 2007–2013 ¹¹	
	W odróżnieniu od Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004–2006, który jest dokumentem programującym wykorzystanie przez Polskę funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej, Narodowy Plan Rozwoju (NPR) na lata 2007–2013 jest strategią obejmującą całokształt działań rozwojowych kraju, bez względu na pochodzenie środków finansowych. Tak więc poza przedsięwzięciami współfinansowanymi z budżetu UE, uwzględnione w niej zostaną działania finansowane wyłącznie z zasobów krajowych. W NPR 2007–2013 określono rozwój turystyki poprzez następujące działania – w kierunku: – rozwoju regionalnych produktów turystycznych - tworzenie odpowiedniej infrastruktury turystycznej z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju; – wspierania zatrudnienia w obszarach gospodarki wymagających dużych nakładów pracy, w tym w obszarze usług turystycznych; – tworzenia sprzyjających warunków dla zatrudnienia w małych i mikro-przedsiębiorstwach; – identyfikacji i promocji produktów tradycyjnych - produktów lokalnych i regionalnych, szczególnie będących istotnymi elementami oferty turystycznej i tożsamości regionalnej; – budowy zintegrowanego systemu promocji produktów turystycznych dla turystów zagranicznych-kompleksowa skoordynowana promocja turystyczna Polski oraz regionalnych produktów turystycznych; – promowania „przyjaznych dla środowiska” produktów i usług: m.in. turystyki, ze szczególnym uwzględnieniem ekoturystyki i agroturystyki oraz promocji systemów zarządzania środowiskowego; – kreacji oraz rozwoju konkurencyjnych produktów turystycznych m.in. dzięki wprowadzeniu systemu badań w obszarze turystyki w celu dostosowania produktów turystycznych do oczekiwań klientów i wymogów rynku; – wspomagania systemów rozwijających turystykę - uruchamianie rozwiązań projałościowych, działań podnoszących poziom bezpieczeństwa i in.; – doskonalenia zawodowego i kształtowania kadr, w tym społecznych; – rewitalizacji zdegradowanych obszarów zurbanizowanych m.in. poprzez rewitalizację dziedzictwa kulturowego na tych obszarach, nadanie im funkcji turystycznej; – wspierania rozwoju nowoczesnego transportu miejskiego i podmiejskiego tj. budowę dróg rowerowych, poprawę dostępności do miejsc i obiektów atrakcyjnych turystycznie, kulturowo i rekreacyjnie; – poprawy jakości środowiska wodnego na terenach rekreacyjnych; – rozwoju zrównoważonej turystyki.	
2.	Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007 – 2013 ¹²	
	Dokument określa priorytetowe obszary wzmocnienia dynamiki i harmonijnego rozwoju turystyki: – rozwój produktów turystycznych; – rozwój zasobów ludzkich, – wsparcie marketingu; – kształtowanie przestrzeni turystycznej; – wsparcie instytucjonalne. Strategia rozwoju turystyki na lata 2007 – 2013 stanowi koncepcję modernizacji polskiej turystyki, z uwzględnieniem jej uwarunkowań, źródeł finansowania i systemu ewaluacji. Zaproponowane w dokumencie cele i priorytety mają na celu sprzyjanie budowaniu silnych podstaw gospodarki turystycznej, której rola i znaczenie w gospodarce narodowej wzrasta. OBSZARY PRIORYTETOWE, CELE I DZIAŁANIA Obszar priorytetowy - ROZWÓJ PRODUKTÓW TURYSTYCZNYCH	

¹¹ Źródło: www.mg.gov.pl - Narodowy Planu Rozwoju na lata 2007 – 2013.¹² Źródło: www.mg.gov.pl - Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007 – 2013.

Lp.	Nazwa dokumentu	Odniesienie do dziedziny turystyki
	Cel pośredni: Budowa oraz rozwój konkurencyjnej oferty turystycznej Cel operacyjny 1 – Kreowanie i wdrażanie produktów turystycznych Cel operacyjny 2 – Rozwój infrastruktury turystycznej Cel operacyjny 3 – Podnoszenie poziomu jakości produktów turystycznych <u>Obszar priorytetowy – ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH</u> Cel pośredni: Przygotowanie wysoko wykwalifikowanych kadr dla turystyki Cel operacyjny nr 1 – Kształtowanie kadr dla obsługi ruchu turystycznego Cel operacyjny nr 2 – Kształtowanie turystyki społecznej <u>Obszar priorytetowy – WSPARCIE MARKETINGOWE</u> Cel pośredni: Stworzenie spójnego i skutecznego systemu marketingu w turystyce Cel operacyjny nr 1 – Usprawnienie systemu informacji turystycznej Cel operacyjny nr 2 – Zwiększenie efektywności działań marketingowych w turystyce <u>Obszar priorytetowy – KSZTAŁTOWANIE PRZESTRZENI TURYSTYCZNEJ</u> Cel pośredni: Tworzenie kompleksowych rozwiązań sprzyjających kształtowaniu przestrzeni turystycznej. Cel operacyjny nr 1 – Kształtowanie środowiska w kontekście rozwoju przestrzeni turystycznej Cel operacyjny nr 2 – Zwiększanie dostępności turystycznej regionów przez rozwój transportu <u>Obszar priorytetowy – WSPARCIE INSTYTUCJONALNE</u> Cel pośredni: Wspomaganie systemów rozwijających turystykę Cel operacyjny nr 1 – Wsparcie instytucji i organizacji działających w obszarze turystyki Cel operacyjny nr 2 – Tworzenie sprzyjających warunków dla zatrudnienia w przedsiębiorstwach turystycznych Cel operacyjny nr 3 – wsparcie przedsiębiorstw turystycznych Cel operacyjny nr 4 – wspieranie innowacyjności w turystyce Cel operacyjny nr 5 – Rozwój badań w obszarze turystyki	
3.	Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007 – 2013 ¹³	
	Strategia ta wymienia główne problemy rozwoju regionalnego kraju oraz wskazuje na kierunki ich rozwiązywania. Wyznacza także główne cele rozwoju regionalnego, które będą realizowane przez rządową politykę regionalną, i które powinny zostać uwzględnione przez władze samorządu wojewódzkiego w ich programowaniu rozwoju regionów. Natomiast w poddanych konsultacjom Założeniach Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2007–2013 wskazano na nieliczne obszary atrakcyjne (znane) turystycznie w skali międzynarodowej w Polsce. Taka sytuacja może prowadzić w konsekwencji do peryferyalizacji określonych regionów. Wśród kierunków stanowiących szansę rozwoju wskazano m.in. wsparcie dla rozwoju infrastruktury turystycznej, także infrastruktury ekologicznej służącej tworzeniu warunków dla rozwoju turystyki i przeciwdziałającej zagrożeniom wynikającym z degradacji środowiska naturalnego oraz instytucji rozwijających usługi turystyczne.	
4.	Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013 ¹⁴	
	W dokumencie rozwój dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza w ujęciu regionalnym i lokalnym potraktowano jako atut wzmacniający atrakcyjność turystyczną, a tym samym jako impuls do wzrostu gospodarczego i zwiększenia liczby miejsc pracy. Kulturowanie i promocja szczególnie wartościowych zjawisk kultury lokalnej traktowane jest w dokumencie w wymiarze podstawowego czynnika rozwoju regionu w odniesieniu do kapitału intelektualnego, wyrównywania szans, rozwoju ekonomicznego – inwestycji i turystyki. Rosnące znaczenie powiązania kultury z rozwojem gospodarczym i dochodami regionów jest w tym dokumencie podstawą dla podjęcia działań w zakresie kształtowania zintegrowanych produktów turystycznych (w tym markowych produktów turystyki kulturowej), większego wykorzystania elementów dziedzictwa kulturowego także zabytków oraz aktywności instytucji kultury w rozwoju przedsiębiorczości, w tym turystyki. Wśród propozycji rozwiązań systemowych wskazano także możliwość wprowadzenia tzw. „opłaty kulturowej”, która w 50% przeznaczona byłaby na rozwój produktów turystycznych, a w 50% na ochronę zabytków. Zwrócono także uwagę na możliwe wykorzystanie sieci punktów bibliotecznych jako uzupełnienia systemu informacji turystycznej w Polsce.	

¹³ Źródło: www.mg.gov.pl – Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego na lata 2007 – 2013.

¹⁴ Źródło: Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2013.

Lp.	Nazwa dokumentu	Odniesienie do dziedziny turystyki
5.	Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju	
	Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju (KPPZK)¹⁵ - dokument planistyczny określający przyrodnicze, kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania oraz cele polityki przestrzennej Polski. Dokument stanowi podstawę dla programowania ponadlokalnych przedsięwzięć publicznych, wpływających na przestrzenne zagospodarowanie kraju. <u>Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju</u> wskazuje na konieczność koncentracji aktywności społeczno-gospodarczej w miejscach najkorzystniejszych dla rozwoju gospodarczego. Przyjęta koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju w powiązaniu z działaniami realizowanymi w ramach polityki strukturalnej wyznacza następujące priorytety: – wspieranie rozwoju funkcji stołecznych Warszawy, wspieranie kształtowania się aglomeracji miejskich o największych szansach na awans w hierarchii europejskiej (Warszawa, Trójmiasto, Poznań, Kraków, a w dłuższym okresie: Szczecin, Wrocław, Łódź, Katowice, Lublin, Bydgoszcz, Toruń, Białystok, Rzeszów); wspieranie ośrodków o znaczeniu krajowym i regionalnym, – wspieranie kształtowania się dynamizujących rozwój kompleksów turystycznych, głównie Polski północnej, północno-wschodniej i wschodniej, wspieranie rozwoju turystyki, nakierowanego na ochronę środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, zagospodarowanie wolnych zasobów pracy, wykorzystywanie możliwości gospodarki turystycznej w restrukturyzacji sektorów, takich jak: rolnictwo, zdrowie, gospodarka wodna. <u>Wyciąg</u> III.1.6. Polityka kształtowania kompleksów gospodarki turystycznej dynamizującej rozwój (...) Główne cele publiczne realizowane w zakresie turystyki i rekreacji na ponadlokalnym szczeblu to: ochrona przestrzeni turystycznej (w tym środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa cywilizacyjnego), rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, rozwój produktu turystycznego w układzie przestrzennym kraju oraz wykorzystanie możliwości gospodarki turystycznej w restrukturyzacji innych sektorów (rolnictwo, zdrowie, gospodarka wodna). Powyższe cele wyznaczają pięć głównych zadań, rządowych wpływających na przestrzenne zagospodarowanie kraju: – ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego jako filaru turystyki, rewaloryzacja przestrzeni turystycznej, – tworzenie dogodnych warunków do funkcjonowania, transformacji i harmonizacji rozwoju uzdrowisk i innych miejscowości klimatycznych, – rozwój turystyki na obszarach chronionych i innych, cennych przyrodniczo i krajobrazowo, na których istnieją rygory ochronne i ograniczenia funkcji gospodarczych, – rekonstrukcja przestrzeni turystycznej i przyjazne środowisku zagospodarowanie przestrzenne, zgodne z naturalną pojemnością recepcyjną i chłonnością terenów, – przemiany w europejskiej gospodarce wodnej wskazują na wzrost znaczenia turystyki w utrzymaniu i rozwijaniu wodnych dróg śródlądowych.	
6.	Strategia Rozwoju Transportu na lata 2007 – 2013	
	W Strategii Rozwoju Transportu na lata 2007–2013¹⁶ jako element rozwoju nowoczesnego rynku transportowego w zakresie transportu morskiego i śródlądowego - wodnego wskazano za celowe ożywienie przewozów pasażerskich i ruchu turystycznego na wybranych szlakach wodnych, a także promowanie rozwoju turystyki, jako stymulatora popytu na usługi transportowe. W odniesieniu do transportu miejskiego wśród celów wskazano także wspieranie budowy dróg rowerowych. W pracach nad dokumentem pochodnym, powiązany z projektem Narodowego Planu Rozwoju 2007–2013, tj. Sektorowym Programem Operacyjnym - TRANSPORT na lata 2007–2013 zaznaczono w szerszy sposób działania w zakresie rozwoju infrastruktury transportowej, uwzględniając specyfikę turystyki.	
7.	Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003 – 2006	

¹⁵ Źródło: Koncepcja Polityki i Przestrzennego Zagospodarowania Kraju.

¹⁶ Źródło: Projekt Strategii Rozwoju Transportu na lata 2007 – 2013.

Lp.	Nazwa dokumentu	Odniesienie do dziedziny turystyki
	z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 – 2010	
	W dokumencie Polityka ekologiczna państwa na lata 2003–2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007–2010,¹⁷ zatwierdzonym przez Radę Ministrów w grudniu 2002 roku, określono naczelną zasadę rozwoju poprzez zrównoważony rozwój, a w odniesieniu do określonych sektorów, w tym turystyki, potrzebę uwzględniania celów ekologicznych na równi ze społecznymi i gospodarczymi. Ponadto zwrócono uwagę na potrzebę wspierania powstawania „zielonych miejsc pracy” w agro- i ekoturystyce, ekologizacji systemu planowania zagospodarowania przestrzennego, w szczególności obszarów ochrony uzdrowiskowej i kopalni leczniczych oraz kształtowania postaw konsumenckich poprzez podnoszenie świadomości ekologicznej. W związku z podnoszeniem wiedzy o kwestiach ochrony dziedzictwa przyrodniczego w społeczeństwie przyjęto w 1997 roku Narodową strategię edukacji ekologicznej, w której przewidziano działania w zakresie włączenia do programów nauczania w szkołach i uczelniach kształcących na potrzeby turystyki tematyki proekologicznej, promocji szkoleń dla instruktorów, strażników i opiekunów przyrody integrowania edukacji ekologicznej w krajowe i regionalne programy rozwoju turystyki.	
8.	Plan Działania Polskiej Organizacji Turystycznej na rok 2006 ¹⁸	
	<u>Ogólne założenia strategiczno-programowe</u> Działania POT planowane w kraju i za granicą na 2006 r. stanowią nierozłączną całość. Obejmują one bowiem rozwój produktu turystycznego, jego promocję, rozwój systemu informacji turystycznej oraz badania marketingowe służące procesowi podejmowania właściwych decyzji. Rozwój tych czterech elementów ma służyć zarówno turystyce krajowej, jak również zagranicznej turystyce przyjazdowej. W roku 2006, zastosowano stały slogan promocyjny <i>Naturalnie Polska</i>, nawiązujący do logo turystyki polskiej, a obowiązującym hasłem w przyszłym roku będzie: <i>Spotkajmy się w Polsce</i> ze szczególnym uwzględnieniem turystyki miejskiej i kulturowej oraz turystyki biznesowej. Hasła będą zmieniać się co dwa lata w zależności od wyboru przedmiotu promocji. <u>Cele podejmowanych działań</u> Poza ogólnymi celami określonymi w ustawie o Polskiej Organizacji Turystycznej i w jej statucie, według planu na 2006 r. realizuje się cele wymienione w ogólnej informacji o poszczególnych rynkach zagranicznych. Cele te są zindywidualizowane w zależności od charakteru rynków, zakresu planowanych działań promocyjnych i posiadanych środków. Wynikają one z analiz rynkowych przeprowadzanych przez POIT-y, zakupionych badań rynkowych oraz z celów strategicznych POT. Jednak celem głównym, dotyczącym działań POT na wszystkich rynkach, jest wdrażanie skutecznego marketingu, wpływającego na zwiększenie turystyki przyjazdowej i krajowej. <u>Realizacji tego celu służą następujące cele bezpośrednie:</u> 1. Poprawa wizerunku Polski na rynkach zagranicznych jako atrakcyjnego celu podróży poprzez: zwiększenie obecności naszego kraju w mediach, za pomocą przeprowadzenia kampanii reklamowych, podróży studyjnych do Polski i konferencji prasowych dla dziennikarzy zagranicznych; 2. Dalsza regionalizacja promocji turystyki i rozwój produktów turystycznych poprzez wspieranie regionalnych i lokalnych organizacji turystycznych i ich inicjatyw; 3. Powiększenie efektywności komunikacji społecznej podejmowanej przez POT poprzez: doskonalenie narzędzi promocyjnych i podnoszenie ich poziomu merytorycznego i technicznego oraz wprowadzanie nowych technik do marketingu turystycznego i informacji turystycznej. Chodzi tu m.in. o promocyjne wydawnictwa w wersji elektronicznej, większą liczbę wydawnictw o charakterze informacyjnym, a przede wszystkim o funkcjonalny portal internetowy w odpowiedniej liczbie wersji językowych; 4. Wzrost liczby grup turystów zagranicznych szczególnie z Japonii, Chin, Rosji, Ukrainy; 5. Wzrost liczby zagranicznych turystów indywidualnych i wydłużanie długości ich pobytu w Polsce¹⁹, a tym samym zwiększenie przychodów poprzez promocję wydarzeń kulturalnych, atrakcji turystycznych oraz systemów rezerwacji i dystrybucji usług turystycznych w Polsce. Na swym portalu promocyjnym www.poland-tourism.pl POT	

¹⁷ Źródło: Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2007 – 2010.

¹⁹ średni czas pobytu turystów zagranicznych w Polsce wyniósł w 2004 r. 4,6 doby i jest niższy niż w innych krajach.

¹⁸ Źródło: www.pot.gov.pl – Plan Działania Polskiej Organizacji Turystycznej na rok 2006.

Lp.	Nazwa dokumentu	Odniesienie do dziedziny turystyki
	zamierza uruchomić linki do polskich biur podróży, członków Forum Turystyki Przyjazdowej, posiadających ofertę dla indywidualnych turystów z zagranicy.	
	6. Zwiększenie liczby turystów biznesowych, imprez kongresowych i korporacyjnych podróży motywacyjnych poprzez wspieranie branży turystycznej i samorządu terytorialnego w rozwoju tego produktu, jego promocji i sprzedaży;	
	7. Wzrost turystyki krajowej, szczególnie turystyki krajoznawczej i weekendowej w miarę wzrostu zamożności społeczeństwa polskiego.	

Podsumowanie

Należy podkreślić wzrastającą tendencję do postrzegania turystyki jako sektora gospodarki przez instytucje tworzące prawo. Szczególnie na szczeblu europejskim problemy turystyki znajdowały się dotąd na dalszym planie, omawiane przez pryzmat problemów rozwoju transportu, usług, przedsiębiorczości, ochrony praw konsumentów i in. Spojrzenie całościowe pozwoli na lepsze dostrzeganie istniejących możliwości rozwoju turystyki oraz nadaje inną, wyższą rangę rozwiązaniom pro-turystycznym.

Istotnym dla tworzenia Strategii Rozwoju Turystyki w Gminie Miejskiej Ustka jest fakt, iż zarówno

na europejskim, jak i krajowym szczeblu administracyjnym turystyka uznawana jest obecnie za ważny i przyszłościowy sektor gospodarki. Przekonanie o jej potencjale ekonomicznym umacnia się,

co można wnioskować po rosnącej liczbie opracowań, analiz i dokumentów powstających na różnych szczeblach zarządzania terytorialnego, w tym opracowań, których celem jest integracja i koordynacja wysiłków i działań wielu podmiotów oraz instytucji oddziałujących na rozwój turystyki. Pracom tym towarzyszy chęć poznania i zrozumienia prawidłowości w funkcjonowaniu u rozwoju turystyki, co znajduje wyraz w coraz liczniejszych już wykonanych i planowanych do wykonania w przyszłości opracowaniach i studiach poświęconych temu zjawisku. Większa znajomość prawidłowości

i uwarunkowań, jakim podlega turystyka przyczyni się do poprawy skuteczności dokonywania ocen lub prognoz w turystyce. Wobec złożoności turystyki taką sytuację należy uznać za szansę jej dalszego rozwoju.

Na szczeblu krajowym turystyka znajduje dobre umocowanie w istniejących aktach prawnych oraz polityce Państwa. Powstające kolejno krajowe Strategie Rozwoju Turystyki są ważnym instrumentem sterowania rozwojem turystyki, dają szansę na koordynację, większą spójność a w efekcie wzajemne wzmacnianie działań Państwa z podejmowanymi na innych szczeblach zarządzania terytorialnego.

Wyrazem polityki Państwa w sferze turystyki jest działalność Polskiej Organizacji Turystycznej, instytucji odpowiedzialnej m. in. za promocję turystyczną Polski. Ustka jako jeden z najważniejszych ośrodków turystyki uzdrowiskowo – wypoczynkowej w kraju, będzie odnosiła korzyści w przypadku dostosowania celów i kierunków rozwoju tej znaczącej gałęzi gospodarki w mieście do priorytetów rozwoju turystyki określonych w dokumentach wyższego rzędu. Warunkiem wzmocnienia przewidywanych korzyści winny być przemyślane i dobrze zorganizowane działania promocyjne i poszerzenie informacji o produktach turystycznych miasta, przekazywanych za pośrednictwem Lokalnej Organizacji Turystycznej i Ośrodków Informacji Turystycznej.

Obecność Polski w Unii Europejskiej powoduje potrzebę reorganizacji punktów odniesienia wykorzystywanych przy tworzeniu planów rozwoju na niższych szczeblach zarządzania terytorialnego. Istotne znaczenie zyskuje możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej. W przypadku turystyki korzystny wpływ na jej rozwój w danym regionie wywierają będą inwestycje i projekty finansowane z funduszy UE także w zakresie kultury, transportu i ochrony środowiska.

1.2. UWARUNKOWANIA MIKROOTOCZENIA

PRAWNO-

POLITYCZNE

Polityka regionalna w zakresie turystyki lub dziedzin bezpośrednio związanych z jej rozwojem obowiązująca w Województwie Pomorskim i jej podstawy prawne²⁰

Tab. 4. Dokumenty strategiczno – planistyczne obowiązujące w Pomorskiem.

Lp.	Nazwa dokumentu	Odniesienie do dziedziny turystyki
1	Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego uchwalona w dniu 18 lipca 2005 r. ²¹	
	<i>/Strategia jest dokumentem obszernym. Poniżej zacytowano jedynie te cele, które mają związek z turystyką/</i> <u>Wizja województwa pomorskiego w roku 2020:</u> Województwo pomorskie 2020 roku to znaczący partner w Regionie Morza Bałtyckiego - region czystego środowiska; wysokiej jakości życia; rozwoju opartego na wiedzy, umiejętnościach, aktywności i otwartości mieszkańców; silnej i zróżnicowanej gospodarki; partnerskiej współpracy; atrakcyjnej i spójnej przestrzeni, a także kultywowania wielokulturowego dziedzictwa oraz tradycji morskich i solidarnościowych. <u>Cele:</u> Priorytet 1 – Konkurencyjność <u>Cel 3: Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne</u> - budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej i uzdrowiskowej, podnoszenie jakości usług turystycznych, poszerzanie partnerstwa i współpracy w turystyce oraz rozwój zintegrowanego systemu promocji i informacji turystycznej. <u>Cel 5: Silna pozycja i powiązania Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta w układzie ponadregionalnym, głównie bałtyckim.</u> Kierunki działań: - łączenie obszaru metropolitalnego w międzynarodową sieć współpracy z udziałem innych metropolii europejskich, zwłaszcza bałtyckich - wspieranie rozwoju sieci kooperacji obszaru metropolitalnego z jego otoczeniem regionalnym i krajowym - rozwój potencjału instytucjonalnego i infrastrukturalnego obszaru metropolitalnego w zakresie organizacji wydarzeń targowo-wystawienniczych, kulturalnych, turystycznych i sportowych o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym, głównie bałtyckim - rozbudowa i poszerzenie oferty placówek edukacji, nauki, kultury, ochrony zdrowia, administracji i innych usług wyższego rzędu w obszarze metropolitalnym - tworzenie warunków dla rozwoju funkcji metropolitalnych (m.in. połączenia lotnicze i morskie, przedstawicielstwa zagraniczne, międzynarodowe instytucje finansowe, cykliczne wydarzenia naukowe i kulturalne) - realizacja wspólnych lub skoordynowanych przedsięwzięć wzmacniających potencjał rozwojowy obszaru metropolitalnego oraz przedsięwzięć zmierzających do ochrony jego systemu ekologicznego Priorytet 2 – Spójność <u>Cel 5: Wzmacnianie subregionalnych ośrodków rozwoju</u> Kierunki działań: - wspieranie zmian strukturalnych w subregionalnych ośrodkach rozwoju prowadzących do wzrostu aktywności gospodarczej i zawodowej w obszarach ich oddziaływania - tworzenie efektywnej sieci powiązań pomiędzy subregionalnymi ośrodkami rozwoju, a także między nim a Trójmiastem	

²⁰

²¹ Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego.

Lp.	Nazwa dokumentu	Odniesienie do dziedziny turystyki
	- wspieranie konkurencyjności gospodarczej subregionalnych ośrodków rozwoju w skali krajowej Priorytet 3 – Dostępność <u>Cel 3: Zachowanie i poprawa stanu środowiska przyrodniczego</u> Kierunki działań: - zmniejszenie poziomu zanieczyszczenia środowiska oraz negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na wody podziemne i powierzchniowe, a także na powietrze atmosferyczne - wzmocnienie zwartości i ciągłości przestrzennej systemu obszarów chronionych województwa; poprawa zwartości przestrzennej lasów; ochrona środowiska morskiego - ochrona różnorodności biologicznej, w tym realizacja przedsięwzięć z ustanowieniem obszarów sieci NATURA 2000	
2.	Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Pomorskim na lata 2004-2013	
	Priorytety i cele strategiczne w zakresie turystyki w Województwie Pomorskim	
	<u>Priorytet 1: Rozwój partnerstwa i współpracy na rzecz spójnego systemu zarządzania</u> <u>Cele:</u> 1.1 Współpraca pomiędzy samorządem, branżą turystyczną i organizacjami pozarządowymi poprzez rozwiązania instytucjonalne i pozainstytucjonalne 1.2 Wzmocnienie pozycji regionalnej organizacji turystycznej jako wiodącej instytucji turystycznej w regionie 1.3 Wzmocnienie pozycji lokalnych organizacji turystycznych jako instytucji reprezentujących środowisko turystyczne na szczeblu lokalnym 1.4 Wzrost bezpieczeństwa turystów poprzez współpracę z właściwymi instytucjami 1.5 Wzrost współpracy z instytucjami centralnymi i organizacjami ogólnokrajowymi 1.6 Rozwój współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej <u>Priorytet 2: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury oraz poprawa dostępności transportowej dla turystyki</u> <u>Cele:</u> 2.1 Zwiększenie kapitału inwestycyjnego w turystyce 2.2 Zwiększenie dostępności atrakcji turystycznych i bezpieczeństwa podróżowania poprzez rozwój infrastruktury transportu drogowego 2.3 Poprawa organizacji ruchu kolejowego, wodnego i drogowego 2.4 Rozwój połączeń lotniczych 2.5 Rozwój połączeń promowych 2.6 Rozwój funkcji turystycznych małych portów i przystani, w tym marin 2.7 Rozwój infrastruktury wodnego transportu śródlądowego 2.8 rozwój bazy gastronomicznej, w tym opartej na kuchni regionalnej i ofercie specjalistycznej 2.9 Rozwój bazy noclegowej zgodnie ze standardami europejskimi i obowiązującą klasyfikacją i kategoryzacją 2.10 Rozwój bazy uzupełniającej, w tym rekreacyjnej i specjalistycznej 2.11 Rewitalizacja i estetyzacja obszarów penetracji turystycznej <u>Priorytet 3: Tworzenie markowych produktów turystycznych</u> <u>Cele:</u> 3.1 Zbudowanie oferty turystycznej regionu w postaci kompleksowych produktów turystycznych obejmujących atrakcje i usługi 3.2 Wykreowanie markowych produktów turystycznych identyfikujących unikatowe i osobiwe cechy regionu 3.3 Wspierania innowacyjnych rozwiązań w zakresie kreowania produktów turystycznych <u>Priorytet 4: Opracowanie i wdrażanie koncepcji monitoringu turystycznego</u> <u>Cele:</u> 4.1 Wdrożenie systemu monitorowania przyjazdowego i wewnętrznego ruchu turystycznego 4.2 Analiza rynku turystycznego regionu i rynków docelowych 4.3 Pozyskanie informacji na temat potrzeb, preferencji, oczekiwań oraz satysfakcji turystów	

Lp.	Nazwa dokumentu	Odniesienie do dziedziny turystyki
	<u>Priorytet 5:</u> Tworzenie spójnej promocji oraz zintegrowanego systemu informacji turystycznej <u>Cele:</u> 5.1 Wzrost efektywności działań promocyjnych turystyki 5.2 Stworzenie zintegrowanego systemu informacji turystycznej regionu <u>Priorytet 6:</u> Rozwój kapitału ludzkiego oparty na wiedzy i przedsiębiorczości skierowany na wzrost jakości usług turystycznych <u>Cele:</u> 6.1 Kształtowanie świadomości atrakcyjności regionu społeczeństwa poprzez programy i imprezy turystyczne 6.2 Rozwój kadr turystycznych 6.3 Podniesienie jakości kształcenia kadr turystycznych	
3.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego ²²	
	<u>Plan zagospodarowania przestrzennego województwa</u> - określa zasady kształtowania struktury przestrzennej województwa w długim horyzoncie czasowym. Ma on przyczynić się do prawidłowego i racjonalnego gospodarowania przestrzenią województwa - wspólnym dobrem jego wszystkich mieszkańców. Podstawą jego formułowania jest dążenie do zrównoważonego rozwoju województwa, uwzględniającego w szczególności potrzeby: ● wszechstronnego wykorzystania walorów jego nadmorskiego i tranzytowego położenia ● ochrony i wykorzystania specyficznych nadmorskich, pojeziernych i żuławskich zasobów i walorów środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu w rozwoju społecznym i gospodarczym ● poprawy standardu cywilizacyjnego i warunków życia mieszkańców różnych części województwa, szczególnie obszarów strukturalnego bezrobocia ● integracji struktury przestrzennej województwa służącej tożsamości pomorskiej ● obronności i bezpieczeństwa państwa oraz ludzi i ich mienia. Plan w nawiązaniu do Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego określa zasady organizacji struktury przestrzennej województwa: ● podstawowe elementy sieci osadniczej, w tym trójmiejskiej metropolii ● rozmieszczenie infrastruktury społecznej, technicznej i ochronnej ● wymagania w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i ochrony dóbr kultury z uwzględnieniem obszarów podlegających szczególnej ochronie. <u>Cele:</u> <u>Cel podstawowy:</u> Kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa <u>Cele główne:</u> ● Powiązanie z europejskim, w tym bałtyckim systemem gospodarki przestrzennej ● Wzrost konkurencyjności Pomorza i efektywności gospodarowania w przestrzeni ● Osiągnięcie standardu cywilizacyjnego mieszkańców zachodniej części Europy bałtyckiej ● Zahamowanie dewaloryzacji środowiska, szczególnie nadmorskiego oraz ochrona struktury i wartości środowiska ● Podwyższenie walorów obronnych i odporności na skutki awarii i klęsk żywiołowych	
5.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2013 ²³	
	Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 skupia się na 11 priorytetach rozwoju:	

²² Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego.

²³ Źródło: Pomorski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013.

Lp.	Nazwa dokumentu	Odniesienie do dziedziny turystyki
	1. Przedsiębiorczość 2. Innowacje 3. Społeczeństwo wiedzy 4. Funkcje miejskie i metropolitalne 5. Regionalny system transportowy 6. Środowisko i energetyka przyjazna środowisku 7. Atrakcyjność turystyczna 8. Ochrona zdrowia i system ratownictwa 9. Lokalna infrastruktura podstawowa 10. Lokalna infrastruktura społeczna i inicjatywy obywatelskie 11. Pomoc techniczna Priorytety związane z rozwojem turystyki: <u>Priorytet 7 – Atrakcyjność turystyczna</u> <u>Cel główny:</u> Efektywne wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki w regionie. <u>Cele szczegółowe:</u> - dywersyfikacja i podnoszenie jakości oferty turystycznej - rozwijanie systemu informacji turystycznej i kulturalnej oraz promocja produktów turystycznych - poprawa atrakcyjności turystycznej obiektów dziedzictwa kulturowego - zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych regionu w rozwoju turystyki <u>Działania:</u> 7.1. Infrastruktura wzmacniająca potencjał turystyczny 7.2. Promocja i informacja turystyczna 7.3. Regionalne dziedzictwo kulturowe o potencjale turystycznym 7.4. Wspieranie i zachowanie walorów przyrodniczych <u>Priorytet 9 – Lokalna infrastruktura podstawowa</u> <u>Cel główny:</u> Wzmocnienie lokalnego potencjału rozwojowego. <u>Cele szczegółowe:</u> - zwiększenie lokalnej atrakcyjności inwestycyjnej, osiedleńczej i turystycznej - wyrównanie dysproporcji w rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz wypełnienie zobowiązań wynikających z przystąpienia Polski do UE w zakresie systemu odbioru i oczyszczania ścieków oraz gospodarki odpadami <u>Działania:</u> 9.1. Lokalna infrastruktura wspierająca rozwój gospodarczy 9.2. Lokalna infrastruktura ochrony środowiska	
6.	Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Słupskiego do roku 2011 ²⁴	
	Strategia Rozwoju Powiatu Słupskiego w wybranym wariantcie rozwoju w celach niezbędnych do realizacji zakłada: Stworzenie warunków dla rozwoju turystyki i agroturystyki z następującymi kierunkami działania: - ścieżki rowerowe - baza noclegowa o bardzo wysokim standardzie w Słupsku - zamknięte kompleksy rekreacyjne	

²⁴ Źródło: Strategia Rozwoju Społeczno –Gospodarczego Powiatu Słupskiego do roku 2012.

Podsumowanie

Informacje zebrane w tabelach, przedstawiające wybrane zapisy w dokumentach określających kierunki i cele rozwoju województwa pomorskiego i powiatu słupskiego. Dają możliwość zobrazowania, że znaczenie turystyki dla rozwoju gospodarczego jest dostrzegane także na poziomie regionalnym i subregionalnym. Dla Pomorza Ustka stanowi jeden z ważniejszych zasobów turystycznych, nie mniej władze regionalne w swoich szczegółowych opracowaniach punkt ciężkości przenoszą na obszar Trójmiasta i Kaszub, które wzmacniają funkcje metropolitalne stolicy województwa. Współpraca na szczeblu regionalnym jest jednak możliwa szczególnie w zakresie tych zadań, które przyczyniają do podniesienia rangi regionu.

Strategie rozwoju na szczeblu lokalnym nie może być tworzona w oderwaniu od kontekstu regionalnego, jeżeli rozwój ten ma przebiegać w sposób harmonijny i zrównoważony. Znaczenie współpracy na szczeblu ponadlokalnym odgrywa w przypadku Ustki istotne znaczenie ze względu na to, iż miasto nie jest zamknięte w swoich granicach administracyjnych, na co wskazują m. in. zainteresowania turystów odwiedzających Ustkę atrakcjami turystycznymi zlokalizowanymi na terenie sąsiednich gmin, a nawet gmin oddalonych o kilkadziesiąt kilometrów. Powinno to mieć nie małe znaczenie dla organizacji sprawnego zarządzania całym obszarem turystycznym miasta Ustki i jego otoczenia w tym również na zasadach określonych pojęciem Klastera Turystycznego zyskującego

w Europie coraz większe uznanie również jako forma sprzyjająca efektywniejszemu dystrybuowaniu funduszy strukturalnych.

Spójność zamierzeń władz lokalnych i regionalnych w obszarze turystyki pozwala m. in. na tworzenie ponadlokalnych produktów turystycznych, koordynacji działań promocyjnych i informacyjnych, a przez to wzmocnienie wysiłków podejmowanych na szczeblu miasta.

Miejscowe akty prawne dotyczące turystyki lub dziedzin bezpośrednio związanych z jej rozwojem obowiązujące w Ustce - turystyka w strukturach i działaniach Urzędu Miejskiego w Ustce

1	<i>Strategiczny program ekorozwoju miasta Ustki (1996)</i> Modyfikacja misji nastąpiła przy okazji opracowywana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta USTKA, 2001 Pozostałe zapisy szczegółowe tego dokumentu mają wymiar historyczny. Nie były aktualizowane od ponad 10 lat. • MIASTO WYPOCZYNKOWE I UZDROWISKO NADMORSKIE • miasto o niewielkiej skali- z równowagą pomiędzy zagospodarowaniem a pojemnością środowiska • miasto równowagi między interesami stałych mieszkańców a oczekiwaniami kuracjuszy i turystów • miasto KAMERALNE I ZIELONE • dostępne pieszo i rowerem ważniejsze i atrakcyjniejsze miejsca • blisko do terenów otwartych- lasów, morza, krajobrazu wiejskiego • miasto drobnych w skali zespołów zabudowy i wielofunkcyjnych wnętrz urbanistycznych - ulice, pasáže, ciągi, placówki przyjazne dla ludzi w różnym wieku, dla pieszych i rowerzystów • miasto o dużym udziale zieleni miejskiej o różnorodnym charakterze, zharmonizowane z zielonym otoczeniem - przenikającym do wnętrza miasta poprzez aleje, szlaki spacerowe, parki • miasto zintegrowane i gospodarne (ten element wizji realizowany głównie poprzez działania społeczne i gospodarcze) • miasto wielofunkcyjne, RÓŻNORODNE • wyraźnie zróżnicowane przestrzennie i krajobrazowo obszary miasta o własnej specyfice, ich wielość i skupienie na małej powierzchni decydują o tożsamości miasta • miasto różnorodne - KONKURENCYJNE wśród miast bałtyckich - o niepowtarzalnych walorach, na które składają się między innymi: • krajobraz, wartości kulturowe, atmosfera dzielnicy staromiejsko-portowej, z atrakcjami turystyczno-usługowymi • wschodnia dzielnica uzdrowsko-wypoczynkowa w sąsiedztwie morza i lasów, z atrakcyjnym i wartościowym przyrodniczo otoczeniem - o zagospodarowaniu i infrastrukturze pozwalającym konkurować z innymi ośrodkami • zespół promenady o wysokiej jakości przestrzeni, wysokich walorach wizualnych, atmosferze salonu miejskiego, zespół osi turystycznej miasta- uzdrowiska • zachodnia dzielnica rekreacyjna- kompleksowo zagospodarowana z uwzględnieniem wymagań środowiskowych, wykorzystująca walory ale jednak o ograniczonej dostępności
2	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta USTKA Uchwały Rady Miejskiej w Ustce Nr VI/23/2001 z dn. 28 czerwca 2001r. 1- tereny preferowane dla funkcji turystycznej • wymagana dyslokacja niektórych obecnych funkcji na wschodnim nabrzeżu, • potrzeba udostępnienia ciągu nabrzeży po wschodniej stronie kanału jako portowego bulwaru spacerowego, • nabrzeża Kołobrzeskie i Pilotowe przystosować dla potrzeb do przybrzeżnej żeglugi pasażerskiej, (w roku 2003 nastąpiła zmiana: na koncepcję usytuowania portu jachtowego we wschodniej części kanału portowego) • organizacja miejsc cumowania dla jednostek pasażerskich, turystycznych, rekreacyjnych (maksymalna pojemność na ok. 75 jachtów balastowych), urządzenia obsługi turystyki na terenach przyległych- ogółem maksymalnie ok. 5,6 ha w kierunku zachodnim od obecnego portu , nabrzeże Kołobrzeskie, Słupskie, Lęborskie i na terenach uwolnionych przez Łososia” - ok. 320m.

	nabrzeża - wzniesienie nowego budynku odpraw celnych i granicznych oraz do obsługi ruchu sezonowego pasażerskiego, międzynarodowego przewozu turystycznego w obrębie Bałtyku (np. połączenia między miastami siostrzanymi) - utrzymanie połączenia promowego przez akwen portowy w części północnej, prom na ok. 40 pasażerów, z organizacją odpowiedniego parkingu po stronie zachodniej i zaplecza technicznego - wskazana realizacja bulwaru zachodniego nadmorskiego z jego przedłużeniem do miejsca odprawy promowej na lewym brzegu Słupi - wymagana zmiana organizacji ruchu kołowego w sąsiedztwie portu i w jego granicach - zmiana funkcji ul. Marynarki Polskiej, ew. nowa ulica Portowa - Ponadto w Studium przewiduje się: Nowe tereny rekreacyjno-wypoczynkowe, a przede wszystkim: teren projektowanej nowej mariny z portem jachtowym po wschodniej stronie Słupi, ewentualnym ośrodkiem carawaningowym, zagospodarowaniem plaży zachodniej i Zachodnim Parkiem Kuracyjnym; tereny rekreacyjne w zachodnim kompleksie leśnym, nowe tereny rekreacyjne i usługowe na zachodnim brzegu Słupi i po wschodniej stronie- np. park połowu łososia - pole biwakowe, motel i obsługa ruchu turystycznego i komunikacji- przy Słupskiej (tu głównie usługi).
3	Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2004 - 2014
	Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2004 – 2014 przewiduje min.: - uzupełnienie niedostatków w infrastrukturze turystycznej, - lepsze wykorzystanie terenów o rozwoju turystycznego, - rozwój usług turystycznych i małej gastronomii, - rozwijanie turystyki na bazie atrakcyjnych obiektów zabytkowych i rewitalizowanych, - ochronę walorów turystycznych wypoczynkowych miasta.

Tab. 5. Zakres zadań jednostek Urzędu Miejskiego w Ustce w zakresie rozwoju turystyki.

WYDZIAŁ PROMOCJI
Zakres działania w obrębie zagadnień związanych z rozwojem turystyki
1. przygotowywanie strategii promocji Miasta, 2. projektowanie i nadzór nad realizacją przedsięwzięć dotyczących promocji Miasta, 3. przygotowywanie i przedkładanie Burmistrzowi Miasta sprawozdań i analiz, 4. przygotowywanie i prowadzenie przedsięwzięć promujących miasto Ustkę w kraju i poza jego granicami, 5. projektowanie i nadzór nad wydawaniem wydawnictw, 6. projektowanie i przygotowywanie materiałów informacyjno-promocyjnych na spotkania organizowane przez Burmistrza Miasta, 7. gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie informacji, 8. planowanie i wykonywanie budżetu miasta w częściach przeznaczonych na realizację zadań wydziału.

Tab. 6. Zakres zadań jednostek Urzędu Miejskiego w Ustce w zakresie rozwoju turystyki.

Wydział Rozwoju Lokalnego i Integracji Europejskiej	
Zakres działania w obrębie zagadnień związanych z rozwojem turystyki	
1.	projektowanie i nadzór nad realizacją przedsięwzięć dotyczących strategii rozwoju Miasta,
2.	przygotowywanie i przedkładanie Burmistrzowi Miasta sprawozdań i analiz,
3.	przygotowywanie i prowadzenie przedsięwzięć promujących miasto Ustkę w kraju i poza jego granicami,
4.	projektowanie i nadzór na wydawaniem wydawnictw,
5.	gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie informacji,
6.	planowanie i wykonywanie budżetu miasta w częściach przeznaczonych na realizację zadań wydziału,
7.	gromadzenie i udostępnianie przepisów prawnych dotyczących Unii Europejskiej oraz informacji dotyczących funduszy pomocowych krajowych i zagranicznych,
8.	przygotowywanie projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz innych funduszy pomocowych, krajowych i zagranicznych, realizowanych przez Miasto,
9.	pomoc w przygotowywaniu innych projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz różnych funduszy pomocowych, krajowych i zagranicznych, realizowanych przez jednostki podległe Miastu,
10.	praca przy organizacji i prowadzeniu Miejskiego Ośrodka Informacji Europejskiej.

Podsumowanie

Cele związane z działaniem na rzecz wzmocnienia rozwoju turystyki pojawiają się w dokumentach planistycznych miasta bardzo często. Skupienie większości zadań związanych z rozwojem turystyki w ramach dwóch wydziałów (Wydział Promocji oraz Wydział Rozwoju Lokalnego i Integracji Europejskiej) stało się ważnym krokiem na drodze trwałego i harmonijnego rozwoju tego sektora gospodarki w mieście. Nałożenie na te dwie jednostki obowiązku koordynacji działań z zakresu turystyki wykonywanych przez inne jednostki miejskie jest gwarantem sprawnego zarządzania tym obszarem pod warunkiem ustanowienia wyraźniejszego podziału zakresu obowiązków pomiędzy tymi wydziałami w zakresie zarządzania poszczególnymi segmentami organizacji działań marketingowych i promocyjnych w turystyce zsynchronizowanych z działalnością Lokalnej Organizacji Turystycznej.

Szanse dla aktywizacji dialogu pomiędzy samorządem lokalnym, a innymi podmiotami sektora turystycznego i sektorów z nim powiązanych stworzy aktywne działanie władz miasta w aktywizację środowisk biznesowych i organizacji pozarządowych w aktualizację coroczną takich dokumentów jak Plan Rozwoju Lokalnego czy uzupełnianie projektów o nowe inicjatywy inwestycyjne min. w ramach zaprojektowanych programów operacyjnych Strategii Rozwoju Turystyki.

Na szczeblu lokalnym podstawowym dokumentem stwarzającym ramy dla przyszłego rozwoju turystyki jest Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy Ustka oraz Plan Rozwoju Lokalnego do roku 2014. Dokumenty ten zawierają wiele odniesień do turystyki jako dziedziny przyczyniającej się do wzrostu konkurencyjności i unowocześniania gospodarki miasta.

Stąd jednym z głównych celów operacyjnych rozwoju miasta jest Rozwój Turystyki.

Z punktu widzenia rozwoju turystyki duże znaczenia ma także deklaracja władz miasta, że będą podejmować działania zmierzające do zachowania dziedzictwa kulturowego, w tym do rewitalizacji zespołów zabytkowych miasta, rewitalizacji terenów zdegradowanych, tworzenia materialnych i instytucjonalnych warunków dla rozwoju kultury. Temu wszystkiemu służyć ma Lokalny Program Rewitalizacji.

Wzmacnianie pozycji Ustki jako europejskiego ośrodka turystyki uzdrowiskowo – wypoczynkowej można osiągnąć przez większe zaangażowanie się władz miasta w rozwijanie współpracy międzynarodowej poprzez zwiększenie ilości projektów artystycznych, wspieranie działalności instytucji i placówek kultury, wspieranie działalności środowisk twórczych oraz rekonstrukcję i modernizację bazy materialnej. Brak jest w dokumentach wewnętrznych (lokalnych) miasta programu współpracy międzynarodowej.

Rozwojowi turystyki sprzyjać będzie niewątpliwie także deklaracje działań na rzecz rozwoju małych

i średnich przedsiębiorstwa, które mają największy udział wśród podmiotów świadczących usługi hotelarskie, transportowe i inne turystyczne. Tworzenie infrastruktury i inne działania tworzące warunki dla rozwoju sportu i rekreacji, również będą istotne dla rozwoju turystyki, uzupełniając podstawową ofertę turystyczną miasta.

Ważnym dokumentem o charakterze planistycznym jest *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Ustka*, stanowiące podstawę tworzenia planu zagospodarowania przestrzennego miasta. Przedstawiona w dokumencie wizja i cele zagospodarowania przestrzennego miasta uwzględniają turystyczną funkcję miasta zarówno po stronie wschodniej jak zachodniej portu nie wyłączając samego portu jako jednego z głównych elementów tworzących kompleks usług turystycznych związanych ze sportami wodnym. Koncepcja podziału Ustki na różniące się funkcjami obszary turystyczne, a szczególnie utworzenie Parku Zdrojowego w kompleksie wschodnim i Utworzenie Usteckiego Parku Kulturowego zasługuje na szczególną uwagę.

Rozwój turystyki w Ustce winien uwzględniać również zespół działań promocyjnych miasta. Brak jest jednak do tej pory opracowania dokumentu pn.: *Strategia Promocji Ustki*, który zakładałby podejmowanie działań w celu zwiększania liczby turystów odwiedzających Ustkę oraz budowania marki „Uzdrowisko Ustka”. Promocja miasta ma być m. in. realizowana tak, aby nastąpił wzrost czasu pobytu turystów w mieście, zwiększenie liczby turystów wracających do Ustki, zwiększenie odwiedzin Ustki przez turystów z nowych rynków, poprawa infrastruktury turystycznej i jakości usług, radykalna poprawa czystości i estetyki miasta, wydłużenie sezonu turystycznego w Ustce oraz możliwość wykorzystania odwiedzających Ustkę jako multiplikatorów promocji. Strategia Promocji winna postawić sobie za cel wspieranie silnych lokalnych marek. Realizacja tak postawionych celów niewątpliwie przyczyni się do rozwoju turystyki w Ustce.

1.3. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE

Ze względu na duży udział Polaków wśród osób odwiedzających Ustkę istotne znaczenie dla podejmowania działań w kierunku rozwoju turystyki mają prognozy dotyczące zmian demograficznych polskiego społeczeństwa w przyszłości.

Tab. 7 Wybrane wskaźniki demograficzne dla Polski oraz województwa pomorskiego w latach 2002 – 2005.

Wyszczególnienie	okres	Polska
Liczba ludności w tys.	2002	38218,5
	2003	38190,6
	2004	38173,8
	2005	38168,0
Przyrost naturalny na 1000 ludności	2002	-0,10
	2003	-0,40
	2004	-0,19
	2005	-0,03
Zgony ogółem na 1000 ludności	2002	b.d.
	2003	9,6
	2004	9,3
	2005 ^b	9,7
Saldo migracji stałej na 1000 ludności ogółem	2002	-0,47
	2003	b.d.
	2004	-0,25
	2005	-0,49

Źródło: na podstawie: Biuletyn statystyczny GUS, III kwartał 2005 r., nr 6, 10, Warszawa 2005 r.

Polska, pod względem liczby ludności zaliczana jest w Europie do krajów o dużym potencjale ludnościowym. Jednak wzorem tendencji demograficznych krajów rozwiniętych z każdym rokiem obserwuje się niewielki, ale systematyczny spadek liczby ludności. W przypadku Polski zmiany demograficzne obejmują nie tylko negatywne tendencje w zakresie spadku dynamiki wzrostu liczby ludności, ale również i zmiany struktury ludności. W tym przypadku jest to efekt masowego uprzemysłowienia rozpoczętego w Europie na przełomie wieku XIX i XX, który przyniósł również i w Polsce wystąpienie tzw. przejścia demograficznego. Zjawisko to charakteryzuje się zmianą reprezentatywnych dla społeczeństwa tradycyjnego: wysokiej rozrodczości, wysokiej umieralności i krótkiego przeciętnego dalszego trwania życia na typowe dla społeczeństw nowoczesnych: niską rozrodczość, niską umieralność i długie dalsze przeciętne trwanie życia²⁵. W efekcie nastąpiła trwała zmiana struktury wieku ludności krajów wysokorozwiniętych, przejawiające się we wzrastającym udziale osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety powyżej 60 lat, mężczyźni powyżej 65 lat) w stosunku do udziału osób w wieku produkcyjnym (kobiety w wieku 18-59 lat i mężczyźni w wieku 18-65 lata) i przedprodukcyjnym (0-17 lat)²⁶.

Polska obecnie wkracza w fazę postindustrialną rozwoju demograficznego (wzrost usług

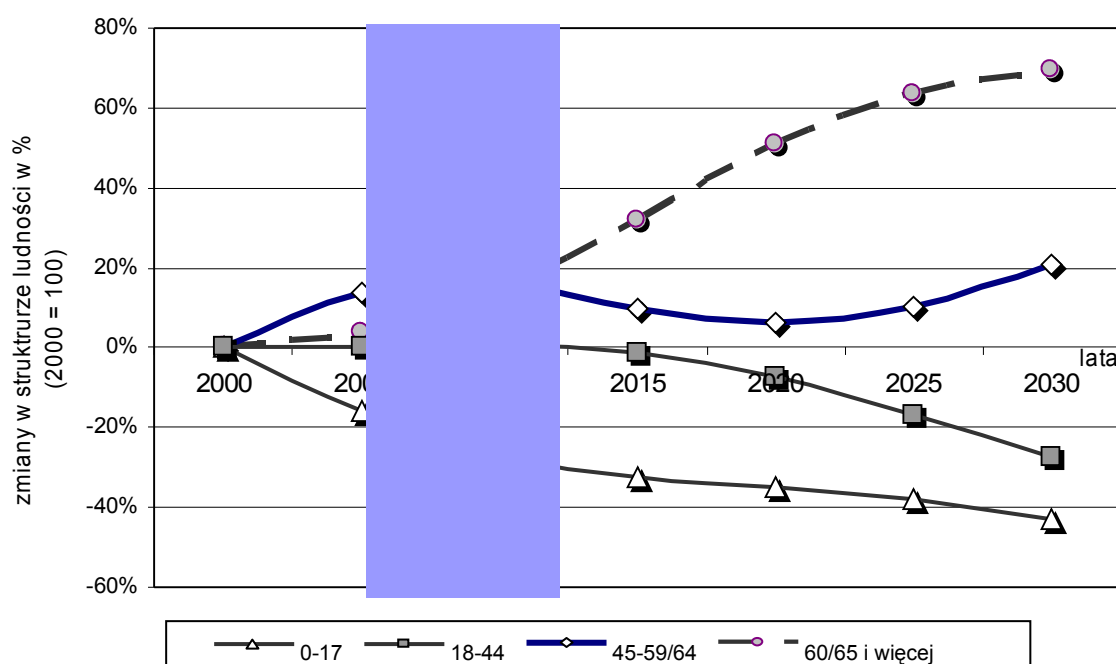
²⁵ J. Z. Holzer, *Demografia*, wyd. 4, PWE, Warszawa 1994 r., s. 17-37.

²⁶ *Strategia polityki społecznej na lata 2007 – 2013* – dokument towarzyszący realizacji Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007–2013, /dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 13 września 2005 r./, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, 2005.

w porównaniu do przemysłu) – minimalna umieralność niemowląt, bardzo wysoka długość życia, ujemny przyrost naturalny.

Na tle zagregowanych wielkości demograficznych dla Polski w odniesieniu do dynamiki wzrostu liczby ludności województwa pomorskiego wypada korzystniej (dodatnie tempo przyrostu ludności). Ujemny przyrost naturalny w Polsce utrwali zarówno procesy zmniejszania się dynamiki wzrostu ogólnej liczby ludności jak i starzenia się społeczeństwa.

Rys. 1. Zmiany w strukturze ludności według grup wiekowych w latach 2000–2030 w Polsce²⁷.

W sensie demograficznym proces starzenia ludności uległ przyspieszeniu od 2000 r. Społeczeństwo polskie starzeje się jednak w tempie nieco wolniejszym niż w innych krajach Europy. Jednak po 2010 roku proces ten ulegnie dalszemu przyspieszeniu. Z jednej strony informacje demograficzne dla Polski o wzroście udziału ludzi w wieku poprodukcyjnym i osób w wieku niemobilnym (powyżej 44 roku życia) z drugiej zaś o spadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym (zwłaszcza grupy wiekowej: 0-17 lat

²⁷ Źródło: na podstawie: Projekt NPR, Warszawa 2005.

(w 2005 r. o -16,1%, w 2010 r. o -27,0%, w tym dzieci i młodzieży w wieku 10-18 lat, oraz grupy wiekowej: 18-44 lat po 2013 r.) w strukturze ludności stanowią sygnały z otoczenia demograficznego branży turystycznej o bardzo prawdopodobnym spadku popytu na usługi turystyczne w badanym czasookresie. Do tego należy dodać zwiększoną i to znacznie emigrację stałą i okresową ludzi młodych do 35 roku życia poza granice naszego kraju.

Obserwowane zmiany demograficzne ludności w Polsce przyniosą wiele negatywnych zjawisk: spadek liczby zawieranych małżeństw, wyższe natężenie zgonów mężczyzn niż kobiet (zwane „nadumieralnością mężczyzn”), przewagą liczebności mężczyzn w grupie wiekowej 0-39 lat

i wzrostem subpopulacji kobiet wraz ze wzrostem ich wieku, zmniejszenie się ruchliwości ludności, utrwalanie się procesu daleko odbiegającego do prostej zastępowalności pokoleń, stałe przedłużanie się przeciętnego trwania życia²⁸.

Do pozytywnych tendencji występujących w otoczeniu demograficznym branży turystycznej należy wymienić skracanie czasu pracy, wzrost zamożności ludności²⁹, wydłużenie przeciętnego czasu trwania życia, co pozwoli w przyszłości załagodzić niekorzystne dla tej branży trendy. W przyszłości może to przynieść efekt w postaci pobudzenia popytu konsumpcyjnego na usługi turystyczne.

Uwarunkowania społeczno- demograficzne i wynikające z jakości życia mieszkańców w Ustce

Ustka liczy prawie 16 500 mieszkańców, od kilku lat liczba ludności ma tendencję do stabilizacji

z tendencją malejącą, dynamika demograficzna jest korzystniejsza dla Ustki niż średnia w miastach województwa. W latach 90-tych nastąpiło odwrócenie dotychczasowych tendencji migracyjnych - saldo jest obecnie ujemne.

Struktura wieku jest korzystna, ok. 65% mieszkańców jest w tzw. wieku produkcyjnym, obciążenie osób pracujących osobami niepracującymi jest korzystniejsze niż średnie w Polsce. Następuje spadek przyrostu naturalnego, w roku 2004 przyrost naturalny wyniósł -0,30, mimo wzrostu liczby małżeństw. Wskaźnik dynamiki demograficznej dla Ustki jest poniżej średniej wartości dla powiatu słupskiego i miast województwa pomorskiego. Liczba ludności i struktura demograficzna nie stanowi bariery rozwojowej dla miasta, prawdopodobnie ma też ona dość korzystny wpływ na sytuację materialną gospodarstw domowych, trudno jednak oszacować straty Ustki z tytułu wyjazdu dużej ilości młodych mieszkańców Ustki do krajów starej piętnastki Unii Europejskiej.

1. Zwiększająca się liczba osób w wieku produkcyjnym oraz utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia (w 2004 wskaźnik bezrobocia wynosił – 12,77%, ale jest on zawsze korzystniejszy od stopy bezrobocia, która w powiecie słupskim wynosiła w tym samym czasie 35,20%) wskazują na pilną potrzebę zwiększenia liczby miejsc pracy w mieście.
2. Obecnie ok. 54 % mieszkańców Ustki zamieszkuje w Ustce Nowej, ok. 33% w Starej Ustce, ok. 13% w Ustce Rozwojowej tj. po zachodniej stronie Słupia³⁰.
3. Obecnie w Ustce jest szacunkowo 49% aktywnych zawodowo spośród ogółu mieszkańców; na 1000 mieszkańców; połowa miejsc pracy to miejsca w usługach, ponad 1/3 - w przemyśle i budownictwie. Prywatny rynek pracy to ponad 70%.
4. Na terenie Ustki jest ok. 6000 gospodarstw domowych. Mieszkalnictwo w mieście jest ok. 6000 mieszkań (z tego ok. 11% w zabudowie jednorodzinnej). Przy czym na 100 mieszkań przypada 115 gospodarstw domowych, średnia powierzchnia mieszkania wynosi ok. 53 m², na 1 mieszkanie przypada średnio 3,12 osób.

²⁸ Prognozy ludności na lata 1996–2020, GUS, Warszawa 1997.

²⁹ *Diagnoza społeczna 2005*, GUS, Warszawa 2005 r.

³⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Miasta Ustka.

5. Warunki życia, jakość życia mieszkańców określają między innymi takie czynniki jak np. struktura demograficzna, funkcje turystyczne, ale niewielka skala miasta, stosunkowo wysokie bezrobocie, niska wielkość podatku od osób prawnych na 1 osobę pracującą w mieście, dość wysoki podatek od dochodów osobistych na mieszkańca), warunki zamieszkiwania- średnie, ledwie zadawalające (niewielka średnia pow. mieszkania, mała pow. na 1 osobę - ok. 16,7m², mała samodzielność zamieszkiwania, sporo zasobów starych i wymagających remontów. Poziom wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej - wysoki (niemal wszyscy mieszkańcy korzystają z wodociągu, kanalizacji, gazu, telefonu, dużo jest dróg lokalnych, wszystkie są ulepszone), stan środowiska – dość dobry, stan budżetu miasta – miasto raczej zasobne, budżet o raczej prospołecznym charakterze, o wysokim udziale dochodów własnych, z dużym udziałem wydatków na oświatę, wychowanie, sport i kulturę; poziom obsługi mieszkańców, wyposażenie w usługi - średnie (niezłe w szkolnictwie, ochronie zdrowia, handlu, pomimo nowych inwestycji nadal braki w zapleczu kultury fizycznej), możliwości rekreacji codziennej i weekendowej w obiektach otwartych - duże, w obiektach zamkniętych – skromne, bliskość atrakcyjnych przyrodniczo, krajobrazowo terenów³¹.
6. Warunki życia są zróżnicowane w poszczególnych rejonach miasta; generalnie najgorsze warunki życia są obecnie w Ustce Starej – gęstość zaludnienia wynosi tam powyżej 200 m/ha, w zabudowie wielorodzinnej nawet powyżej 300 m/ha, część budynków jest w średnim lub złym stanie technicznym, występują tu liczne uciążliwości wynikające z sąsiedztwa z terenami portowo-przemysłowymi, nadmiernym ruchem komunikacyjnym, w tej części miasta jest za to najwyższa jakość otoczenia architektonicznego i urbanistycznego, krajobrazu miejskiego i walorów wynikających z tożsamości miejsca.
W Ustce Nowej zwłaszcza w zabudowie wielorodzinnej brak terenów zieleni przydomowej, dość duża gęstość zaludnienia - powyżej 400 m/ha, niska jakość środowiska architektonicznego, za to bardzo dobre wyposażenie w usługi i dość dobra komunikacja. W Ustce Rozwojowej ze względu na bariery dostępności komunikacyjnej oraz słabe wyposażenie w usługi i infrastrukturę techniczną, brak miejsc pracy w sąsiedztwie mieszkania, warunki są obecnie stosunkowo niezadowolające, jednakże właśnie ta dzielnica miasta może stwarzać mieszkańcom bardzo korzystne warunki życia po właściwym zagospodarowaniu terenów rozwojowych³².
7. Położenie miasta, tradycje morskie, dotychczasowe funkcje oraz bliskość Słupska stwarzają potencjalnie dobre warunki rozwojowe. Jednakże pogłębiająca się nierównowaga na rynku pracy oraz występujące procesy restrukturyzacji z racjonalizacją zatrudnienia, słabe wykształcenie zasobów pracy dostępnej na usteckim rynku pracy oraz słabo zaspokojone potrzeby mieszkaniowe są podstawowymi trudnościami do pokonania.
8. Założono znaczne zmiany w rozmieszczeniu ludności miasta. Przy założonej wielkości programu mieszkaniowego liczba ludności zamieszkującej centrum miasta (Ustka Stara) obniży się o ponad 28%, podobne procesy nastąpią w Ustce Nowej. Znacznie wzrośnie liczba mieszkańców w Ustce Rozwojowej o 175%. W dzielnicy tej będzie w roku 2015 zamieszkiwało ok. 1/3 mieszkańców miasta i udział ten będzie wzrastał aż do całkowitego wypełnienia struktur miejskich w

³¹ j.w. z aktualizacją danych przez BMI sp. z o.o.

³² Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Miasta Ustka.

granicach administracyjnych. W miarę poprawy standardów zamieszkiwania liczba i udział ludności zamieszkującej tereny obecnie zainwestowane będzie malała na rzecz terenów rozwojowych - proces ten jest niezależny od scenariusza rozwoju ogólnej liczby ludności³³.

1.4. UWARUNKOWANIA EKONOMICZNE

Na płaszczyźnie mikroekonomicznej negatywną konsekwencją zaobserwowanych zjawisk demograficznych jest m.in. pogarszanie się wskaźnika obciążenia ekonomicznego osób w wieku produkcyjnym do osób w wieku nieprodukcyjnym (przed i poprodukcyjnym)³⁴. Dla osób w wieku produkcyjnym oznacza to wzrost obciążeń fiskalnych lub utrzymanie dotychczas obowiązujących w ramach repartycyjnego systemu ubezpieczeń społecznych.

Tab. 8. Wskaźnik obciążenia ekonomicznego ludności w wieku produkcyjnym w Polsce w latach 2000–2005³⁵.

Wyszczególnienie	Rok							
	2000	2002	2005	2010	2015	2020	2025	2030
Ludność w wieku nieprodukcyjnym ogółem	64	61	56	54	58	65	70	72
Wskaźnik obciążenia ekonomicznego ludności w wieku produkcyjnym	1,56	1,64	1,79	1,85	1,72	1,54	1,43	1,39

Przedstawiona sytuacja uwiidocznia się od 2010 r. w wyniku starzenia się powojennego wyżu demograficznego z 1948 r., i osiągnięcia przez to pokolenie wieku emerytalnego³⁶. Skutkiem tego zjawiska może być ograniczenie dynamiki wzrostu wydatków konsumpcyjnych na dobra wyższego rzędu (produkt turystyczny), w stosunku do poziomu dochodów realnych gospodarstw domowych osób w wieku produkcyjnym. Ekonomiczne skutki zmian demograficznych po części zostaną zniwelowane za sprawą wzrostu siły nabywczej pieniądza.

Od połowy lat dziewięćdziesiątych można zaobserwować wzrost wynagrodzeń brutto w przypadku gospodarstw domowych osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Efekt ten przekłada się na wzrost poziomu wydatków konsumpcyjnych, które obok wydatków inwestycyjnych, są głównymi determinantami zwiększenia wolumenu produkcji krajowej w latach 2003–2005. Reasumując wzrost siły nabywczej ludności zgodnie z prawem Engla powinien sprawić, że popyt na produkty turystyczne ze strony konsumentów krajowych będzie wzrastał szybciej niż ich dochód na jednego członka rodziny w całym okresie progностycznym. Trend wzrostowy na rynku wspierają zmiany społeczne, tj. stale postępujący wzrost kwalifikacji zawodowych oraz poziom ogólnego wykształcenia i kultury. W efekcie oczekuje się wzrostu aktywności turystycznej społeczeństwa, a więc i popytu na produkty turystyczne.

Szczególną uwagę przyciągają gospodarstwa domowe emerytów. Obecnie są najmniej liczne spośród wszystkich grup społecznych tej kategorii. Badania empiryczne dowodzą, że spośród wszystkich grup emeryckie gospodarstwa domowe są względnie dobrze wyposażone w dobra trwałego użytku. Są to, bowiem gospodarstwa domowe osób, które w ostatnich latach swojej pracy osiągały relatywnie wysokie dochody, a wraz z usamodzielnieniem się dzieci stać je było na wzmożone zakupy dóbr trwałych³⁷. W

³³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Miasta Ustka.

³⁴ Wskaźnik obciążenia ekonomicznego kształtował się następująco: w latach 70-tych - 1:5; w 1981 r. - 1:3,5; w roku 1989 - 1: 2,5. Szacuje się, że w roku 2010 współczynnik obciążenia wynosić będzie 1: 1,9, a w 2015 r. 1,7 aby ulec w kolejnych latach dalszemu pogorszeniu. Źródło: *Polityka społeczna państwa na lata 2006–2013*. Projekt Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej, Warszawa 2005 r.

³⁵ Ibidem.

³⁶ K. Dzienio, K. Drzewieniecka, *Sytuacja demograficzna Polski. Raport 1994 Rządowej Komisji Ludnościowej*, Studia Socjologiczne, nr 2, 1995 r.

³⁷ Ibidem

latach 2001–2004 obserwuje się u nich wyższą dynamikę wzrostu świadczeń w relacji do wynagrodzeń brutto pracowników. Emeryci mają więc czas i pieniądze, co oznacza, że w tej grupie „drzemie” duży potencjał i możliwości rozwoju rynkowego.

W przypadku osób starszych z grupy powojennego wyżu demograficznego można już obecnie zaobserwować odwrotną tendencję np. dotyczącą wzrostu liczby podróży osób starszych i tym samym zapotrzebowania na usługi turystyczne. Ta tendencja została potwierdzona w statystykach krajów rozwiniętych. Dodatkowo osoby z tego pokolenia są na ogół lepiej wykształcone i lepiej sytuowane materialnie a także dysponują wolnym czasem.

Na płaszczyźnie makroekonomicznej należy zwrócić uwagę na następujące procesy: globalizację, integrację oraz pochodną tych zjawisk, czyli wzrost konkurencji.

Globalizacja gospodarki krajowej związana jest z procesem umiędzynarodowienia się działalności gospodarczej. W branży turystycznej czynnikami, które generują ten proces są: postęp techniczno-technologiczny i efekt korzyści z tytułu zwiększenia skali produkcji. Przyspieszenie postępu technicznego w wyniku szybkiego rozwoju technologii informatycznej niesie za sobą korzystne zmiany (zwiększa różnorodność świadczonych usług turystycznych, obniża zarówno koszty produkcji poprzez wzrost oszczędności w zakresie użycia dostępnych środków jak i również ceny towarów i usług, zmniejsza pracochłonność), jak i niekorzystne (spadek zapotrzebowania na zasoby pracy o niskich kwalifikacjach zawodowych). Efekt korzyści skali dotyczy natomiast konieczności zwiększania liczby odbiorców produktów turystycznych oferowanych przez przedsiębiorstwa turystyczne przy danej dostępności zasobów pracy i kapitału.

Globalizacja powoduje zainteresowanie polskim rynkiem ze strony zagranicznych przedsiębiorstw turystycznych w tym touroperatorów oraz systemów hotelowych. Na efekty ich oddziaływania na krajową i ustecką branżę turystyczną należy patrzeć dwojako: z jednej strony stanowią silną konkurencję dla przedsiębiorstw oferujących te same lub podobne produkty, z drugiej jednak strony pobudzają ruch przyjazdowy do miasta, zwiększając popyt na produkty turystyczne w ogóle, tworząc w efekcie pozytywny efekt mnożnikowy, także dla lokalnych przedsiębiorców.

Proces globalizacji wymusza konieczność:

- zwiększenia intensywności działania w kierunku poszukiwania klientów na nowych rynkach, a nie tylko zwiększenia udziału na rynku krajowym (umiędzynarodowienie działalności),
- podniesienia wydatków na zakup i wdrożenie nowych technologii informatycznych w celu dostarczenia klientom usługi spełniającej ich wymagania,
- sprostania konkurencji ze strony organizacji działających na rynku światowym.

Jednym z rozwiązań, które mogą zmniejszyć skalę zagrożeń, jakie niesie za sobą proces globalizacji jest włączenie się we współpracę z przedsiębiorstwami działającymi na rynku globalnym.

1.4.1 Uwarunkowania gospodarcze Ustki, stan, funkcjonowanie, struktura i charakter gospodarki miasta, podstawowe specyficzne funkcje miasta oraz uwarunkowania wynikające z walorów ekonomicznych przestrzeni i ze stanu własności gruntów w kontekście zewnętrznych uwarunkowań ekonomicznych³⁸

Prognoza aktywnych zawodowo w Ustce - do roku 2007 nastąpi przyrost liczby ludności w wieku produkcyjnym prognozowany na ok. 200-400 osób. Po roku 2007 nastąpi spadek liczby aktywnych zawodowo, po roku 2010 spadek ten może przyjąć znaczne rozmiary - w roku 2015 - o 10%, w 2020 - o ponad 16%. Proces ten będzie zróżnicowany przestrzennie - najwięcej aktywnych zawodowo będzie w Ustce Rozwojowej.

³⁸ Opracowano na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Miasta Ustka z uwzględnieniem zmian jakie zaszły na rynku pracy w Ustce po roku 2001 autorstwa zespołu BMI sp. z o.o.

1. Wśród podmiotów gospodarczych przeważają ilościowo zakłady osób fizycznych (ok. 78%), głównie są to podmioty handlowe - ok. 58%, hotele i restauracje. Struktura podmiotów jest charakterystyczna dla miasta turystycznego, pozostałe działy reprezentują niższy niż średni poziom. Struktura działowa podmiotów świadczy o braku kapitału lokalnego. Aktywność gospodarczą mieszkańców i ich poziom przedsiębiorczości można uznać za średni.
2. Struktura gospodarcza miasta jest mało zróżnicowana, co nie jest korzystne rozwojowo (szanse minimalizowania bezrobocia i negatywnych skutków restrukturyzacji). Praktycznie większość zdarzeń gospodarczych ma charakter turystyczny lub okołoturystyczny lub wiąże się bezpośrednio z bieżącą obsługą stałych mieszkańców miasta. Pomimo tego miasto stosunkowo nieźle pokonuje skutki recesji transformacyjnej chociaż odczuwa się wyraźnie skutki kryzysu funkcji morskich w mieście i na polskim wybrzeżu.
3. Tradycyjne funkcje portu (przeładunkowo-handlowe) zanikają, znaczenia nabiera funkcja turystyczna, szansą rozwojową jest ostateczna relokacja funkcji ("Łosoś"), rozbudowa mariny jachtowej. Rybołówstwo wymaga zmian jakościowych oraz dofinansowania. Niezbędne jest opracowanie Strategii Rozwoju Portu w Ustce na określenie jego funkcji i podjęcia decyzji o ewentualnej komunalizacji portu.
4. Obsługa wypoczynku i turystyki jest głównym źródłem dochodów; funkcje uzdrowiskowe podnoszą atrakcyjność wypoczynku, gdyż nie są wyłącznie sezonowe. Konkurencja na rynku usług turystycznych jest bardzo duża stąd niezbędna promocja i stworzenie atrakcyjnej, zróżnicowanej, nakierowanej na klienta oferty.
5. O atrakcyjności miasta świadczą transakcje kupna nieruchomości nadających się na funkcje turystyczne, pensjonatowe. Walory ekonomiczne przestrzeni miejskiej decydują o tym, że nieruchomości w mieście traktowane są jako korzystna lokata kapitału, w tym dla osób z zewnątrz. Najwyższe ceny osiągają parcele dla pensjonatów, usług w atrakcyjnych obszarach miasta, szczególnie jak najbliżej brzegu i przy głównej ulicy śródmiejskiej.
6. Dość duży jest ruch budowlany, porównywalny z miastami większymi takimi jak np. Kwidzyn; w ostatnich kilku latach dość dużo buduje się nowych budynków mieszkalnych wielorodzinnych, ok. 25-30% wszystkich inwestycji to modernizacje i przebudowy. Miasto jest aktywnym inwestorem.
7. Stopień wyposażenia miasta w infrastrukturę jest korzystny także dla rozwoju gospodarczego.
8. W strukturze własności przeważa własność Skarbu Państwa – głównie lasy, własność komunalna to jednak aż ok. 26,73% wszystkich gruntów. Struktura własności zmienia się – znaczna część zasobów komunalnych będących w użytkowaniu wieczystym uległa zmianie na własność. Miasto przejęło część gruntów wojskowych na cele miejskie, atrakcyjne rozwojowo tereny komunalne nowych osiedli mieszkaniowych objęto planami miejscowymi, rezerwa rozwojowa miasta oraz ważne tereny publiczne położone w pobliżu centrum stanowią własność komunalną.

1.4.2 Uwarunkowania ekonomiczne w kontekście członkostwa Polski w Unii Europejskiej

Według ocen ekspertów Ministerstwa Gospodarki rozwój turystyki latach 2006–2013 będzie zależeć głównie od zmian sytuacji gospodarczej w Polsce i w krajach europejskich, zaś w mniejszym stopniu od zmian w gospodarce światowej³⁹.

Obecność Polski w UE spełnia warunek niezbędny z punktu widzenia możliwości osiągnięcia długotrwałego i silnego wzrostu gospodarczego. Polska zyskuje możliwość zmniejszenia dystansu między poziomem rozwoju gospodarczego naszego kraju, a przeciętnym poziomem rozwoju w krajach „starej” Unii.

Turystyka jest obszarem działalności gospodarczej, który może wspierać procesy dostosowawcze

w polskiej gospodarce. Turystyka jest jedną z najszybciej rozwijających się gałęzi gospodarki.

Według szacunków Instytutu Turystyki w roku 2004 r. łączne przychody z turystyki przyjazdowej

i krajowych podróży turystycznych w 2004 roku wyniosły 39,0 mld PLN i były wyższe o 4% w stosunku do ich poziomu w 2003 roku. W roku 2004 wydatki cudzoziemców w Polsce uległy zwiększeniu o 33,5 i wyniosły 21,1 mld PLN⁴⁰. Z kolei wydatki Polaków na krajowe wyjazdy turystyczne w 2004 roku uległy zmniejszeniu w ujęciu rocznym o 17,5% i wyniosły 17,9 mld PLN. Udział turystyki w produkcie krajowym brutto w 2004 r. wyniósł 4,4% (o 2 punkty procentowe mniej niż w 2003 r.). Wielkość wpływów z turystyki w latach 2001- 2004 przedstawia poniższa tabela.

Tab. 9. Wpływy z turystyki i ich udział w PKB w latach 2001–2004 w Polsce⁴¹.

Wyszczególnienie	lata			
	2001	2002	2003	2004
Wpływy z turystyki (mld PLN) ^a	37,9	40,3	37,5	39,0
Stopa wzrostu wpływów z turystyki (%)	–	6,0	-7,0	4,0
Udział wpływów z turystyki w PKB (w %)	5,1	5,2	5,6	4,4

^a Wpływy oznaczają sumę wydatków cudzoziemców w Polsce (bez przekazów z zagranicy na konta polskich podmiotów turystycznych) oraz wydatków mieszkańców Polski (razem z dziećmi) na wyjazdy krajowe.

Turystyka przyjazdowa do Polski (poniższa tabela) odgrywa ważną rolę w eksporcie. W roku 2004 jej udział w eksporcie wyniósł 6,1% i uległ zwiększeniu o 4 punkty procentowe w stosunku do roku poprzedniego. Udział turystyki w imporcie wyniósł 3,9% i uległ zwiększeniu o 2 punkty procentowe w stosunku do roku 2003. W 2004 roku saldo bilansu płatniczego państwa w pozycji towary i usługi było ujemne i wynosiło 17,5 mld USD, natomiast saldo bilansu turystycznego Polski w 2004 r. było dodatnie i wyniosło +7,0 mld PLN. Przychody dewizowe według Instytutu Turystyki wyniosły w 2004 r. 5,786 mld USD, z czego więcej niż ich połowa pochodziła od turystów (50,4%) a reszta od cudzoziemców przybywających do Polski na jeden dzień. W stosunku do ubiegłego roku nastąpił wzrost o 36%, głównie w części przychodów cudzoziemców.

Tab. 10. Udział wydatków cudzoziemców i turystów krajowych w eksporcie i imporcie turystycznym w Polsce w 2004 r.⁴²

Eksport (w mld PLN)	Import (w mld PLN)
----------------------	--------------------

³⁹ Projekt *Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2007–2013*, Dokument rządowy przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 21 czerwca 2005 r., Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa, czerwiec 2005 r.

⁴⁰ *Turystyka Polska w 2003 – układ regionalny*, Instytut Turystyki, Warszawa 2004.

⁴¹ Źródło: oszacowania Instytutu Turystyki, PKB 2001, 2002 – GUS, 2003 – szacunki GUS w: *Projekt Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2007–2013*, Dokument rządowy przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 21 czerwca 2005 r., Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Warszawa, czerwiec 2005 r.

⁴² Źródło: Dane Instytutu Turystyki.

Eksport turystyczny (wydatki cudzoziemców w Polsce) wg IT	21,0	Import turystyczny (wydatki Polaków za granicą) wg IT	14,0
Eksport netto /nadwyżka	7,0	Eksport netto/ deficyt	-
Eksport towarów i usług, wg NBP	345,2	Import towarów i usług wg NBP	362,7
Eksport netto /nadwyżka	-	Eksport netto/ deficyt	-17,5
Udział turystyki w eksporcie ogółem	6,1%	Udział turystyki w imporcie ogółem	3,9%

Integracja polskiej gospodarki w ramach UE określona jest przez dwa bardzo istotne wydarzenia, które w dalszej przyszłości mogą zdecydować o przyspieszeniu tempa rozwoju gospodarczego naszego kraju. Po pierwsze jest to akumulacja środków pomocowych z UE, a po drugie –przystąpienie do strefy euro.

Efektywne wykorzystanie przyznanych Polsce funduszy strukturalnych, funduszy spójnościowych lub dotacji w kwocie ok. 90 mld EURO w ramach przyjętego w grudniu 2005r. projektu budżetu UE

na latach 2007–2013 r. pozwoli na zwiększenie rocznego tempa wzrostu gospodarczego naszego kraju z średniorocznego poziomu wzrostu PKB wynoszącego 4,2% w latach 1992–2003

do pożądanego poziomu ok. 5-6% PKB w przeciągu kolejnych 10 lat. Dwukrotnie wyższe

od przeciętnego tempa wzrostu, jakie jest udziałem krajów UE 15, jest konieczne z punktu widzenia możliwości zmniejszenia dystansu cywilizacyjnego. Zakłada się, że unijna pomoc finansowa przyniesie w perspektywie najbliższych lat zmiany w postaci poprawy jakości życia mieszkańców,

za sprawą inwestycji w infrastrukturę publiczną, w tym i turystyczną.

Przyspieszenie tempa wzrostu gospodarczego Polski można oczekiwać wraz z przyjęciem naszego kraju do Europejskiej Unii Monetarnej ze względu na trwałe spełnienie kryteriów fiskalnej i monetarnej konwergencji przyjętych i zdefiniowanych w Traktacie z Maastricht. Po początkowej fazie wstrząsowej wywołanej głównie asymetrycznym ciężarem dostosowania się gospodarki do nowych warunków (osłabienie wzrostu gospodarczego, spadek zatrudnienia, wzrost cen) zakłada się wystąpienie pozytywnych efektów. Potencjalne bezpośrednie korzyści wynikające z przystąpienia do strefy euro, dotyczyć mogą obniżenia kosztów transakcyjnych oraz eliminacji ryzyka kursowego i kosztów jego ubezpieczenia⁴³. Eliminacja ryzyka kursowego pozwoli na obniżenie stóp procentowych (w tym premii za ryzyko kursowe). Według ocen ekspertów NBP poziom stóp procentowych obniży się o 2-3% w porównaniu do sytuacji, w której Polska gospodarka znajdowała się poza EUM. Należy jednak wziąć pod uwagę, że proces ten nabierze dynamiki dopiero w dłuższym okresie i z przyczyn politycznych nie rozpocznie się za kadencji obecnej ekipy rządowej, czyli przed rokiem 2010. Dopiero po przekroczeniu pierwszej dekady XXI wieku wypracowane oszczędności powinny uruchomić mechanizm zwiększonego napływu nowych inwestycji zagranicznych stymulujących wzrost potencjalnego PKB oraz zwiększenie poziomu życia i handlu zagranicznego w ciągu kolejnych 20 lat.

Jednolita waluta umożliwi porównywalność cen towarów i usług oferowanych na rynku europejskim. Nie wyeliminuje to jednak zjawiska zróżnicowania cen produktów konsumpcyjnych jak i cen czynników produkcji pomiędzy krajami członkowskimi Unii. Zjawisko ujednolicenia się cen wystąpić może w długim okresie.

Wzrost konkurencji

Wzrost konkurencji na rynku, będący efektem ujednolicenia się cen, nie będzie możliwy jednak

w sferze usług, ponieważ ceny nadal w dużym stopniu podlegają kontroli. W ramach Unii obserwuje się nadal brak pełnej liberalizacji sektora usług⁴⁴. Na przykładzie Polski widać, że nadal wiele dziedzin życia gospodarczego (produkcja i dystrybucja w sektorze energetyki, gazownictwa, wodociągów) objętych jest ochroną państwa i samorządów

⁴³ źródło, Raport na temat korzyści i kosztów przystąpienia Polski do strefy euro, NBP, Warszawa, w: G. Torek, *Konwergencja nominalna i realna a uczestnictwo złotego w ERM II*, Gospodarka Narodowa, nr 10(158), październik 2004.

⁴⁴ L. Oręziak, *Doświadczenia związane z funkcjonowaniem strefy euro*, w: A.Z. Nowak, A. Stępiak (red.), *Strefa euro – wyzwania dla Polski*, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2003.

lokalnych, co z punktu widzenia możliwości rozwoju turystyki nie jest korzystne i w dłuższej perspektywie osłabi pozycję konkurencyjną przemysłu turystycznego na rynku w walce o pozyskanie klientów krajowych jak i zagranicznych. Stopniowe znoszenie barier dotyczących swobody przepływu towarów i usług na rynku europejskim prawdopodobnie spowoduje zaostrenie konkurencji, co z punktu widzenia klientów może okazać się w dłuższej perspektywie korzystne ekonomicznego punktu widzenia i przełoży się na wzrost ruchu turystycznego. Dla branży turystycznej oznacza konieczność lepszego dostosowania oferty do potrzeb i wymagań klientów.

Prognoza rozwoju polskiej gospodarki na lata 2005–2013

W gospodarce polskiej w krótkim okresie, tj. pomiędzy rokiem 2005–2007, można oczekiwać wzrost dynamiki produktu krajowego brutto, który nieprzerwanie trwa od roku 2003. Według prognoz Ministerstwa Gospodarki i Pracy wzrost gospodarczy osiągnie szczyt cyklu koniunkturalnego w roku 2007. Ten wzrost produktu determinowany jest słabszym wzrostem wydatków konsumpcyjnych gospodarstw domowych oraz relatywnie silniejszym wzrostem wydatków inwestycyjnych przedsiębiorstw i państwa. W gospodarce obserwowalny będzie wzrost zatrudnienia i spadek stopy bezrobocia, jednak ze względu na skalę zjawiska zmiany te będą nieduże w krótkiej perspektywie czasowej. Po roku 2007 wzrost dynamiki PKB ulegnie zmniejszeniu, aby osiągnąć najniższą wartość w roku 2010 (dno cyklu gospodarczego). W najbliższych latach udział wydatków konsumpcyjnych

w PKB będzie spadał. Analiza głównych czynników wzrostu gospodarczego (dekompozycja Solowa) wskazuje na znaczenie wielkości opisujących wzrost poziomu produktywności pracy i kapitału, a nie wzrost nakładów w procesie produkcji. Wzrost produktywności czynników produkcji związany był z działalnością badawczo-rozwojową oraz importem technologii. Utrzymanie tej tendencji w dłuższej perspektywie czasowej nie będzie możliwe bez zwiększenia nakładów na badania i rozwój, których poziom jest dramatycznie niski na tle krajów UE i hamuje w największym stopniu wzrost PKB⁴⁵. Podobna sytuacja dotyczy wydatków pro-rozwojowych na kapitał ludzki.

W długim okresie zakładany jest wzrost relacji inwestycji do PKB. Ten wzrost zostanie wzmocniony

w związku z napływem do Polski środków z funduszy europejskich, a w dalszych latach z wejściem

do strefy euro.

Również bardziej prawdopodobny jest lekki trend wzrostowy relacji konsumpcji prywatnej do PKB

w związku ze wzrostem zamożności obywateli kraju (efekt majątkowy). Jednak wzrost ten w relacji

do wydatków inwestycyjnych będzie słabszy.

Pomimo postępującej aprecjacji krajowego realnego kursu walutowego nie słabnie dynamika wzrost wymiany handlowej i towarowej. Wzrost eksportu, stanowi po wydatkach inwestycyjnych

i konsumpcyjnych, główny czynnik zamachowy wzrostu produkcji krajowej w latach następnych. Jednak dalszy wzrost wartości krajowej waluty, spowodowany napływem euro do Polski w związku

z transferami finansowymi, spowoduje spadek eksportu i wzrost importu oraz spadek salda bilansu handlowego. Jednak wraz ze spadkiem salda bilansu handlowego, a tym samym pogorszeniem bilansu obrotów bieżących i spadkiem aktywów zagranicznych netto, następuje deprecjacja realnego kursu walutowego. Dlatego można przyjąć, że w perspektywie długookresowej kurs złotego będzie stabilny⁴⁶.

Według ekspertów MFW przez następne dwa lata inflacja będzie znajdować się w okolicach celu przyjętego w kryterium konwergencji. Jednak nie można wykluczyć efektu drugiej rundy związanego

z wysokimi cenami ropy i paliw. W perspektywie kilku lat w Polsce nie ma potrzeby zmiany stóp procentowych.

Do ewentualnych możliwych zjawisk ekonomicznych, które mogą zagrozić realizacji przedstawionego scenariusza rozwoju polskiej gospodarki zalicza się: wzrost cen

⁴⁵ Według kwartalnego raportu Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową

⁴⁶ Stan i prognoza koniunktury gospodarczej, nr 48 (IV kw. 2005 r.), IBnGR, Warszawa 2005.

energii surowców (w tym ropy naftowej, gazu, węgla), wzrost podatków (akcyzy), wystąpienie zjawiska deflacji, nieefektywne wykorzystanie środków unijnych, braku aktywności władz regionalnych i lokalnych w kierunku pozyskania inwestorów zagranicznych, spowolnienie tempa prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych i komunalnych, brak liberalizacji rynku usług, tendencje odśrodkowe w ramach Unii, brak stabilności politycznej. Wszystkie te elementy mogą rzutować na wielkość wpływów z turystyki w okresie prognostycznym.

Tab. 11. Projekcja rozwoju Polski, 2005-15, scenariusz bazowy: makroproporcje.

Wyszczególnienie	okresy											średnia
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2003-15
Ludność (mln)	38,2	38,2	38,2	38,2	38,3	38,3	38,3	38,4	38,4	38,4	38,5	38,3
Rachunek narodowy						szczyt						
Dynamika PKB (w %)	3,3 ^b	4,3 ^b	5,6	5,2	5,6	6,1	5,6	5,2	5,0	5,0	4,8	5,3
Popyt krajowy (w %)	3,7	4,1	4,8	5,1	5,4	5,6	5,5	5,3	5,1	3,7	4,1	4,8
Wydatki inwestycyjne (w %)	12,9	12,6	14,4	8,4	9,6	11,0	7,3	5,5	5,1	12,9	12,6	10,2
Eksport (w %)	12,0	11,1	11,0	8,0	6,9	7,2	7,1	7,0	6,9	6,7	6,7	8,2
Import (w %)	12,0	12,1	12,4	8,5	8,0	8,2	7,5	7,0	6,8	6,6	6,6	8,7
Relacja konsumpcji do PKB (w %)	16,9	16,3	15,5	15,2	14,9	14,6	14,3	14,3	14,3	16,9	16,3	15,4
Relacja inwestycji do PKB (w %)	21,0	22,6	24,4	25,1	26,0	27,2	27,6	27,7	27,7	21,0	22,6	24,8
Relacja eksportu do PKB (w %)	37,6	39,9	41,9	43,0	43,5	44,0	44,6	45,4	46,2	37,6	39,9	42,1
Relacja importu do PKB (w %)	39,4	42,1	44,9	46,3	47,3	48,3	49,1	50,0	50,8	39,4	42,1	45,4
Rynek pracy												
Zatrudnienie (w mln)	14,02	14,25	14,38	14,44	14,53	14,69	14,76	14,78	14,84	14,92	14,98	14,6
Liczba bezrobotnych (w mln)	2,6	2,4	2,3	2,2	2,2	2,1	2,0	2,0	2,0	1,9	1,9	2,1
Stopa bezrobocia (w %)	18,2	16,5	15,8	15,4	14,9	14,1	13,6	13,5	13,2	12,8	12,5	14,6
Inflacja, stopa procentowa i kurs walutowy												
Stopa inflacji (wzrost CPI w %)	3,0	2,7	2,5	2,8	3,0	3,4	3,7	3,6	3,5	3,5	3,4	3,2
Nominalna stopa procentowa (w %)	7,4	7,4	7,0	5,4	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,7

^aWzrost PKB w roku 2005 roku według prognozy MFW wyniesie 3,0% (rząd - 3,3%), natomiast w roku 2006 MFW - 4,0% (rząd 4,3-5,0%).

Źródło: na podstawie: *Wstępnego Projektu Narodowego Planu Rozwoju 2007-2013. Prognozy*. (Dokument rządowy przyjęty przez Radę Ministrów), Warszawa 2005 oraz raportu dla Polski z grudnia 2005 r. opracowanego przez ekspertów Międzynarodowego Funduszu Walutowego.

W zakresie zatrudnienia w wybranych usługach turystycznych obserwuje się niewielki wzrost, ale brak pełnych danych za rok 2004 wyklucza określenie jednoznacznego trendu w tym sektorze. Wskaźnik zatrudnienia w turystyce szacuje się na 7,8% ogółu zatrudnionych.

Tab.12. Pracujący w Sekcji Hotele i Restauracje według grup przedsiębiorstw w latach 2002 – 2003 (w tysiącach) w Polsce⁴⁷.

Działy i grupy Sekcji	okres			
	2002	2003	2004	2005 /stan na X/
Hotele i restauracje, w tym:	100,5	98,8	90,0	95,0
Hotele	28,4	29,0	X	x
Pozostałe obiekty noclegowe turystyki i inne miejsca krótkotrwałego zakwaterowania	15,8	15,4	X	X
Restauracje	39,5	36,0	X	X
Bary	8,3	8,8	X	X
Działalność stołówek i <i>catering</i>	8,4	9,6	X	X
Przedsiębiorstwa małe **	110,5	115,4	X	X
Stowarzyszenia, organizacje społeczne***	2,2	2,2	X	X
Łącznie	213,2	214,2	x	X

* Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

** Przy badaniu małych form nie dokonuje się rozbicia na grupy, jak przy dużych.

*** Sprawozdanie SOF wypełniają (nie co roku) stowarzyszenia, fundacje, organizacje społeczne, związki zawodowe, partie polityczne, związki pracodawców

Według WTTC w ciągu 10 lat zatrudnienie w przemyśle turystycznym na świecie zgodnie z prognozą ma wzrosnąć o ok. 18-19%, a w gospodarce turystycznej o ok. 20–21%. W Europie Środkowo-Wschodniej wzrost w przemyśle ma wynosić 13%, a w gospodarce turystycznej - 19%. Bezwzględne liczby zatrudnionych będą znaczące.

1.5. UWARUNKOWANIA TECHNOLOGICZNE

Technologia uważana jest za najważniejszy czynnik wpływający na dalszy rozwój i postęp w przemyśle turystycznym. Spełnia bardzo ważną rolę w procesie przemian zachodzących w dziedzinie zarządzania organizacją turystyczną, kontroli podaży turystycznej, niezawodności i bezpieczeństwa, alokacji dostępnych środków, optymalizacji ich zastosowania. Już dzisiaj wpływa na poprawę wydajności pracy i sprawności funkcjonowania podmiotów turystycznych na rynku. Staje się powoli narzędziem walki konkurencyjnej, np. badając potrzeby i wymagania klientów.

Zastosowanie technologii informatycznej w branży turystycznej dotyka przede wszystkim sprzedaży usług turystycznych poprzez Internet, za pośrednictwem portali internetowych. W 2002 roku wartość usług turystycznych sprzedawanych tą drogą wyniosła 8,7 mln zł. Rok później zwiększyła się do 19 mln zł (wzrost o 118%). W roku 2004 wartość tego rynku szacuje się na 35,3 mln zł (wzrost o 86%). Zakłada się, że w roku 2005 sprzedaż wzrośnie o przynajmniej kilkadziesiąt procent. Udział turystyki *on-line* w całym rynku turystycznym w 2004 r. szacuje się na poziomie 2,05 punktów procentowych i cały czas rośnie⁴⁸.

Spółki internetowe uczestniczą głównie przy sprzedaży imprez turystycznych, biletów lotniczych i pobyków hotelach. Pośrednicy ci utrzymują się z prowizji, jak otrzymują od klasycznych biur podróży. Waha się ona od 7 do 20 procent, w zależności od wielkości sprzedaży i typu oferty. W roku 2005 usługi przez Internet kupują najczęściej osoby w wieku 20-45 lat, głównie przedstawiciele klasy średniej. Prawie 41 proc. sprzedawanych ofert to wycieczki *last minute* połączone z przelotem samolotem. Szacuje się, że obecnie strony internetowe posiada ok. 80 proc. biur podróży. Jednak ze względów technologicznych tylko nieliczne witryny pozwalają rezerwować wycieczki lub świadczyć inne usługi turystyczne oraz dają możliwość elektronicznych płatności.

⁴⁷ Źródło: *Biuletyn statystyczny GUS*, tabl. 8, GUS, Warszawa, grudzień 2005, nr 10.

⁴⁸ Wartość całego rynku turystycznego szacuje się na poziomie 1,72 mld zł w roku 2004. Oznacza to wzrost o 20% w stosunku do roku 2003 (1,43 mld zł). Por. *Internetowy Dom Maklerski*, Prospekt Emisyjny TravelPlanet.pl.

Tab. 13. Wielkość rynku turystyki on-line w Polsce w latach 2002–2004.

Wyszczególnienie	rok		
	2002	2003	2004
Wartość całego rynku turystycznego (mld zł)	1,64	1,43	1,72
Wartość rynku turystyki on-line (mln zł)	8,7	19,0	35,3
Udział turystyki on-line w całym rynku (%)	0,53	1,33	2,05

Źródło: Internetowy Dom Maklerski, Prospekt Emisyjny Travelplanet.pl

Szybki rozwój internetowych biur podróży wyeliminuje w przyszłości dużą część małych i lokalnych firm turystycznych, które działają w tradycyjny sposób również na rynku krajowym czy lokalnym. Zaawansowane technologie teleinformatyczne przyspieszają zmiany w przemyśle turystycznym, szczególnie dotyczące informacji, rezerwacji i dystrybucji, w znacznie większym stopniu niż w innych dziedzinach gospodarki. W dystrybucji ogromną rolę odgrywają sprzężone systemy komunikacji i kreatywne przekazywanie informacji. Sam fakt dostarczenia potencjalnemu turyście wiadomości odnośnie obszaru recepcyjnego urasta do rangi produktu. Najbardziej konkurencyjne stają się miasta wykorzystujące w sposób zorganizowany i kompleksowy nowoczesne media elektroniczne, zwłaszcza Internet, który przestaje służyć jedynie jako źródło informacji. Rośnie jego wartość jako kanału sprzedaży usług, poczynając od konfrontacji konkurencyjnych ofert po umożliwienie indywidualnej kompozycji złożonego produktu turystycznego. Ułatwiają to witryny internetowe, bogato wyposażone w system odnośników (*linków*) do usługodawców różnych branż, oferujących zawieranie umów kupna-sprzedaży drogą wirtualną. Element ten nieuchronnie wiąże się z kwestią bezpieczeństwa transakcji *on-line*, i w dłuższej perspektywie czasowej będzie stymulował skrócenie okresu wyprzedzenia z jakim dokonywana jest rezerwacja lub zakup pakietu. Prognozy zapewniają, że w najbliższej przyszłości Internet okaże się dominującym instrumentem promocji i dystrybucji.

1.6. WARUNKI WYNIKAJĄCE Z ISTNIEJĄCYCH TRENDÓW W TURYSTYCE MIĘDZYNARODOWEJ I KRAJOWEJ

Trendy w turystyce międzynarodowej

Trendy w turystyce międzynarodowej i krajowej należy rozpatrywać na następujących płaszczyznach: ruch turystyczny, baza noclegowa i gastronomiczna, pozostała infrastruktura turystyczna, cele ruchu turystycznego, produkty turystyczne, miejsce sektora turystycznego w gospodarce, otoczenie sektora turystycznego. Z analizy każdej z owych płaszczyzn, dla której wyróżniono kilka dominujących trendów, wynikają wnioski dla rozwoju turystyki w Ustce.⁴⁹

1. Ruch turystyczny

Liczba podróży turystycznych w skali światowej w 2004 r. osiągnęła poziom 763 mln i wzrasta. Stale rosną wszystkie wskaźniki rozwoju ruchu turystycznego, we wszystkich branżach i regionach świata – odnotowuje się boom w turystyce światowej, niezakłócony ani przez terroryzm, ani przez katastrofy naturalne i epidemie. Udział krajów Europy Środkowej i Wschodniej w światowym i europejskim rynku turystycznym gwałtownie rośnie (między 5% a 10% - o tyle średniorocznie zwiększa się ruch turystyczny). Ta część Europy jest obok Azji Południowej, Ameryki Południowej oraz Afryki Północnej najszybciej rozwijającym się rynkiem turystycznym świata. Przewidywany jest stały wzrost ruchu turystycznego do 2020 na poziomie ok. 4% rocznie w świecie oraz 3% rocznie w Europie. Kontynent ten pozostanie zarówno w 2010, jak i w 2020 największym rynkiem turystycznym świata.

⁴⁹ Cytowane za Światową Radą Podróży i Turystyki (WTTC) i Światową Organizacją Turystyki (WTO) dane statystyczne dotyczą 2004 r. o ile nie podano inaczej.

2. Baza noclegowa i gastronomiczna

Na świecie obserwuje się dynamiczny wzrost liczby obiektów hotelowych i gastronomicznych, zwłaszcza tych prowadzonych przez sieci hotelowe i gastronomiczne, a także licznych form zawierania umów franchisingu. Tendencje światowe ukierunkowane są na poprawę jakości usług, zaspokojenie wzrastających wymagań klientów oraz ograniczenie działalności obiektów najmniejszych i o najniższym standardzie.

3. Pozostała infrastruktura turystyczna

Stale ulega rozbudowie i modernizacji infrastruktura turystyczna w krajach i regionach dysponujących walorami naturalnymi oraz kulturowymi. Rozbudowa sieci powiązań transportowych, zwłaszcza tanich linii lotniczych i lotów czarterowych, aktywizuje regiony do działań na rzecz podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej danego regionu.

4. Dekoncentracja kierunków podróży turystycznych

Wzrost znaczenia nowych państw, regionów i miast. Pomimo tej tendencji nadal dominują tradycyjne cele podróży wakacyjnych, związane z ciepłym klimatem i morzem oraz biznesowych, związane z metropoliami. Głównymi celami podróży turystycznych w 2020 pozostaną Stany Zjednoczone, Francja, Hiszpania, Włochy, Wielka Brytania, Meksyk, Rosja i Republika Czeska. Główne kraje pochodzenia turystów nie zmieniają się, pozostaną nimi Niemcy, Japonia, USA. Znacznie wzrosło znaczenie Chin, zarówno jako kraju – celu turystycznego, jak i kraju pochodzenia turystów.

Wg WTO turystyka młodzieżowa stanowi ok. 20% ruchu turystycznego, co oznacza ok. 140 mln podróży rocznie, z czego 70% podróży odbywa młodzież z krajów europejskich. Podkreśla się istnienie perspektyw dla turystyki młodzieżowej na rynkach m. in. Chin, Europy Środkowo-wschodniej i Rosji.

5. Miejsce sektora turystycznego w gospodarce

Światowy popyt na usługi turystyczne wynosi obecnie ok. 4,5 bln USD i do 2010 podwoi się. Udział sektora turystycznego w wytwarzaniu produktu światowego wynosi ok. 4% i stale rośnie. Liczba miejsc pracy w turystyce sięga 200 mln (8% ogółu zatrudnionych) i do 2010 zwiększy się do 250 mln (9% ogółu zatrudnionych). Dochody z sektora turystycznego wynoszą 623 mld USD ogółem, 820 USD na osobę i stale rosną. W Europie wydatki turystów zagranicznych kształtują się na poziomie 327 mld USD ogółem i 780 USD na osobę. W Europie Środkowej i Wschodniej wskaźniki te są znacznie niższe: 28 mld USD i 350 USD na osobę.

6. Otoczenie sektora turystycznego

Firmy współpracujące z sektorem turystycznym są coraz bardziej wyspecjalizowane i powiązane z nowymi technologiami. Rośnie znaczenie telekomunikacji i Internetu w zarządzaniu sektorem turystycznym i marketingu usług turystycznych.

7. Produkty turystyczne

Wzrost zróżnicowania oferty produktów we wszystkich rodzajach turystyki. Pojawianie się produktów oderwanych od lokalnych warunków naturalnych i kulturowych (parki tematyczne, aquaparki, wystawy, imprezy kulturalne i sportowe itp.). **Dwie trzecie podróży obywateli krajów europejskich ma charakter wakacyjno-rekreacyjny**, a jedna piąta – służbowy i biznesowy.

Turystyka miejska coraz szybciej zyskuje na wartości. Wspólnie z turystyką promową i tzw. zimowymi wakacjami w słońcu jest najszybciej się rozwijającym segmentem rynku. WTO prognozuje dalszy wzrost zainteresowania turystyką w miastach, zwłaszcza turystyką kulturową, festiwalową i sportową, jednocześnie uprzedza, że będą to podróże krótsze. Ocenia się, że najbardziej perspektywicznym dla europejskiej turystyki miejskiej rynkiem są azjatyccy turyści. Najdynamiczniej wzrastającą grupą klientów w turystyce miejskiej są osoby w wieku poprodukcyjnym (emeryci, renciści). Wymienieni turyści preferują podróże przed lub po okresie największego nasilenia⁵⁰, co umożliwia wydłużenie sezonu turystycznego. Generalnie w turystyce przybiera na sile skłonność do indywidualnie organizowanych podróży.

Z punktu widzenia rozwoju turystyki istotny jest fakt, iż wzrasta udział turystów zorientowanych na produkt, a nie na region, dlatego za niezwykle ważne wydaje się zcentralizowanie uwagi na specyficznych segmentach rynku i niecodziennych produktach. Najnowsze opracowania

⁵⁰ *Megatrends of tourism in Europe to the year 2005 and beyond*, 2001, ETC – ETAG.

Europejskiej Komisji ds. Podróży (*European Travel Commission*) sugerują, iż turystyka kulturowa powinna ukierunkować się na wewnętrzne zróżnicowanie produktów cząstkowych. Obecnie niezwykle konkurencyjne stają się regiony oferujące pakiety typu „coś dla każdego”. Źródłem zarysowanego powyżej trendu jest modyfikacja motywacji turystów i ewolucja percepcji podróży, której żywotnymi elementami stają się jakość, bezpieczeństwo, autentyzm i heterogeniczność. Tendencja ta jest szczególnie widoczna w łączeniu wypoczynku i uczestnictwa w różnorodnych wydarzeniach kulturalnych oraz połączeniu wyjazdów zawodowych z hobby⁵¹. Turysty reprezentują pogląd, iż przygoda, fantazja, luksus, przyjemność i wrażenie wyłączoneści stanowią najistotniejsze cechy potencjalnej oferty turystycznej. Skutkuje to wzrostem popytu na podróże integrujące elementy kultury, historii oraz aktywności sportowej i odnowy biologicznej oraz walory edukacyjne z rozwojem duchowym. Rosnące zapotrzebowanie na nowy typ produktów turystycznych tworzonych z myślą o turystach o szerokich, zróżnicowanych i często specjalistycznych zainteresowaniach, wymusza postępującą specjalizację wśród usługodawców. Największe korzyści można odnieść konstruując nowatorski produkt złożony, odróżniający się od konkurencyjnych usług wysoką wartością dodaną.

Rozwój produktu w turystyce kulturowej może oscylować wokół różnorodności kulturowej i etnicznej miasta, regionalnej kuchni, mody, rozrywki i nowoczesnego *design*, architektury i wydarzeń kulturalnych (m.in. festiwali). Jednak niezwykle ważny jest autentyzm owej kultury. Wyjątkowo atrakcyjne stają się miejsca umiejętnie konsolidujące historyczne dziedzictwo kulturowe z nowoczesnością i innowacyjnością w kwestiach mediów, mody i rozrywki.

Na podstawie obserwowanych zachowań turystów jako konsumentów dóbr i usług turystycznych, organizacji i struktury rynku wynikających z rewolucji technologicznej oraz potrzeb, możliwości i gustów nabywców można uznać za najbardziej prawdopodobne następujące **kierunki zmian na międzynarodowym rynku turystycznym**:

- wzrost częstotliwości podróży przy mniejszym wzroście faktycznej liczby osób odbywających podróże;
- rosnące znaczenie jakości usług w kształtowaniu oferty rynkowej;
- zachowanie zasady „odpowiedniej jakości za określoną cenę” ze strony nabywców dóbr i usług turystycznych;
- zmniejszenie roli pośredników w sprzedaży dóbr i usług turystycznych;
- zmiana struktury produktu turystycznego – w coraz większym stopniu produkt będzie zbudowany z modułów do indywidualnego skompletowania przez klienta (nadanie wyjazdowi turystycznemu cech indywidualnych);
- rosnąca potrzeba uzyskania profesjonalnego doradztwa przy nabywaniu dóbr usług turystycznych, zwiększenie potrzeby kompleksowej obsługi;
- powszechny wpływ nowoczesnych technologii telekomunikacyjnych (szerokopasmowy internet i interaktywna telewizja) na zachowania nabywców na rynku;
- zmiany w tradycyjnej segmentacji rynków turystycznych:
 - **segment turystyki biznesowej będzie rozwijał się dużo wolniej od turystyki rekreacyjno-wakacyjnej.**
 - **w segmencie turystyki rekreacyjnej większego znaczenia nabierze motywacja zdrowotna,**
 - część segmentów uważanych dotychczas za niszowe rozwinie się tworząc nowe rynki masowe;
- zwiększenie potrzeby rekreacji i aktywności ruchowej w trakcie wyjazdów turystycznych (szczególnie na poziomie niezaawansowanym) i kierowanie się w tym zakresie modą, a nie tylko autentycznymi potrzebami oraz możliwościami;
- zwiększenie popytu na usługi turystyczne traktowane dziś jako segment luksusowy (w wyniku większej zamożności konsumentów, mody, snobizmu);
- rosnąca konkurencja ze strony centrów dziennej rozrywki i rekreacji.

Ocenia się, że obserwowane trendy demograficzne, wzrostu poziomu wykształcenia, wzrostu wiedzy ekologicznej, poprawy stanu zdrowia oraz poprawa sytuacji materialnej społeczeństw europejskich powodować będą wzrost zainteresowania usługami turystycznymi wysokiej jakości. W związku z tym należy spodziewać się zdecydowanego **wzrostu zapotrzebowania na**:

- wysokiej jakości infrastrukturę turystyczną i usługi towarzyszące,
- kompleksowe usługi transportowe i szybki dostęp do obszarów recepcji turystów.

⁵¹ *City Tourism & Culture: The European Experience*, 2005, European Travel Commission Research Group, Brussels.

- wykwalifikowanych pracowników zarówno w sektorze turystyki jak i sektorach świadczących usługi dla turystów; w tym wykwalifikowanych animatorów wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych,
- wysokokwalifikowaną kadrę kierowniczą w sektorze turystyki i sektorach pokrewnych,
- kompleksowe i harmonijne zagospodarowanie przestrzeni turystycznej z zachowaniem walorów środowiska,
- sprawny system informacji turystycznej dostarczający potrzebnych informacji na każdym etapie realizacji wyjazdu.

Współczesny obraz turystyki w Polsce oraz przewidywane kierunki jego zmian w przyszłości⁵²

Oceniając możliwości przyszłego rozwoju turystyki w Ustce, należy wziąć perspektywę rozwoju turystyki w Polsce w ogóle. Ocenę uwarunkowań rozwoju turystyki w Polsce zawiera *Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007 – 2013*.

Stwierdza się w nim m. in., że rozwój turystyki przyjazdowej do Polski oraz turystyki mieszkańców Polski w latach 2005–2013 będzie zależeć głównie od zmian sytuacji gospodarczej w Polsce i w krajach europejskich, zaś w mniejszym stopniu od zmian w gospodarce światowej.

Zgodnie z tendencjami obserwowanymi w krajach Unii Europejskiej, należy spodziewać się do 2020 roku znacznego wzrostu konsumpcji, co będzie prowadzić do jeszcze szybszego wzrostu funduszu swobodnej konsumpcji. O udziale wydatków na turystykę w funduszu konsumpcji zadecyduje konkurencyjność polskiej oferty turystycznej na rynku międzynarodowym oraz wzrost zainteresowania mieszkańców Polski różnymi formami aktywności turystycznej.

Ocena sytuacji w Europie wskazuje, że uzyskanie przewagi konkurencyjnej na międzynarodowym rynku turystycznym uzależnione będzie od rozwoju konkurencyjnych produktów turystycznych oraz jakości usług turystycznych bazujących na jakości zasobów ludzkich.

Postępująca standaryzacja produktu turystycznego, rozwój nowych technologii zwiększy rolę wysokokwalifikowanej kadry. Z uwagi na przewidywany wzrost zapotrzebowania na wysokokwalifikowanych pracowników przy jednoczesnym zdecydowanym wzroście zainteresowania zdobyciem przez młodzież wysokich kwalifikacji turystycznych, porównywalnych z kwalifikacjami kadr czołowych krajów europejskich, konieczne jest podjęcie szeregu działań związanych z:

- badaniem rynku pracy, potrzeb szkoleniowych, efektywności kształcenia,
- kształceniem kadr nauczycielskich na poziomie akademickim,
- podnoszeniem kwalifikacji kadr zarządzających w turystyce,
- wdrożeniem systemu przygotowania kadr dla obsługi rosnącego popytu turystycznego na nowe produkty turystyczne,
- rozwojem społecznych kadr turystyki, a szczególnie kadr dla turystyki dzieci i młodzieży.

Poważnym wyzwaniem na rynku międzynarodowym jest wzrost konkurencji prowadzący do wzrostu wydatków na marketing. Według szeregu ekspertów w nadchodzących latach należy liczyć się z dalszym wzrostem nakładów na marketing ponoszonych przez administracje poszczególnych krajów i regionów. Analiza obecnej sytuacji na rynku usług turystycznych wskazuje na następujące obszary wsparcia decydujące o konkurencyjności oferty na rynku turystycznym: system badań rynkowych wspierający rozwój sektora usług turystycznych i działania marketingowe, system informacji turystycznej, zwiększenie efektywności działań promocyjnych.

Ucieczka od postępującej unifikacji oferty wypoczynku wymusi na producentach usług turystycznych większą dywersyfikację produktu turystycznego i rozwój produktów modułowych umożliwiających indywidualny wybór elementów wyjazdu.

Wzrost oczekiwań w zakresie bezpieczeństwa w podróży, dostępu do turystyki osób niepełnosprawnych oraz wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa powodują wzrost kosztów związanych ze świadczeniem usług turystycznych.

Wzrost liczby osób starszych i wchodzenie w wiek emerytalny powojennego wyżu demograficznego, pokolenia lepiej wykształconego i lepiej sytuowanego prowadzić będzie do wzrostu wymagań i wzrostu zainteresowania jakością usług.

Wraz ze wzrostem świadomości ekologicznej nastąpi wzrost liczby wyjazdów do regionów wyróżniających się pod względem ekologicznym, połączonych z wykorzystaniem ekologicznej infrastruktury turystycznej.

⁵² Źródło: *Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007 – 2013*.

Promowany model zdrowego stylu życia powoduje wzrost zainteresowania szeroko rozumianą turystyką zdrowotną oraz wyjazdami łączącymi cele zdrowotne z aktywnymi formami wypoczynku. Ta zmiana popytu wymagać będzie istotnych przekształceń w dotychczasowym, sanatoryjnym modelu wyjazdów zdrowotnych. Wraz ze wzrostem dostępności do specjalistycznego sprzętu sportowego i rekreacyjnego rosnąć będzie zainteresowanie turystyką aktywną i specjalistyczną.

Tab. 14. Przyjazd i Prognozy przyjazdów cudzoziemców i turystów zagranicznych do Polski w latach 2005, 2013 (w mln osób).

Wyszczególnienie	Cudzoziemcy		Turyści	
	2005	2013	2005	2013
Przyjazdy ogółem, w tym:	65,2	75,5	15,0	20,2
Niemcy	36,6	41,9	5,6	7,3
Rosja, Białoruś, Ukraina	9,0	10,9	4,6	5,6
Litwa, Łotwa, Estonia	2,0	2,2	1,3	1,5
Czechy i Słowacja	14,3	15,1	0,3	0,3

Źródło: Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007–2013.

Tab. 15. Wpływy i Prognoza wpływów z turystyki przyjazdowej do Polski w latach 2005 i 2013 (w mld USD).

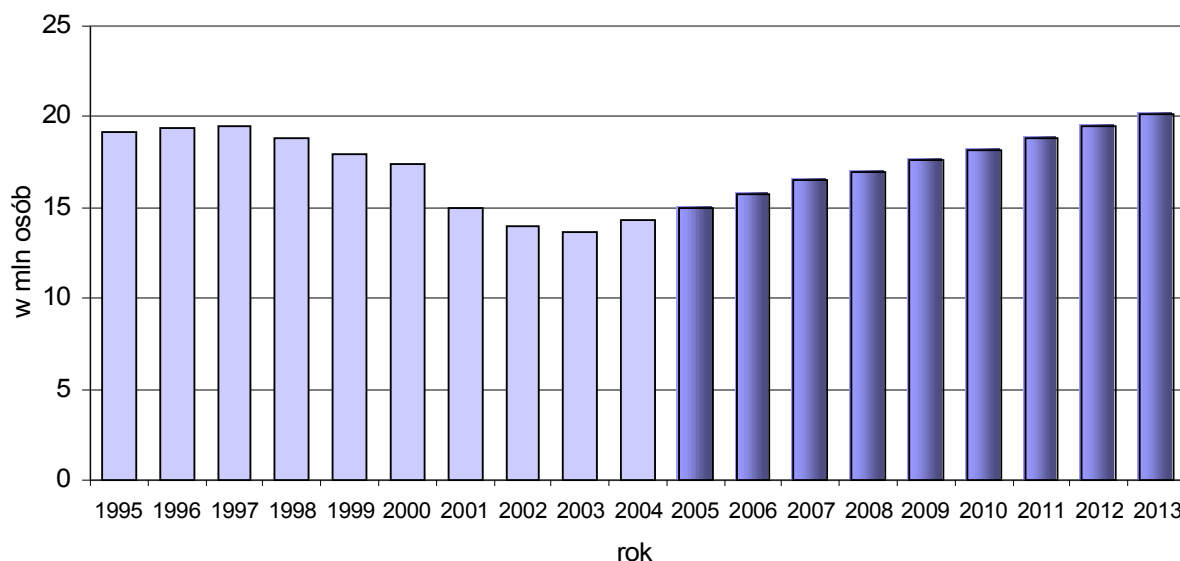
Wyszczególnienie	rok	
	2005	2013
Wpływy z turystyki przyjazdowej	6,0	8,7
Wydatki turystów zagranicznych	3,8	5,9
Wydatki odwiedzających jednodniowych	2,2	2,8

Źródło: Projekt rządowy Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007–2013.

Prognozy Światowej Organizacji Turystycznej (WTO) do roku 2020 mówią o stabilnej pozycji turystyki w gospodarce światowej. WTO przewiduje, że tempo wzrostu międzynarodowego ruchu turystycznego będzie szybsze od tempa wzrostu PKB.

Przy założeniu intensywnej promocji, turystyka przyjazdowa do Polski winna rozwijać się w tempie nieco szybszym niż średnia europejska (szczególnie w pierwszych trzech latach omawianego okresu). Średni roczny wzrost liczby przyjazdów turystów zagranicznych do Polski powinien kształtować się na poziomie 3,5 - 4,0%.

Rys. 2. Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski w latach 1994–2004 i prognozy na lata 2005–2013 (w mln osób).

Źródło: Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007–2013.

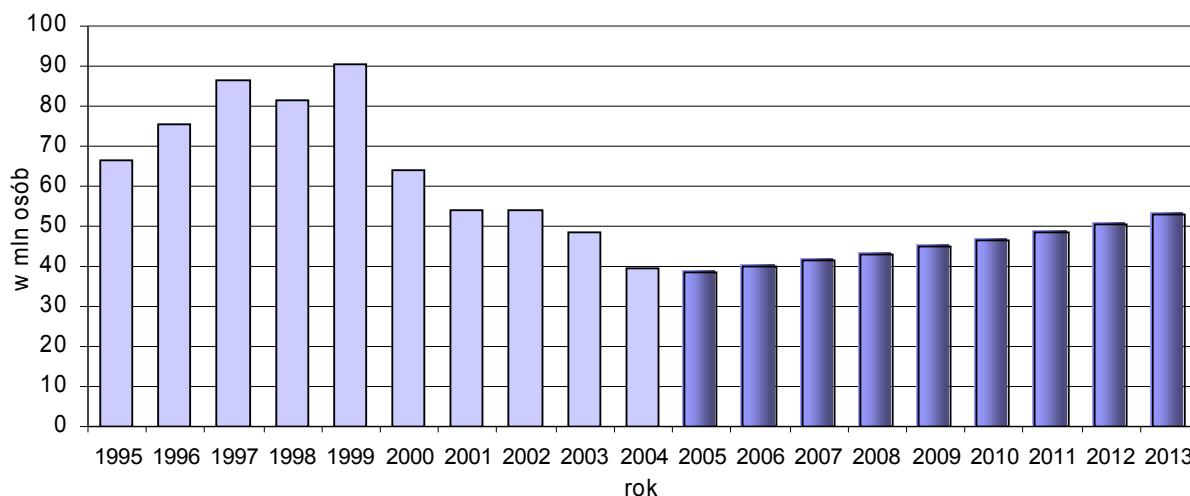
Aby w latach 2007–2013 utrzymać udział gospodarki turystycznej w PKB na dotychczasowym poziomie nie wystarczy wzrost liczby przyjazdów do Polski. Muszą zdecydowanie wzrosnąć wydatki turystów zagranicznych w Polsce. W warunkach międzynarodowej konkurencji wzrost wydatków można uzyskać jedynie poprzez zdecydowane rozszerzenie oferty i poprawę jakości usług oraz produktów oferowanych turystom. Szczególne znaczenie będą miały działania na rzecz wzrostu wydatków turystów, a więc działania na rzecz kształtowania nowych, konkurencyjnych produktów, budowanych na zasadzie rozszerzania oferty. Struktura spożycia turystycznego w Polsce w porównaniu ze spożyciem turystycznym w innych krajach europejskich wskazuje na wciąż zbyt mały udział w spożyciu turystycznym usług sfery kultury i rekreacji. Podstawowym czynnikiem wzrostu wydatków cudzoziemców w Polsce powinny być: poprawa jakości typowych usług turystycznych i transportowych oraz poszerzenie oferty usług towarzyszących instytucji kultury, szeroko rozumianej rekreacji, gastronomii i transportu lokalnego. Sporządzone szacunki wskazują, że przy wsparciu rozwoju wymienionych usług średnie tempo wzrostu wydatków cudzoziemców w Polsce w latach 2005–2013 będzie zbliżone do tempa wzrostu PKB.

Podstawowym czynnikiem wzrostu turystyki mieszkańców Polski będzie wzrost dochodów ludności i wzrost PKB na osobę. Zakłada się, że zgodnie z tempem wzrostu PKB będzie rosła liczba podróży krajowych i turystycznych wyjazdów zagranicznych. Średni roczny wzrost popytu na podróże krajowych i turystycznych wyjazdów zagranicznych powinien kształtować się na poziomie 5%. Utrzymanie wysokiego tempa wzrostu wyjazdów krajowych będzie uzależnione od podaży usług, a w szczególności od poprawy jakości i rozbudowy infrastruktury krajowej. Szczególnym zagrożeniem dla jakości usług turystycznych w Polsce może być sezonowy odpływ najlepiej wykształconej kadry turystycznej do obsługi turystów w zagranicznych centrach turystycznych.

O wzroście aktywności turystycznej mieszkańców Polski w nadchodzących latach zdecyduje edukacja turystyczna dzieci i młodzieży, a także aktywność szkoły oraz kadry programowo-organizacyjnej działającej w środowisku młodzieży. Obserwowany spadek uczestnictwa dzieci i młodzieży, a szczególnie spadek uczestnictwa w wyjazdach zorganizowanych może stać się istotnym czynnikiem hamującym przyszły rozwój turystyki mieszkańców Polski.

Ważną rolę w zmianach stylu wypoczyniania społeczeństwa będzie odgrywał wzrost liczby osób w wieku emerytalnym, w tym emerytów z rodzin lepiej sytuowanych. Tendencja wzrostu liczby podróży osób starszych jest już od kilku lat obserwowana w krajach Europy Zachodniej.

Rys. 3. Turystyczne podróże krajowe mieszkańców Polski w latach 1994–2003 i prognoza na lata 2004–2013 (w mln).

Źródło: Strategia Rozwoju Turystyki na lata 2007–2013.

Na tym tle gospodarka turystyczna w Polsce w latach 2007–2013 powinna rozwijać się w tempie zbliżonym do tempa wzrostu PKB. Podstawowym czynnikiem rozwoju gospodarki turystycznej będzie modernizacja i rozbudowa bazy noclegowej oraz wybranych elementów infrastruktury towarzyszącej. Istotnym czynnikiem rozwoju powinna być też nowa, lepiej wykształcona kadra.

Prognozowany wzrost liczby podróży krajowych mieszkańców Polski oraz przyjazdów turystów zagranicznych powinien przyczynić się do wzrostu rentowności inwestycji w infrastrukturę turystyczną. Zakłada się, że opłacalność inwestycji kapitałowych w infrastrukturę turystyczną zbliży się do opłacalności inwestycji w inne sektory gospodarki. Zależy to jednak od rozbudowy towarzyszącej infrastruktury turystycznej oraz poprawy stanu środowiska przyrodniczego i kulturowego w regionach atrakcyjnych turystycznie.

Ogólne problemy rozwoju turystyki⁵³

Do czynników, które miały największy wpływ na pogarszanie się wskaźników dotyczących przyjazdów turystów zagranicznych do Polski, aktywności turystycznej obywateli, a także przychodów z turystyki zaliczyć należy przede wszystkim:

- brak wyraźnej poprawy sytuacji ekonomicznej na świecie, a w szczególności mocne schłodzenie gospodarki Niemiec, kraju będącego głównym partnerem turystycznym Polski;
- trudną sytuacją na rynku pracy i w sferze socjalnej (wysokie bezrobocie i ograniczenie świadczeń socjalnych wpływa na relatywne obniżenie dochodów, a tym samym na zmniejszenie skłonności polskich rodzin do wydatkowania środków na turystykę);
- brak bezpieczeństwa międzynarodowego;
- obniżenie konkurencyjności polskiej oferty ;
- niedostateczne środki przeznaczone na promocję Polski jako kraju atrakcyjnego turystycznie;
- słabą dostępność komunikacyjną polski do turystycznych miejsc docelowych, spowodowaną niedostateczną liczbą międzynarodowych połączeń lotniczych z regionami;
- niską jakość dróg i usług dla turystów zmotoryzowanych, brak dróg szybkiego ruchu i autostrad.

⁵³ Źródło: Polska 2004 – Raport o stanie gospodarki, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Departament Analiz i Prognoz Ekonomicznych, Warszawa 2004.

1.7. UWARUNKOWANIA ROZWOJU TURYSTYKI W USTCE WYNIKAJĄCE ZE WSPÓŁPRACY PODEJMOWANEJ Z INNYMI MIASTAMI

1.7.1 Współpraca regionalna oraz uczestnictwo w pracach pozarządowych organizacji krajowych i międzynarodowych

Gmina Miejska Ustka należy do **Stowarzyszenia Gmin Uzdrowiskowych RP** – grupuje ono gminy o statucie uzdrowiska, stowarzyszone są w Pomorskiem oprócz Gminy Miasto Ustka jeszcze miasto Sopot. Cel statutowy to popularyzowanie lecznictwa uzdrowiskowego, turystyki, sportu i rekreacji ruchowej jako elementów zdrowego stylu życia. Ponadto gmina jest członkiem **Lokalne Organizacji Turystycznej w Ustce**, której celem jest koordynacja działań w zakresie rozwoju i promocji turystyki, prowadzenie miejskiego punktu informacji turystycznej oraz przede wszystkim integracja branży turystycznej. LOT "Ustka" realizuje cele statutowe poprzez prowadzenie działalności wystawienniczej na targach i imprezach promocyjnych, przygotowywanie i publikacje materiałów promocyjnych, przeprowadzanie analiz statystycznych i marketingowych z zakresu turystyki, gromadzenie i udostępnianie oferty turystycznej Ustki i okolic integrując przedsiębiorców z branży turystycznej, wspomaganie planów rozwojowych pod kątem podniesienia jakości usług oraz rozwoju produktów turystycznych.

Od 1999 roku Ustka posiada umowę o współpracy z miastem Bielsko- Biała. W miesiącu marcu, w ramach strategii promocyjnej miasta organizowane są Dni Ustki w Bielsku – Białej. Jest to impreza pozwalająca na wyjście z ofertą turystyczną miasta, u progu sezonu letniego, bezpośrednio do mieszkańców stolicy Podbeskidzia, aglomeracji liczącej prawie 200 tysięcy mieszkańców. W celu zwrócenia uwagi mediów i stworzenia właściwego medialnie klimatu organizowane są imprezy, przyjęcie prasowe pełniące w zamierzeniach rolę konferencji.

Ustka przystąpiła również do umowy partnerskiej z miastem Słupsk pn. „Dwumiastrze Słupsk – Ustka”, której celem było stworzenie wspólnej płaszczyzny dla działań promocyjnych i inwestycyjnych w interesie obu miast tak blisko siebie położonych i powiązanych już wieloma więzami gospodarczymi i społecznymi. Umowa ta niestety nie przerodziła się w konkretne i rzeczowe wspólne przedsięwzięcia.

Współpraca międzynarodowa Ustki opiera się na umowach partnerskich między miastami Litwy, Niemiec i Danii.

1. Miasto Palanga – Republika Litewska

Dziedziny współpracy (zgodnie z zapisami umowy):

- Kultura
- Edukacja i nauka
- Ochrona środowiska
- Pomoc społeczna i ochrona zdrowia
- Kultura fizyczna i sport
- Działalność gospodarcza
- Inne dziedziny, w których współpracę Strony uznają za potrzebną

W ramach współpracy, strony wspierają:

- Wymianę imprez lokalnych, wizyt grup twórczych, wystaw sztuki
- Wymianę delegacji, grup ekspertów, studentów i uczniów, grup edukacyjnych
- Inicjowanie i aranżowanie wystaw oraz targów gospodarczych i przemysłowych, spotkań i dyskusji
- Nawiazywanie i rozwijanie kontaktów pomiędzy przedsiębiorstwami, instytucjami a także organizacjami prowadzącymi działalność na terytorium każdej ze stron
- Rozwój różnorodnych form współpracy handlowej i gospodarczej, włączając w to tworzenie przedsięwzięć joint venture
- Wspólne projekty w różnych dziedzinach

2. Miasto Kappeln - Niemcy

Zakres współpracy (zgodnie z zapisami umowy):

- Popieranie i rozwój wzajemnych kontaktów i odwiedzin między obywatelami obu miast
- Ruch turystyczny
- Wymiana młodzieży
- Wymiana w dziedzinie sportu
- Wymiana w dziedzinie kultury
- Współpraca między szkołami
- Kontakty i współpraca gospodarcza
- Ochrona środowiska

- Wykorzystanie surowców wtórnych
 - Modernizacja miasta
- 3. Miasto Vide Sande – Dania** (brak umowy) –projektowany zakres współpracy podobny jak w przypadku pozostałych dwóch miast.

1.8. WARUNKI DLA ROZWOJU TURYSTYKI W USTCE WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA MIASTA I JEGO DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ

Położenie geograficzne Ustki

Ustka jest miastem położonym u ujścia rzeki Słupi do Bałtyku, na tzw. Wybrzeżu Słowińskim w odległości 17 km na północ od Słupska i około 150 km na zachód od stolicy województwa – Gdańska. Miasto należy do miejscowości niewielkich – zajmuje powierzchnię 1014 ha jest znanym kąpieliskiem nadmorskim. Ustka charakteryzuje się bardzo wysokimi i zróżnicowanymi walorami turystycznymi, co stanowi główną podstawę jego rozwoju jako uzdrowiska i miejscowości wczasowo – turystycznej⁵⁴.

Źródło: Promocja marki turystycznej na przykładzie miasta Ustki (R. Kuczińska, 2004).

Położenie Ustki u ujścia rzeki Słupi do morza, stwarza doskonałe warunki do uprawiania sportów wodnych. Ustka to również miejsce, w którym krzyżują się szlaki turystyki pieszej i rowerowej, a pozostałości kultury niemieckiej np. budownictwo szachulcowe nawiązujące stylem do dawnej wioski rybackiej, charakterystyczne budowle dawnych domów zdrojowych lub nasypy kolejowe sprawiają, iż Ustka jest miastem o wysokich predyspozycjach krajobrazowych.

Miasto położone jest w atrakcyjnym fragmencie wybrzeża – na Wybrzeżu Słowińskim z licznymi, charakterystycznymi formami krajobrazu i elementami przyrody ożywionej, wskazanymi do ochrony. W okolicach Ustki znajduje się wiele atrakcyjnych turystycznie miejsc. „Dolina Słupi” – park krajobrazowy, Słowiński Park Narodowy z ruchomymi wydmi, rezerwat roślin i zwierząt, a także: grodziska, chałupy, dwory i kościoły szachulcowe, kościoły gotyckie i barokowe, dwory i parki dworskie⁵⁵.

Położenie Ustki w stosunku do innych ośrodków turystycznych

Główne ogniwa rozwoju to większe ośrodki regionalne, aglomeracje, regiony węzłowe wokół większego ośrodka (dla Ustki - ważny przede wszystkim Słupsk)⁵⁶ oraz otoczenie ośrodkami turystycznymi takimi jak Sopot, Gdynia Władysławowo, Jastrzębia Góra w Pomorskiem czy Kołobrzeg i Darłowo w Zachodniopomorskim.

⁵⁴ Promocja marki turystycznej na przykładzie miasta Ustki (R.Kuczińska,2004).

⁵⁵ Promocja marki turystycznej na przykładzie miasta Ustki (R.Kuczińska,2004).

⁵⁶ Opracowano na podstawie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Miasta Ustka (2001).

Strefa Wybrzeża w Koncepcji Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju to strefa najwyższych szans rozwojowych, przyspieszonego rozwoju stymulowanego przez procesy integracyjne Polski z UE i koncentracji kapitału konkurencyjnego w skali europejskiej; najbliższy Ustki silny ośrodek rozwojowy-poza Słupskiem - Aglomeracja Trójmiejska.

Ustka położona jest w cennym przyrodniczo obszarze, z charakterystycznymi dla wybrzeża krajobrazami i formami przyrody, stanowiącymi część Koncepcji Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET-Polska - brzeg morski, plaże, wydmy, klify, jeziora przybrzeżne, nadmorskie bory bażynowe, ostoje ptaków, wielkopowierzchniowe torfowiska wysokie itp., dodatkowo Dolina Słupi stanowi on krajowy korytarz ekologiczny, łączący Wybrzeże Bałtyku z Pojezierzem Kaszubskim.

Położenie Ustki należy rozpatrywać również z punktu widzenia funkcji, jakie niesie za sobą Port w Ustce zaliczony do portów podstawowych "sieci portów jachtowych polskiego wybrzeża". Ustka bierze udział w realizacji opracowania –projektu SUPORTNET – Sustainable Spatial Development with a NETwork of PORTs for Boat Tourism in the Baltic Sea Region (Zrównoważony rozwój przestrzenny z uwzględnieniem sieci portów dla turystyki wodnej w rejonie Morza Bałtyckiego), wraz z takimi gminami jak Dziwnów, Trzebiatów, Mielno, Darłowo, Władysławowo, Hel, Kosakowo, Gdynia, Sopot, Stegna, Krynica Morska⁵⁷.

Dostępność komunikacyjna Ustki

Ustka powiązana jest z zewnętrzną siecią transportową poprzez układ drogowy, kolejowy i drogi wodne morskie. Pośrednio, wykorzystane są powiązania transportowe Słupska, leżącego w odległości ok. 18 km, również jego potencjalne możliwości powiązań lotniczych. Układ drogowy Ustki powiązany jest z układem zewnętrznym poprzez:

- drogę wojewódzką Ustka – Słupsk – Szczecinek – Poznań,
- drogę wojewódzką Koszalin – Darłowo – Ustka,
- drogę powiatową Ustka – Przewłoka – Rowy.

Ważnym elementem jest również to, iż Słupsk położony jest na trasie łączącej Gdańsk ze Szczecinem i dalej z Berlinem.

Ustka ma doskonałe połączenia ze Słupskiem, typu wręcz podmiejskiego. Podstawowym środkiem transportu publicznego są autobusy. Ustka korzysta z połączeń kilku przewoźników: publicznych PKS, MPK Słupsk i prywatnych Między Słupskiem i Ustką poza sezonem intensywność ruchu wynosi ok. 90 par kursów dziennie w dni robocze, ok. 60 par kursów w soboty i niedziele, natomiast w sezonie letnim w dni robocze realizowane są do 100 par kursów, a w soboty i niedziele – ok. 70. W sezonie letnim istnieje również bezpośrednie połączenie autobusowe z Warszawą, Zakopanem, Cieszymem realizowane przez PKS i prywatne firmy przewoźowe.

Ustka posiada zelektryfikowaną linię kolejową na odcinku 17,5 km łączącym ją ze Słupskiem i dalej wiążącą ją z linią magistralną Gdańsk – Stargard Szczeciński. Połączenia kolejowe z dużymi aglomeracjami miejskimi jak Warszawa, Kraków, Katowice, Częstochowa czy Łódź są realizowane do Słupska i dalej transportem drogowym – do Ustki.

Transport lotniczy

Nieustannie rosnąca z roku na rok ilość obsługiwanych w Porcie Lotniczym Gdańsk im. Lecha Wałęsy pasażerów to wynik wzrostu ilości i atrakcyjności połączeń lotniczych oferowanych z Gdańska, a także aktywności gospodarczej i turystycznej regionu. W 1991 roku obsłużono ponad 78 tys. pasażerów, a w 2003 było ich ponad 365 tys. Oznacza to prawie pięciokrotny wzrost ruchu pasażerskiego w prezentowanym okresie. Zanotowana w 2003 roku dynamika wzrostu na poziomie 15% znacznie przewyższa średnie wielkości notowane na całym świecie.

Z uwagi na odległość od portu lotniczego (ok. 130 km) ta forma komunikacji z Ustką jest mało atrakcyjna, ale nie niemożliwa przy organizacji zbiorowego wypoczynku z odległych krańców Europy czy innych kontynentów o ile wzrośnie promocja Ustki na rynkach międzynarodowych.

Jednocześnie na przestrzeni ostatnich 5-ciu lat współczynnik wykorzystania miejsc pasażerskich w samolotach rejsowych odlatających z Gdańska wzrósł z 47% do prawie 70% w 2003 roku.

⁵⁷ j.w.

Rok	PASAŻEROWIE OBSŁUŻENI						
	REGULARNY		NIEREGULARNY		RAZEM przylot + odlot	TRANZYT	OGÓŁEM
	KRAJOWY	ZAGRANICZNY	KRAJOWY	ZAGRANICZNY			
Szczegółowy podział							
1999	104 591	123 309	1 725	6 936	236 561	13 352	249 913
2000	116 930	137 666	2 700	5 835	263 131	6 829	269 960
2001	149 949	156 858	1 374	10 142	318 323	851	319 174
2002	152 648	149 565	2 748	12 894	317 855	178	318 033
2003	179 326	162 820	4 056	18 165	364 367	669	365 036
2004	190 361	250 585	2 557	21 153	464 656	2 035	466 691
2005	191 553	437 637	2 973	35 730	667 893	4 293	672 186
2006	101 480	412 781	1 180	17 019	532 460	2 095	534 555

Transport wodny

Transport wodny pomiędzy Ustka a innymi miejscowościami turystycznymi polskiego Wybrzeża praktycznie nie istnieje poza rejsami wycieczkowymi w okresie sezonu letniego. Połączenie morską drogą z Bornholmem podnosi rangę miasta i stwarza dodatkowe atuty dla rozwoju międzynarodowego ruchu turystycznego, w tym rowerowego, ale musi mieć ono charakter stabilny i charakter połączenia bezpośredniego.

Stwierdza się zanikającą funkcję handlową portu ustckiego i znikomą rolę w zakresie turystyki wodnej w rejonie Morza Bałtyckiego w tym w zakresie obsługi yachtingu, pomimo że port w Ustce zaliczony jest do portów podstawowych "sieci portów jachtowych polskiego wybrzeża".

Transport drogowy

Z Ustką wiąże się następujące ciągi komunikacyjne o znaczeniu ponadlokalnym: droga woj. DW 21 Słupsk-Ustka (dalej droga krajowa DK21 Słupsk-Szczecinek, łącząca tereny nadmorskie z południem Polski), droga woj. DW 203 Koszalin – Darłowo - Ustka i powiatowa DP39127 Gąbino – Objazda – Ustka - stanowiące fragment samochodowej nadmorskiej trasy turystycznej, droga powiatowa DP 39109 Duninowo – Modlinek - Ustka, droga powiatowa DP 39124 Świątobórz – Charnowo - Wodnica-biegająca przy pld. - zach. fragmencie granicy miasta⁵⁸. Należy przy tym wspomnieć, że projektowana obwodnica Słupska od strony południowej miasta jest niekorzystnym rozwiązaniem z punktu widzenia interesów turystycznych i dostępności komunikacyjnej Ustki.

Transport samochodowy – komunikacja międzymiastowa

Komunikacja międzymiastowa w większości przypadków odbywa się pośrednio przez Słupsk i jego ofertę połączeń tworzonych przez PKS we wszystkich głównych kierunkach Polski (Gdańsk –Olsztyn, Szczecin, Poznań -Wrocław, Katowice – Kraków, Bydgoszcz - Warszawa). Ponadto przewoźnicy prywatni poszerzają tę ofertę w sezonie letnim o dodatkowe ilości kursów w podobnych kierunkach.

Transport samochodowy (autobusowy) – komunikacja międzynarodowa

Komunikacja międzynarodowa podobnie jak krajowa opiera się na ofercie firm przewozowych takich jak PKS (kierunek –Niemcy, Belgia, Wielka Brytania), Euro - Line (Niemcy, Belgia, Wielka Brytania, Włochy, Hiszpania, Francja, Holandia), ponadto w kierunkach trasy komunikacji międzynarodowej obsługują ORBIS i inni przewoźnicy prywatni zwłaszcza na krótkich trasach do Berlina.

Transport kolejowy – komunikacja międzymiastowa

⁵⁸ j.w.

Połączenia międzymiastowe drogą kolejową odbywają się za pośrednictwem Polskich Kolei Państwowych operujących odrębnymi spółkami przewozowymi dla świadczenia usług tzw. Tanimi Liniami Kolejowymi, Pociągami Sypialnymi, Inter City oraz Przewozy Regionalne zarządzane na poziomie Urzędów Marszałkowskich. Oferta ta oparta jest na stacji PKP w Słupsku, która posiada również stałą linię pasażerską z miastem Ustka. Podróż z Ustki odbywa się na trasach międzymiastowych z jedną przesiadką w Słupsku. Czas dojazdu do Ustki to ok. 20 minut. Dworzec PKP w Ustce zlokalizowany jest blisko centrum miasta i z dobrym połączeniem w kierunku części wschodniej, jak i zachodniej miasta. W ciągu doby ze Słupska odjeżdża ponad 60 pociągów relacji międzymiastowej nie licząc lokalnego połączenia do Ustki w takich kierunkach jak Warszawa, Kraków, Poznań, Wrocław, Lublin, Łódź, Kołobrzeg, Łeba, Szczecin, Koszalin, Olsztyn, Gdynia, Gdańsk, Szczecinek, Lębork, Katowice, Miastko, Darłowo, Malbork. Wszystkie te pociągi są połączeniami bezpośrednimi.

1.9. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE I ICH KONSEKWENCJE DLA ROZWOJU TURYSTYKI W USTCE – PODSUMOWANIE

Rozwój turystyki na szczeblu lokalnym uzależniony jest m. in. od procesów zachodzących poza danym obszarem, na wyższych szczeblach zarządzania terytorialnego i w szerszej skali geograficznej. Dla oceny istniejących możliwości rozwoju turystyki istotna jest zwłaszcza analiza procesów zachodzących w sferze politycznej, ekonomicznej, demograficznej, technologicznej, a przede wszystkim analiza ogólnych trendów rozwoju turystyki na świecie, jak również w Polsce. Podsumowując przedstawione powyżej informacje należy zwrócić uwagę na następujące uwarunkowania zewnętrzne, które będą miały istotne znaczenie dla rozwoju turystyki⁵⁹ w Ustce:

1. Polska jest członkiem Unii Europejskiej, co zmienia punkty odniesienia dla władz samorządowych, jeżeli chodzi o źródła prawa stanowiących podstawę ich funkcjonowania. Prawo Unii Europejskiej stwarza nowe zadania w stosunku do gmin oraz modyfikuje zadania już istniejące przy jednoczesnym tworzeniu narzędzi, m. in. finansowych, wspierających ich realizację. Możliwość, a raczej konieczność, pozyskiwania środków finansowych z Unii Europejskiej dla realizacji celów rozwoju lokalnego powoduje potrzebę stałego uwzględniania zasad i priorytetów przyjętych na szczeblu europejskim, m. in. przy tworzeniu dokumentów planistycznych niższego szczebla.
2. Należy podkreślić korzystną, wzrastającą tendencję do postrzegania turystyki jako ważnego sektora gospodarki przez instytucje tworzące prawo na szczeblu europejskim oraz krajowym. Turystyka zaczyna być wyodrębniana spośród związanych z nią dziedzin gospodarki i zaczyna zyskiwać rangę podobną to tej, jaką posiada transport, budownictwo, handel itp. Takie spojrzenie na problemy turystyki pozwoli na lepsze dostrzeganie istniejących możliwości jej rozwoju i nada większe znaczenie rozwiązaniom pro-turystycznym, m. in. w zakresie przeznaczania funduszy Unii Europejskiej na realizację inwestycji turystycznych.
3. Na szczeblu krajowym turystyka znajduje obecnie dobre umocowanie w istniejących aktach prawnych oraz polityce Państwa. Szczególnie ważne znaczenie ma porządkowanie zasad funkcjonowania branży turystycznej poprzez wprowadzanie przepisów *Ustawy o usługach turystycznych*, jak również stworzenie instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie polityki turystycznej Państwa (Departament Turystyki w Ministerstwie Gospodarki), w tym realizację zadań związanych z promocją turystyczną (Polska Organizacja Turystyczna).
4. Ustka jest jednym z bardziej atrakcyjnych miejsc turystyki uzdrowiskowo – wypoczynkowej na Polskim Wybrzeżu. Rozwój tego kurortu uzależniony jest jednak o wkomponowania zamierzeń proturystycznych w obszar priorytetów określonych w dokumentach regionalnych takich jak Strategia Rozwoju Turystyki Województwa Pomorskiego i Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego. Dla lepszej i skuteczniejszej absorpcji środków Funduszy Strukturalnych w latach 2007 – 2013 należy pamiętać o konieczności powiązania lokalnych projektów realizowanych w ramach Strategii Rozwoju Turystyki z priorytetami określonymi w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Pomorskiego na lata 2007 – 2013.

⁵⁹ Strategia Rozwoju Turystyki w Krakowie, 2005 (prof. dr hab. M. Dutkowski).

5. Istotnym dla rozwoju turystyki w Ustce jest silny związek miasta z obszarem portu, jego obecnymi funkcjami i uwarunkowaniami zewnętrznymi, jakie niesie za sobą nie do końca określona polityka Państwa co do dalszego gospodarczego wykorzystania małych portów. Obecne uwarunkowania międzynarodowe, które włączają port usteki do sieci dla turystyki wodnej w rejonie Morza Bałtyckiego winny determinować działania władz miasta w kierunku budowy strategii rozwoju portu pod kątem wykorzystania jego infrastruktury dla rozwoju sportów wodnych, małej żeglugi pasażerskiej zwiększającej dostępność i atrakcyjność ofert turystycznej miasta.
6. Integracja Polski z Unią Europejską stwarza możliwość osiągnięcia długotrwałego i silnego wzrostu gospodarczego, a w efekcie bogacenia się społeczeństwa polskiego. Dzięki temu możliwy jest wzrost krajowej konsumpcji w zakresie usług turystycznych i popytu na usługi o średnim i wysokim standardzie. Jednocześnie integracja z UE zmienia warunki dotyczące podejmowania podróży, generalnie wprowadzając ułatwienia w wewnątrz-unijnym ruchu granicznym, poprawiając wizerunek i wiarygodność Polski jako celu podróży turystycznej. Zjawisko to jednak nie przekłada się jeszcze na znaczne zainteresowanie ofertą turystyczną Ustki wśród obcokrajowców. Uwarunkowania zewnętrzne wynikające z sytuacji gospodarczej Niemiec i wzrostem zainteresowania obywateli tego kraju konsumpcją usług sanatoryjnych na terenie Polski wymusza konieczność przyspieszenia prac nad strategią promocji miasta z określeniem w niej kierunku działań promocyjnych poza granicami kraju.
7. Globalizacja w obszarze działalności gospodarczej, nasilona w warunkach integracji z UE powoduje konieczność zmierzenia się z konkurencją przedsiębiorstw zagranicznych, a jednocześnie stwarza szansę poszerzenia aktywności firmy o rynki międzynarodowe. Zwiększa się przez to skala oddziaływania na szczeblu lokalnym trendów o zasięgu globalnym, czego przykładem jest rozpowszechnianie technologii informatycznych i telekomunikacyjnych. Uzyskanie przewagi konkurencyjnej w skali międzynarodowej zależeć będzie zwłaszcza od rozwoju konkurencyjnych produktów turystycznych oraz odpowiedniej jakości usług turystycznych bazujących na jakości zasobów ludzkich.
8. Rozwój turystyki w Ustce uzależniony jest także od uwarunkowań subregionalnych określonych strategiami gmin sąsiednich, miasta Słupska i powiatu słupskiego. Turystyka weekendowa i jednodniowa oparta o najbliższego klienta skłania do działań włączających potrzeby lokalnych społeczności w system ofert turystycznych miasta. Powiat słupski w przyjętej Strategii Rozwoju Powiatu za jeden z głównych celów przyjął stwarzanie warunków do rozwoju różnych form turystyki, dlatego warto podejmować z samorządem wspólne działania o charakterze promocyjnym i inwestycyjnym zwłaszcza w przedsięwzięciach infrastrukturalnych służących całemu powiatowi i mających wpływ na podniesienie oferty turystycznej Ustki.
9. Rozwój technologii informatycznych, w szczególności Internetu zmienia na różne sposoby zasady prowadzenia działalności gospodarczej w turystyce: zmniejsza rolę pośredników w organizowaniu podróży, obniża koszty prowadzenia kampanii promocyjnych i informacyjnych. Wykorzystanie w sposób kompleksowy i odpowiednio zorganizowany mediów elektronicznych może mieć znaczący wpływ na poprawę konkurencyjności obszaru recepcyjnego. Internet nie tylko jest źródłem informacji, zaczyna odgrywać coraz większą rolę przy zakupie produktów turystycznych⁶⁰ dlatego warto nadal pracować nad wizerunkiem oferty turystycznej miasta w Internecie co uwidoczniła analiza porównawcza portali internetowych.
10. Obserwowane trendy rozwoju turystyki na świecie wskazują na wzrost zainteresowania turystyką uzdrowiskowo – wypoczynkową opartą również na SPA. Oferta turystyki tego typu powinna uwzględniać oczekiwania współczesnego turysty nastawionego w tym zakresie na usługi wysokiej jakości przy przystępnych cenach. Przyzwyczajenia turysty wynikające z uwarunkowań zewnętrznych już istniejących ofert podobnego typu w Europie winny zainspirować do tworzenia na terenie Ustki pakietu usług sanatoryjno – uzdrowiskowych uzupełnionych o elementy SPA, przy jednoczesnej dobrej dostępności do infrastruktury sportowo – rekreacyjnej miasta.
11. Następuje wzrost oczekiwań turystów w zakresie bezpieczeństwa podróży, jak również wzrost świadomości ekologicznej oraz znaczenia zdrowego stylu życia, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w ofercie turystycznej oraz brane pod uwagę przy tworzeniu wizerunku miasta.

⁶⁰ j.w.

UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE – ANALIZA POTENCJAŁU TURYSTYCZNEGO MIASTA I JEGO OTOCZENIE

2.1. WALORY TURYSTYCZNE USTKI

Walory przyrodnicze

W granicach administracyjnych Ustki występują następujące tereny i obiekty chronione na podstawie "Ustawy o ochronie przyrody":

- rezerwat przyrody "Buczyna nad Słupią" – o pow. ok. 18,9 ha rezerwat od 1987r, w zakolu rzeki Słupi, między rzeką a linia kolejowa, w pld. części miasta, przedmiotem ochrony jest tu zbiorowisko roślinne związane z dnem i zboczem doliny rzeki; rezerwat nie ma dotąd planu ochrony;
- obszary chronionego krajobrazu: "Pas pobraża na zachód od Ustki" i "Pas pobraża na wschód od Ustki"- w granicach miasta znajdują się jedynie fragmenty obu OCHK, główne ich walory to bezpośrednie przyleganie do morza, wydmowe ukształtowanie terenu, występowanie klifu (klif jarosławski na zach. od miasta i klif na odcinku Poddąbie-Orzechowo-Ustka na wsch. od miasta), lasy – z przewagą boru suchego i świeżego w zachodniej części, z występowaniem boru bażynowego we wsch. części;
- parki miejskie – utworzone na podstawie Uchwał Rady Miejskiej (z 1999 r.) - ogółem 7 parków: koło Przystani, Promenada Dolna, Chopina, Plac Wolności, koło kina, przy Wilczej, przy Marynarki Polskiej - zakole;
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy "Ostoja łabędzi", utworzony na podstawie Uchwały Rady Miejskiej w Ustce Nr II/10/94 z dn. 18 marca 1994r.- za zespół przyrodniczo-krajobrazowy uznaje się w niej obszar plaży wschodniej, obejmujący brzeg morski o dł. ok. 200 mb od mola w kierunku wschodnim (dz. geod.1024 i 1560 w obr. 11); celem ochrony jest zachowanie fragmentów krajobrazu naturalnego dla utrzymania jego wartości estetycznych.

Nie występują na terenie miasta żadne formy przyrody objęte ochroną jako pomniki przyrody⁶¹.

W pasie morskim, w rejonie Ustki, na głębokości 731 m znajduje się solanka lecznicza. Jest to woda termalna o temperaturze 21°. Do wykorzystania jej w lecznictwie uzdrowiskowym wymaga niewielkiego podgrzania, gdyż temperatura wody w basenie powinna wynosić 27°. Unikając długiego procesu podgrzewania nie wytrąca się leczniczych składników. Zasoby solanki leczniczej w tym rejonie są o wiele bardziej słone niż woda morska, choć woda w Bałtyku w okolicach Ustki należy do najbardziej zasolonych⁶².

Złóża borowiny w Ustce są jednymi z 14 w całym kraju i z 7 w strefie nadmorskiej uznanych za lecznicze. Wielkość udokumentowanych złóż borowiny wynosi ponad 300 000 m³, a torf z tego złoża jest przydatny do leczenia chorób reumatycznych.

Wody podziemne mineralne zaliczone do leczniczych, mikroklimat

Wody mineralne, które występują w Ustce, to wody chlorkowo – sodowo – bromkowo – jodowo – borowe, z grupy najczęściej występujących w Polsce, lecz znacznie bogatsze w mikroelementy. Należą one do wód termalnych o temperaturze 21°C i zostały uznane za lecznicze, możliwe do wykorzystania do kąpieli terapeutycznych⁶³.

Bogactwo lasów z przewagą czarnej sosny jest kolejnym charakterystycznym dla Ustki elementem. Morski aerozol w połączeniu z leczniczym działaniem żywicy czarnej sosny powoduje specyficzny, jedyny w Polsce mikroklimat, a nadmorski krajobraz wywiera znaczny, kojący wpływ na psychikę człowieka⁶⁴.

⁶¹ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania miasta Ustka (2001).

⁶² Jaworski. A., Klimatyczne osobliwości, Głos Słupski, 2001r.

⁶³ Dane uzyskane w przedsiębiorstwie „Uzdrowisko Ustka” S.A..

⁶⁴ Promocja marki turystycznej na przykładzie miasta ustki, R. Kuczmirska, 2004.

Podsumowanie

Walory turystyczne to całość elementów środowiska naturalnego i poza przyrodniczego, które są przedmiotem zainteresowania turystów i decydują o atrakcyjności turystycznej danego miejsca, miejscowości lub obszaru⁶⁵. Natomiast prof. W. W. Gaworecki zamiast pojęcia „walory turystyczne”⁶⁶ formuje określenie „dobra turystyczne”, które mamy rozumieć jako „dobro lub zespół dóbr danych przez naturę, historię lub wytworzonych przez działalność ludzką, na które występuje popyt turystyczny”. Uświadamia nas również, iż walory turystyczne określonego obszaru nie wyczerpują pojęcia dóbr turystycznych. Można wskazać miejscowości o walorach turystycznych, w których jest małe natężenie ruchu turystycznego lub w ogóle ono nie występuje. Twierdzi również, że dobra podstawowe muszą być uzupełniane produktami pracy ludzkiej wytwarzanymi z myślą o turystach i nazywa je „komplementarnymi dobrami turystycznymi”. Komplementarne dobra turystyczne tworzą głównie materialno - organizacyjne warunki rozwoju usług turystycznych⁶⁷. Podstawą tych usług w Ustce są walory środowiska naturalnego i jego ziół, które stały się podstawą osadzenia w mieście w pierwszym rzędzie usług uzdrowskich, bazy sanatoryjnej, a ta dała początek rozwoju usług rekreacyjno – wypoczynkowych.

Walory pozaprzyrodnicze⁶⁸

Jednym z głównych walorów kulturowych są, bez wątpienia zabytki architektury. Mówiąc o Ustce trudno nie wspomnieć o regionie, gdyż architektura ma uwarunkowania historyczne. Jak na przykładzie innych miejscowości tak i w Ustce można wyodrębnić stare i nowe miasto. W centralnej części miasta pośród charakterystycznych wąskich uliczek odnajdziemy domy z lat 30 XIX w.⁶⁹. Główną atrakcją kulturową w miejscowości nadmorskiej jest latarnia morska, która została zbudowana z czerwonej cegły w 1909 roku. W 1993 roku latarnia morska w Ustce została wpisana na listę zabytków⁷⁰. Od latarni morskiej mamy możliwość podziwiania uroków morza z mola wysuniętego w głąb morza. Godna uwagi jest również stara dzielnica willowa północno- wschodniej części miasta. Domy tej dzielnicy to obecnie mieszkania prywatne lub pensjonaty⁷¹. W tej części warto obejrzeć „Willę Red”- obecnie pensjonat wysokiej klasy, to willa zbudowana w 1890 r. w stylu wilhelmańskim, posiada taras widokowy i wieżę⁷².

U skrzyżowania ulic Chopina i Kopernika znajduje się stara willa w stylu szwajcarskim z 1890r., która dawniej należała do berlińskiego armatora, a obecnie jest to dom wczasowy artystów plastyków. Sam dom jak i stojący obok niego niewielki budynek są konstrukcji ryglowej.

Naprzeciwko willi artystów plastyków znajduje się niewielki park wzdłuż promenady, w którym możemy zobaczyć pomnik autorstwa Józefa Thoraka przedstawiający umierającego wojownika, w Polsce tylko Ustka może się pochwalić tego rodzaju pomnikiem. Dzieło to należy do najsłynniejszych rzeźb XX w. Upamiętnia on 76 Ustczan poległych w I wnie światowej, został on odsłonięty 22.01.1922 roku⁷³. Na tarczy wojownika po raz pierwszy został uwidoczniiony herb Ustki.

W tym samym też parku nadmorskim, przy promenadzie, powyżej możemy również zobaczyć kolejny z pomników miasta przedstawiający postać Fryderyka Chopina. Autorką pomnika jest Ludwika Nietzsche, która jest również autorką warszawskiej syrenki. W części wschodniej miasta znajduje się jeden z najstarszych zabytków. Jest to ponad 100 letnia willa stylizowana na zamek gotycki tzw. ustcka willa carringtonów. Jest to willa, w której zamieszkiwała, swego czasu bogata rodzina armatorów⁷⁴.

Zdecydowanie najważniejszym elementem szeregu dóbr kultury i zabytków są Usteckie Łazienki. Stara część łaźni została wybudowana z 1887 roku, a budynek został połączony rurociągiem ze stacją pomp znajdującą się u nasady wschodniego mola, skąd tłoczono wodę morską, którą następnie podgrzewano do kąpeli leczniczych. Zakład Przyrodolecznicy funkcjonuje do dziś. W latach 80-tych został rozbudowany i sukcesywnie unowocześniony⁷⁵.

⁶⁵ A Kowalczyk ,Geografia Turyzmu PWN Warszawa 2001s. 88.

⁶⁶ W. W. Gaworecki , Turystyka PWE Warszawa 2003 s.123.

⁶⁷ tamże s.124-125.

⁶⁸ Funkcje uzdrowsko – wczasowe miasta Ustki (M. Bugno, 2005).

⁶⁹ <http://www.uzdrowsko-ustka.com.pl>

⁷⁰ <http://www.latarnie.igiel.pl>

⁷¹ M. Oszewska-Głowacka B. Głowacki „Wybrzeże Bałtyku”- przewodnik BMG Łódź 2002 s. 9.

⁷² tamże

⁷³ <http://www.ustka.pl>

⁷⁴ <http://dompodsosnami.ustka.w.interia.pl>

⁷⁵ tamże

Promenada nadmorska to od wielu lat ulubione miejsce spacerowe nie tylko turystów, ale i sławnych ludzi. Została zbudowana w 1875r. Założono tam park z alejkami spacerowymi. Zwracając uwagę na walory kulturowe miasta należy wspomnieć o zabytkach i muzeach, jakie Ustka posiada. Zachowały się tutaj jedne z najstarszych spichlerzy z pruskiej cegły, które usytuowane są po obu częściach miasta, zarówno wschodniej jak i zachodniej. Największy z nich znajduje się przy samym porcie. Odbudowany on został w 1915r. po pożarze. Spichlerz ten jest użytkowany do dziś i mieszczą się tam: Bałtycka Galeria Sztuki, Harcerski Ośrodek Morski⁷⁶.

Przy ul. Marynarki Polskiej znajduje się „Zaulek kapitański”. Jest to niewielkie miejsce po kościele św. Mikołaja (1356-1889) – patrona kupców i żeglarzy.

Niedawno powstałym obiektem jest Muzeum Chleba jedno z nielicznych w Polsce⁷⁷.

Muzeum Ziemi Usteckiej, powstało w 1995 roku. Koncepcja i potrzeba powstania tego muzeum wynikała z potrzeby zadbania o historię i tradycję tej ziemi, a inicjatorem powstania było Towarzystwo Przyjaciół Ustki (powstało w 1993 roku). W centrum miasta znajduje się kościół św. Zbawiciela, który wybudowany został w 1888 roku w stylu neogotyckim, a jego budowa trwała tylko 3 lata, zastąpił on kościółek św. Mikołaja, a wiele elementów tego kościoła zostało przeniesionych do nowego, między innymi ołtarzowy krucyfiks z XVII wieku oraz wartościowe organy, jedne z nielicznych w Europie wykonane w monofakturze Völknerów⁷⁸.

Instytucje kultury

Na terenie miasta funkcjonują następujące placówki kulturalne:

- Miejski Dom Kultury w Ustce – lokal do remontu
- Biblioteka Miejska – zły stan techniczny
- Centrum Pomocy Dzieciom – stan techniczny dobry
- Muzeum Ziemi Usteckiej
- Muzeum Piekarnictwa
- Bałtycka Galeria Sztuki

W mieście występuje również szereg grup przedsięwzięć kulturalnych, które możemy podzielić na:

1) Grupy teatralne:

- „Chaos” – Dom Kultury
- „Koło żywego słowa” – SP nr 1

2) Zespoły muzyczne:

- „Morska Fala” – Dom Kultury
- „Słoneczka” – SP nr 2
- „Muszelki” – Gimnazjum
- „Gitarowe trio” – Dom Kultury
- „Granica” – Dom Kultury

3) Zespoły taneczne:

- „Jedyneczka”
- „Taniec nowoczesny” – Dom Kultury
- „Taniec współczesny” – Dom Kultury
- „Taniec towarzyski” – Dom Kultury

4) Grupy plastyczne:

- „Pracownia pod dachem” – Dom Kultury

⁷⁶ Inessa i Józef Jaskuła „Przewodnik po mieście i okolicach” Słupsk Grawipol 1993.

⁷⁷ <http://www.infoszkoly.pl>

⁷⁸ www.ustka.pl

Kalendarz imprez i wydarzeń usteckich organizowanych w różnych miejscach Ustki min. z udziałem placówek kultury, wydziału promocji miasta Ustki, Lokalnej Organizacji Turystycznej, sponsorów, promotorów, przedstawia poniższa tabela na podstawie jednego wybranego roku, z tym że cykliczność tych imprez ich powtarzalność jest podobna każdego roku kalendarzowego.

Tab. 16. Kalendarz głównych imprez organizowanych w Ustce.

Miesiąc	Imprezy kulturalne	Imprezy sportowe	Imprezy okolicznościowe	Inne
Styczeń	Zimowa Troć Ustki	Ustecka Halowa Liga Piłki Nożnej		
Luty		Ustecka Halowa Liga Piłki Nożnej		
Marzec		Ustecka Halowa Liga Piłki Nożnej		
Kwiecień	Międzypowiatowy Festiwal Kultury Europejskiej Ustka	Międzynarodowe zawody „Mistrzostwa Wybrzeża” w strzelectwie Miejska Olimpiada Młodzieży w pływaniu Turniej OPEN tenisa stołowego	„Pisanki Kraszanki”	
Maj	Koncert z okazji Święta Konstytucji „Dzień Tańca”	Ogólnopolskie Zawody Sprawnościowo-Obronne Młodzieży Akademickiej „MILITARY ŻAK” Rowerowy Weekend Majowy Otwarty Turniej Tenisa Ziemnego o Puchar Dyrektora Ośrodka Sportu i Rekreacji Turniej o Grand-Prix Ustki w tenisie stołowym Turniej Ringo o Puchar Wiosny Cykl Turniejów Koszykarskich Trójek o Puchar Dyrektora Ośrodka Sportu i Rekreacji	Uroczystości narodowo-państwowe z okazji Święta 3 Maja	Święto Straży Granicznej „Śniadanie na trawie”
Czerwiec	Nadbałtycki Festiwal Piosenki Dziecięcej o „Bursztynowe Słoneczko” Festiwal filmowy UFF (O) A	Mistrzostwa Polski Lech w Beach Soccer Tour 2006 oraz Tomasz Iwan Show Mistrzostwa Polski Służb Mundurowych w Siatkówce Piłkowej Regaty Żeglarskie w klasie „Optymist” Rekreacyjny Otwarty Turniej Siatkówki Piłkowej Mężczyzn Nocny Raj Rowerowy Mistrzostwa Polski Juniorek i Juniorów w siatkówce piłkowej	„Noc Świętojańska”	„Dzień Mieszkańca” Festyny środowiskowe z okazji Dnia Dziecka
Lipiec	Koncertowe Lato z Najlepszą Muzyką Pod Słońcem Ustecki Festiwal Sztucznych Ogní „Święto latarni” Festiwal Filmów Amatorskich	Spyw kajakowy „Słupia łączy” Wyścig kolarski „Pomorski Klasyk” Międzynarodowy Turniej w Siatkówce Piłkowej Kobiet i Mężczyzn do lat 20-tu Ogólnopolski Rajd Rowerowy „Szlakiem		Święto Ryby – Otwarte Mistrzostwa Ustki Spartakiada kolonialna Neptunia i pochod potworów morskich

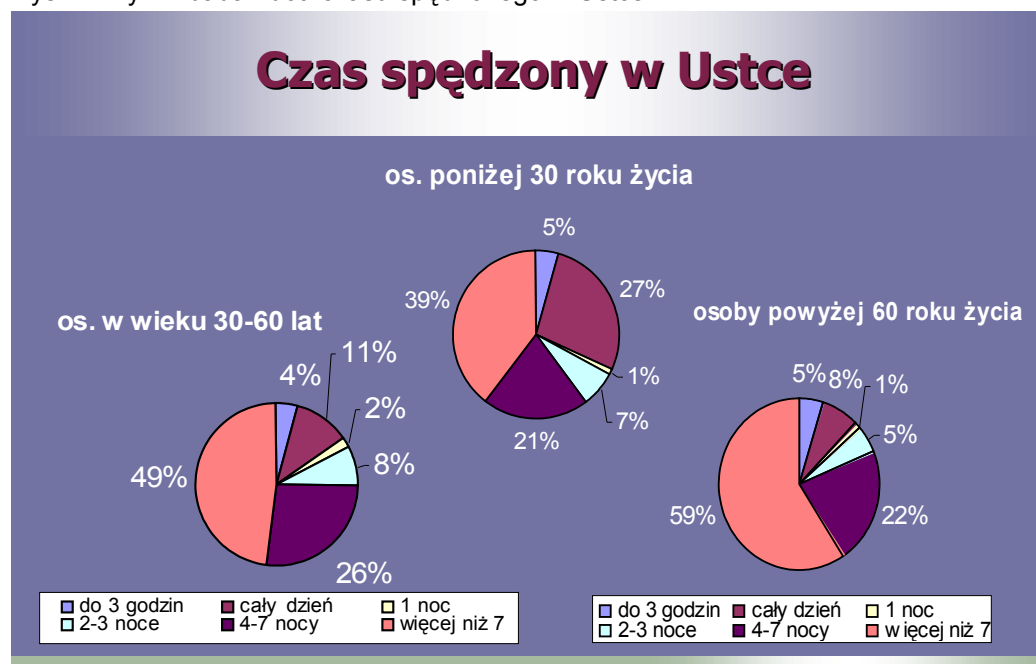
		Zwiniętych Torów" Ogólnopolski Turniej Siatkówki Plażowej Mężczyzn Otwarty turniej Tenisa Ziemnego Rekreacyjny Otwarty Turniej Siatkówki Plażowej Plażowy turniej Piłki Nożnej o Puchar Burmistrza Miasta Ustki Mistrzostwa Pomorza w Płukaniu Złota o Puchar Burmistrza Ustki Ustecki Festiwal w Rzutach Lekkoatletycznych Pokazy Kulturyistyczne		Mistrzostwa Polski w Cybergaja
Sierpień	„Letnia scena teatralna” Święto Ustki czyli... Festyn Bałtycki Przystań Żywca „Łyk’ end Satyry”	Usteckie Lato z Koszykówką Turniej Piłki Nożnej Juniorów o Puchar Dyrektora Ośrodka Sportu i Rekreacji Otwarty Turniej Tenisa Ziemnego Plażowy turniej Piłki Nożnej o Puchar Burmistrza Miasta Ustki Zawody spławikowe Regaty Żeglarskie w klasie „Optymist” Regaty „Żagle Polonii” Festiwal Akademickiej Siatkówki Plażowej – Ogólnopolskie Zawody Studentów	Uroczystości narodowo- państwowe z okazji Święta Wojska Polskiego	Dzień Latawca Dobroczynny Piknik Integracyjny na Rzecz Osób Starszych „I Ty możesz zostać płukarzem złota”
Wrzesień		Słowiński turniej Piłce Siatkowej Zawody spinningowe „Jesienna Troć” Turniej OPEN		Międzynarodowy Plener Plastyczny Wojska Polskiego „Pożegnanie wakacji”
Październik	Uroczysta Inauguracja semestru Usteckiego Uniwersytetu Trzeciego Wiek	turniej o Grand-Prix Ustki	obchody Międzynarodowego Dnia Osób Starszych „Halloween- Święto Duchów”	Święto Pieczonego Ziemniaka
Listopad	Inauguracja Roku Kulturalnego	Listopadowy Rajd Bieg po Niepodległość Turniej o Grand-Prix Ustki Turniej OPEN Ustecka Halowa Liga Piłki Nożnej	Uroczystości narodowo- państwowe z okazji Święta Niepodległości	„Andrzejki i Katarzynki dla dzieci”
Grudzień	Sylwester nad Bałtykiem czyli powitanie Nowego Roku	Ustecka Halowa Liga Piłki Nożnej Turniej o Grand-Prix Ustki Turniej OPEN Mikołajkowy Turniej Karate Kyokushin o Puchar Burmistrza Miasta Ustki	„Mikołajki” dla dzieci”	Gwiazdkowy Kiermasz Dobroczynny na rzecz Osób starszych

Aspekty społeczne - badania ankietowe

Główne atrakcje turystyczne Ustki w ocenie turystów i ich rozmieszczenie, klimat społeczny, gościnność, szczególne miejsca w Ustce z punktu widzenia odwiedzających miasto, struktura wiekowa odwiedzających, długość pobytu, odmienność potrzeb na usługi w zależności od wieku – te inne zagadnienia były przedmiotem badań, jakie BMI sp. z o.o. przeprowadziła w miesiącach lipcu i sierpniu 2006 roku na 600 wybranych losowo osób odwiedzających Ustkę. Badania przeprowadzane były w trzech różnych miejscach Ustki (promenada – wejście na plażę, promenada – deptak, ul. Marynarki Polskiej). Badania obejmowały wszystkie dni tygodnia. Spośród badanych kobiety stanowiły 55% osób objętych ankietą.

- W porównaniu z lipcem, w sierpniu Ustkę odwiedza więcej osób poniżej 30 roku życia a mniej osób w przedziale powyżej 60 roku życia (zastosowano w badaniach trzy kategorie wiekowe: poniżej 30 roku życia, 30 do 60 roku życia i powyżej 60 roku życia).
- W dni robocze przeważają ludzie poniżej 30 roku życia a w weekendy ludzie mający 30-60 lat.
- Przeważa więcej niż 7-dniowa forma pobytu jednak szczególnie widoczna jest ona w sierpniu. W lipcu jest dużo osób przyjeżdżających na cały dzień.
- Wraz ze wzrostem wieku odznacza się coraz większy procentowy udział pobytu więcej niż 7-dniowego, a jednocześnie zmniejsza się udział pobytu jednodniowego.

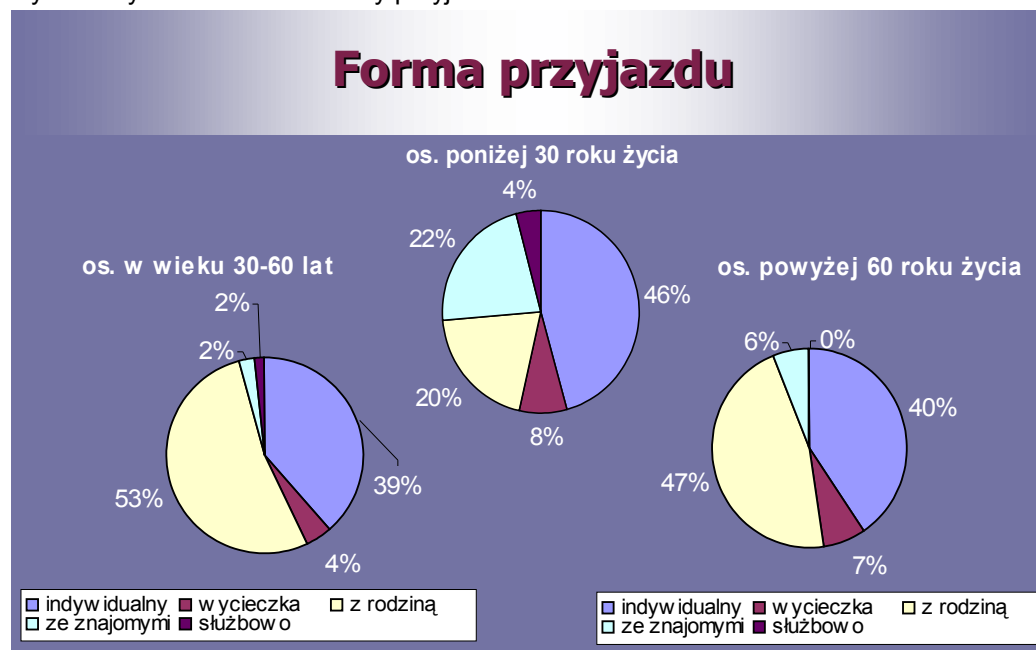
Rys. 4. Wyniki badań dot. czasu spędzonego w Ustce.

Źródło: Badania własne, Raport z badań ankietowych – Ustka „BMI” 2006

- Dominuje indywidualna forma przyjazdu lub przyjazd z rodziną.
- W przedziale <30 roku życia przeważa przyjazd indywidualny lub ze znajomymi natomiast w wieku 30-60 i >60 występuje również duży udział przyjazdu indywidualnego jednak przeważa przyjazd z rodziną.
- Osoby studiujące/uczące się – duży udział przyjazdu indywidualnego i ze znajomymi
pracujące – dominuje przyjazd z rodziną i indywidualny
zajmujące się domem – znacząca dominacja przyjazdu z rodziną
niepracujące – znacząca dominacja przyjazdu indywidualnego
na emeryturze lub rencie - dominuje przyjazd z rodziną i indywidualny
- W weekendy wzrasta udział formy przyjazdu indywidualnego.

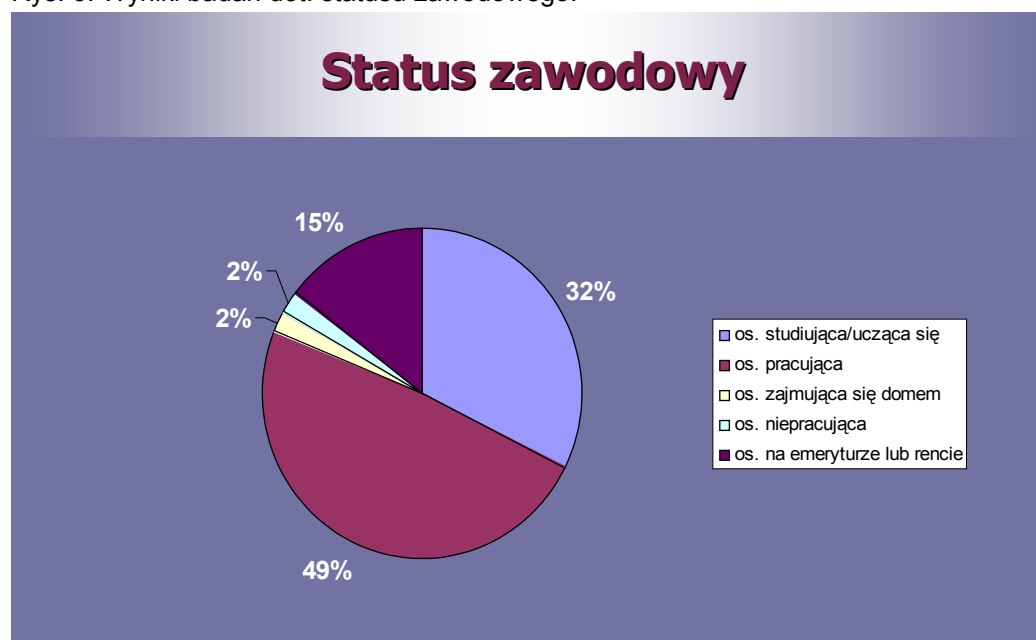
Rys. 5. Wyniki badań dot. formy przyjazdu.

Źródło: Badania własne, Raport z badań ankietowych – Ustka „BMI” 2006

- Połowa ankietowanych to osoby pracujące, dużą część zajmuje studenci i uczniowie, mniejszą emeryci i renciści natomiast znikomy udział niepracujących i zajmujących się domem.

Rys. 6. Wyniki badań dot. statusu zawodowego.

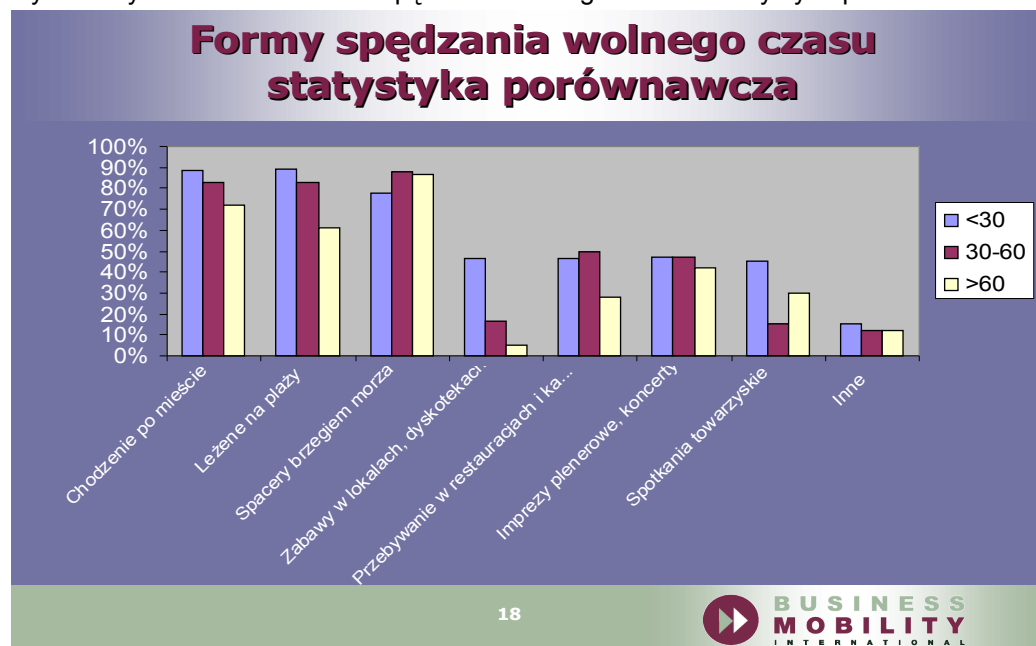

Źródło: Badania własne, Raport z badań ankietowych – Ustka „BMI” 2006

- Generalnie dominują 3 formy spędzania wolnego czasu: chodzenie po mieście, leżenie na plaży oraz spacerowanie brzegiem morza jednak w poszczególnych grupach wiekowych można zauważyć pewne reguły:
 - Osoby mające <30 – w porównaniu z innymi grupami wiekowymi mają znaczący udział zabawach w lokalach i dyskotekach oraz spotkaniach towarzyskich oraz również duży udział, ale stosunkowo mniejszy niż w innych grupach wiekowych, w spacerach brzegiem morza.

- Osoby w wieku 30-60 – wyróżniają spacery brzegiem morza oraz stosunkowo duży udział w przebywaniu w restauracjach i lokalach oraz imprezach plenerowych i koncertach, stosunkowo mały procent udziału zabaw w lokalach i dyskotekach oraz uczestniczenia w spotkaniach towarzyskich.
- Osoby >60 – dominującą formą są spacery brzegiem morza, stosunkowo niski procent chodzenia po mieście i leżenia na plaży oraz znikomy procent zabaw w lokalach nocnych i dyskotekach, widoczne w tej grupie wiekowej jest zainteresowanie imprezami lokalnymi i koncertami.

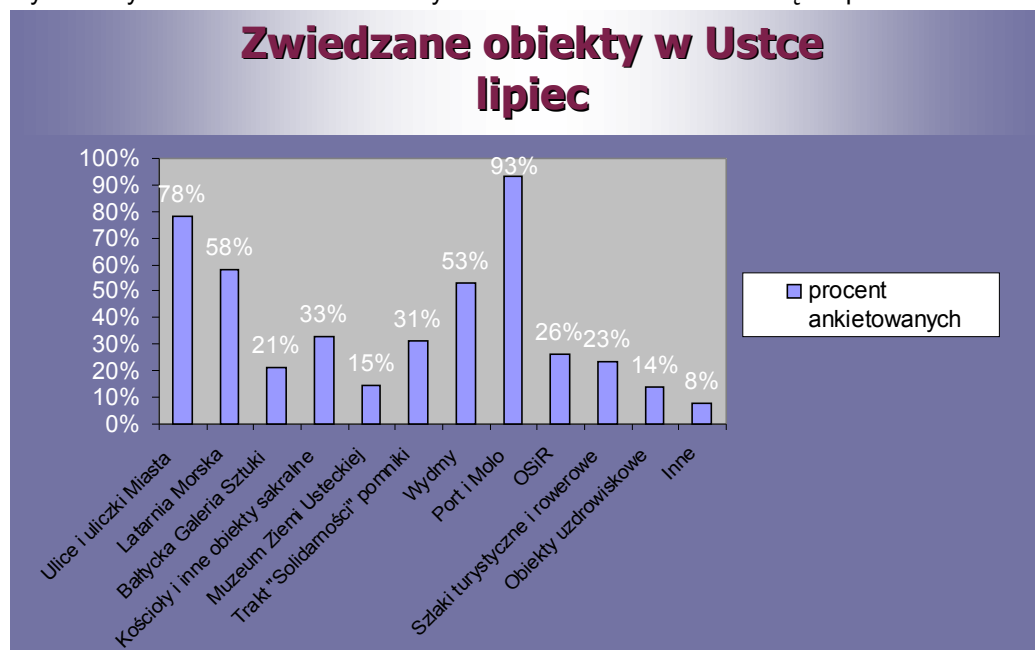
Rys. 7. Wyniki badań dot. form spędzania wolnego czasu – statystyka porównawcza.

Źródło: Badania własne, Raport z badań ankietowych – Ustka „BMI” 2006

- W kategorii zwiedzane obiekty w Ustce dominuje port i molo oraz ulice i uliczki miasta, duży udział mają również latarnia morska oraz wydmy, mały udział w zwiedzanych obiektach miały:
 - Bałtycka Galeria Sztuki, Kościoły, Trakt „Solidarności”, pomniki, OSiR oraz szlaki turystyczne i rowerowe, a znikomo mały procent zajmują obiekty uzdrowiskowe i Muzeum Ziemi Usteckiej.
- Uwaga! Duża część (80 %) ankietowanych nie wiedziała, że niektóre obiekty w ogóle znajdują się w Ustce.

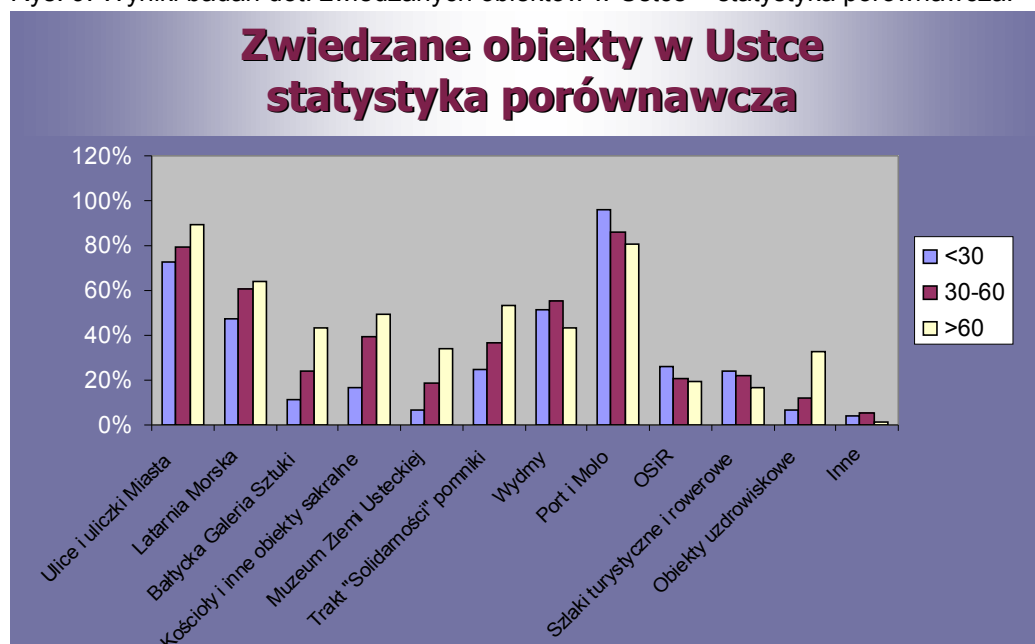
Rys. 8. Wyniki badań dot. zwiedzanych obiektów w Ustce w miesiącu lipcu.

Źródło: Badania własne, Raport z badań ankietowych – Ustka „BMI” 2006

- Osoby w wieku <30 – podczas zwiedzania dominuje port i molo, a stosunkowo mały procent w porównaniu z innymi grupami wiekowymi odwiedza Bałtycką Galerię Sztuki, Kościoły i inne obiekty sakralne, Muzeum Ziemi Usteckiej oraz latarnię morską.
 - w przedziale 30-60 – dominuje port i molo, stosunkowo mały odsetek ankietowanych odwiedza Bałtycką galerię Sztuki, Muzeum Ziemi Usteckiej.
 - w przedziale >60 – dominuje port i molo jednak jego udział jest stosunkowo mniejszy niż w innych grupach. Ta grupa wiekowa przeważa jeżeli chodzi o wszystkie obiekty kulturalno – zabawkowe: ulice i uliczki miasta, latarnia morską, Bałtycką Galerię Sztuki, Kościoły i inne obiekty sakralne, Trakt 'Solidarności', pomniki, Muzeum Ziemi Usteckiej. Widoczny również zdecydowany udział osób starszych jeżeli chodzi o obiekty uzdrowiskowe.

Rys. 9. Wyniki badań dot. zwiedzanych obiektów w Ustce – statystyka porównawcza.

Źródło: Badania własne, Raport z badań ankietowych – Ustka „BMI” 2006

Najczęściej wymieniane główne cechy Ustki wg ankietowanych to przede wszystkim Morze Bałtyckie oraz piaszczysta plaża, mały udział walorów uzdrowiska, życia nocnego, poziomu usług, kuchni, tolerancji, otwartości i gościnności oraz wypraw w morze i zbierania bursztynów, znikomy był udział wymienianych takich cech Ustki jak obecność turystów - obcokrajowców, sportów wodnych oraz kultury i sztuki.

Rys. 10. Wyniki badań dot. głównych cech Ustki – statystyka porównawcza.

Źródło: badania własne, Raport z badań ankietowych – Ustka, BMI 2006

- Osoby w wieku <30 – dominuje Morze Bałtyckie i piaszczysta plaża oraz stosunkowo duży udział życia nocnego oraz sportów wodnych w porównaniu do innych grup wiekowych.
 - 30 – 60 - dominuje Morze Bałtyckie i piaszczysta plaża, stosunkowo duży udział walorów uzdrowiska. W niewielkim stopniu, ale jednak docenione są również: poziom usług, kuchnia, oraz tolerancja, gościnność, otwartość.
- >60 - dominuje Morze Bałtyckie i piaszczysta plaża, stosunkowo duży udział walorów uzdrowiska. W niewielkim stopniu, ale jednak docenione są również: poziom usług, kuchnia, oraz tolerancja, gościnność, otwartość; znikomy procent – obecność turystów i obcokrajowców.

Zupełnie innych wyników badań należałoby się spodziewać poza sezonem letnim. Potwierdzają to badania ankietowe wykonane przez Magdalenę Bugno w swojej pracy "Funkcje Uzdrowiskowo – Wypoczynkowe Miasta Ustki".

„Badanie przeprowadzone zostało na grupie losowo wybranych turystów na przełomie kwietnia i maja 2005 r. Zostało przeprowadzone metodą wywiadu pośredniego (ankieta anonimowa) i na podstawie swobodnej rozmowy z kuracjuszami. Okres, w którym badanie było przeprowadzone, to czas przed sezonem letnim, więc dało się zauważyć, iż grupa badanych to w dużej większości kuracjusze ośrodków wypoczynkowych i sanatoriów. Jak wykazało badanie największa grupa ankietowanych to osoby powyżej 56 roku życia, będące już na emeryturze, co wykazała analiza danych metryczkowych. Biorąc pod uwagę miejscowości, z jakich pochodzą badani nie możemy wyróżnić wiodących regionów kraju, przyjazdy rozkładały się raczej równomiernie”- pamiętać jednak należy ilość turystów przebywających poza sezonem letnim w Ustce jest od 70 do 100 krotnie mniejsza.

2.2. INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA I UZUPEŁNIAJĄCA

Baza noclegowa

Baza noclegowa⁷⁹ jest jednym z najważniejszych elementów obsługi ruchu turystycznego. Jest podstawowym elementem zagospodarowania infrastruktury, jej struktura, wielkość i standard określają zdolności recepcyjne miejscowości. Jeśli nawet występują szczególne walory turystyczne w danym regionie, bez bazy noclegowej rozwój turystyczny jest niemożliwy. Jest ona tym elementem, który umożliwia uprawianie podstawowych form turystyki oraz warunkuje rozwój funkcji turystycznych miejscowości i regionu⁸⁰.

Historia bazy noclegowej jest nierozdzielnie związana z funkcjami obsługi gości przyjeżdżających do Ustki. Pierwsze rejestracje prowadzono już od 1830 roku, kiedy kuracjuszami byli mieszkańcy Słupska i ziemianie.

Tab.17. Przyrost bazy noclegowej w Ustce rozkładał się w latach 2003-2005 w następujący sposób:

Typy Obiektów	J. m.	2003	2004	2005
ogółem				
obiekty ogółem	ob.	36	38	35
obiekty całoroczne	ob.	19	21	19
miejsca noclegowe ogółem	miejsce	6 042	5 794	5 194
miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	2 132	2 585	2 478
hotele				
obiekty ogółem	ob.	5	7	6
obiekty całoroczne	ob.	5	7	6
miejsca noclegowe ogółem	miejsce	465	607	455
miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	411	535	455
motele				
obiekty ogółem	ob.	0	0	0
obiekty całoroczne	ob.	0	0	0
miejsca noclegowe ogółem	miejsce	0	0	0
miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	0	0	0
pensjonaty				
obiekty ogółem	ob.	2	2	2
obiekty całoroczne	ob.	2	2	1
miejsca noclegowe ogółem	miejsce	36	62	65
miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	36	62	40
inne obiekty hotelowe				
obiekty ogółem	ob.	-	1	1
obiekty całoroczne	ob.	-	1	1
miejsca noclegowe ogółem	miejsce	-	69	70
miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	-	69	70
domy wycieczkowe - brak				
Schroniska - brak				
schroniska młodzieżowe				
obiekty ogółem	ob.	1	0	0
obiekty całoroczne	ob.	1	0	0
miejsca noclegowe ogółem	miejsce	42	0	0
miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	42	0	0
szkolne schroniska młodzieżowe - brak				

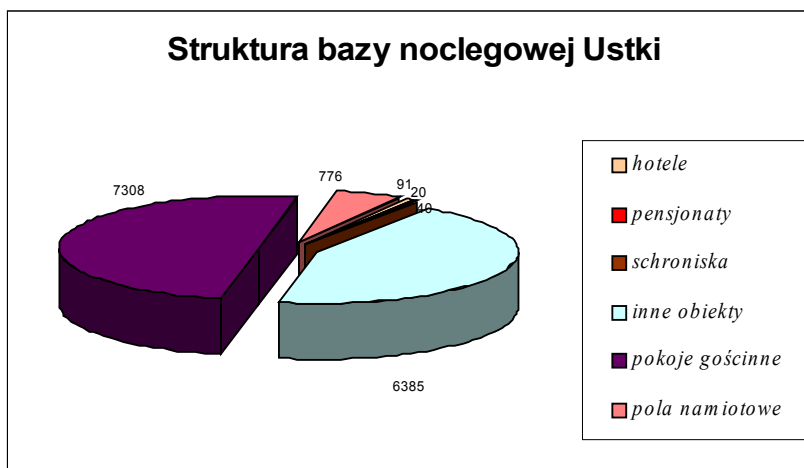
⁷⁹ Promocja marki turystycznej na przykładzie miasta Ustki (R.Kuczmirska,2004),

⁸⁰ I.Jaźewicz PAP Słupsk „Turystyczna baza noclegowa Ustki” s.406.

ośrodki wczasowe				
obiekty ogółem	ob.	13	16	15
obiekty całoroczne	ob.	6	8	8
miejsca noclegowe ogółem	miejsce	2 854	3 257	3 005
miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	1 036	1 476	1 443
ośrodki kolonijne				
obiekty ogółem	ob.	4	3	2
obiekty całoroczne	ob.	0	0	0
miejsca noclegowe ogółem	miejsce	636	330	244
miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	0	0	0
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe				
obiekty ogółem	ob.	2	1	1
obiekty całoroczne	ob.	2	1	1
miejsca noclegowe ogółem	miejsce	407	255	270
miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	352	255	270
domy pracy twórczej				
obiekty ogółem	ob.	2	2	2
obiekty całoroczne	ob.	1	1	1
miejsca noclegowe ogółem	miejsce	127	123	124
miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	26	13	25
zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych				
obiekty ogółem	ob.	1	1	1
obiekty całoroczne	ob.	0	0	0
miejsca noclegowe ogółem	miejsce	26	26	26
miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	0	0	0
Kempingi - brak				
poła biwakowe				
obiekty ogółem	ob.	2	2	2
obiekty całoroczne	ob.	0	0	0
miejsca noclegowe ogółem	miejsce	1 060	660	560
miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	0	0	0
zakłady uzdrowiskowe				
obiekty ogółem	ob.	1	1	1
obiekty całoroczne	ob.	1	1	1
miejsca noclegowe ogółem	miejsce	175	175	175
miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	175	175	175
pozostałe obiekty niesklasyfikowane				
obiekty ogółem	ob.	3	2	2
obiekty całoroczne	ob.	1	0	0
miejsca noclegowe ogółem	miejsce	214	230	200
miejsca noclegowe całoroczne	miejsce	54	0	0

Źródło: Opracowane przez BMI sp. z o.o. na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Regionalnych: www.stat.gov.pl

Największa część ośrodków wypoczynkowych znajduje się po wschodniej części miasta przy ulicy Wczasowej, blisko morza. W części zachodniej ośrodki są położone w głębi lasu sosnowego, ale odległość do morza jest zdecydowanie większa około 800m.

Źródło: Na podstawie danych Miejskiego Centrum Informacji Turystycznej w Ustce, Ustka 2003r.

Ewidencja bazy noclegowej w Ustce na potyka na te same trudności co w pozostałych miastach i miejscowościach turystycznych. Bazę tę charakteryzuje po pierwsze sezonowość i po drugie w wielu przypadkach zwłaszcza małych obiektów i pokoi gościnnych brak zgłoszenia do ewidencji (brak legalności świadczonych usług) tym samym niemożliwość określenia ile tak naprawdę jest miejsc noclegowych łącznie z pokojami gościnnymi, często udzielanymi na zasadach ustnego przekazywania informacji o takiej bazie (niejednokrotnie na dobrym poziomie). Statystyka ruchu turystycznego opisana w dalszych rozdziałach winna przybliżyć rzeczywistą liczbę osób korzystających z noclegu w Ustce. Nie mniej baza noclegowa w Ustce z roku na rok zwiększa swój poziom jakościowy. Przybywa miejsc noclegowych w kategorii trzech gwiazdek co powinno wypełniać coraz większe wymagania polskiego klienta i stwarzać warunki do wzrostu ilości turystów zagranicznych w Ustce.

Przeważający udział w bazie noclegowej posiadają pokoje gościnne, czyli kwatery prywatne i stanowią one 49,99% ogółu bazy noclegowej. Kolejną grupą są tzw. „inne obiekty” (nie posiadające kategoryzacji) – 43,67%, następnie pola namiotowe 5,31%, hotele – 0,62%, pensjonaty 0,14% oraz schronisko młodzieżowe – 0,27%.

Dzięki licznym inwestycjom dokonanych w ostatnich latach bazę noclegową Ustki określić można jako dość dobrą. Hotele, pensjonaty oraz większość domów wczasowych charakteryzują się wysokim poziomem warunków wypoczynku. Pokój z łazienką jest w większości obiektów obowiązującym standardem, również w tzw. kwaterach prywatnych. Wyjątek stanowi niewielki odsetek miejsc noclegowych w obiektach przeznaczonych do organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży w ramach kolonii, obozów młodzieżowych lub studenckich. Są to miejsca o znacznie niższym standardzie – wspólne sanitariaty, pokoje kilkusobowe, bez TV. Jest to również zaplecze noclegowe dla turystów poszukujących taniego wypoczynku.

Niewielka część bazy noclegowej, ok. 30% ma charakter sezonowy, przystosowany do przyjęcia wypoczywających tylko w okresie letnim⁸¹. Prawie 70% ogółu miejsc stanowią miejsca całoroczne, co stawia Ustkę w korzystnej pozycji dla realizowania zamierzeń przedłużających sezon turystyczny.

Bary, puby, restauracje, kawiarnie

Gastronomia obok bazy noclegowej jest jednym z najważniejszych czynników stymulujących rozwój turystyki. Ma ona wpływ na wielkość ruchu turystycznego. Może go przyspieszać, jak i hamować. Ustka dysponuje bogatą siecią obiektów gastronomicznych. Przyjmując za kryterium podziału zakres ich działalności możemy je poklasyfikować na: restauracje, kawiarnie, bary inne punkty i lokale gastronomiczne⁸².

Łącznie miasto Ustka posiada ponad 7000 miejsc konsumpcyjnych.

Szczegółową strukturę bazy gastronomicznej miasta z uwzględnieniem jej sezonowości przedstawia tabela nr 18.

⁸¹ Promocja marki turystycznej na przykładzie miasta Ustki (R.Kuczińska,2004),

⁸² j.w.

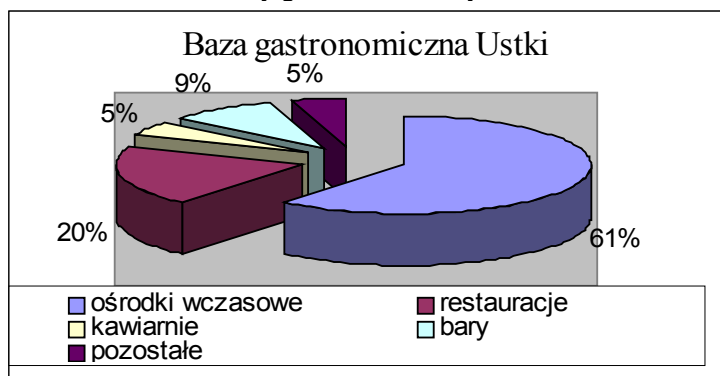
Tab. 18. Struktura bazy gastronomicznej miasta Ustki.

Rodzaj zakładu gastronomicznego	Liczba miejsc konsumpcyjnych		
	całorocznych	Sezonowych (dodatkowo)	Ogółem całoroczna + sezonowa.
Bary	503	336	839
Restauracje	700	-	700
Kawiarnie	240	170	410
Pozostałe	344	170	514
RAZEM:	4.527	2.166	6.693

Źródło: Dane przetworzone na podstawie danych U.M. Ustka 2003

Baza restauracyjna i kawiarniana opiera się na tradycyjnych obiektach gastronomicznych, w ilości miejsc oferowanych wydaje się być wystarczająca, ale jeszcze niewiele z nich proponuje klimat i niepowtarzalną atmosferę, a mogą być jedną z podstaw turystyki weekendowej i jednodniowej. Poza kilkoma smażalniami ryb (o klimacie nawiązującym do otoczenia) brak jest restauracji oferujących bogatą kartę dań rybnych i owoców morza. Baza kawiarniana poza kilkoma wyjątkami traci w swoim wystroju atmosferę minionych lat. To za mało w perspektywie rozwoju obszarów turystycznych miasta. Natomiast dobrze rozwinięty jest sieć barów i punktów szybkiej obsługi. Duża konkurencja na rynku usteckim tego typu obiektów sprawiła, że poziom usług w tych obiektach należy ocenić na więcej niż dobry.

Struktura bazy gastronomicznej Ustki.

Źródło: Dane przetworzone na podstawie danych U.M. Ustka 2003

Baza konferencyjna

Kilka ośrodków wypoczynkowych na terenie Ustki oferuje powierzchnie dla organizacji konferencji i szkoleń. Ogółouropejski trend łączenia organizowanych konferencji tematycznych w połączeniu z rekreacją i wypoczynkiem dotarł już do Polski. W ostatnich latach wzrasta zapotrzebowanie na tego typu usługi, które często wiąże się również z organizowanymi szkoleniami integracyjnymi dużych korporacji, ale coraz częściej moda ta zatacza kręgi w sektorze MSP.

Ustka na dzień dzisiejszy (koniec 2006 roku) dysponuje zaledwie 150 – 200 miejscami spełniającymi pełne kryteria sal konferencyjnych audiowizualnych z niezbędnym zapleczem socjalnym i rekreacyjno - wypoczynkowym.

Obiekty sportowe i wypoczynkowe

Ustka posiada cztery hale sportowe, w tym jedna, oddana do użytku we wrześniu 2001 roku, nowoczesna hala widowiskowo – sportowa, a także dwa kompleksy sportowo – rekreacyjne, gdzie znajdują się boiska piłkarskie, bieżnia lekkoatletyczna, boiska do gry w siatkówkę, koszykówkę, ściana do tenisa ziemnego oraz tor łyżwo - rolkowy. Na terenie miasta znajdują się cztery korty tenisowe, pięć klubów fitness, wypożyczalnia sprzętu plażowego i sportowego, siedem wypożyczalni rowerów oraz tuż za rogatkami miasta ośrodek jeździecki umożliwiający organizację tzw. urlopu w siodle. Relaks

uzdrowiskowy i wypoczynkowy uzupełniany jest poprzez organizację koncertów (na terenach Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, plaży, promenady).

Ustka posiada liczne trasy rowerowe. Przez teren miasta przebiega międzynarodowa Trasa Hanseatycka. W obszarze zabudowanym przebiega ona po układzie ulicznym, w części wschodniej miasta przebiega szlakiem Zwiniętych Torów. Szlak ten wykorzystujący starą trasę kolejową jest powszechnie uczęszczanym szlakiem turystycznym w kierunku Rowów i Smołdzina. Trasy rowerowe, piesze i trasy konne występują w pasie leśnym pomiędzy brzegiem morza i obszarem złóż solankowych⁸³.

Tereny wypoczynkowe oparte są również poza plażą na potencjale rekreacyjnym opartym o siedliska leśne Ustki takie jak bór wilgotny, bór mieszany wilgotny, bór świeży, las wilgotny; wydmy – te jednak o bardzo małej odporności i niewielkim potencjale dla samych terenów wypoczynkowych.

Jednym z najważniejszych rodzajów bazy sportowej i rekreacyjnej jest sieć szlaków, ścieżek i dróg. Najbardziej uczęszczanym szlakiem pieszym jest szlak czerwony – „Nadmorski” (86 km) wiodący z Łeby przez tereny Słowińskiego Parku Narodowego do Jarosławca oraz szlak żółty- „Doliną Słupi” (95 km) z Ustki do Bytowa.

Urządzenia rozrywkowe

Obiekty rozrywki poza wszechobecnymi dyskotekami umiejscowionymi w każdym kurorcie są związane z morzem, plażą i najbliższym otoczeniem tych głównych atrakcji turystycznych miasta. Wycieczki stylowymi galeonami czy małymi kutrami rybackimi, rejsy wędkarskie w morze, wyprawy na Bornholm (niestety w roku 2006 via Darłowo), turnieje, konkursy, festiwale, pola do gier strategicznych zwanych paint – ball, najrozmaitsze imprezy plenerowe, przejażdżki ciuchcią są uzbrojone w niezbędny sprzęt. Hitem ostatnich lat jest jednak piłka plażowa obfitująca w liczne miejsca i urządzenia do jej uprawiania.

Biura turystyczne

Na liście wpisanych do Centralnej Ewidencji Organizatorów i Pośredników Turystycznych w Ministerstwie Gospodarki i Pracy znajdowało się w połowie 2006 roku 31 biur z siedzibą w Ustce prowadzących działalność jako pośrednicy lub organizatorzy imprez turystycznych. Liczba ta nie obejmuje agencji turystycznych, zajmujących się sprzedażą gotowych imprez turystycznych lub pojedynczych usług. Słabością biur jest jednak brak w ich ofercie pakietów usług turystycznych obejmujących różne produkty i marki turystyczne nie tylko samej Ustki, ale jej najbliższego otoczenia. Stąd w dalszych rozdziałach mowa będzie o Usteckim Klasterze turystycznym, w którym biura turystyczne winny odegrać znaczącą rolę.

⁸³ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania miasta Ustka (2001).

Informacja turystyczna

Centrum Informacji Turystycznej w Ustce prowadzone przez Lokalną Organizację Turystyczną
Miejskie Centrum Informacji Turystycznej
Marynarki Polskiej 87
76-270 Ustka

Podstawą informacji turystycznej poza informacją bezpośrednią jest strona internetowa. Dla porównania poziomu zamieszczonych informacji i jej jakości dokonano porównania głównych nośników informacji trzech wybranych gmin turystycznych w tym Ustki.

Tab. 19. Charakterystyka portali internetowych Ustki, Łeby i Kołobrzegu.

Wyszczególnienie	Ustka	Łeba	Kołobrzeg
	Najpopularniejsza strona		
	www.ustka.pl	www.leba.pl	www.kolobrzeg.pl
Liczba wersji językowych strony	1 (pl) w części turystycznej 3	1 (pl)	3 (pl, ang, niem)
Logo miasta	nie	nie	tak
Wewnętrzna wyszukiwarka	tak	tak	tak
Mapa miasta	tak	tak (tylko centrum)	tak
Kalendarz imprez	tak	tak	tak
Ilość informacji	średnia	duża	Duża (w obcych językach mniej informacji niż w jęz. polskim)
Zakwaterowanie	adres, telefon, link	adres, telefon, link	adres, oferta, cena, link, telefon
imprezy kulturalne	Lista, terminy	lista, terminy	lista, terminy, telefon, link, ceny
Możliwość rezerwacji usług on-line	nie	nie	nie

Źródło: oprac. własne, na podstawie jednorazowego sondażu.

Oznakowanie turystyczne

Oznakowanie turystyczne w Ustce nie należy do mocnych stron zarządzania turystyką w Ustce. Oznaczone są jedynie główne punkty miasta bez wyznaczenia jednolitego i charakterystycznego dla Ustki sposobu (wzoru) szablonów ukierunkowującego turystę na poszukiwany obiekt turystyczny, produkt lub miejsce komunikacji, nie mówiąc już o tym, że dla przyjeżdżającego po raz pierwszy do miasta nie ustawiono żadnych plansz informacyjnych o kierunkach, w których najczęściej porusza się turysta po Ustce.

Handel i usługi

Tab. 20 Struktura prowadzonej usług i handlu przedstawia się następująco:

WYSZCZEGÓLNIENIE	2004
Handel hurtowy i detaliczny	743
Hotele i restauracje	546
Pośrednictwo finansowe	102
Obsługa nieruchomości	311
OGÓŁEM:	1702

Źródło: Dane przetworzone na podstawie danych z U.M. Ustka, 2006

Handel i usługi podobnie jak wiele elementów życia społeczno – gospodarczego ma również charakter sezonowy. Zakres usług oferowanych na terenie miasta całkowicie zaspokaja potrzeby

odwiedzających Ustkę turystów. W ostatnim czasie znacznie poprawił się zakres usług finansowych w tym skierowanych do przebywających czasowo, ale nadal ilość bankomatów w mieście jest niewystarczająca. Handel głównie rozlokowany jest w części wschodniej miasta a oferta cenowa sprzedaży detalicznej przewyższa ceny do 25% cen obowiązujących na te same towary w odległym o ok. 18 km Słupsku.

2.3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Infrastruktura społeczna oparta jest na dobrze rozwiniętej infrastrukturze opieki medycznej (oddział szpitala wojewódzkiego w Słupsku), ośrodkach pomocy społecznej działających w ramach miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz pod patronatem dobrze funkcjonujących organizacji pozarządowych. To właśnie one aktywnie uczestniczą w procesie rozwoju nowych obszarów i produktów turystycznych.

Tab. 21. Organizacje prowadzące działalność na rzecz rozwoju turystyki i współpracujące w zakresie organizacji imprez uzupełniających ofertę turystyczną miasta.

Nazwa Stowarzyszenia	Siedziba Adres, Telefon	Zakres działania
USTECKIE STOWARZYSZENIE SYMPATYKÓW SPORTU Data rejestracji: 03.12.2003 r.	Siedziba: Ustka ul. Słupska 3 tel.:814-56-66 tel. kom.:600-807-577	Organizacja czynnej formy wypoczynku: piłka nożna, halowa, plażowa, biegi na orientację i uliczne.
STOWARZYSZENIE TURYSTYCZNO SPORTOWE „USTKA” Data powstania 28.04.1994r.	Siedziba: Ustka ul. Grunwaldzka 35 tel. kontakt. 814-92-27	SPORT (rajdy piesze i rowerowe, spływy kajakowe, nurkowanie, piłka nożna, brydż sportowy, tenis stołowy, piłka ręczna, siatkowa, koszykowa oraz biegi.
TOWARZYSTWO PRZYJACIOŁ USTKI Powstało w 1993r.	Siedziba: Ustka ul. Marynarki Polskiej 62A tel. kontakt. 814-33-02 e-mail: muzeumustka@poczta.onet.pl	Integracja ludzi z Ustki, kultywowanie tradycji Ustki, Promocja miasta, Muzeum Ziemi Usteckiej – kącik wiedzy historycznej o mieście Ustka (ul. Marynarki Polskiej 62a)
STOWARZYSZENIE ROZWOJU I PROMOCJI USTKI Data rejestracji: 1995r	Siedziba: Ustka ul. M. Polskiej 85 „Farida” tel. 81-44-224 tel. 81-49-374	Promocja miasta
Stowarzyszenie: GASTRONOMII I HANDLU W USTCE (zawieszone) Data rejestracji: 10.11.2000r.	Siedziba: Ustka ul. Dąbrowszczaków 1 tel. kontakt. 81-47-084	m.in. dbanie o wizerunek miasta, ochrona podmiotów gospodarczych, kształtowanie opinii n/t handlu, promocja miasta, rozwój sektora prywatnego, upowszechnianie wiedzy o prawie miejscowym
Stowarzyszenie: PRZYJAŹNI I WSPÓŁPRACY MIAST ENKHUIZEN –	Siedziba: Ustka ul. Dunina 24 605-229-808	mi.in. wymiana doświadczeń, koordynowanie współpracy, pogłębianie więzi itp.

USTKA	Tel. kon. 81-44-378	
ZWIĄZEK STOWARZYSZEŃ USTECKICH	Siedziba: Ustka tel. kontakt. 602-333-507	Koordinacja prac stowarzyszeń usteckich
ZRZESZENIE KASZUBSKO – POMORSKIE Działa od listopada 1997r	Siedziba: Ustka ul. Jagiellońska 4 Tel. Kontakt. 81-45-772	Propagowanie tradycji i kultury Kaszubskiej i pomorskiej (organizacja imprez)
USTECKIE FORUM TURYSTYCZNE Powstało 4.06.1998r.	Siedziba: Ustka ul. Wczasowa 14 tel. 814-40-93 tel.(fax) 814-42-87	Promocja turystyki w regionie – rozwój turystyki.
STOWARZYSZENIE JACHT KLUB USTKA	Siedziba: Ustka skrytka pocztowa. 154 tel. 606-814-173 tel. 502544810	Rejsy pełnomorskie stażowo-szkoleniowe, szkolenia na stopnie żeglarskie
NIEZALEŻNE FORUM SAMORZĄDOWE ZIEMI USTECKIEJ	Siedziba: Ustka ul.Grunwaldzka 24/37 lub ul.Dąbrowszczaków 2	Współpraca między organizacjami pozarządowymi, a władzami samorządowymi

2.4. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA (SIEĆ DROGOWA, KOLEJOWA, PARKINGI)⁸⁴

Miasto powiązane jest z zewnętrzną siecią transportową poprzez układ drogowy, kolejowy oraz drogi wodne morskie; pośrednio wykorzystywane są powiązania transportowe Słupska. Rzeka Słupia nie jest wykorzystywana jako rzeka żeglowna o znaczeniu transportowym. Port leżący u ujścia rzeki to istotny element infrastruktury transportowej - przewozy pasażerskie i towarowe.

Układ uliczny miasta powiązany jest układem zewnętrznym poprzez: drogę wojewódzką nr 210 (Ustka – Słupsk – Szczecinek – Poznań), stanowiącą podstawowe powiązanie do drogi krajowej nr 6, drogę wojewódzką nr 203 (Koszalin – Darłowo – Ustka), drogę powiatową nr 39127 Ustka - Przewłoka

Układ kolejowy- Linia drugorzędna nr 405 Piła – Ustka, jednotorowa, zelektryfikowana. Odcinek długości 17,5 km do Słupska wiąże Ustkę z linią magistralną nr 202 Gdańsk – Stargard Szczeciński. Obecnie nie ma rozkładowych bezpośrednich pociągów dalekobieżnych do Ustki, wymagana jest przesiadka w Słupsku. W ciągu doby na linii Słupsk – Ustka kursuje 5 par pociągów osobowych.

Komunikacja autobusowa zamiejska stanowi podstawowy środek transportu publicznego w powiązaniach zewnętrznych. Miasto obsługiwane jest przez czterech przewoźników: PKS – obsługa powiązań do Słupska, Koszalina, Darłowa, Rowów, Rusinowa; MZK Słupsk (przewozy regionalne) i przewoźnicy prywatni. Ponadto na terenie Ustki kursuje linia miejska nr 2 łącząca wschodnią i zachodnią część miasta.

Sieć drogowa

Układ uliczny miasta Ustki.

⁸⁴ Na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania miasta Ustka (2001) z autorskimi uzupełnieniami.

W sieci ulicznej miasta wyróżnić można następujące kategorie dróg: drogi wojewódzkie – ulice w ciągu drogi nr 210: Słupska, Marynarki Polskiej, ulice w ciągu drogi nr 203: Dworcowa, Darłowska, drogi powiatowe – ulice: Grunwaldzka, Wróblewskiego, Banacha, Plac Dąbrowskiego, Wczasowa, Kopernika, drogi gminne – pozostałe ulice. Podstawowy układ uliczny miasta tworzą: ulice główne: Słupska (od granicy miasta do ul. Dworcowej), Darłowska, ulice zbiorcze: Słupska (od ul. Dworcowej do przystani), Grunwaldzka, Wróblewskiego, Banacha, Plac Dąbrowskiego, Wczasowa, Kopernika, Jagiellońska, Zubrzyckiego, Westerplatte, Wyszyńskiego, Piłsudskiego, Żeromskiego; ulice lokalne i dojazdowe: pozostałe ulice.

W sieci występują skrzyżowania zwykłe i nieliczne skrzyżowania częściowo-skanalizowane, w tym dwa skrzyżowania z sygnalizacją świetlną (ul. Dworcowa - ul. Słupska, ul. Grunwaldzka - Plac Dąbrowskiego) Wiadukt nad linią kolejową w ciągu ulicy Dworcowej posiada klasę C i spełnia wymagania nośności obiektów dla dróg krajowych, natomiast nośność wiaduktu w ciągu ulicy Bohaterów Westerplatte jest nieznana.

Transport samochodowy - parkingi

Szacuje się, że w mieście jest ponad 2000 wyznaczonych miejsc parkingowych. Miejsca te koncentrują się w północnej części śródmieścia przylegającej do plaż. Przy obecnej organizacji ruchu i dostępności dla samochodu osobowego, pojemność parkingowa w sezonie letnim jest niewystarczająca. Po zachodniej stronie znajdują się dwa parkingi na około 200 samochodów (w rejonie wjazdu do dawnego PPUR "Korab" i przy plaży), po wschodniej stronie znajdują się trzy parkingi, łącznie na około 100 samochodów.

2.5. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA BRANŻY TURYSTYCZNEJ W USTCE

Na terenie Ustki i rejonie administracji szczebla powiatowego oraz w regionie nie prowadzi się ewidencji zatrudnienia w poszczególnych typach działalności gospodarczej branży turystycznej. Oprócz wcześniej wymienionej i omówionej działalności polegającej na prowadzeniu hoteli, pensjonatów, ośrodków wczasowych, kwater prywatnych głównym przedmiotem działalności związanej charakterem uzdrowiskowym miasta jest działalność sanatoryjna, która szerzej zostanie omówiona w rozdziale dotyczącym produktów turystycznych. Działalność ta oparta na trzech obiektach sanatoryjnych generuje powstawanie na terenie miasta usług z zakresu medycyny niekonwencjonalnej, na które to usługi obserwuje się wzmożone zainteresowanie przybywających do tego kurortu turystów i kuracjuszy. Liczne salony masażu leczniczego, salony bioenergoterapeutyczne tworzą nowe przedmioty działalności w otoczeniu lecznictwa uzdrowiskowego. Zmiana struktury wiekowej (coraz więcej latem osób poniżej 30 roku życia) generuje powstawanie zwłaszcza w sezonie letnim pubów i dyskotek, ale również agencji towarzyskich. Forma i rodzaj działalności gospodarczej określanej jako branża turystyczna uległa znacznemu poszerzeniu o obszary inspirowane przez samych konsumentów usług turystycznych. Trzeba jednoznacznie stwierdzić, że Ustka zwłaszcza w okresie sezonu oferuje pełną gamę tych usług. Niestety nie wszystkie oferty turystyczne są ewidencjonowane, legalne i przynoszące miastu wymierne korzyści finansowe i prestiż.

2.6. STAN ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Klimat akustyczny⁸⁵

Hałas komunikacyjny ma największy udział w środowisku zurbanizowanym miasta, dotyczy przede wszystkim głównych ciągów ulicznych, dróg tranzytowych z ruchem towarowym i głównych skrzyżowań- ulice: Słupska, Wróblewskiego, Grunwaldzka, Dworcowa, Darłowska. Ze względu na specyfikę miasta hałas wzrasta szczególnie w sezonie letnim, brak jest aktualnych pomiarów hałasu komunikacyjnego, najprawdopodobniej przy dużym natężeniu ruchu trudno spełnić normy dla strefy uzdrowiskowej.

Hałas kolejowy ma znaczenie znikome. Hałas przemysłowy związany z zagospodarowaniem portowo-przemysłowym stanowi uciążliwość dla sąsiadującej dzielnicy mieszkaniowej, ale obecnie ma mniejsze znaczenie z uwagi na utratę znaczenia tego obszaru jako obszaru przemysłowego. Hałas

⁸⁵ j.w.

rekreacyjny związany jest z sezonowym wykorzystywaniem miejsc wypoczynku związany jest głównie z plażą i centralną częścią miasta oraz lokalizacją obiektów i miejsc odbywania imprez masowych.

Gospodarka odpadami

Ustawa o odpadach wprowadziła obowiązek opracowywania planów gospodarki odpadami na szczeblu powiatowym i gminnym. W myśl tej ustawy odpady powinny być w pierwszej kolejności poddawane odzyskowi lub unieszkodliwiane w miejscu ich powstawania.

Na terenie miasta nie funkcjonuje wysypisko odpadów, odpady stałe komunalne i przemysłowe składowane są w gm. Słupsk w m. Bierkowo, odpady uwodnione wywożone są na wylewisko w Blicy gm. Postomino; ilość odpadów zróżnicowana jest sezonowo, plaże, zwłaszcza poza odcinkami strzeżonych kąpielisk okresowo zanieczyszczane są odpadami stałymi.

Ochrona wód

Zasoby wód

Potencjał wodny- rzeka Słupia oraz położenie nadmorskie decydują o dużym potencjale związanym z wodami powierzchniowymi, środkowa część biegu rzeki w granicach miasta to odcinek otwarty na miasto, o dostępnych brzegach.

Wody podziemne - duży potencjał - udokumentowane zasoby wód czwartorzędowych, trzeciorzędowych i kredowych, o dość dobrych parametrach (jedynie wody kredowe są zanieczyszczone – gdyż podatne na zanieczyszczenia ze względu na słabą izolację od powierzchni terenu); ujęcia wody nie mają ustanowionych stref ochrony pośredniej.

Potencjał surowcowy - dość duży - występowanie udokumentowanych złóż solanki (obszar i teren górniczy zatwierdzony w 1990, złożę "Ustka" dopuszczone do eksploatacji –1994, pozwolenie ważne 20 lat); złożę torfu leczniczego-borowiny - jego znaczna część położona jest poza granicami administracyjnymi miasta; (w 1992 ustanowiono obszar i teren górniczy, dopuszczenie do eksploatacji-1994, koncesja ważna 20 lat); dla oby w/wym obszarów górniczych przystąpiono do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Potencjał surowcowy stanowi formalną podstawę funkcji uzdrowiskowej.

Ochrona wód

Miasto Ustka posiada rozdzielczy system kanalizacyjny, tj. odrębny system kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej. Dotyczy to głównie wschodniej części miasta, z której wody opadowe odprowadzane są do rzeki Słupi systemem krytych kanałów. Brak natomiast zorganizowanego w taki sam sposób spływu, ścieków opadowych z zachodnich obszarów miasta. Około 85,0% powierzchni miasta objęte jest siecią kanalizacji sanitarnej. Korzysta z niej ok. 97,0% ogółu mieszkańców. Stan techniczny sieci jest zadowalający.

Cechami charakterystycznymi systemu kanalizacji sanitarnej miasta są: zmienna w skali rocznej, ilość i jakość odprowadzanych ścieków, co jest związane z funkcjonowaniem Ustki jako ośrodka turystyczno-wypoczynkowego; w sezonie letnim (czerwiec – lipiec - sierpień) znaczny wzrost ilości ścieków, przy dominacji typowych ścieków bytowo- gospodarczych, nie stwarzających problemów z ich oczyszczaniem, poza sezonem turystycznym, w zdecydowanie większej części roku, mniejsza ilość ścieków, charakteryzujących się jednak wysokimi stężeniami zanieczyszczeń i dużą zawartością tłuszczów, co powoduje trudności związane z eksploatacją sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków (zalepanie kanałów ściekowych tłuszczami, problemy z oczyszczaniem ścieków); przyczyną tego stanu jest przede wszystkim znaczny udział niewystarczająco podczyszczonych ścieków przemysłowych z zakładów przetwórstwa rybnego, znaczna infiltracja wód do systemu kanalizacji sanitarnej w okresie opadów i podnoszenia się poziomu wód gruntowych.

Efekty pracy miejskiej oczyszczalni ścieków, której główne elementy stanowią: dwa "Bioksybłoki" i reaktor biologiczny, można uznać za zadowalające w zakresie redukcji zawiesiny i związków organicznych. Podstawowe problemy związane z funkcjonowaniem oczyszczalni to: zbyt mała przepustowość, duża energochłonność i skomplikowana budowa utrudniająca eksploatację.

W ostatnim czasie (2006 rok) Rada Ekofunduszu zdecydowała o przyznaniu Ustce rekordowej kwoty 12,5 miliona złotych dotacji na modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków. Kolejne 10 milionów pochodzić ma z Funduszu Ochrony Środowiska. Na resztę złożą się miasto i gmina Ustka. Cała inwestycja kosztować będzie ponad 25 milionów złotych. Dopiero po rozbudowie oczyszczalni

poradzi sobie z 10 tysiącami metrów sześciennych zanieczyszczeń, które trafia tam dziennie w sezonie letnim. Realizacja tej ogromnej – jak na nasze miasto – inwestycji pozwoli też spełnić surowe, europejskie normy czystości wód. Nie będzie więc problemu ze zdobyciem i utrzymaniem „Błękitnej flagi” – wyróżnika najczystszych kąpielisk na kontynencie. Zmniejszy się też dokuczliwy fetor, odczuwany często na przylegających do terenu oczyszczalni działkach, a czasem również w większej części miasta. Poprawiający się stan techniczny oczyszczalni na całym wybrzeżu Bałtyku może z czasem wyeliminować problem sinic⁸⁶.

Zanieczyszczenie powietrza

Dla całego miasta obowiązują w związku z ustanowieniem statusu uzdrowiska podwyższone normy dopuszczalnych zanieczyszczeń powietrza.

Średnioroczne opady pyłu są niższe niż wymagane dla uzdrowiska, nie stwierdza się przekroczeń dopuszczalnych norm średniorocznych stężeń zanieczyszczeń podstawowych; wzrasta znaczenie zanieczyszczeń komunikacyjnych niewiele jest punktów pomiarowych, trudno jest interpolować wyniki pomiarów.

Wielkość i rodzaj zanieczyszczeń są pochodną rozmieszczenia głównych źródeł emisji, obserwuje się wyraźny związek poziomu zanieczyszczeń z sezonem grzewczym, sporo jest nadal źródeł emisji ciepłej na paliwa stałe, mimo zmniejszenia ilości emitorów na paliwa stałe w ostatnich latach nadal nie odnotowuje się znaczącego spadku średniorocznego opadu pyłu; siecią ciepłą objęta jest znaczna część terenów zainwestowanych miasta, systemy miejskie mają duże rezerwy rozwojowe, poprawia się stan powietrza na skutek procesów modernizacyjnych systemów grzewczych.

Główne emitery zanieczyszczeń to ciepłownia miejska elewator zbożowy w porcie, zagospodarowanie przemysłowe portu, część ośrodków wypoczynkowych będących źródłem niskiej emisji, Zakład gospodarki produktami naftowymi CPN, kotłownia lokalne z tzw. „niską emisją” - głównie w tzw. Starej Ustce.

Badania klimatycznych uwarunkowań Ustki prowadził poznański Instytut Balneologii i Medycyny Fizykalnej. Przy badaniach brano pod uwagę następujące czynniki takie jak: ilość dni słonecznych w roku, średnie temperatury, ilość odpadów, czystość powietrza. Wynika z nich, że Ustka wschodnia ma nieomal zupełnie czyste powietrze, a bierze się to stąd, że nad kanałem portowym o każdej porze roku występuję różnica temperatur wody i powietrza. Dzięki temu powstaje, tzw. poduszka hydrotermiczna, dzięki czemu wszystkie zapylenia opadają nad kanałem i nie przedostają się na stronę wschodnią. To jakby filtr hydrotechniczny, który nie przepuszcza zanieczyszczeń⁸⁷.

Podsumowanie

Trzeba przyznać, że miasto Ustka z roku na rok poprawia stan środowiska naturalnego. Wszelkie parametry czystości powietrza ulegają znacznej poprawie (tu niestety wpływ miał także spadek udziału przemysłu w zanieczyszczaniu atmosfery). Czystość wód Morza Bałtyckiego ulega poprawie nie tylko z tytułu poprawy jakości infrastruktury sieci kanalizacyjnej miasta, ale również, a może przede wszystkim, z tytułu poprawy jakości wody w rzece Słupia, która to przyjmuje coraz mniej nieczyszczonych ścieków z otaczających gmin min. dzięki ostatnio oddanej zmodernizowanej oczyszczalni ścieków w Dębnicy Kaszubskiej i stałej modernizacji obiektu oczyszczalni w Słupsku. Obecna perspektywa rozbudowy oczyszczalni w Ustce po pozytywnej decyzji Ekofunduszu pozwala spokojnie patrzeć w przyszłość w zakresie ochrony największego dobra jakim są w Ustce zasoby przyrodnicze. Nie mniej sporo pozostawia do życzenia funkcjonujący proces segregacji odpadów, brak segregacji u źródła powoduje jeszcze liczne zanieczyszczenia odpadami w miejscach najmniej do predestynowanych i to bardzo często dotyczy odpadów uciążliwych, trudno utylizowanych i wielkogabarytowych.

2.7. WIELKOŚĆ I STRUKTURA RUCHU TURYSTYCZNEGO W USTCE⁸⁸

⁸⁶ www.ustka.pl

⁸⁷ Wypowiedź P.Andrzej Jaworskiego, specjalisty ds. balneotechniki „Uzdrowiska Ustka” przedruk z prasy lokalnej na stronie www.doma.ustka.pl

⁸⁸ Struktura Ruchu turystycznego w województwie Pomorskim Raport z Badań, Warszawa, 2005.

Pierwsza część tego rozdziału została oparta na zacytowaniu wyników badań CBOS z roku 2005, który jako jedyny ośrodek badania opinii przeprowadzał takie badania z uwzględnieniem miasta Ustki. Druga część oparta została na badaniach własnych przeprowadzonych w miesiącu lipcu i sierpniu 2006 roku.

Docelowo czy przejazdem? - ze względu na odwiedzane miejscowości
Główne cele podróży na tle innych miejscowości turystycznych Pomorza.

Miejsce badania	Czy przyjechał/a Pan/i do tej miejscowości	
	bezpośrednio z miejsca zamieszkania	z innej miejscowości
Jastarnia	88,9	11,1
Chmielno	87,7	12,3
Łeba	87,0	13,0
Ustka	87,0	13,0
Chojnice	79,0	21,0
Krynica Morska	76,0	24,0
Kościerzyna	74,0	26,0
Gdańsk	69,7	30,3
Gniew	67,3	32,7
Malbork	32,0	68,0

Miejsce badania	Czy przyjechał/a Pan/i do tej miejscowości	
	bezpośrednio z miejsca zamieszkania	z innej miejscowości
Krynica Morska	99,0	1,0
Łeba	94,9	5,1
Jastarnia	93,9	6,1
Chmielno	87,5	12,5
Ustka	85,0	15,0
Chojnice	80,0	20,0
Kościerzyna	79,0	21,0
Gdańsk	77,1	22,9
Gniew	48,5	51,5
Malbork	28,0	72,0

Wyniki badań docelowości przyjazdu wskazuje, że Ustka posiada wysoki wskaźnik docelowego przyjazdu jest miejscem przeznaczenia dla 85% badanych turystów. To by znaczyło, że miasto w większości wypadków jest bazą wypadową w inne rejony Polskiego Wybrzeża. To daje dobre rokowania dla rozwoju bazy usług hotelowych w Ustce.

Tab. 22. Sposób organizacji przejazdu – ze względu na odwiedzane miejscowości.

Sposób organizacji przejazdu	Miejsce badania									
	Chmielno	Chojnice	Gdańsk	Gniew	Jastarnia	Kościerzyna	Krynica Morska	Łeba	Malbork	Ustka
Samodzielnie	98,6	98,0	92,9	94,1	94,9	88,0	93,0	98,0	94,0	93,0
Zakład pracy	1,4	2,0	0,6	1,0	2,0	-	5,0	-	1,0	3,0
Biuro podróży	-	-	5,2	-	2,0	-	2,0	1,0	4,0	4,0
Uczelni / szkoła	-	-	-	-	-	2,0	-	-	-	-
Kościół	-	-	-	1,0	-	-	-	1,0	-	-
Inna osoba /organizacja /instytucja	-	-	1,2	4,0	1,0	10,0	-	-	1,0	-

Pobyt z noclegiem wybrała zdecydowana większość turystów odwiedzających Jastarnię (88,9%), Krynica Morską (80,0%) oraz Łebę (74,0%), a także Chojnice, Kościerzynę i Ustkę (po 60%). Stosunkowo rzadziej z noclegów korzystali turyści w Gdańsku (58,4%), a najrzadziej osoby odwiedzające Gniew (18,8%) oraz Malbork (14,0%).

Tab. 23. Noclegi w województwie pomorskim ze względu na odwiedzane miejscowości.

Miejsce badania	Czy nocował/a Pan/i w tej miejscowości	
	TAK	NIE
Jastarnia	88,9	11,1
Krynica Morska	88,0	20,0
Łeba	74,0	26,0
Chojnice	66,0	34,0
Kościerzyna	66,0	34,0
Ustka	66,0	34,0
Chmielno	60,3	39,7
Gdańsk	58,4	41,8
Gniew	18,8	81,2
Malbork	14,0	86,0

Najczęściej wybieranym przez turystów miejscem noclegowym okazała się prywatna kwatera (31,8%), a w następnej kolejności mieszkanie znajomych lub krewnych (19,7%). Co dziesiąty badany (10,0%) nocował w pensjonacie, a co dwunasty hotelu (8,5%) lub w ośrodku wczasowym (8,1%). Mniejsza popularności cieszyły się domki letniskowe (5,6%), kempingi (4,3%), kwatery agroturystyczne (3,2%), pola namiotowe (2,9%), mieszkania i apartamenty (1,9%), domu wypoczynkowe (1,7%) oraz schroniska młodzieżowe (1,0%). Tylko nieliczni na miejsce noclegu wybrali motel (0,4%), zakład uzdrowiskowy (0,3%) lub schronisko (0,1%).

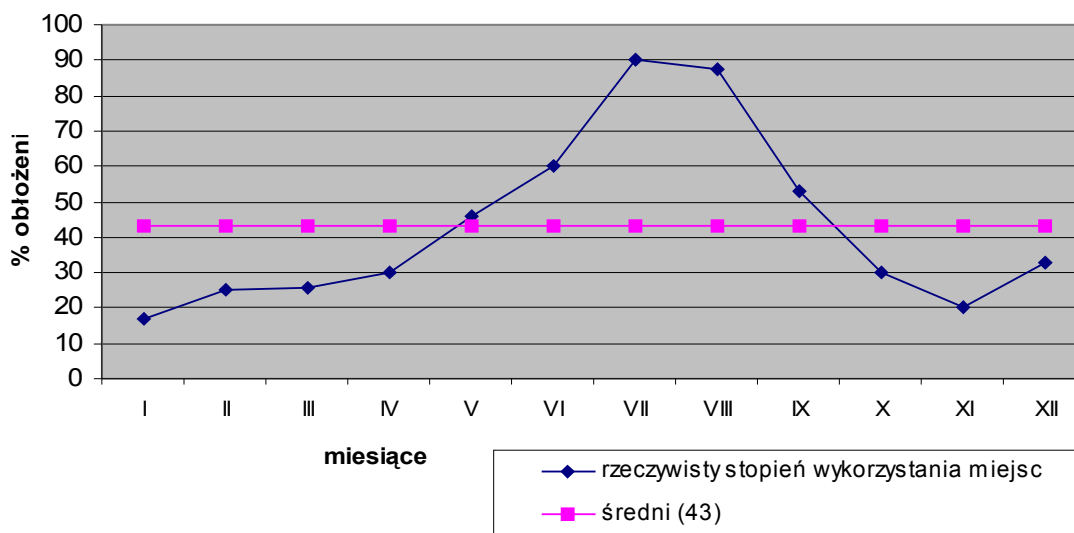
Sezonowość ruchu turystycznego

Ruch przyjazdowy do Ustki cechuje sezonowość. Jak wynika ze szczegółowej analizy bazy noclegowej ogólnie sezon turystyczny w Ustce trwa od połowy czerwca do połowy września. Należy zwrócić uwagę, że sezonowość ruchu turystycznego dotyczy przede wszystkim turystyki wypoczynkowo - rekreacyjnej, w przypadku której przyjazdy istotnie wzrastają w sezonie rekreacyjnym, a zwłaszcza w miesiącach letnich (lipiec-wrzesień). W przypadku turystyki uzdrowiskowej sezonowość jest znacznie mniejsza. Rozkład ruchu w zakresie turystyki uzdrowiskowej w ciągu roku charakteryzuje się występowaniem dwóch szczytów wielkości przyjazdów w okresach maj-czerwiec i wrzesień-październik oraz spadkiem przyjazdów w okresie wakacyjnym (lipiec-sierpień) oraz zimowym. Na podstawie przedstawionych danych można wnioskować, że w okresie urlopowym (długim czasie wolnym) turyści wybierają inne cele podróży.

Jedną z cech określających charakter ruchu turystycznego i kształtujących funkcje turystyczne miejscowości jest sezonowość. Poza ogólną analizą wielkości i dynamiki rozwoju turystyki duże znaczenie ma odpowiedź na pytanie, w jaki sposób natężenie ruchu turystycznego rozkłada się w czasie, czyli jak kształtuje się w poszczególnych miesiącach roku. Zmiany w natężeniu ruchu turystycznego Ustce, w poszczególnych porach roku są związane głównie z warunkami klimatycznymi. Na podstawie analizy obłożenia miejsc noclegowych przeprowadzonych przez Centrum Informacji

Turystycznej w Ustce wskaźnik sezonowości ruchu turystyczno – wypoczynkowego przedstawia poniższy wykres⁸⁹.

Rys. 11. Wskaźnik sezonowości ruchu turystyczno – wypoczynkowego wg % obłożenia bazy noclegowej Ustki w roku 2003.

Źródło: Wydział Promocji Urzędu Miejskiego w Ustce.

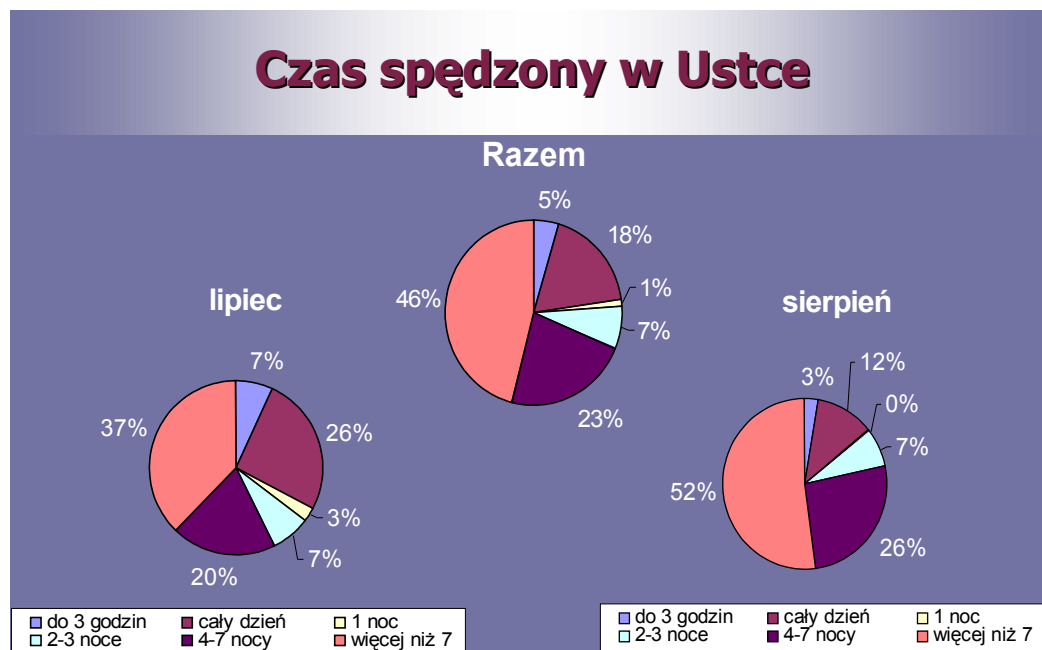
Z przedstawionego wykresu, że wyraźna kulminacja przyjazdów zaznacza się w miesiącach lipcu i sierpniu. Nieco ponad średni poziom obłożenia miejsc noclegowych utrzymuje się w miesiącach od maja do połowy września. Do analizy wykorzystano wskaźnik sezonowości będący stosunkiem kolejnego miesiąca do wartości średniej rocznej. Pośrednią metodą oceny sezonowości mogą być również ceny usług turystycznych w obiektach bazy noclegowej.

Długość pobytu w mieście

W zależności od miesiąca sezonu letniego czas pobytu w Ustce różni się zdecydowanie. W miesiącu lipcu pobytów dłuższych niż 7 dni jest 37% z ogółu przyjeżdżających, a w miesiącu sierpniu procent ten wzrasta do 52%. Jak się okazuje inne badania prowadzone poza sezonem wskazują na dalsze wydłużanie się okresu pobytu w mieście, ale niestety przy jednoczesnym spadku ilości turystów przybywających do kurortu. Liczba przyjeżdżających na 4 do 7 dni oscyluje pomiędzy 20% w lipcu, a 26% w sierpniu. Podczas gdy w lipcu aż 26 % procent osób przyjeżdża do Ustki na jeden dzień, tak w sierpniu robi to tylko już 12% turystów odwiedzających Ustkę.

Rys. 12. Wyniki badań dot. czasu spędzonego w Ustce.

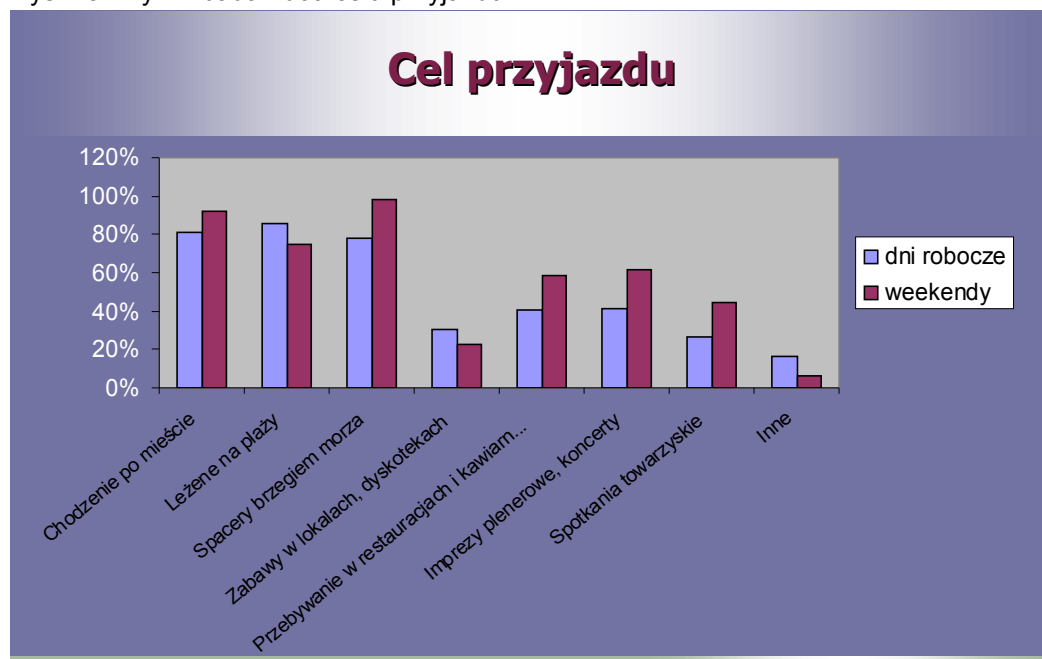
⁸⁹ Promocja marki turystycznej na przykładzie miasta Ustki (R.Kuczińska,2004).

Cel przyjazdu

Głównym celem przyjazdu turystów do Ustki czy to w dni robocze czy weekendy są spacery brzegiem morza. Taki cel podróży wybiera ok. 98% turystów. Drugim pod względem ważności celem przyjazdu jest „leżenie na plaży” – w weekendy robi to ponad 90% turystów, a w dni robocze nieco poniżej 80%. Jak można przypuszczać w weekendy dołączają podczas leżenia na plaży mieszkańcy Słupska i okolic. Dla turystów również, obok „leżenia na plaży”, ważnym celem przyjazdu jest „chodzenie po mieście”, „imprezy plenerowe i koncerty” oraz znaczny udział jest również tych, którzy przebywają w restauracjach i kawiarniach, z tym że w weekendy jest ich znacznie więcej.

Rys. 13. Wyniki badań dot. celu przyjazdu.

Potencjał ekonomiczny ruchu przyjazdowego do Ustki

Średnie całkowite wydatki oraz wydatki związane wyłącznie z pobytem w konkretnym miejscu na Pomorzu są wyraźnie wyższe wśród turystów zagranicznych niż krajowych. Goście zagraniczni średnio niemal dwukrotnie więcej pieniędzy wydawali na noclegi (826,50 zł wobec 463,67 zł), a także nieco więcej przeciętnie płacili za wyżywienie (312,13 zł wobec 255,68 zł). Wydatki na rozrywkę natomiast bez względu na narodowość turystów wyniosły średnio ok. 190 zł.

Średnie kwoty wydane podczas podróży do tej miejscowości w województwie pomorskim we wszystkich analizowanych sferach wydatków były nieporównywalnie wyższe wśród osób przybywających spoza Polski niż wśród gości krajowych. Ogółem wydatki te były niemal czterokrotnie wyższe wśród turystów zagranicznych niż krajowych (1013,29 zł wobec 273,17 zł). Gości zagraniczni podróżując na Pomorze, w odróżnieniu od turystów z kraju, niemal dwukrotnie więcej zapłacili za transport, ponad dwukrotnie więcej za wyżywienie, a aż ponad czterokrotnie więcej za noclegi i rozrywkę.

Zdecydowanie najwięcej pieniędzy wydali turyści w Jastarni (średnio 1601,18 zł) oraz w Krynicy Morskiej (średnio 1537,98 zł). W następnej kolejności, ze znacznie niższymi średnimi wydatkowanymi kwotami znalazły się: Ustka (957,39 zł), Łeba (839,57 zł) oraz Kościerzyna (692,73 zł). Stosunkowo mniej pieniędzy średnio wydawano w Chmielnie (597,37 zł), Chojnicach (529,27 zł) oraz w Gdańsku (434,66 zł); natomiast zdecydowanie najmniejsze wydatki wiązały się z obecnością turystów w miejscowościach traktowanych w znacznym stopniu okazjonalnie, takich jak Malbork (183,47 zł) oraz Gniew (174,48 zł).

Podobnie – ze względu na rodzaj odwiedzanych miejscowości – przedstawia się hierarchia szczegółowych kwot wydatkowanych za noclegi, wyżywienie oraz rozrywkę, jak i również struktura całościowych wydatków związanych z podróżą i pobytem na Pomorzu. Niewielkie różnicowania w tym zakresie prezentuje tabela 24.

Tab. 24. Średni wydatkowane kwoty – ze względu na odwiedzane miejscowości.*

Miejscowości	Wydatki w danej miejscowości – średnie w złotych				Ogół wydatków (łącznie z kosztami podróży)
	ogółem	rozrywka	wyżywienie	noclegi	
Jastarnia	1601,18	372,59	636,50	789,02	1891,78
Krynica Morska	1537,98	317,97	602,53	780,40	1761,85
Ustka	957,39	222,18	395,11	488,69	1190,60
Łeba	839,57	174,93	315,28	162,53	939,97
Kościerzyna	692,73	163,56	326,63	320,77	896,29
Chmielno	597,37	68,70	239,58	462,69	704,85
Chojnice	529,27	157,67	194,62	204,79	782,00
Gdańsk	434,66	126,38	168,73	316,74	731,88
Malbork	183,47	92,07	88,11	96,43	1056,90
Gniew	174,48	50,98	103,24	374,44	826,67

* Kwoty te należy traktować z ostrożnością ze względu na nieprecyzyjność narzędzia badawczego mogą być zawyżone.

2.8. DOMINUJĄCE FORMY TURYSTYKI W MIEŚCIE

Na dominujące formy turystyki w mieście wskazują główne cele przyjazdu turystów do Ustki oraz sposób spędzania czasu w mieście. Należy jednak przypomnieć wskazane w powyższych rozdziałach różnice w celach przyjazdu w zależności od pory roku. Z uwagi na to wyróżnić należy następujące główne formy turystyki w mieście: **t. zdrowotna** (dominująca poza sezonem letnim), **t. wypoczynkowa** (w tym rozrywkowa – dominująca w sezonie letnim), **t. rekreacyjna** (w tym SPA & Wellnes). Występuje także **turystyka konferencyjna**, obecnie w stanie wstępnego rozwoju.

Najważniejszym elementem oferty miasta jest możliwość przyjazdów w celu poprawy zdrowia w oparciu o istniejące zasoby naturalne - **turystyka zdrowotna**. Dziś ta forma turystyki w Ustce ma znaczenie kluczowe zwłaszcza poza sezonem letnim. Ustka jest Gminą uzdrowiskową.

Spełnia ona następujące warunki uzdrowiska ponieważ:

- posiada złoża naturalnych surowców o potwierdzonych właściwościach leczniczych,
- posiada klimat o potwierdzonych właściwościach leczniczych,
- na jej obszarze znajdują się zakłady lecznictwa uzdrowiskowego i urządzenia lecznictwa uzdrowiskowego,
- spełnia określone w przepisach prawa o ochronie uzdrowiska wymagania w stosunku do środowiska,
- posiada właściwą infrastrukturę techniczną w zakresie gospodarki wodnościekowej oraz energetyczną i w zakresie transportu zbiorowego, a także właściwą gospodarkę odpadami.

Miasto Ustka od 1987 roku posiada status uzdrowiska, gdyż ma odpowiednie walory środowiska przyrodniczego: czyste powietrze, dobry klimat, wody mineralne itp.⁹⁰. Klimat w rejonie Ustki jest przykładem klimatu silnie bodźcowego. Morze i brzeg morski stanowią naturalne inhalatorium, a powietrze jest nasycone jodem. W granicach miasta przeważają tereny o korzystnych warunkach fizjograficznych⁹¹. Zgodnie z informacją przedstawioną w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (2001, Tom 1) w powierzchni miasta bardzo duży jest udział lasów, strefa nadmorska jest niezwykle atrakcyjna krajobrazowo, zróżnicowana fizjograficznie, a w jej sąsiedztwie znajdują się cenne obszary przyrodnicze.

Źródła solankowe oraz bogate złoża borowiny to kolejne atuty Ustki. Umożliwiają one lecznictwo sanatoryjne w zakresie chorób układu krążenia, oddechowego, chorób przemiany materii i reumatycznych.

Dzisiaj leczenie uzdrowiskowe świadczone jest na bazie wielu wyspecjalizowanych placówek dysponujących łącznie ponad 2 tysiącami miejsc sanatoryjnych. Baza zabiegowa jest dobrze rozbudowana. Specjalistyczne zabiegi wykonywane są głównie w Zakładzie Przyrodolecznictwa, ale w mniejszym zakresie również w poszczególnych ośrodkach tj. Ośrodku Sanatoryjno – Wczasowym „Tęcza”, ośrodku wczasowo – sanatoryjnym „Radość”, hotelu „Azoty”, w Domu Wczasowo – Sanatoryjnym „Perła”, w Ośrodku Rehabilitacyjno – Wczasowym „Pomorze”. Wszystkie te obiekty dysponują pokojami z łazienką i położone są w bezpośredniej bliskości linii brzegowej (30 – 100 m od morza).

Drugą formą turystyki w Ustce o znaczeniu podstawowym jest **turystyka wypoczynkowa**, w tym o biernych formach aktywności (spacery po mieście, przebywanie w kawiarniach, restauracjach, leżenie na plaży), jak i bardziej aktywnych (sport i rekreacja). Jako rodzaj turystyki wypoczynkowej można uznać **turystykę rozrywkową** (m. in. wizyty w klubach, pubach, dyskotekach, zakupy). Celem pobytu w tym przypadku jest m. in. spędzanie czasu ze znajomymi. Znaczenie turystyki wypoczynkowej jest duże oraz wzrasta, zwłaszcza w obszarze t. rozrywkowej. Ta forma turystyki ma duże znaczenie zarówno w przypadku turystyki krajowej, jak i zamierzeń co do rozwoju turystyki zagranicznej ilości hoteli, pensjonatów i kwater prywatnych będących na coraz większy poziomie oferowanych usług predestynują Ustkę do rozwoju tej formy turystyki i próby jej przedłużenia poza sezon letni.

Najbardziej interesującą z punktu widzenia miasta jest **turystyka rekreacyjna** w tym typu SPA & Wellnes). Dobra baza hotelowa, wielość istniejących już usług prozdrowotnych, medycyna niekonwencjonalna, gabinety masażu leczniczego dają podstawę dla rozwoju tego typu turystyki mającej doskonałe warunki doświadczenia usług rekreacyjnych nad brzegiem morza czy na terenie przymorskich obszarów leśnych. Może ona się stać szansa dla przedłużenia sezonu turystycznego w Ustce o ile powstanie obiekt publiczny lub prywatny umożliwiający szeroki i masowy dostęp do usług opartych na zasobach bogactw naturalnych. Dlatego jednym z projektów umożliwiających rozwój tej formy turystyki jest Centrum Rekreacyjne Aqua –Źródło.

Kolejną, najmniej zaawansowaną w rozwoju jest **turystyka konferencyjna**, która obecnie ma mniejsze znaczenie w porównaniu do podstawowych form turystyki w Ustce. Z uwagi jednak na to, że generalnie miasta nadmorskie stanowią jedną z bardziej interesujących lokalizacji dla konferencji, a wielkość rynku podróży konferencyjnych wzrasta w skali międzynarodowej i krajowej istnieje możliwość wzmocnienia tej formy turystyki w Ustce.

2.9. ISTNIEJĄCE PRODUKTY TURYSTYCZNE MIASTA

⁹⁰ Alejski W., Turystyka w obliczu wyzwań XXI wieku, Albis, Kraków 2000, s.35.

⁹¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Tom 1, 2001 r.

Istnieje możliwość różnego patrzenia na produkty turystyczne, z czego wynika stosowanie tego terminu wobec różnych w swojej naturze zjawisk. Podstawowe rozróżnienie dotyczy produktów prostych (poszczególnych usług, miejsc, zdarzeń, elementów infrastruktury) lub złożonych, o charakterze pakietów (np. impreza turystyczna). Przykładem produktu prostego może być kawałek bursztynu znaleziony nad morzem, muszelka, pamiątka, usługa przewodnicka, koncert, pomnik i in.

Przykładem złożonego produktu turystycznego są min. szlaki tematyczne, łączące obiekty o podobnym charakterze lub w inny sposób ze sobą powiązane. Tworzenie tego rodzaju produktów stwarza możliwość lepszego wyeksponowania zasobów i charakteru danego obszaru turystycznego. Złożony charakter mają także festiwale. O znaczeniu i popularności tych produktów świadczą wydarzenia (koncerty, projekcje, spektakle, wystawy i in.) wchodzące w ich skład. Warto zauważyć, że festiwale mogą obejmować swoim zasięgiem jedno miejsce lub wiele miejsc w przestrzeni Ustki i kilka wydarzeń. Przykładem imprezy jednorodnej pod względem miejsca i tematu jest Festiwal Sztucznych Ogní dla zaproszonych zespołów tworzących to cudowne widowisko, które ogląda corocznie kilkadziesiąt tysięcy widzów. W rezultacie powstawania tego rodzaju produktów powstaje zazwyczaj propozycja o charakterze nowej atrakcji turystycznej.

Chcąc spojrzeć całościowo na ofertę turystyczną miasta należy dokonać jeszcze większej agregacji, na przykład poprzez spojrzenie na istniejące propozycje miasta skierowane do osób o różnej motywacji podróży. To spojrzenie na produkt turystyczny jest najbliższe definicji, że na produkt turystyczny składa się wszystko to, z czego turysta korzysta podczas podróży turystycznej.

Sposób spojrzenia na produkty turystyczne pod kątem zestawu atrakcji turystycznych i infrastruktury, z jakich mogą korzystać turyści o danej motywacji (potrzebach, celach) podróży, pozwala na ocenę istniejącej oferty i pokazanie możliwości jej poszerzania i uzupełniania.

Istniejące produkty turystyczne miasta, w powiązaniu z ich umiejscowieniem w przestrzeni oraz oceną potencjału, jaki przedstawiają, zawierają poniższe tabele. Zawierają one informację m. in. jakie walory turystyczne i jakiego rodzaju infrastrukturę miasto oferuje turystom o danej motywacji przyjazdu (elementy produktu). Wskazują one także na obecnych i możliwych użytkowników produktu (rynkí docelowe) oraz możliwości rozwoju produktu w przyszłości poprzez tworzenie nowej oferty atrakcji oraz infrastruktury. Potencjał produktu wskazuje na możliwości wzrostu liczebny ryneków docelowych, bądź wzrostu ich wydatków na cele turystyczne podczas pobytu w Ustce (potencjał ekonomiczny).

Tab. 25. Produkt turystyczny Ustki – „Zwiedzanie miasta”.

Główny motyw przyjazdu	Zwiedzanie miasta
------------------------	-------------------

elementy produktu	walory	Zabytki architektury (uliczki Starego Miasta) Muzeum Ziemi Usteckiej Spacer promenadą ul. Chopina Imprezy plenerowe: jarmarki (Jarmark Syrenki) koncerty, prezentacja folkloru „Ustka nocą” – iluminacja, oferta lokali rozrywkowych Trasy tematyczne Imprezy kulturalne, okolicznościowe, inne Gastronomia – różnorodna oferta Atmosfera miasta Punkty widokowe (latarnia Morska) Zwiedzanie atrakcji położonych w okolicach Ustki, Słowiński Park Narodowy, Park Krajobrazowy „Dolina Słupi”
	infrastruktura	Dostępność komunikacyjna, połączenia kolejowe, i komunikacja ze Słupskiem Kawiarnie z ogródkami Restauracje Sklepy, w tym z pamiątkami, produktami regionalnymi Oznakowanie turystyczne Informacja turystyczna Usługi przewodnickie Baza noclegowa zróżnicowana pod względem ceny i standardu Estetyka miasta, dekoracje sezonowe Parkingi, w tym dla autokarów Wypożyczalnie samochodów Bursztynowa Karta
cechy produktu		Najczęściej przyjazdy 1-3 dniowe w sezonie letnim, 4- dniowe i dłuższe w przypadku turystów zagranicznych
lokalizacja w przestrzeni miasta		Miasto Ustka i okolice
możliwości rozwoju produktu		Wypoczynek aktywny (ścieżki rowerowe, tereny zielone) Produkty specjalistyczne w zależności od zainteresowań (szlaki tematyczne) Walory turystyczne pasa nadmorskiego i innych okolic Ustki Dostępność komunikacyjna i piesza. Wydarzenia kulturalne wysokiej rangi, także dostępne dla masowego odbiorcy
rynk docelowe		Turyści krajowi i międzynarodowi, młodzież, osoby starsze, osoby aktywne zawodowo, rodziny z dziećmi, turystyka grupowa i indywidualna
potencjał produktu		Bardzo duży, także w przyszłości

Tab. 26. Produkt turystyczny Ustki – „Poprawa zdrowia”.

Główny motyw przyjazdu		Poprawa zdrowia
elementy produktu	walory	Walory uzdrowiskowe Ustki, Zakład Przyrodolecznicy, sanatoria i tereny rekreacyjne z nimi powiązane, mikroklimat, Morze Bałtyckie, lasy sosnowe, opieka medyczna w sanatoriach, ilość słonecznych dni.
	infrastruktura	Baza noclegowa w sąsiedztwie obiektów uzdrowiskowych Dobra dostępność komunikacyjna
cechy produktu		Dłuższe pobyty powyżej 7 dni
lokalizacja w przestrzeni miasta		Tereny uzdrowiskowe i okolice
możliwości rozwoju produktu		Kompleksowa oferta usługowa oferowana przez obiekty uzdrowiskowe Odnowa biologiczna dla osób wymagających leczenia sanatoryjnego, mieszkańcy polskich miast i miasteczek, kuracjusze z zagranicy (Niemcy, Skandynawowie, Rosjanie)

	Zwiedzanie miasta –wycieczki dla kuracjuszy
rynki docelowe	Osoby starsze – emeryci, renciści, osoby chore Potencjalnie osoby aktywne zawodowo, zagrożone utratą zdrowia lub formy fizycznej
potencjał produktu	Duży możliwy wzrost przy spełnieniu warunku realizacji inwestycji modernizacyjnych i rozszerzenia oferty poprzez budowę kompleksu rekreacyjnego Aqua - Zdrój

Tab. 27. Produkt turystyczny Ustki – „Wypoczynek, rekreacja”.

Główny motyw przyjazdu		wypoczynek, rekreacja
Elementy produktu	walory	Ośrodki czasowe , hotele SPA Tereny zielone, Morze Bałtyckie Zachody słońca Mikroklimat Imprezy plenerowe Wybrane imprezy kulturalne Imprezy sportowe Kawiarnie, restauracje, kluby, puby „Ustka nocą”
	infrastruktura	Estetyka przestrzeni, dekoracje okazjonalne Iluminacja zabytków Zróżnicowana pod względem oferty i cen baza gastronomiczna oraz baza noclegowa Dostępność komunikacyjna miasta Oznakowanie turystyczne Informacja turystyczna Ścieżki rowerowe Ośrodki jazdy konnej Infrastruktura rozrywkowa Kąpieliska, baseny w ramach Aqua – Zdrój
cechy produktu		Produkt dostępny dla wszystkich grup turystów, główny produkt (w tym wypadku zwłaszcza przyjazdy weekendowe lub do 7 dni.
Lokalizacja w przestrzeni miasta		Miasto Ustka oraz tereny rekreacyjne wokół miasta.
Możliwości rozwoju produktu		Tereny sportowo - rekreacyjne Hale sportowe W szerszym zakresie oferta kulturalna miasta Muzeum, Kursy, szkolenia, warsztaty Odnowa biologiczna w oparciu o walory uzdrowiskowe Wydarzenia kulinarne, degustacje
rynki docelowe		Rodziny z dziećmi, dzieci, młodzież, osoby starsze, single, turystyka indywidualna, turystyka krajowa zagraniczna
potencjał produktu		Duży pod względem liczby korzystających, możliwość zwiększenia potencjału ekonomicznego

Tab. 28. Produkt turystyczny Ustki – „Udział w konferencjach, szkoleniach, spotkaniach związanych z pracą”.

Główny motyw przyjazdu		Udział w konferencjach, szkoleniach, spotkaniach związanych z pracą
elementy produktu	walory	Dobrze rozwinięta baza noclegowa Bliskość Słupska i kadry naukowej (od niedawna Akademia Pomorska – krok ku Uniwersytetowi) Wydarzenia kulturalne (koncerty, festiwale) Imprezy typu jarmark Atrakcyjność turystyczna obszarów rewitalizowanych Możliwość organizacji atrakcyjnych imprez kulturalnych „Ustka nocą” – iluminacja, bezpieczeństwo Zróżnicowana oferta rozrywkowa
	infrastruktura	Sale konferencyjne wyposażone w nowoczesny sprzęt (nieliczne z perspektywą rozwoju bazy) Dobra dostępność komunikacyjna Zróżnicowana infrastruktura sportowo – rozrywkowa (chodzi m.in. o gry terenowe, wspólne gry zespołowe) Zróżnicowana baza noclegowa, zwłaszcza pojawiające się obiekty o wyższym standardzie Catering Tłumacze Dobra łączność, w tym internetowa Zróżnicowane obiekty gastronomiczne, w tym o wysokim standardzie
cechy produktu		Pobyty 2-3 dniowe ze ustalonym programem pobytu
lokalizacja w przestrzeni miasta		W miejscach lokalizacji infrastruktury konferencyjnej i innych części miasta (walory estetyczne i gastronomia z rozrywką)
możliwości rozwoju produktu		Centrum Konferencyjne Dobry stan dróg Powroty uczestników konferencji w celu skorzystania z innych produktów miasta
ryniki docelowe		Krajowi i zagraniczni organizatorzy spotkań biznesowych i naukowych oraz ich uczestnicy
potencjał produktu		Średni, możliwość dużego wzrostu potencjału przy spełnieniu warunku poprawy stanu infrastruktury

Tab. 29. Produkt turystyczny Ustki – „Rozrywka, spotkania towarzyskie, zakupy”.

Główny motyw przyjazdu		Rozrywka, spotkania towarzyskie, zakupy
elementy produktu	walory	Lokale rozrywkowe – puby, kluby, dyskoteki Lokale gastronomiczne Obszary rewitalizowane Imprezy plenerowe Park Zdrojowy, Aqua-Zdrój Tereny zielone
	infrastruktura	Dostępność komunikacyjna zewnętrzna Dostępność komunikacyjna wewnątrzmijska (także w godzinach nocnych) Zróżnicowana pod względem cenowym baza noclegowa
cechy produktu		Krótkie pobyty lub jako produkt uzupełniający
lokalizacja w przestrzeni miasta		Miejsca lokalizacji ob. rozrywkowych i rekreacyjnych w mieście
możliwości rozwoju produktu		Imprezy masowe Turystyka aktywna (tereny i obiekty sportowe) Tereny zielone Korzystanie z innych produktów turystycznych – np. zwiedzanie miasta, udział w imprezach i wydarzeniach
rynk docelowe		Turyści krajowi z dużym udziałem mieszkańców województwa pomorskiego oraz dużych miast, turyści zagraniczni Młodzież, osoby do 45 roku życia, Osoby aktywne zawodowo Przyjazdy indywidualne lub w grupach towarzyskich
potencjał produktu		Średni, wzrastający

2.10. OCENA UWARUNKOWAŃ WEWNĘTRZNYCH ROZWOJU TURYSTYKI W USTCE - PODSUMOWANIE

Możliwości rozwoju turystyki na danym obszarze zależą w znacznym stopniu od jego atrakcyjności turystycznej, którą tworzą walory turystyczne (przyrodnicze i pozaprzyrodnicze), infrastruktura turystyczna i uzupełniająca oraz dostępność komunikacyjna warunkująca możliwość dotarcia do danego obszaru. Walory danego obszaru oraz istniejąca infrastruktura tworzą podstawową ofertę, na bazie której mogą być powstają produkty, tworzone z myślą o turystach o różnej motywacji i celach podróży. Oferta obszaru (miasta) tworzy podaż, na którą tworzy się popyt (ruch turystyczny) o określonej wielkości i strukturze.

Ocena uwarunkowań wewnętrznych rozwoju turystyki w Ustce zmierza do wskazania niewykorzystanych zasobów miasta oraz możliwości większego dostosowania oferty do potrzeb turystów. Z tego punktu widzenia należy zwrócić uwagę przede wszystkim na następujące zjawiska:

1. Ustka jest jednym z głównych ośrodków turystycznych Polskiego Wybrzeża ze względu na bogate walory naturalne, mikroklimat i status uzdrowiska oraz posiadaną w tym zakresie infrastrukturę. Warto podkreślić, że Ustka ma największą liczbę miejsc sanatoryjnych na całej długości linii

wyznaczającej brzeg Morza Bałtyckiego. Ważną rolę odgrywają zasoby społeczne, w tym kadra medyczna i oddział szpital wojewódzkiego oraz grupa doświadczonych pracowników i specjalistów rehabilitacji zespołu obiektów sanatoryjnych. Te i inne elementy atrakcyjności turystycznej miasta generują zainteresowanie Ustką ze strony turystów krajowych, a w niedalekiej przyszłości winno się stać przedmiotem zainteresowania turystów zagranicznych, które przełoży się na wzrost ruchu przyjazdowego.

2. Winien być stworzony korzystny klimat gospodarczy i społeczny dla rozwoju turystyki w Ustce, poprzez wzmacnianie funkcji miasta, zwłaszcza w zakresie budowy oferty kulturalnej oraz roli miasta jako partnera lokalnego biznesu, organizacji pozarządowych i ludzi, dla których Ustka jest miejscem znaczących inwestycji w sferze usługowych turystycznych i infrastrukturalnych. Spowoduje to poszerzenie motywów przyjazdu do miasta, a także sprawi, że zaspokajane będą potrzeby turystów w zakresie usług uzupełniających.
3. Na skutek dynamicznego rozwoju w ostatnich latach, Ustka posiada obecnie dobrze rozwiniętą podstawową infrastrukturę turystyczną, tzn. bazę noclegową i gastronomiczną, oferującą szeroki przekrój cen, standardu i zakresu świadczonych usług. Liczba miejsc noclegowych i gastronomicznych pozwala na zaspokojenie w tym względzie potrzeb turystów odwiedzających miasto. Sprawnie funkcjonujący mechanizm rynkowy w branży turystycznej oraz planowane otwarcie następnych obiektów hotelarskich pozwala sądzić, że tak będzie również w przyszłości.
4. Zasoby turystyczne miasta (walory i infrastruktura) pozwalają na realizację wszystkich form turystyki typowych dla turystyki zdrowotnej, wypoczynkowej i rekreacyjnej, w tym również rozrywki i turystyki konferencyjnej. Ważnym celem w tym przypadku jest rozbudowa infrastruktury publicznej i prywatnej w zakresie poszerzenia oferty usług prozdrowotnych.
5. Rozwijanie przyjazdów turystycznych związanych z wymienionymi powyżej formami turystyki wymaga realizacji strategicznych inwestycji. Dotyczy to przede wszystkim budowy Centrum Rekreacyjnego Aqua -Zdrój, infrastruktury sal konferencyjnych przy obiektach już istniejących i nowo budowanych, jak również modernizacji infrastruktury uzdrowiskowej.
6. Podnoszenie atrakcyjności oferty turystycznej miasta dla odwiedzających wymaga ponadto uwzględnienia potrzeb tej grupy m. in. poprzez zapewnienie należytej dostępności usług (kulturalnych, transportowych, udostępniania atrakcji itp) w wyniku ukierunkowanych działań informacyjnych, organizacyjnych oraz inwestycyjnych (zagospodarowanie).
7. Ruch turystyczny wykazuje nadmierną koncentrację usług we wschodniej części miasta, rozumianej jako Stara Ustka, przy jednoczesnym niewykorzystaniu potencjału Ustki Zachodniej. Szansą na zmianę sytuacji, a przez to podniesienie atrakcyjności miasta dla turystów jest uwzględnienie obszaru Ustki Rozwojowej, po zachodniej stronie Słupi w najbliższych planach inwestycyjnych oraz ograniczenie ruchu ciężkiego na ul. Marynarki Polskiej.
8. Istnieje możliwość zmniejszenia sezonowości ruchu przyjazdowego do Ustki poprzez poszerzenie oferty proponowanej w miesiącach zimowych (listopad – marzec). Największą szansę w tym względzie daje realizacja wymienionych powyżej dużych inwestycji, na bazie których mogłyby być tworzone nowe produkty turystyczne.
9. Oferta turystyczna miasta powinna odzwierciedlać w coraz większym stopniu pożądaną obraz turystyczny Ustki, kreowany podczas akcji promocyjnych, w tym obraz miasta jako centrum turystyki zdrowotnej, wypoczynkowej i rekreacyjnej, co oznacza m. in. konieczność proponowania odpowiednio skomponowanego kalendarza imprez kulturalnych, w tym imprez o dużej randze, w oparciu o nowoczesną infrastrukturę, z uwzględnieniem potrzeb i oczekiwań turystów.
10. W sytuacji wysokiej i wzrastającej konkurencji na rynkach turystycznych, istnieje potrzeba świadomego i ukierunkowanego rozwoju produktów turystycznych Ustki dokonującego się m. in. poprzez podnoszenie jakości oferowanych usług. W przypadku usług turystycznych należy zwracać szczególną uwagę na kwalifikacje osób uczestniczących w obsłudze turystów.

11. Wiedza na temat kształtowania się zjawisk turystycznych w Ustce jest niewystarczająca. Istnieje potrzeba stworzenia podstaw informacyjnych do podejmowania decyzji strategicznych dla rozwoju turystyki, poprzez prowadzenie monitoringu tych zjawisk w wybranych obszarach tematycznych.
12. Rozwijanie turystyki w Ustce musi być wspierane przez spójne i efektywne akcje promocyjne i informacyjne, skierowane nie tylko do turystów, ale także do branży turystycznej, instytucji uczestniczących w obsłudze turystów oraz mieszkańców Ustki. Ma to istotne znaczenie dla utrzymywania stałego kontaktu z potencjalnymi odbiorcami produktów turystycznych Ustki z jednej strony, z drugiej dla zwiększenia zakresu współpracy podmiotów sektora turystycznego, będącej warunkiem podnoszenia konkurencyjności miasta. Dialog z mieszkańcami ma istotne znaczenie dla zapewnienia, że interesy tej grupy nie będą naruszane, a ponadto pozwoli na zachowanie ważnego elementu atrakcyjności miasta, jakim jest gościnność i otwartość ze strony mieszkańców.

DIAGNOZA STANU I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU TURYSTYKI W USTCE – ANALIZA SWOT

SILNE STRONY

- Korzystne położenie geograficzne nad Morzem Bałtyckim.
- Dobrze rozwinięta, nowoczesna baza noclegowa, gastronomiczna i handlowo – usługowa o zróżnicowanym charakterze i standardzie.
- Status uzdrowiska i związana z tym baza sanatoryjna.
- Duża liczba podmiotów gospodarczych i organizacji działających w sferze usług turystycznych i okołoturystycznych.
- Zasoby społeczne przyczyniające się do kreowania pozytywnego wizerunku miasta.
- Szybkie i o dużej częstotliwości połączenia ze Słupskiem i dalej z całym krajem we wszystkich możliwych kierunkach.
- Znana marka Ustki jako uzdrowiska.
- Istnienie powszechnie znanych w kraju produktów turystycznych (np. piaszczysta plaża, zbieranie bursztynu po sztormie, kąpiele morskie, wyprawy w morze).
- Atrakcyjna okolica (bliskość Słowińskiego Parku Narodowego, Parku Krajobrazowego „Dolina Słupi”).

SŁABE STRONY

- Brak obiektów zamkniętych pozwalających przyciągać poza sezonem letnim duże rzesze turystów mogących w sposób masowy korzystać z walorów uzdrowiskowych Ustki.
- Brak bazy konferencyjnej pozwalającej realizować swobodnie rozwój turystyki konferencyjnej.
- Zbyt duża odległość do poru lotniczego w Gdańsku.
- Brak wystarczającej ilości parkingów w sezonie letnim.
- Brak realizacji inwestycji strategicznych z punktu widzenia rozwoju turystyki.
- Nie do końca rozwinięta infrastruktura turystyczna i małe wykorzystanie potencjału turystycznego Ustki Zachodniej.
- Niepełne wykorzystanie w celach turystycznych terenów zielonych i lasów na terenie miasta i w jego najbliższym otoczeniu.
- Niedostateczna ilość wykwalifikowanych kadr menedżerskich w zakresie usług turystycznych.
- Niewystarczający monitoring zjawisk turystycznych w Ustce.
- Słaba oferta dla klientów zainteresowanych turystką prozdrowotną (SPA & Weelnes).
- Niedostosowanie godzin otwarcia muzeum i innych obiektów kulturalnych do potrzeb ruchu turystycznego.
- Mała możliwość wyboru i koordynacji terminów organizacji dużych imprez (sponsorowanych i promocyjnych).
- Słaby postęp w zakresie kategoryzacji obiektów turystycznych.

SZANSE

- Rewitalizacja atrakcyjnych obszarów miasta.
- Przewidywany wzrost liczby podejmowanych międzynarodowych podróży turystycznych na świecie.
- Wzrost zainteresowania w skali międzynarodowej formami turystyki o pożądanym przez miasto charakterze (t. zdrowotna, t. wypoczynkowa, t. konferencyjna).
- Wprowadzenie ułatwień w ruchu międzynarodowym pomiędzy krajami UE (Układ z Schengen).
- Powstanie i wdrażanie polityki turystycznej Państwa.
- Możliwość wzrostu krajowego popytu na usługi turystyczne, w tym m. in. ze strony osób starszych.
- Możliwość pozyskiwania środków z UE na realizację inwestycji o charakterze turystycznym i mających pośredni wpływ na rozwój turystyki.
- Rozwój nowoczesnych technologii, zwłaszcza informatycznych i telekomunikacyjnych, i możliwość ich wykorzystania w celu poprawy konkurencyjności oferty miasta i dotarcia z ofertą bezpośrednio do dużej ilości odbiorców bez nakładów finansowych.
- Rozwój połączeń transportowych (drogowych, lotniczych), w tym międzynarodowych.
- Skuteczne pozyskiwanie inwestycji opartych na wysokich technologiach.
- Zastosowanie skutecznych sposobów eksponowania tradycyjnych i nowych atutów miasta.
- Podjęcie skutecznych działań zmierzających do powstawania nowych produktów turystycznych oraz podjęcie nowoczesnych metod ich sprzedawania.
- Podjęcie działań zmierzających do zmiany miary sukcesu z ilościowego na jakościowy.
- Lepsze wykorzystanie istniejącej grupy miast współpracujących z Ustką do realizacji celów związanych z rozwojem turystyki.
- Centralne położenie na wybrzeżu sprzyjające promocji ofert dla rozwijającej się turystyki weekendowej.

ZAGROŻENIA

- Wzrost świadomości zagrożeniem atakami terrorystycznymi w Polsce i na świecie oraz związana z tym zmiana zachowań turystycznych.
- Wystąpienie niekorzystnych zjawisk (politycznych, ekonomicznych, organizacyjnych i in.) w skali krajowej i międzynarodowej zaburzających kierunki i tempo rozwoju gospodarczego.
- Konkurencja za strony innych ośrodków turystyki zdrowotnej i wypoczynkowej w Europie i w Polsce.
- Niebezpieczeństwo wystąpienia katastrof przyrodniczych (np. powodzi).
- Odpływ wykwalifikowanej kadry pracującej w turystyce do atrakcyjniejszych ośrodków gospodarczych UE.
- Potencjalne konflikty mieszkańców z odwiedzającymi w niektórych częściach Ustki w miarę wzrostu natężenia ruchu turystycznego, jak również konflikty pomiędzy mieszkańcami osiagającymi i nie osiagającymi korzyści finansowych z tytułu obsługi turystów.
- Słabe więzi i zakres współdziałania w obrębie branży turystycznej i okołoturystycznej.
- Słaba współpraca z gminami sąsiadującymi w zakresie realizacji wspólnych części strategii turystycznej.
- Silna konkurencja na rynku krajowym miast o podobnych produktach turystycznych (nadwyżka podaży nad popytem).

ZAŁOŻENIA DO STRATEGII ROZWOJU TURYSTYKI W USTCE

Przy tworzeniu *Strategii Rozwoju Turystyki dla Gminy Miejskiej w Ustka na lata 2007 – 2013* przyjęto następujące założenia:

Strategia Rozwoju Turystyki dla Gminy Miejskiej w Ustka na lata 2007 – 2013 musi być spójna z następującymi dokumentami: Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego oraz Strategią Rozwoju Turystyki w Województwie Pomorskim (Urz. Marszałkowski, 2005).

Turystyka jest i będzie w nadchodzących latach ważnym czynnikiem rozwoju gospodarczego miasta.

1. Ustka posiada największe predyspozycje do rozwoju turystyki zdrowotnej, wypoczynkowej i rekreacyjnej.
2. Podniesienie konkurencyjności Ustki jako ośrodka turystycznego nastąpi poprzez wzmocnienie istniejącej oferty miasta oraz uzupełnienie jej o nowe formy aktywności turystycznej (t. konferencyjna, t. rozrywkowa).
3. Warunkiem budowania silnej pozycji Ustki jako głównego ośrodka turystyki zdrowotnej i wypoczynkowej jest budowa nowoczesnych obiektów infrastruktury rekreacyjnej.
4. Istnieje potrzeba dywersyfikacji przestrzennej ruchu turystycznego poprzez wykorzystanie potencjału turystycznego Ustki Zachodniej.
5. Rozwój produktu turystycznego oraz podnoszenie jakości świadczenia usług turystycznych są niezbędnymi czynnikami poprawy konkurencyjności Ustki na krajowym rynku i tworzenia możliwości budowy rynku międzynarodowego.
6. Warunkiem podnoszenia jakości świadczenia usług turystycznych jest wykwalifikowana kadra turystyczna.
7. Osiąganie celów związanych z rozwojem turystyki w Ustce nie jest możliwe bez spójnej i efektywnej promocji Ustki na wybranych rynkach docelowych.
8. Warunkiem rozwoju turystyki w Ustce jest lepsze wykorzystanie umów partnerskich zawartych z miastami w Niemczech, Danii i na Litwie przynależność do organizacji międzynarodowych.
9. Prowadzenie monitoringu zjawisk turystycznych w Ustce stworzy warunki dla prawidłowego podejmowania decyzji strategicznych dla rozwoju turystyki w mieście.
10. Samorząd lokalny może odegrać istotną rolę w tworzeniu powiązań pomiędzy podmiotami branży turystycznej, służących podnoszeniu jej konkurencyjności.
11. Przyjęte kierunki rozwoju turystyki w Ustce mają zapewnić wzrost dochodów uzyskiwanych przez podmioty zaangażowane w obsługę ruchu turystycznego.
12. Należy zadbać, aby rozwój turystyki w Ustce nie przebiegał z naruszeniem interesów jego mieszkańców ani kosztem utraty tożsamości kulturowej miasta.

CZĘŚĆ B

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

MISJA TURYSTYCZNA USTKI

Poniższa misja turystyczna Ustki odnosząca się do niniejszej *Strategii Rozwoju Turystyki Gminy Miasto Ustka na lata 2007 -2013* nawiązuje w sposób bezpośredni do określeń sformułowanych w Strategicznym Programie Ekorozwoju Miasta Ustki opracowanym w 1996 roku i pośrednio do proponowanego zaktualizowanego zapisu priorytetów w nowszym dokumencie, jakim jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Ustki z roku 2001. Priorytety Strategii Turystyki w Ustce zgodnie z przyjętymi założeniami zostały w części audytowej powiązane z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020, a cele strategiczne wraz z kierunkami działania ze Strategią Rozwoju Turystyki w Województwie Pomorskim na lata 2004 -2013.

MISJA

USTKA - NADMORSKIE MIASTO UZDROWISKOWE Z DOBRZE ROZWINIĘTĄ BAZĄ WYPOCZYNKOWĄ I REKREACYJNĄ DOSTOSOWANĄ DO TURYSTYKI KONFERENCYJNEJ.

Miasto zrównoważonego rozwoju między interesami stałych mieszkańców, a oczekiwaniami kuracjuszy i turystów.

Miasto o dużym udziale zieleni miejskiej o różnorodnym charakterze, zharmonizowane z zielonym otoczeniem - przenikającym do wnętrza miasta poprzez aleje spacerowe, ścieżki pieszo –rowerowe, parki zdrojowe i kulturowe i powiększające się zrewitalizowane obszary miasta.

Miasto zintegrowane społecznie i gospodarczo po obu stronach portu uesteckiego, aktywnie wykorzystujące walory portu i jego potencjał dla rozwoju różnych atrakcji turystycznych i sportów wodnych.

Miasto wielofunkcyjne i różnorodne potrafiące dostosować swoją ofertę turystyczną od rzeczywistych potrzeb turystów odwiedzających miasto w różnych porach roku.

Miasto **konkurencyjne wśród miast bałtyckich** - o niepowtarzalnych walorach prozdrowotnych, miejscami do spotkań towarzyskich i rozrywki nie ingerującej w przestrzeń rekreacji i wypoczynku.

Ustka - **centrum klastra turystycznego opartego na** walorach i atrakcjach turystycznych miasta i obszaru nadmorskiego krajobrazu klifowego i wydmowego, oraz sąsiedztwie Słowińskiego Parku Narodowego, Parku Krajobrazowego Doliny Słupi, rezerwatów przyrody i zabytków dziedzictwa kulturowego.

Dla zbudowania Strategii Rozwoju Turystyki Gminy Miasto Ustka konieczne jest sformułowanie priorytetów, celów szczegółowych wraz z kierunkami działań oraz projektów z konkretnymi zadaniami do wykonania, opartych na analizie uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych występujących w otoczeniu miasta.

Część strategiczna niniejszego dokumentu została podzielona na kilka podrozdziałów.

Pierwszą część stanowi zestawienie tabelaryczne odnoszące się do poszczególnych priorytetów rozwoju, celów szczegółowych wraz z kierunkami działania (Tab. 30). Do każdego priorytetu wskazano powiązania z celami zapisanymi w Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020

natomiast dla każdego celu szczegółowego wskazano powiązania z celami operacyjnymi Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Pomorskim na lata 2004 -2013. Należy tutaj zwrócić uwagę, że turystyka jest bezpośrednio powiązana tylko z jednym celem *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego* tj.

Priorytet 1 – Konkurencyjność, Cel strategiczny 3:

Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne:

- ochrona dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego sprzyjająca jego racjonalnemu;
- wykorzystaniu w rozwoju społeczno-gospodarczym, w tym m.in. wspieranie rozwoju regionalnych przemysłów kultury oraz regionalnych produktów turystycznych;
- budowa i modernizacja infrastruktury turystycznej i uzdrowiskowej, podnoszenie jakości usług turystycznych, poszerzanie partnerstwa i współpracy w turystyce oraz rozwój zintegrowanego systemu promocji i informacji turystycznej.

W drugiej części omówiono każde zadanie odnoszące się do niniejszej *Strategii* przyporządkowane zidentyfikowanym programom operacyjnym, których nazwy wzięły swój początek od tytułów kierunków działania i celów szczegółowych. Przedstawiono je w formie tabelarycznej, uwzględniając następujące informacje:

- powiązanie z programem operacyjnym i projektem,
- tytuł zadania i jednostka odpowiedzialna za proces przygotowawczy lub jednostka zgłaszająca,
- przewidywane koszty,
- źródła finansowania.

Na trzecią część składają się: Analiza finansowa Gminy Miasto Ustka i ocena jej zdolności do realizacji zamierzeń inwestycyjnych i organizacyjnych oraz tabela Sektorowego (Turystycznego) Wieloletniego Planu Inwestycyjnego z zamieszczonymi inwestycjami, przepływem środków finansowych, wskazaniem źródeł finansowania, etapów realizacji inwestycji, omówieniem zewnętrznych źródeł finansowania. Znalazły się tutaj informacje o nowych na naszym rynku Mechanizmach Finansowych, o kontynuacji finansowania inwestycji w kolejnych latach w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2007 - 2013.

Zadania zamieszczone w tabelach programów operacyjnych powstały w następujący sposób:

- Niektóre z poniżej wymienionych zadań są już w trakcie realizacji i znajdują swoje odzwierciedlenie w dokumentach finansowych gminy.
- Inne są zaplanowane przez Miasto i znajdują się WPI dołączonym do budżetu lub Lokalnym Programie Rewitalizacji.
- Jeszcze inne są zupełnie nowe. Do tej ostatniej grupy zadań należą przede wszystkim bardzo istotne i zarazem pilne inicjatywy, które winny być podjęte jeżeli ma się zwiększyć tempo rozwoju turystyki w Ustce. Nowe zadania powstały na skutek złożonych wniosków przedsięwzięć inwestycyjnych przez podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe, radnych miasta Ustki, Urząd Miejski i jednostki mu podległe oraz autorów Strategii jako propozycja uzupełniająca do przyjętych priorytetów i celów szczegółowych. Szczegółowy opis zadań znajduje się w załączniku do strategii pn. Wnioski Przedsięwzięć Inwestycyjnych do Strategii Rozwoju Turystyki w Gminie Miejskiej Ustka na lata 2006 -2013". Wnioski te będą uzupełniane w terminie do 30 września każdego roku.

Ostatnia część *Strategii Rozwoju Turystyki Gminy Miasto Ustka na lata 2007 -2013* to aneks, w którym zawarto schemat powiązania niniejszej *Strategii* z innymi dokumentami strategicznymi.

SŁOWNICZEK

KLASTER to znajdująca się w geograficznym sąsiedztwie grupa przedsiębiorstw i powiązanych z nimi instytucji zajmujących się określoną dziedziną, połączona podobieństwami i wzajemnie się uzupełniająca. Kłaster winien spełniać następujące cztery kryteria:

- bliskość przestrzenna
- powiązania
- współpraca
- masa krytyczna

KLASTER TURYSTYCZNY to znajdująca się w geograficznym sąsiedztwie grupa przedsiębiorstw i powiązanych z nimi instytucji zajmujących się wytwarzaniem i dystrybucją produktów turystycznych w oparciu o lokalne lub regionalne walory turystyczne, połączona podobieństwami i wzajemnie się uzupełniająca.

PRODUKT TURYSTYCZNY⁹² – jest to wszystko, co turyści kupują oddzielnie (np. transport, zakwaterowanie) lub w formie pewnego zestawu (pakietu) usług (*sensu stricto*), a także kompozycja tego, co turyści robią oraz walorów urządzeń i usług, z których w tym celu korzystają (*sensu largo*). Z punktu widzenia turysty produkt turystyczny obejmuje całość przeżytego doświadczenia od chwili opuszczenia domu do chwili powrotu. Kryterium wyróżniania produktów turystycznych mogą stanowić m.in. motywy przyjazdów turystycznych. Produktem turystycznym w tym wypadku będzie zestaw atrakcji turystycznych, infrastruktury oraz usług związanych z realizacją celów przyjazdu.

Diagnoza, przy uwzględnieniu przyjętej wizji rozwoju turystyki w Ustce, stała się podstawą podjęcia prac nad częścią strategiczną opracowania i punktem odniesienia przy określaniu priorytetów i celów szczegółowych, które mają przybliżyć realizację wizji.

W niniejszym opracowaniu zastosowano następującą strukturę planu strategicznego:

Misja turystyczna Ustki

Misja jest elementem, który ma motywować do podejmowania działań. Jednocześnie pełni funkcję integrującą dla różnych, często będących w sprzeczności interesów, środowisk życia gospodarczego i społecznego, skupionych wokół pewnej wiodącej dziedziny. Niniejsza Misja jest oparta na długofalowej osi, która została wyodrębniona w *Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020*.

Priorytety

Priorytety rozwoju są to główne obszary działań, jakie powinny być podjęte w ciągu okresu objętego *Strategią*. Inaczej można powiedzieć, że są to „kamienie milowe”, na bazie, których powinna zostać zbudowana sfera działalności rozwojowej. Efektem prac panelowych oraz szerokich analiz uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych wyodrębniono trzy priorytety rozwoju turystyki w Ustce.

Cele szczegółowe

Cele szczegółowe pokazują działania, które odnoszą się do polityki średniookresowej (3-4 lata). Są drogowskazami popartymi narzędziami i sposobami wspierania rozwoju turystyki w mieście. W niniejszej *Strategii* każdemu priorytetowi odpowiadają 2-3 cele szczegółowe.

Kierunki działania

Wyznaczają kierunki realizacji celów szczegółowych stanowiąc podstawę do formułowania konkretnych programów operacyjnych będących już zbiorem projektów i zadań z określonej dziedziny zagadnień społeczno - gospodarczych mających bezpośredni wpływ na turystykę. Dla kierunków wyodrębniono również wskaźniki produktu i rezultatu, które pozwolą na bieżącą weryfikację zadań wyodrębnionych w *Strategii*. Jednocześnie należy zaznaczyć, że taki układ charakterystyki każdego kierunku (w tym zastosowane wskaźniki oceny), odpowiada logice konstruowania matryc projektów do funduszy UE.

⁹² Definicja produktu turystycznego wraz z rodzajami za: Kaczmarek J., Stasiak A., Włodarczyk B., *Produkt turystyczny albo jak organizować poznawanie świata*, Wyd. Uniw. Łódzkiego, Łódź 2002, s. 12, 53-55.

Programy operacyjne

Jest to zbiór zadań w komponowanych w większe projekty, które obejmując jedną konkretną dziedzinę (sektor turystyki) podporządkowane są określonym celom szczegółowym przez co wypełniają te cele treścią konkretnych i zaplanowanych w czasie projektów.

Zadania

Realizacji celów szczegółowych niniejszej *Strategii* służą konkretne zadania. Są one bazą do wdrażania zapisów niniejszego dokumentu. Każde zadanie zostało szczegółowo opisane pod kątem etapów ich realizacji, przewidywanych kosztów poszczególnych działań oraz możliwości ich finansowania, jednostek (instytucji) odpowiedzialnych za wdrożenie. Wyodrębniono również wskaźniki produktu, rezultatu oraz oddziaływania, które pozwolą na bieżącą weryfikację zadań wyodrębnionych w *Strategii*. Jednocześnie należy zaznaczyć, że taki układ charakterystyki każdego zadania (w tym zastosowane wskaźniki oceny), odpowiada logice konstruowania matryc projektów do funduszy UE.

PRIORYTEY, CELE STRATEGICZNE, KIERUNKI DZIAŁANIA

Tab. 30. Priorytety, cele szczegółowe i kierunki działania Strategii Rozwoju Turystyki Gminy Miasto Ustka na lata 2007 -2013.

PRIORYTET 1: NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA I OKOŁOTURYSTYCZNA

Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020; Priorytet 1 – Konkurencyjność, Cel strategiczny 3:

Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne

CELE SZCZEGÓŁOWE	Kierunki działania / opis
------------------	---------------------------

1.1. Rozwój infrastruktury turystycznej

(Powiązania ze *Strategią Turystyki Województwa Pomorskiego na lata 2004 -2013 – Priorytet 2*: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury oraz poprawa dostępności transportowej dla turystyki.

Działanie na rzecz rozwoju placówek kultury i ich dostosowania do potrzeb turystyki w Ustce.

Opis: Kierunek, którego główną przesłanką jest dostosowanie takich placówek jak Dom Kultury i Muzeum Ziemi Usteckiej do potrzeb indywidualnego i grupowego turysty poprzez stworzenie w tych placówkach produktów turystycznych zachęcających turystę do ich odwiedzenia, a równocześnie bardziej proturystyczne wykorzystanie powierzchni tych placówek np. poprzez włączenie muzeum do projektu parku tematycznego poświęconemu bursztynowi.

Tworzenie projektów i przedsięwzięć umożliwiających rozwój sportów wodnych w oparciu o zasoby i infrastrukturę portu usteckiego.

Opis: Przede wszystkim założeniem tego kierunku jest wykorzystanie infrastruktury portowej dla uruchomienia mariny z zapleczem dla jachtów pełnomorskich, szkółek żeglarskich, windsurfing'u oraz stworzenia przynajmniej jednej imprezy regatowej o charakterze międzynarodowym.

Budowa sieci parkingów z uwzględnieniem potrzeb ruchu turystycznego – także w ramach PPP

Opis: Słabą stroną Ustki jest mała ilość miejsc parkingowych w sezonie letnim, dlatego proponuje się utworzenie projektu rozwiązującego ten problem z wyłonionym zgodnie z ustawą o ppp partnerem prywatnym i z dopuszczeniem możliwości budowy parkingu podziemnego lub wielopoziomowego, co wymaga nowych zapisów w Planie Zagospodarowania Przestrzennego i winno być powiązane z koncepcją zamknięcia części ulic Starego Miasta dla ruchu kołowego.

Rewitalizacja zespołu urbanistycznego Starego Miasta

Opis: Kierunek ten jest w pełni opisany w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Miasto Ustka (2005).

1.2.1 Rewitalizacja zespołu Obszarów Zdrojowych (park zdrojowy)

Opis: Ideą tego zapisu jest utworzenie Parku Zdrojowego na bazie istniejącej infrastruktury parkowej rozciągającej się wzdłuż promenady z centralnie położonym Zakładem Przyrodoleczniczym Uzdrawiska Ustka i odrestaurowaną ulicą Chopina z elementami małej architektury takimi jak fontanny, źródłami wody pitnej, rzeźbami miejscami do gier towarzyskich typu szachy, gra w kule(popularna gra dla mężczyzn w siłę wieku we Francji , Hiszpanii wkraczająca z powodzeniem do wielu polskich kurortów.

1.2.1 Tworzenie i realizacja projektów budowy i rozbudowy infrastruktury technicznej Ustki Zachodniej

Opis: Turystyczne uaktywnienie Ustki Zachodniej wymaga przede wszystkim uzbrojenia obszaru tej części miasta w drogi dojazdowe do obszarów proturystycznych, modernizacji infrastruktury oczyszczania ścieków, ale również stworzenia koncepcji zagospodarowania portu usteckiego związanego z Ustką Zachodnią w tym podjęcia ostatecznej decyzji co do sposobu szybkiego przemieszczania się pomiędzy Wschodnią, a Zachodnią częścią miasta i budowy odpowiedniej infrastruktury umożliwiającej swobodny przepływ ruchu turystycznego.

1.1.7. Tworzenie Sieci Parków Kulturowych

Opis: ustalenie ochrony zabytków, dóbr kultury, zasobów kulturowych, tradycji i miejsc związanych z historią danego obszaru miasta w miejscowym planie określa się mianem Parku Kulturowego – zorganizowanej formy przedsięwzięć mających podkreślić znaczenie tego obszaru dla miasta i skierować turystę określonym szlakiem dla jego poznania. W przypadku Ustki sieć Parków Kulturowych winna być oparta o systematycznie rewitalizowane obszary Starego Miasta.

1.1.8. Rewitalizacja i budowa nowych ciągów komunikacyjnych miasta w kierunku zwiększenia dostępności usług turystycznych i zmiany funkcji turystycznej części Starego Miasta.

Opis: Zarówno Studium Kierunków i Zagospodarowania Przestrzennego miasta Ustki jak i dalsze

Zidentyfikowane programy operacyjne dla celu 1.1. (cytowane programy operacyjne wraz z projektami i zadaniami znajdują się w rozdziale pn. Programy Operacyjne).

Program nr 1⁹³

Program budowy i modernizacji infrastruktury technicznej podnoszącej jakość usług turystycznych

Program nr 4

Program budowy infrastruktury sportowej i rekreacyjnej zwiększającej ofertę turystyczną miasta i przyczyniającą się do wzrostu ilości turystów poza sezonem letnim

Program nr 9 Program budowy i rozwoju nowoczesnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej ”

1.2. Przygotowanie i promocja miejskich ofert inwestycyjnych w zakresie infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej

(Powiązania ze *Strategią Turystyki Województwa Pomorskiego na lata 2004 -2013 –Priorytet 5*: Tworzenie spójnej promocji oraz zintegrowanego systemu informacji turystycznej

1.2.1 Opracowanie i przyjęcie dokumentów planistycznych dających podstawę do podejmowania decyzji lokalizacyjnych w nowych obszarach turystycznych miasta ze szczególnym uwzględnieniem Ustki Zachodniej, portu i terenów do niego przyległych.

Opis: Obecna sytuacja społeczno – gospodarcza miasta i wzrastające corocznie natężenie ruchu turystycznego wymaga korekty obowiązującego Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego i tworzenia nowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego na poszczególne fragmenty miasta, które umożliwią rozwój infrastruktury turystycznej i ostatecznie rozstrzygną o funkcjach poszczególnych obszarów miasta w tym portu, który ma ogromny, niewykorzystany potencjał turystyczny.

1.2.2. Aktywny udział w tworzeniu i promocji projektów i zamierzeń inwestycyjnych opartych o partnerstwo publiczno - prywatne zwiększających ofertę turystyczną miasta.

Opis: Głównym przesłaniem tego kierunku jest zaakcentowanie potrzeby realizacji inwestycji turystycznych i okołoturystycznych opartych o umowy partnerstwa publiczno – prywatnego (takie jak np. wspomniane wcześniej parkingi, ale również obiekty sportowo rekreacyjne o charakterze komercyjnym z funkcjami publicznymi), Projekty te winny powstawać zarówno po stronie sektora publicznego (miasta Ustki) jak i partnera prywatnego. Projekty ppp tworzone przez samorząd ustecki mogą być doskonałą ofertą zachęcającą inwestorów prywatnych do inwestowania w infrastrukturę turystyczną wspólnie z samorządem oraz mogą się stać elementem montażu finansowego z udziałem funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

⁹³ Numeracja programów jest zgodna z kartami Programów Operacyjnych zamieszczonych w rozdziale: Programy Operacyjne stąd programy przypisane poszczególny, celom szczegółowym nie posiadają kolejnych po sobie następujących numerów.

PRIORYTET 2: WZMOCNIENIE POZYCJI USTKI NA RYNKU TURYSTYCZNYM

Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020; Priorytet 1 – Konkurencyjność, Cel strategiczny 3:

Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne

CELE SZCZEGÓŁOWE	KIERUNKI DZIAŁANIA
2.1. Podniesienie konkurencyjności wiodących produktów turystycznych Miasta (Powiązania ze <i>Strategią Turystyki Województwa Pomorskiego na lata 2004 -2013 – Priorytet 5</i> : Tworzenie spójnej promocji oraz zintegrowanego systemu informacji turystycznej <i>Priorytet 6</i> : Rozwój kapitału ludzkiego oparty na wiedzy i przedsiębiorczości skierowany na wzrost jakości usług turystycznych)	2.1.1 Organizacja kulturalnych imprez masowych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.
	<i>Opis: Istniejąca bogata oferta turystyczna miasta oparta na wielu imprezach kulturalnych i sportowych w trakcie sezonu letniego winna nabierać charakteru imprez krajowych i międzynarodowych tak jak to jest w przypadku Festiwalu Sztucznych Ogni. Zwiększenie rangi tych imprez zdecydowanie przyczyni się do wzrostu udziału turystów zagranicznych w ogólnej liczbie odwiedzających miasto.</i>
	2.1.2 Wzbogacenie oferty Ustki w zakresie turystyki konferencyjnej.
	<i>Opis: Wzrasta zapotrzebowanie zarówno w kraju jak i zagranicą na organizację konferencji w miejscach o dużych walorach turystycznych i rekreacyjnych. Stąd wynika potrzeba zwiększenia oferty turystyki konferencyjnej poprzez budowę nowych lub rozbudowę istniejących obiektów turystycznych o powierzchnie przystosowanej do organizacji dużych konferencji, posiadających pełne uzbrojenie techniczne spełniające standardy europejskie. Jednym z rozwiązań przyczyniających się do osiągnięcia tego celu mogą być projekty oparte na ppp.</i>
	2.1.3 Działanie na rzecz rozwoju turystyki rekreacyjnej w oparciu o dobrze rozwiniętą turystykę zdrowotną w kierunku alternatywnych całorocznych usług typu SPA & Weelnes opartych na bazie hotelowej o standardzie trzygwiazdkowym.
	<i>Opis: Rolą miasta w osiągnięciu założeń tego kierunku jest promocja rzeczywistych i niepowtarzalnych walorów uzdrowiskowych Ustki nie tylko wśród potencjalnych turystów, ale również w środowiskach biznesowych i kapitałowych inwestujących w Polsce w usługi typu SPA & Weelnes. Tworzenie dla nich korzystnych warunków do inwestowania, wręcz uprzywilejowania tego typu inwestycji, powoduje , że to właśnie one przyczyniają się do przedłużenia sezonu i gwarantują całoroczną sprzedaż znacznej części pozostałych oferowanych w mieście usług turystycznych.</i>
	2.3.1 Działanie na rzecz budowy wykwalifikowanej kadry obsługi ruchu turystycznego.
	<i>Opis: Nie ma mowy o sukcesie branży turystycznej nawet przy wysokim poziomie bazy i infrastruktury, jeżeli obsługa całego ruchu turystycznego jest na niskim poziomie. Kadra przygotowująca rokrocznie ofertę turystyczną miasta jak i bezpośrednio zatrudnieni w obsłudze ruchu turystycznego winni posiadać niezbędną wiedzę dla zapewnienia komfortu wypoczynku i rekreacji każdego turysty odwiedzającego Ustkę. Lokalna Organizacja Turystyczna w Ustce powinna stać się promotorem i koordynatorem ofert pojawiających się na rynku regionalnym i krajowym w zakresie szkolenia kadry i personelu branży turystycznej działającej na terenie miasta.</i>

Zidentyfikowane programy operacyjne dla celu 2.1.

Program nr 7 Program szkolenia wykwalifikowanych kadry obsługi turystycznego

Program nr 8 Program podnoszenia jakości usteckiej turystyki

Program nr 10 Program wzmocnienia pozycji Ustki na rynku turystycznym

2.2. Wykreowanie nowych produktów turystycznych

(Powiązania ze *Strategią Turystyki Województwa Pomorskiego na lata 2004 -2013 – Priorytet 3: Tworzenie markowych produktów turystycznych*)

2.2.1. Stworzenie warunków dla rozwoju yachtingu.

Opis: Kierunek ten realizowany może być tylko w oparciu o zmodernizowaną infrastrukturę usteckiego portu. Obecnie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego przewiduje taką możliwość po stronie wschodniej portu, ale należałoby się zastanowić nad lokalizacją funkcji yachtingowej w kontekście rozwoju całego portu. Stąd niezbędnym staje się opracowanie Strategii Rozwoju Portu Usteckiego.

2.2.2. Budowa produktu „po zdrowie i urodę „– jako podstawy rozwoju usług turystycznych poza sezonem letnim.

Opis: Szczególne znaczenie dla budowy tego produktu powinna mieć wysublimowana promocja walorów uzdrowiskowych Ustki, panującego od wielu dziesiętnych lat mikroklimatu sprzyjającego poprawie urody i leczniczych właściwości kąpieli solankowych i borowinowych wraz z istniejącym zapleczem hoteli, sanatoriów, oferty SPA. Należy wytworzyć wokół miasta atmosferę mody na Ustkę w połączeniu z rekomendacjami znanych postaci świata kultury i biznesu. Rozwój oferty turystycznej poprzez produkt „po zdrowie i urodę” winien opierać się o wspólne działania sektora prywatnego i publicznego.

2.2.3. Utworzenie produktów lojalnościowych w oparciu o pakiety usług turystycznych i preferencje w ich nabywaniu.

Opis: Jedno z zaproponowanych zadań do realizacji w programach operacyjnych pn „Bursztynowa Karta jest przykładem łączenia sprzedawanych atrakcji turystycznych w pakiety na zasadzie:” kupujesz więcej płacisz za każdą z usług wchodzących do pakietu taniej” lub dokonujesz opłaty klimatycznej taniej korzystasz z oferty zasobów turystycznych będących w zasobach miasta. Odmian Kart Bursztynowych może być wiele i dotyczyć one mogą łączenia różnych produktów, usług turystycznych i zakupów hurtowych lub detalicznych w sieci handlowej miasta(karta złota, srebrna itd.)

2.2.4. Przygotowanie oferty turystycznej w oparciu o obszary Ustki wyznaczone dla turystyki rozrywkowej w okresie sezonu letniego.

Opis: Kierunek ten zakłada rozdzielenie oferty turystycznej miasta na obszar rekreacyjno – wypoczynkowy i odrębny obszar w którym skupiłaby się większość atrakcji związanych z rozrywką. Predysponowanym do lokalizacji części usług rozrywkowych jest obszar Ustki Zachodniej z uwagi na naturalny podział miasta wyznaczony przez kanał portowy i skupienie usług uzdrowiskowych po stronie wschodniej. Stąd dla zwiększenia atrakcyjności turystycznej miasta skierowanej szczególnie do młodzieży odwiedzającej Ustkę proponuje się objęcie części zachodniej projektem lokalizującym centrum rozrywki i wyznaczeniem miejsc na organizację imprez masowych o charakterze rozrywkowym.

2.2.5. Opracowanie propozycji tematycznych zwiedzania i aktywnego korzystania z zasobów przyrodniczych Ustki i okolic niezwykle bogatych w obszary przyrody chronionej.

Opis: Badania ankietowe turystów przybywających od Ustki wykazały małą znajomość zasobów przyrodniczych i dostępnych form ich zwiedzania wśród odwiedzających miasto. Stąd istnieje konieczność opracowania pakietów tematycznych z włączeniem istniejących tras pieszo – rowerowych, ścieżek przyrodniczych przebiegających przez niezwykle bogate obszary przyrody chronionej oraz włączenie tych pakietów do oferty turystycznej biur podróży i lokalnych przewodników.

2.2.6. Tworzenie oferty turystycznej skierowanej do dzieci i młodzieży oraz rodzin z dziećmi.

Opis: Wyjazdy rodzinne stanowią znaczny procent wśród turystów odwiedzających Ustkę. Dlatego koniecznym jest wzbogacenie infrastruktury turystycznej miasta o miejsca spełniające wymagania wypoczynku rodzinnego dla rodzin przyjeżdżających z małymi dziećmi (place zabaw, ogródki jordanowskie) jak również o infrastrukturę sportową ogólnie dostępną (korty tenisowe, boiska sportowe itp.)

2.2.7. Tworzenie produktów turystycznych w oparciu o bursztyn - złoto Bałtyku.

Zidentyfikowane programy operacyjne dla celu 2.2.

Program nr 5 Program budowy nowych marek i produktów turystycznych "

Program nr 3 Program modernizacji istniejących i tworzenia nowych obszarów turystycznych

2.3. Promocja produktów oraz walorów turystycznych

(Powiązania ze *Strategią Turystyki Województwa Pomorskiego na lata 2004 -2013* — Priorytet 5: Tworzenie spójnej promocji oraz zintegrowanego systemu informacji turystycznej)

2.3.1 Różnorodna, ukierunkowana działalność promocyjna na rynek zewnętrzny i wewnętrzny.

Opis: Istnieje potrzeba opracowania Strategii Promocji Miasta Ustki, z której wynikałyby kierunki promocji i działania marketingowe, jakie miasto winno realizować w poszczególnych latach zarówno na rynku krajowym jak i poza granicami kraju.

2.3.2 Nawiązanie bardziej efektywnej współpracy z miastami partnerskimi w celu wymiany doświadczeń, wspólnej promocji produktów i budowy wzajemnie uzupełniających się nowych rynków turystycznych.

Opis: Miasto Ustka bardzo dobrze realizuje politykę promocyjną w oparciu o partnerstwo z miastem Bielsko – Biala. Nie przekłada się to jednak na podobne działania z wykorzystaniem bardziej lub mniej formalnych partnerstw z miastami zagranicznymi. Należałoby uporządkować i wyznaczyć kierunki rozwoju współpracy międzynarodowej pod kątem efektywnej promocji turystycznej.

2.3.3 Współpraca z przedsiębiorstwami turystycznymi sektora MŚP w zakresie promocji ich ofert.

Opis: Dobra kondycja przedsiębiorstw sektora turystycznego w mieście jest równoznaczna z rozwojem gospodarczym miasta. Dlatego koniecznym wydaje się wypracowanie wspólnych projektów promujących zarówno walory turystyczne miasta jak i jego potencjał oparty na realnych ofertach usług oferowanych przez sektor MŚP (wspólny udział w targach, promocja oferty publicznej przez sektor prywatny i odwrotnie)

2.3.4 Monitoring skuteczności działań promocyjnych podejmowanych przez Miasto.

Opis: Wszelkie działania promocyjne, jakie podejmuje miasto i jego służby winny mieć na samym wstępie określone wskaźniki produktu i rezultatu według zasad określonych w ZPORR lub adekwatnych dokumentach związanych z procedurami określającymi monitoring podjętych działań. Tylko wtedy można będzie ocenić wartość poniesionych nakładów na promocje w stosunku do rzeczywistych mierzalnych produktów i rezultatów w obszarze turystycznym.

Zidentyfikowane programy operacyjne dla celu 2.3.

Program nr 6 Program promocji miasta Ustka

Program nr 2 Program budowania wizerunku Ustki

PRIORYTET 3: PARTNERSTWO NA RZECZ ROZWOJU TURYSTYKI

Powiązanie ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego do roku 2020; Priorytet 1 – Konkurencyjność, Cel strategiczny 3:
Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne

CELE SZCZEGÓŁOWE	KIERUNKI DZIAŁANIA
3.1. Wspieranie podmiotów życia społecznego i gospodarczego Ustki w zakresie rozwoju turystyki (Powiązania ze Strategią Turystyki Województwa Pomorskiego na lata 2004 -2013– Priorytet 1: Rozwój partnerstwa i współpracy na rzecz spójnego systemu zarządzania)	3.1.1 Dalszy Rozwój Lokalnej Organizacji Turystycznej przy wydatnym udziale samorządu miasta Ustki. <i>Opis: Lokalna Organizacja Turystyczna działająca w Ustce musi zostać wzmocniona kadrowo i musi być wyposażona w odpowiednie środki finansowe dla prowadzenia szerszej niż do tej pory działalności polegającej nie tylko na promocji , organizowaniu działań marketingowych , ale również winna prowadzić bieżącą analizę rynku turystycznego, zmieniających się potrzeb klientów oraz prowadzić badania ankietowe turystów i właścicieli oferty turystycznej miasta, oaz organizować powiązania interesów branży turystycznej w mieście.</i>
	3.1.2. Utworzenie Usteckiego Klastera Turystycznego w oparciu o potencjał i ofertę turystyczną miasta USTKA z uwzględnieniem oferty Słupska i sąsiednich gmin. <i>Opis: To kolejne zadanie dla LOT we współpracy z samorządami lokalnymi otaczającymi gminę Miejska Ustka polegające na identyfikacji potrzeb aktorów sceny na jakiej dzieją się zdarzenia z branży turystycznej i tworzenie warunków do budowy związków gospodarczych i przepływu kapitału między tymi podmiotami dla ich szybszego wzrostu i podniesienia opłacalności ich funkcjonowania na rynku.</i>

Zidentyfikowane programy operacyjne dla celu 3.1.

3.2. Zwiększenie konkurencyjności i potencjału Usteckich przedsiębiorstw turystycznych (Powiązania ze Strategią Turystyki Województwa Pomorskiego na lata 2004 -2013– Priorytet 1: Rozwój partnerstwa i współpracy na rzecz spójnego systemu zarządzania)	3.2.1. Wsparcie działań mających na celu rozwój lokalnych zrzeszeń, stowarzyszeń działających w sektorze turystyki. <i>Opis: Nieodzownym elementem rozwoju turystyki jest dobrze funkcjonująca grupa organizacji pozarządowych tworząca klimat i bardzo często również realne projekty przyczyniające się do wzrostu atrakcyjności turystycznej miasta. Dlatego koniecznym byłoby włączenie jak największej grupy przedstawicieli tych organizacji w bezpośrednie zarządzanie tym obszarem na terenie miasta. Sprawdzonym w wielu ośrodkach turystycznych jest powołanie pełnomocnika burmistrza miasta ds. turystyki jako naturalnego łącznika pomiędzy wieloma instytucjami publicznymi i pozarządowymi branży turystycznej.</i>
	3.2.2. Realizacja programu doradztwa dla MŚP działających w sektorze turystyki. <i>Opis: Powodzenie rozwoju branży turystycznej opartej na ofercie MSP zależy w dużej mierze od przygotowania właścicieli poszczególnych ofert turystycznych szczególnie w zakresie zarządzania jak i tworzenia projektów umożliwiających absorpcję środków funduszy strukturalnych. Dlatego koniecznym jest organizowanie dla sektora MSP szkoleń otwartych i ogólnie dostępnych przez miasto i LOT.</i>
Zidentyfikowane programy operacyjne dla celu 3.2.	

WARUNKI REALIZACJI STRATEGII

Realizacja Strategii opierać się będzie na:

- podejmowaniu działań wynikających z założonych celów zgodnie z kompetencjami samorządu określonych ustawą o samorządzie gminnym,
- działaniach opartych na partnerstwie publiczno – publicznym (samorząd – samorząd, samorząd – rząd),
- działaniach opartych na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego (z udziałem prywatnych inwestorów),
- na koordynacji i aktywnym zaangażowaniu się w działaniach stricte prywatnych (kapitał prywatny) w przypadku realizacji zamierzeń wypełniających cele Strategii.

Warunki realizacji strategii:

- zachowanie i ochrona wartości antropogenicznych i przyrodniczych,
- zachowanie istniejących więzi społecznych,
- stosowanie zasad zrównoważonego rozwoju turystyki.

Struktura alokacji środków dla realizacji programów strategicznych

Środki na realizację priorytetów, zadań i działań określonych w *Strategii Rozwoju Turystyki Gminy Miasto Ustka na lata 2006 -2013* podzielono na następujące źródła finansowania:

- 1) Środki własne (Budżet Gminy Miasto Ustka i budżety jednostek organizacyjnych miasta),
- 2) Skarb Państwa (środki celowe w poszczególnych ministerstwach, a w szczególności Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Sportu, Ministerstwa Ochrony Środowiska, Ministerstwa Infrastruktury w tym zarządzane przez te ministerstwa Sektorowe Programy Operacyjne),
- 3) Środki Unii Europejskiej (Fundusze Strukturalne, w tym przede wszystkim poprzez Regionalne Programy Operacyjne),
- 4) Pozaunijne fundusze celowe w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego,
- 5) Kapitał prywatny i środki własne (w ramach Partnerstwa Publiczno – Prywatnego),
- 6) Kapitał prywatny (środki inwestorów prywatnych).

W kolejnym rozdziale skupiono się szczególnie na omówieniu dostępnych środków wymienionych w pkt 3 i 4.

NALEŻY NADMIENIĆ, ŻE FINANSOWANIE PROJEKTU W RAMACH ŚRODKÓW EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU ROZWOJU REGIONALNEGO NA LATA 2004 – 2006 JEST JUŻ NIEMOŻLIWE DOPIERO LATA 2007 – 2013 STWORZĄ NOWE MOŻLIWOŚCI UBIEGANIA SIĘ O POMOC Z FUNDUSZY STRUKTURALNYCH UE.

Przyjęto następującą chronologię omawiania środków:

1. Środki najbardziej dostępne w aktualnym systemie pomocy zewnętrznej (Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego).
2. Środki UE istniejące w ramach budżetu na lata 2004 – 2006.
3. Perspektywa wsparcia finansowego ze strony UE w latach 2007 – 2013.

ZEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

■ **Możliwość wsparcia turystyki z Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF) i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MFEEOG)⁹⁴**

OBSZARY WSPARCIA

Środki finansowe w ramach Mechanizmu Finansowego EOG dostępne są na realizację projektów w następujących sześciu obszarach priorytetowych:

1. Ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez m.in. redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii.
2. Promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami.
3. Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transport publiczny i odnowa miast.
4. Rozwój zasobów ludzkich poprzez m.in. promowanie wykształcenia i szkoleń, wzmacnianie w samorządzie i jego instytucjach potencjału z zakresu administracji lub służby publicznej, a także wzmacnianie wspierających go procesów demokratycznych.
5. Opieka zdrowotna i opieka nad dzieckiem.
6. Badania naukowe.

TYPY PROJEKTÓW

Środki finansowe dostępne w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego mogą być przeznaczone na realizację zadań w postaci:

- pojedynczych projektów,
- grup projektów (programów),
- specyficznych form pomocy - grantów blokowych oraz funduszu kapitału początkowego (ang. seed money).

O dofinansowanie pojedynczych projektów oraz grup projektów (programów) można ubiegać się w ramach poszczególnych obszarów priorytetowych. Pozostałe typy projektów (granty blokowe i fundusz kapitału początkowego) są traktowane horyzontalnie tj. obejmują swym zakresem wszystkie obszary priorytetowe Mechanizmów Finansowych.

PRIORYTETY DOTYCZĄCE TURYSTYKI

W ramach poszczególnych obszarów priorytetowych Mechanizmów określone zostały szczegółowe typy przedsięwzięć, które mogą uzyskać wsparcie finansowe. Działania z zakresu turystyki, odnoszące się do niej bezpośrednio bądź pośrednio, zawarte zostały w następujących priorytetach:

1. Ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez m.in. redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii (PRIORYTET 2.1.)

⁹⁴ Źródło: http://www.mgip.gov.pl/NR/rdonlyres/3347F6F9-E603-4E06-9111-DB0E46E33427/13931/wsparcie_tur_z_EOG.doc z dnia 14.11.2005 r.

Głównym celem priorytetu jest zmniejszenie ilości zanieczyszczeń w środowisku, poprzez m.in. ochronę powietrza, ochronę wód powierzchniowych oraz racjonalną gospodarkę odpadami

Rodzaje kwalifikujących się projektów:

- zastąpienie przestarzałych źródeł energii cieplnej nowoczesnymi, energooszczędnymi i ekologicznymi źródłami energii,
- inwestycje w zakresie odnawialnych źródeł energii, tj. wykorzystania energii wodnej (małe elektrownie wodne do 5 MW), energii słonecznej oraz biomasy w indywidualnych systemach grzewczych,
- budowa, przebudowa i modernizacja komunalnych oczyszczalni ścieków oraz systemów kanalizacji zbiorczej,
- organizacja selektywnej zbiórki odpadów, a następnie zagospodarowywanie ich poprzez odzysk.

2. Ochrona kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym transport publiczny i odnowa miast (PRIORYTET 2.3.)

Celem przedsięwzięć realizowanych w ramach priorytetu jest zachowanie i odbudowa europejskiego dziedzictwa kulturowego wraz z jego otoczeniem oraz wykreowanie narodowych produktów turystyki kulturowej w historycznych miastach Polski (w szczególności Warszawa, Kraków, Gdańsk, Wrocław, Poznań).

Rodzaje kwalifikujących się projektów:

- rewitalizacja, konserwacja, renowacja, modernizacja i adaptacja na cele kulturalne historycznych obiektów i zespołów zabytkowych wraz z ich otoczeniem, szczególnie realizowana w ramach przyjętych strategii rozwoju produktów turystyki kulturowej,
- rewitalizacja historycznych obszarów miejskich,
- rewitalizacja, konserwacja, renowacja, modernizacja i adaptacja na cele kulturalne zespołów fortyfikacyjnych oraz budowli obronnych,
- rewitalizacja obiektów przemysłowych o wysokiej wartości historycznej na cele kulturalne, w szczególności na muzea nowoczesności,
- renowacja, ochrona i zachowanie miejsc pamięci i martyrologii,
- budowa i rozbudowa publicznych i niekomercyjnych instytucji kultury o europejskim znaczeniu,
- budowa, rozbudowa, odbudowa i adaptacja infrastruktury kulturowej w miejscach o symbolicznym znaczeniu dla polskiej kultury,
- kompleksowe programy konserwacji zabytków ruchomych oraz konserwacji i digitalizacji zabytkowych księgozbiorów i archiwaliów, tworzenie systemów zabezpieczeń przed nielegalnym wywozem dzieł sztuki oraz zabezpieczenie zabytków ruchomych i nieruchomych przed kradzieżą i zniszczeniem.

Projekty w ramach priorytetu nie będą realizowane w celach komercyjnych.

3. Badania naukowe (PRIORYTET 2.6.)

W ramach priorytetu możliwe jest wsparcie projektów badawczych ze wszystkich dziedzin i dyscyplin naukowych realizowanych w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Rodzaje kwalifikujących się projektów:

- badania z zakresu ochrony kulturowego dziedzictwa europejskiego, w tym odnowy miast,
- badania z zakresu polityki regionalnej i działań transgranicznych.

Polityka regionalna i działania transgraniczne (PRIORYTET 2.9.)

Działania realizowane w ramach priorytetu skupiać się będą m.in. na projektach z zakresu partnerskich systemów współpracy, np. w zakresie turystyki ekologicznej, wymiany informacji i doświadczeń dotyczących rozwoju regionalnego oraz najlepszych dostępnych rozwiązań systemowych.

Rodzaje kwalifikujących się projektów:

- transfer wiedzy z regionów lepiej do słabiej rozwiniętych, np. organizowanie spotkań, seminariów, warsztatów, itp.
- promowanie rozwoju regionalnego i lokalnego w Polsce, np. poprzez przygotowanie materiałów informacyjnych, akcji promocyjnych,
- współpraca w zakresie transgranicznej turystyki ekologicznej, m.in. organizowanie warsztatów, konferencji traktujących o wykorzystaniu potencjału parków narodowych, krajobrazowych, itp.

WNIOSKODAWCY

Wnioskodawcami ubiegającymi się o dofinansowanie projektów ze środków Mechanizmów Finansowych mogą być wszystkie instytucje sektora publicznego i prywatnego oraz organizacje pozarządowe utworzone w prawny sposób w Polsce i działające w interesie publicznym. W szczególności wnioskodawcami mogą być:

- organy administracji rządowej i samorządowej wszystkich szczebli, instytucje naukowe i badawcze, instytucje branżowe i środowiskowe, organizacje społeczne, podmioty partnerstwa publiczno-prywatnego.

II. Fundusze strukturalne UE na lata 2007 – 2013

Wszystkie działania z zakresu turystyki w kontekście Narodowego Planu Rozwoju (bez względu na rodzaj programu operacyjnego) mają na celu zwiększenie udziału tego sektora w tworzeniu dochodu narodowego i zatrudnieniu, zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. Powinny się one także przyczyniać do wzrostu atrakcyjności turystycznej i gospodarczej regionów.

TURYSTYKA W REGIONALNYM PROGRAMIE OPERACYJNYM WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO NA LATA 2007-2013

Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013 skupia się na 11 priorytetach rozwoju:

1. Przedsiębiorczość
2. Innowacje
3. Społeczeństwo wiedzy
4. Funkcje miejskie i metropolitalne
5. Regionalny system transportowy
6. Środowisko i energetyka przyjazna środowisku
- 7. Atrakcyjność turystyczna**
8. Ochrona zdrowia i system ratownictwa
9. Lokalna infrastruktura podstawowa
10. Lokalna infrastruktura społeczna i inicjatywy obywatelskie
11. Pomoc techniczna

Priorytety związane z rozwojem turystyki:

Priorytet 7 – Atrakcyjność turystyczna

Cel główny: Efektywne wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturowego dla rozwoju turystyki w regionie.

Cele szczegółowe:

- dywersyfikacja i podnoszenie jakości oferty turystycznej
- rozwijanie systemu informacji turystycznej i kulturalnej oraz promocja produktów turystycznych
- poprawa atrakcyjności turystycznej obiektów dziedzictwa kulturowego
- zrównoważone wykorzystanie walorów przyrodniczych regionu w rozwoju turystyki

Działania:

- 7.1. Infrastruktura wzmacniająca potencjał turystyczny**
- 7.2. Promocja i informacja turystyczna**
- 7.3. Regionalne dziedzictwo kulturowe o potencjale turystycznym**
- 7.4. Wspieranie i zachowanie walorów przyrodniczych**

Priorytet 9 – Lokalna infrastruktura podstawowa

Cel główny: Wzmocnienie lokalnego potencjału rozwojowego.

Cele szczegółowe:

- zwiększenie lokalnej atrakcyjności inwestycyjnej, osiedleńczej i turystycznej
- wyrównanie dysproporcji w rozwoju sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz wypełnienie zobowiązań wynikających z przystąpienia Polski do UE w zakresie systemu odbioru i oczyszczania ścieków oraz gospodarki odpadami

Działania:

- 9.1. Lokalna infrastruktura wspierająca rozwój gospodarczy**
- 9.2. Lokalna infrastruktura ochrony środowiska**

JAK WYNIKA Z NARODOWEGO PLANU ROZWOJU NA LATA 2007-2013 I PROGRAMÓW OPERACYJNYCH **KIERUNKI WSPARCIA FINANSOWEGO W OBSZARZE TURYSTYKI NIE ULEGĄ DUŻEJ MODYFIKACJI.**

III. **Możliwości dofinansowania zadań z zakresu turystyki w latach 2007 – 2013 – Strategia Rozwoju Turystyki w Polsce na lata 2007-2013**

Perspektywa finansowa UE według Projektu Komisji Europejskiej na lata 2007 – 2013 zakłada redukcję dotychczasowych celów do trzech głównych celów:

1. Konwergencja – najbiedniejsze regiony (Polska objęta jest w całości tym celem).
2. Konkurencyjność i zatrudnienie w regionach.
3. Europejska współpraca terytorialna.

Całkowity budżet na te trzy cele wynosi 336,1 mld EUR.

Pierwszy cel (konwergencja) realizowany będzie przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) – kontynuacja z lat 2004 – 2006 oraz przez Europejski Fundusz Społeczny (EFS) i Fundusz Spójności (FS).

Dwa pierwsze fundusze będą finansowały Regionalne Programy Operacyjne.

Drugi cel finansowany będzie przez EFRR, FS, a trzeci tylko przez EFRR.

Istotnym jest fakt, że np. program URBAN (rewitalizacja obszarów miejskich) wszedł do Europejskiego Funduszu Społecznego stanowiącego składnik Funduszy Strukturalnych.

Według *Strategii Rozwoju Turystyki w Polsce* schemat finansowania tego obszaru na lata 2007 – 2013 przedstawiają poniższe tabele⁹⁵.

⁹⁵ źródło: „Projekt Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2007 – 2013”, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Dokument Rządowy przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 21 czerwca 2005 roku, Warszawa, czerwiec 2005 r.

Tab. 31. Schemat finansowania obszaru turystyki w latach 2007 – 2013 wg *Strategii Rozwoju Turystyki w Polsce*.

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PODMIOT WSPÓŁPRACUJĄCY	OKRES REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
Obszar priorytetowy I – ROZWÓJ PRODUKTÓW TURYSTYCZNYCH Cel pośredni: Budowa oraz rozwój konkurencyjnej oferty turystycznej					
1. Kreowanie i wdrażanie produktów turystycznych	1. Zapewnienie podstaw w zakresie wiedzy i informacji dla powstawania konkurencyjnych produktów turystycznych.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Główny Urząd Statystyczny, jednostki samorządu terytorialnego, regionalne i lokalne organizacje turystyczne	2007-2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO; Środki krajowe: BP - AR, AST ⁹⁶
	2. Aktywizacja procesów powstawania produktów lokalnych i regionalnych	jednostki samorządu terytorialnego, regionalne i lokalne organizacje turystyczne	organizacje pozarządowe	2007-2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO
	3. Budowa i rozwój zintegrowanych markowych produktów turystycznych.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	jednostki samorządu terytorialnego, regionalne i lokalne organizacje turystyczne	2007-2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: RPO; Środki krajowe: BP - AR, SP
2. Rozwój infrastruktury turystycznej	1. Rozwój infrastruktury atrakcji turystycznych.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące; Ministrowie właściwi ds. oświaty i wychowania, kultury; jednostki samorządu terytorialnego	sektor prywatny; organizacje pozarządowe; Minister właściwy ds. środowiska	2007-2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO; Środki krajowe: BP - AR, SP
	2. Rozbudowa infrastruktury specjalistycznej w obszarze produktów.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące; jednostki samorządu terytorialnego	Sektor prywatny	2007 – 2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym; RPO; środki krajowe: BP- AST
	3. Rozwój infrastruktury noclegowej oraz gastronomicznej.	Jednostki samorządu terytorialnego	Sektor prywatny	2007 – 2010	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO; RPO; środki krajowe: BP – AST
	4. Wsparcie rozwoju infrastruktury uzupełniającej istotnej dla konkurencyjności oferty produktów turystycznych oraz sprzyjającej wydłużeniu sezonu turystycznego.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące; Ministrowie właściwi ds.: wewnętrznych, oświaty i wychowania, kultury; Jednostki Samorządu Terytorialnego	Ministrowie właściwi ds. transportu, środowiska; sektor prywatny	2007 – 2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO; środki krajowe: BP - AST

⁹⁶ Zastosowane skróty (wyjaśnienie również na końcu tabeli): HiSPO – Horyzontalne i sektorowe programy operacyjne; RPO – regionalne programy operacyjne; PŚW – publiczne środki wspólnotowe; BP – budżet państwa; AR – administracja rządowa; AST – administracja samorządu terytorialnego; SP – środki prywatne.

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PODMIOT WSPÓŁPRACUJĄCY	OKRES REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
	5. Wsparcie rozwoju infrastruktury proekologicznej.	Jednostki samorządu terytorialnego	Minister właściwy ds. środowiska, sektor prywatny	2007 – 2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO, środki krajowe: BP - AST
	6. Stworzenie systemu zachęt inwestycyjnych.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące; jednostki samorządu terytorialnego	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	2007 – 2010	Środki krajowe: BP – AR, AST
3. Podnoszenie poziomu jakości produktów turystycznych	1. Opracowanie mechanizmów oraz narzędzi wpływających na podnoszenie i zapewnienie jakości elementów produktu turystycznego.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Minister właściwy ds. środowiska; organizacje pozarządowe; jednostki naukowo – badawcze	2008 – 2010	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym; HiSPO; środki krajowe: BP – AR; inne
	2. Stworzenie systemu monitorowania i dostosowania oferty turystycznej do potrzeb rynku.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Regionalne i lokalne organizacje turystyczne	2008 – 2010	Środki krajowe: BP – AR; AST, inne
	3. Wspieranie budowy konkurencyjnych marek turystycznych.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	2007 – 2013	Środki krajowe: BP – AR; AST
	4. Zapewnienie szerokiego dostępu do profesjonalnych usług doradczych, badawczych oraz szkoleniowych.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, jednostki samorządu terytorialnego	2007 – 2009	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym; HiSPO, RPO, środki krajowe, inne
	5. Stymulowanie innowacyjności w obszarze kreacji oraz marketingu produktów turystycznych.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Jednostki samorządu terytorialnego; regionalne i lokalne organizacje turystyczne; jednostki naukowo – badawcze	2007 – 2013	Fundusze unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO, środki krajowe
Obszar priorytetowy II – ROZWÓJ ZASOBÓW LUDZKICH Cel pośredni: Przygotowanie wysoko wykwalifikowanych kadr dla turystyki					
1. Kształtowanie nowych kadr dla obsługi ruchu turystycznego	1. Wdrożenie systemu szkoleń.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące; Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości; jednostki samorządu terytorialnego; sektor prywatny	2007 – 2009	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO; RPO; środki krajowe: BP – SP
	2. Staże zawodowe.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące; Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Jednostki samorządu terytorialnego, sektor prywatny, jednostki naukowo-badawcze	2007 – 2010	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO; RPO; środki krajowe: BP - SP

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PODMIOT WSPÓŁPRACUJĄCY	OKRES REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
	3. Kształcenie kadry wykładowców.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące; polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Jednostki samorządu terytorialnego, sektor prywatny, jednostki naukowo – badawcze	2007 – 2008	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO; środki krajowe: BP - SP
	4. Monitoring efektywności kształcenia.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Ministrowie właściwi ds. oświaty i wychowania, szkolnictwa wyższego; jednostki samorządu terytorialnego, sektor prywatny, jednostki naukowo – badawcze	2007 – 2010	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO; środki krajowe: BP - SP
	5. Wspomaganie praktycznej nauki zawodu w programach kształcenia na wszystkich poziomach.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące; Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Ministrowie właściwi ds. oświaty i wychowania, szkolnictwa wyższego; jednostki samorządu terytorialnego, sektor prywatny	2007 – 2009	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO; środki krajowe: BP - SP
2. Kształtowanie turystyki społecznej.	1. Wychowanie dla turystyki.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Ministrowie właściwi ds. oświaty i wychowania, kultury, środowiska; jednostki samorządu terytorialnego; organizacje pozarządowe	2007 – 2013	Środki krajowe: BP – AR, AST
	2. Kształtowanie społecznych kadr ruchu turystycznego.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Ministrowie właściwi ds. oświaty i wychowania, kultury, środowiska, polityki społecznej	2007 – 2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO
Obszar priorytetowy III – WSPARCIE MARKETINGOWE Cel pośredni: Stworzenie spójnego i skutecznego systemu marketingu w turystyce					
1. Usprawnienie systemu informacji turystycznej.	1. Budowa zintegrowanego systemu informacji turystycznej.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Jednostki samorządu terytorialnego, regionalne i lokalne organizacje turystyczne	2007 – 2010	Środki krajowe: BP – AR, AST
	2. Dostosowanie systemu informacji turystycznej do potrzeb klienta, poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Jednostki samorządu terytorialnego, regionalne i lokalne organizacje turystyczne, sektor prywatny, jednostki naukowo-badawcze	2007 – 2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO; środki krajowe: BP – SP, inne

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PODMIOT WSPÓŁPRACUJĄCY	OKRES REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
2. Zwiększenie efektywności działań promocyjnych w turystyce	1. Budowa i rozwój zintegrowanego systemu promocji produktów turystycznych.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Ministrowie właściwi ds. zagranicznych, kultury, środowiska, rolnictwa i obszarów wiejskich	2007 – 2013	Środki krajowe: BP – AR, AST, SP
	2. Rozwój instrumentów promocyjnych.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Minister właściwy ds. zagranicznych, jednostki samorządu terytorialnego, regionalne i lokalne organizacje turystyczne, sektor prywatny	2007 – 2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO, środki krajowe: BP - SP
	3. Wprowadzenie systemu monitoringu skuteczności działań promocyjnych.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Jednostki samorządu terytorialnego	2007 – 2009	Środki krajowe: BP – AR, AST
Obszar priorytetowy IV – KSZTAŁTOWANIE PRZESTRZENI Cel pośredni: Tworzenie kompleksowych rozwiązań sprzyjających kształtowaniu przestrzeni turystycznych					

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PODMIOT WSPÓŁPRACUJĄCY	OKRES REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
1. Kształtowanie środowiska w kontekście rozwoju przestrzeni turystycznej.	1. Innowacje w dziedzinie infrastruktury na rzecz zrównoważonego rozwoju turystyki.	Polska Agencja Rozwoju Turystyki	Minister właściwy ds. środowiska; jednostki naukowo – badawcze	2007 – 2011	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO; RPO; środki krajowe; inne
	2. Wdrożenie systemu ułatwień i wzorcowych rozwiązań dla rozwoju proekologicznej infrastruktury turystycznej na obszarach chronionych i ich otulinach.	Minister właściwy ds. turystyki i instytucje współpracujące	Minister właściwy ds. środowiska; jednostki samorządu terytorialnego; sektor prywatny	2007 – 2008	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO, środki krajowe: BP – SP
	3. Program wsparcia dla inicjatyw lokalnych i regionalnych zorientowanych na tworzenie projektów o charakterze ponadlokalnym z uwzględnieniem turystyki.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Ministrowie właściwi ds. rolnictwa i obszarów wiejskich, środowiska; jednostki samorządu terytorialnego	2007 – 2013	Środki krajowe: BP – AR, AST
	4. Tworzenie podstaw prawnych i zasad wyznaczania „obszarów użytku turystycznego”.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	---	2007 – 2013	Środki krajowe: BP - AR
	5. Wykorzystanie terenów i obiektów o potencjalnym znaczeniu dla turystyki.	Ministrowie właściwi ds. rolnictwa i obszarów wiejskich, obrony narodowej, skarbu państwa, zdrowia	Minister właściwy ds. środowiska; jednostki samorządu terytorialnego, sektor prywatny	2007 – 2010	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym, HiSPO, RPO, środki krajowe: BP – SP

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PODMIOT WSPÓŁPRACUJĄCY	OKRES REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
2. Zwiększanie dostępności turystycznej regionów przez rozwój transportu	1. Współpraca przy rozbudowie regionalnej i lokalnej infrastruktury ruchu lotniczego uwzględniającej ruch turystyczny.	Jednostki samorządu terytorialnego, sektor prywatny, inne podmioty współpracujące (w tym przedsiębiorstwa państwowe)	Ministrowie właściwi ds. transportu, rozwoju regionalnego	2007 – 2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym; HiSPO, RPO, PŚW, środki krajowe: BP – AR, AST, SP
	2. Uwzględnienie potrzeb regionalnych rynków turystycznych przy rozbudowie infrastruktury transportowej z uwzględnieniem potrzeb regionalnych rynków turystycznych.	Jednostki samorządu terytorialnego, Ministrowie właściwi ds. rozwoju regionalnego, turystyki oraz instytucje współpracujące	Minister właściwy ds. transportu, sektor prywatny, inne podmioty współpracujące (w tym przedsiębiorstwa państwowe)	2007 – 2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO; PŚW; środki krajowe: BP – AR; AST, SP
	3. Wspomaganie rozwoju systemów transportowych zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju w miejscowościach i obszarach o największym natężeniu ruchu turystycznego.	Jednostki samorządu terytorialnego, Ministrowie właściwi ds. rozwoju regionalnego, turystyki oraz instytucje współpracujące	Minister właściwy ds. środowiska, sektor prywatny	2007 – 2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO; środki krajowe: BP – AR, AST, SP
	4. Wsparcie budowy i modernizacji portów pasażerskich żeglugi śródlądowej i morskiej z uwzględnieniem ruchu turystycznego.	Ministrowie właściwi ds. transportu, rozwoju regionalnego, wewnętrznych; jednostki samorządu terytorialnego	Sektor prywatny	2007 – 2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO, środki krajowe: BP – AR, AST, SP
Obszar priorytetowy V – WSPARCIE INSTYTUCJONALNE Cel pośredni: Wspomaganie systemów rozwijających turystykę					
1. Wsparcie instytucji i organizacji działających w obszarze turystyki.	1. Wsparcie współpracy międzynarodowej w zakresie turystyki.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Minister właściwy ds. zagranicznych, jednostki samorządu terytorialnego	2007 – 2013	Środki krajowe: BP – AR, AST
	2. Wsparcie regionalnych i branżowych organizacji turystycznych.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Jednostki samorządu terytorialnego	2007 – 2013	Środki krajowe: BP – AR, AST, SP
	3. Wsparcie organizacji pozarządowych działających na rzecz turystyki.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Jednostki samorządu terytorialnego	2007 – 2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: RPO; środki krajowe: BP – AR
	4. Turystyka i wypoczynek dzieci i młodzieży.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące; Minister właściwy ds. oświaty i wychowania	Minister właściwy ds. środowiska, polityki społecznej; sektor prywatny	2007 – 2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: RPO; środki krajowe: BP – AR, SP

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PODMIOT WSPÓŁPRACUJĄCY	OKRES REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
2. Tworzenie sprzyjających warunków dla zatrudnienia w przedsiębiorstwach turystycznych	1. Budowa regionalnych i lokalnych systemów zatrudnienia w gospodarce turystycznej.	Minister właściwy ds. rynku pracy; Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Jednostki samorządu terytorialnego	2007 – 2010	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO
	2. Tworzenie „zielonych miejsc pracy” poprzez rozwój ekoturystyki i agroturystyki.	Ministrowie właściwi ds. rolnictwa i obszarów wiejskich, kultury	Minister właściwy ds. środowiska, jednostki samorządu terytorialnego	2007 – 2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO; środki krajowe: BP - SP
	3. Wprowadzenie systemów kwalifikacji zawodowych.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące		2007 – 2010	Środki krajowe: BP – AR
3. Wsparcie przedsiębiorstw turystycznych.	1. Regionalne i lokalne wdrożenie programu doradztwa dla przedsiębiorstw turystycznych.	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe	2007 – 2009	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: RPO; środki krajowe: BP – AR
	2. Poprawa dostępu przedsiębiorstw turystycznych do kapitału.	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	Jednostki samorządu terytorialnego, sektor prywatny	2007 – 2013	Środki krajowe: BP – AR, AST, SP
	3. Poprawa warunków funkcjonowania przedsiębiorstw turystycznych.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	2007 – 2010	Środki krajowe: BP - AR
4. Wsparcie innowacyjności w turystyce	1. Wprowadzanie nowych technologii w turystyce.	Sektor prywatny	Jednostki naukowo – badawcze	2007 – 2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO; środki krajowe: BP - SP
	2. Budowa regionalnych systemów bezpieczeństwa.	Jednostki samorządu terytorialnego	Minister właściwy ds. spraw wewnętrznych, obrony narodowej	2010 – 2013	Środki krajowe: BP – AR, AST
5. Rozwój badań w obszarze turystyki	1. Doskonalenie narzędzi monitorowania rynku turystycznego.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Regionalne i lokalne organizacje turystyczne, jednostki naukowo – badawcze	2007 – 2013	Środki krajowe: BP – AR, AST, inne
	2. prowadzenie badań statystycznych.	Główny Urząd Statystyczny	-----	2007 – 2013	Środki krajowe: BP – AR, AST
	3. Opracowanie zintegrowanego systemu regionalnych badań gospodarki turystycznej.	Jednostki samorządu terytorialnego	Minister właściwy ds. wewnętrznych; regionalne i lokalne organizacje turystyczne, jednostki naukowo – badawcze	2007 – 2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO

CEL OPERACYJNY	DZIAŁANIA	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PODMIOT WSPÓŁPRACUJĄCY	OKRES REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
	4. Rozwój metod badawczych w skali regionalnej, ogólnopolskiej i międzynarodowej.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Minister właściwy ds. środowiska, kultury; jednostki samorządu terytorialnego	2007 - 2013	Fundusze Unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO, środki krajowe, inne
	5. Badania marketingowe.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Regionalne i lokalne organizacje turystyczne, sektor prywatny, jednostki naukowo – badawcze	2007 – 2013	Fundusze lokalne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO, środki krajowe: BP – SP, inne
	6. Badania rynku pracy.	Jednostki naukowo – badawcze	Sektor prywatny	2007 – 2013	Środki krajowe: BP – SP, inne
	7. Integracja turystyki z potrzebami i wymogami środowiska przyrodniczego.	Minister właściwy ds. turystyki oraz instytucje współpracujące	Minister właściwy ds. środowiska	2007 – 2013	Fundusze unijne z finansowym montażem krajowym: HiSPO, RPO

LEGENDA:

HiSPO – Horyzontalne i sektorowe programy operacyjne

RPO – regionalne programy operacyjne

PŚW – publiczne środki wspólnotowe

BP – budżet państwa

AR – administracja rządowa

AST – administracja samorządu terytorialnego

SP – środki prywatne

Program systemu zarządzania rozwojem turystyki w Ustce w świetle zapisów *Strategii Rozwoju Turystyki na lata 2007 -2013* oraz możliwości wynikających z partnerstwa publiczno – prywatnego

Istniejący system zarządzania turystyką w Ustce oparty jest na różnych szczeblach administracji publicznej (Burmistrz, LOT, Organizacje pozarządowe), ale coraz częściej w niektórych obszarach turystyki ster przejmuje sektor prywatny.

Dla realizacji strategii rozwoju turystyki Gminy Miasto Ustka na lata 2006 -2013 należałoby wzmocnić struktury Wydziału Promocji i Wydział Rozwoju Lokalnego i Integracji Europejskiej tworzących dla nich jednocześnie płaszczyznę wspólnego działania np. powołując pełnomocnika Burmistrza Miasta ds. rozwoju turystyki.

Lokalna Organizacja Turystki działająca coraz śміielej na rynku turystycznym Ustki wraz z pełnomocnikiem ds. rozwoju turystyki mogłaby się stać w późniejszym czasie koordynatorem tworzenia mechanizmów funkcjonowania Usteckiego Klastera Turystycznego i poszerzanie tego klastera o kolejne obszary turystyczne silnie związane z Ustką (gmina Ustka Słowiński Park Narodowy, Park Krajobrazowy „Dolina Słupi”, Gmina Słupsk). UKT stałoby się obszarem tworzenia m.in. partnerstw publiczno – prywatnych.

Ustawa z dnia 28 lipca 2005 roku o partnerstwie publiczno – prywatnym otwiera zupełnie nowe możliwości finansowania przedsięwzięć o charakterze publicznym. Wspólne przedsięwzięcia sektora publicznego i prywatnego dotyczyć mogą inwestycji infrastrukturalnych, ale również działań o charakterze społecznym i kulturalnym. Daje to duże możliwości rozwoju turystyki na terenie gminy.

Czynnik prywatny w PPP daje gwarancję podwyższenia stopnia efektywności ekonomicznej przedsięwzięcia. Natomiast czynnik publiczny poza ewentualnym udziałem finansowym tworzy swoistego rodzaju parasol ochronny nad wspólnie realizowaną inwestycją. Zarówno partner publiczny, jak i prywatny musi dokonać analizy ryzyka i korzyści wynikających z partnerstwa.

Zarówno jednej, jak i drugiej stronie musi się to opłacać. Brak równowagi w opłacalności realizowanego projektu po którejkolwiek ze stron może doprowadzić do niezrealizowania umowy PPP.

Unia Europejska bardzo mocno wspiera projekty realizowane w ramach umów partnerstwa publiczno – prywatnego. Dowodem na to są założenia programowe Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności na lata 2007 – 2013, o których mowa powyżej.

Preferencje w obszarze turystyki mają w tym wypadku projekty turystyczne o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym. Również Norweski Mechanizm Finansowy przewiduje dofinansowanie projektów realizowanych przez sektor publiczny z udziałem partnera prywatnego. W kolejnym naborze do EFRR na lata 2007-2013 nastąpiła zmiana zapisów dotyczących beneficjentów końcowych, która umożliwi łącznie środków finansowych samorządu terytorialnego z sektorem prywatnym. Jest to tym istotniejsze, że działanie 1.4. w całości dotyczy rozwoju turystyki.

PROGRAMY OPERACYJNE

program operacyjny: „Program budowy i modernizacji infrastruktury technicznej podnoszącej jakość usług turystycznych”

Program nr 1

PROJEKT NAZWA	ZADANIE NAZWA	WYKONAWCA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK	WYMAGANE ŚRODKI FINANSOWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA/PARTNERZY PROJEKTU
		OSOBA ODPOWIEDZIALNA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK		
Projekt modernizacji ulic w ramach „Rewitalizacji Starej Części Miasta Ustki” Projekt nr P 1/1	„Rewitalizacja Starej Części Miasta Ustki” – I etap A (ul. Chopina, ul. Zaruskiego, ul. Beniowskiego I etap) Zadanie nr Z 1/1/1	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 5 000 000,00	Budżet Miasta, Fundusze Strukturalne UE (ZPORR)
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 2 111 869,00	
	„Rewitalizacja Starej Części Miasta Ustki” – I etap B (Promenada Nadmorska, ul. Beniowskiego II etap) Zadanie nr Z 1/1/2	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 2 300 000,00	Budżet Miasta Budżet Miasta, Fundusze Strukturalne UE, RPO – Temat Kluczowy 3.2.1.Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 2 300 000,00	
	„Rewitalizacja Starej Części Miasta Ustki” – I etap C (ul. Słowiańska – od Chopina do Limanowskiego) Zadanie nr Z 1/1/3	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 411 528,04	Budżet Miasta, Fundusze Strukturalne UE, RPO – Temat Kluczowy 3.2.1.Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 411 528,04	
	„Rewitalizacja Starej Części Miasta Ustki” – II etap A (ul. M. Polskiej) Zadanie nr Z 1/1/4	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 6 150 000,00	Budżet Miasta, Fundusze Strukturalne UE, ZPORR, RPO – Temat Kluczowy 3.2.1.Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 1 845 761,00	
	„Rewitalizacja Starej Części Miasta Ustki” – II etap B (ul. Beniowskiego III etap, ul. Sprzymierzeńców, ul. Kilińskiego, ul. Mickiewicza) Zadanie nr Z 1/1/5	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 3 698 400,00	Budżet Miasta, Fundusze Strukturalne UE, RPO – Temat Kluczowy 3.2.1.Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 991 400,00	

PROGRAM OPERACYJNY: „Program budowy i modernizacji infrastruktury technicznej podnoszącej jakość usług turystycznych”
Program nr 1

PROJEKT NAZWA	ZADANIE NAZWA	WYKONAWCA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK	WYMAGANE ŚRODKI FINANSOWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA/PARTNERZY PROJEKTU
		OSOBA ODPOWIEDZIALNA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK		
Projekt modernizacji ulic w ramach „Rewitalizacji Starej Części Miasta Ustki” Projekt nr P 1/1	„Rewitalizacja Starej Części Miasta Ustki” – I etap C (ul. Zaruskiego II etap, od spichlerza do portu) Zadanie nr Z 1/1/6	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 1 400 000,00	Budżet Miasta, Fundusze Strukturalne UE, RPO – Temat Kluczowy 3.2.1.Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 1 400 000,00	
	„Rewitalizacja Starej Części Miasta Ustki” – II etap A (ul. P. Findera, Mała i Czerwonych Kosynierów) Zadanie nr Z 1/1/7	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 7 320 600,00	Budżet Miasta, Fundusze Strukturalne UE, RPO – Temat Kluczowy 3.2.1.Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 2 359 350,00	
Projekt budowy infrastruktury technicznej podnoszącej jakość usług turystycznych Projekt nr P 1/2	Promenada nadmorska – dokumentacja techniczna i wykonanie oświetlenia Zadanie nr Z 1/2/1	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 460 000,00	Budżet Miasta Budżet Miasta, Fundusze Strukturalne UE, RPO – Temat Kluczowy 3.2.1.Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 460 000,00	
	Budowa placów zabaw dla dzieci Zadanie nr Z 1/2/2	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 100 000,00	Budżet Miasta, Fundusze Strukturalne UE, RPO – Temat Kluczowy 3.2.1.Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 100 000,00	
	Ścieżka rowerowa Ustka – Słupsk Zadanie nr Z 1/2/3	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 2 500 000,00	Budżet Miasta Ustka i Miasta Słupsk, Fundusze Strukturalne UE RPO- Kierunek wsparcia 6.1.Infrastruktura wzmacniająca potencjał turystyczny
		Miasto Ustka i Miasto Słupsk	ŚRODKI WŁASNE: MIASTO USTKA – 209 000,00 MIASTO SŁUPSK – 208 000,00 GMINA SŁUPSK – 208 000,00	

RAZEM PROGRAM:

KOSZT CAŁKOWITY: 29 340 528,04**ŚRODKI WŁASNE: 12 676 908,04**

PROGRAM OPERACYJNY: „Program budowania wizerunku Ustki”
Program nr 2

PROJEKT NAZWA	ZADANIE NAZWA	WYKONAWCA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK	WYMAGANE ŚRODKI FINANSOWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA/PARTNERZY PROJEKTU
		OSOBA ODPOWIEDZIALNA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK		
Projekt odbudowy i remontów budynków komunalnych (w ramach Programu Rewitalizacji) Projekt nr P 2/1	Odbudowa i remonty budynków komunalnych – I etap ul. Marynarki Polskiej Zadanie nr Z 2/1/1	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 5 910 000,00	Budżet Miasta Budżet Miasta, Fundusze Strukturalne UE, RPO – Temat Kluczowy 3.2.1.Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 1 352 500,00	
	Odbudowa i remonty budynków komunalnych – II etap ul. Cz. Kosynierów Zadanie nr Z 2/1/2	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 4 927 000,00	Budżet Miasta Budżet Miasta, Fundusze Strukturalne UE, RPO – Temat Kluczowy 3.2.1.Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 1 231 750,00	

RAZEM PROGRAM:**KOSZT CAŁKOWITY: 10 837 000 ,00****ŚRODKI WŁASNE: 2 584 250 ,00**

PROGRAM OPERACYJNY: „Program modernizacji istniejących i tworzenia nowych obszarów turystycznych”
Program nr 3

PROJEKT NAZWA	ZADANIE NAZWA	WYKONAWCA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK	WYMAGANE ŚRODKI FINANSOWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA/PARTNERZY PROJEKTU
		OSOBA ODPOWIEDZIALNA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK		
Projekt modernizacji istniejących obszarów turystycznych Projekt nr P 3/1	Renowacja Parku Chopina Zadanie nr Z 3/1/1	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 502 997,00	Budżet Miasta, pożyczka z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Budżet Miasta, Fundusze Strukturalne UE, RPO – Temat Kluczowy 3.2.1.Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 297 997,00	
Projekt tworzenia nowych obszarów turystycznych Projekt nr P 3/2	Ustecki Park Kulturowy „Zdrój” Zadanie nr Z 3/2/1	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 4 000 000,00	Budżet Miasta, Fundusze Strukturalne UE RPO – Temat kluczowy 1.6.1.Promowanie atrakcyjności regionu, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 800 000,00	

RAZEM PROGRAM:
KOSZT CAŁKOWITY: 4 502 997,00
ŚRODKI WŁASNE: 1 097 997,00

PROGRAM OPERACYJNY: „Program budowy infrastruktury sportowej i rekreacyjnej zwiększającej ofertę turystyczną miasta i przyczyniającą się do wzrostu ilości turystów poza sezonem letnim”

Program nr 4

PROJEKT NAZWA	ZADANIE NAZWA	WYKONAWCA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK	WYMAGANE ŚRODKI FINANSOWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA/PARTNERZY PROJEKTU
		OSOBA ODPOWIEDZIALNA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK		
Projekt modernizacji istniejących obiektów sportowo - rekreacyjnych Projekt nr P 4/1	OSiR – koncepcja zagospodarowania terenów Zadanie nr Z 4/1/1	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 50 000,00	Budżet Miasta
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 50 000,00	
Projekt budowy infrastruktury przyczyniającej się do wzrostu ilości turystów poza sezonem letnim Projekt nr P 4/2	Centrum Rekreacji i Wypoczynku „Aqua – Zdrój” Zadanie nr Z 4/2/1	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 30 000 000,00	Budżet Miasta, Budżet Gminy Ustka, Skarb Państwa, RPO- Temat Kluczowy 3.2.2. Inwestycje zwiększające potencjał rozwojowy miast
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 2 250 000,00	
Projekt budowy infrastruktury okółoturystycznej Projekt nr P 4/3	100 ławek w stu różnych miejscach Ustki Zadanie nr Z 4/3/1	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 200 000,00	Budżet Miasta, możliwość udziału partnerów prywatnych na zasadach sponsorowania ławek przez firmy prywatne i korporacje.
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 200 000,00	
	Wypożyczalnia rowerów „Fala” Zadanie nr Z 4/3/2	BMI Sp. z o.o.	KOSZT CAŁKOWITY: 150 000,00	Budżet Miasta, inwestor prywatny, RPO ⁹⁷ –Temat kluczowy 1.1.1.Mikroprzedsiębiorstwa
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 5 000,00	

⁹⁷ RPO – Regionalny Program Operacyjny województwa Pomorskiego na lata 2007 - 2013

RAZEM PROGRAM:
KOSZT CAŁKOWITY: 280 000,00
ŚRODKI WŁASNE: 280 000,00

PROGRAM OPERACYJNY: „Program budowy nowych marek i produktów turystycznych”
Program nr 5

PROJEKT NAZWA	ZADANIE NAZWA	WYKONAWCA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK	WYMAGANE ŚRODKI FINANSOWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA/PARTNERZY PROJEKTU
		OSOBA ODPOWIEDZIALNA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK		
Projekt wykreowania nowych produktów turystycznych Projekt nr P 5/1	Ustecki Park Tematyczny „Złoto Bałtyku”	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 800 000,00	Budżet Miasta, wytwórcy bursztynu w ramach ppp, Fundusze Strukturalne UE, RPO – Temat kluczowy 1.6.1.Promowanie atrakcyjności regionu
	Zadanie nr Z 5/1/1	BMI Sp. z o.o.	ŚRODKI WŁASNE: 80 000,00	
	Jarmark Syrenki (Jarmark Bursztynowy)	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY*: 250 000,00	Budżet Miasta, sponsorzy, wystawcy, Fundusze Strukturalne UE, RPO – Temat kluczowy 1.6.1.Promowanie atrakcyjności regionu
	Zadanie nr Z 5/1/2	Urząd Miejski w Ustce Lokalna Organizacja Turystyczna	ŚRODKI WŁASNE: 100 000,00	

* - koszt roczny

RAZEM PROGRAM:
KOSZT CAŁKOWITY: 800 000,00
ŚRODKI WŁASNE: 800 000,00

**PROGRAM OPERACYJNY: „Program promocji miasta Ustka”
Program nr 6**

PROJEKT NAZWA	ZADANIE NAZWA	WYKONAWCA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK	WYMAGANE ŚRODKI FINANSOWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA/PARTNERZY PROJEKTU
		OSOBA ODPOWIEDZIALNA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK		
Projekt promocji walorów turystycznych Ustki Projekt nr P 6/1	Bursztynowa Karta Zadanie nr Z 6/1/1	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY*: 150 000,00	Budżet Miasta, ppp, RPO ⁹⁸ – Temat kluczowy 1.1.1. Mikroprzedsiębiorstwa, RPO- kierunek wsparcia 1.4. Systemowe wspieranie przedsiębiorczości
		BMI Sp. z o.o.	ŚRODKI WŁASNE: 5 000,00	
Projekt partnerstwa na rzecz rozwoju turystyki Projekt nr P 6/2	Utworzenie „Domu Współpracy i Przyjaźni Miast Zaprzyjaźnionych z Ustką” na bazie budynku komunalnego przy ul. Kosynierów 21 Zadanie nr Z 6/2/1	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 1 500 000,00	Budżet Miasta, Fundusze Strukturalne UE, RPO – Temat Kluczowy 3.2.1. Kompleksowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
		Towarzystwo Przyjaciół Ustki	ŚRODKI WŁASNE: 300 000,00	

* - koszt roczny

**RAZEM PROGRAM:
KOSZT CAŁKOWITY: 1 500 000,00**

⁹⁸ RPO – Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2007 - 2013

ŚRODKI WŁASNE: 300 000,00**PROGRAM OPERACYJNY: „Program szkolenia wykwalifikowanych kadry obsługi turystycznego”****Program nr 7**

PROJEKT NAZWA	ZADANIE NAZWA	WYKONAWCA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK	WYMAGANE ŚRODKI FINANSOWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA/PARTNERZY PROJEKTU
		OSOBA ODPOWIEDZIALNA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK		
Projekt doskonalenia zawodowego pracowników obsługi ruchu turystycznego Projekt nr P 7/1	Organizacja szkolenia przewodników po Ustce i okolicach Zadanie nr Z 7/1/1	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 50 000,00	Budżet Miasta, RPO – Temat kluczowy 1.6.1.Promowanie atrakcyjności regionu
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 50 000,00	

PROGRAM OPERACYJNY: „Program podnoszenia jakości usteckiej turystyki ”
Program nr 8

PROJEKT NAZWA	ZADANIE NAZWA	WYKONAWCA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK	WYMAGANE ŚRODKI FINANSOWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA/PARTNERZY PROJEKTU
		OSOBA ODPOWIEDZIALNA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK		
Projekt zapewnienia wysokiego poziomu jakości obsługi ruchu turystycznego Projekt nr P 8/1	Tablice informacyjne nt. głównych atrakcji miasta oraz tablice kierunkowe Zadanie nr Z 8/1/1	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 150 000,00	Budżet Miasta, RPO – Kierunek wsparcia 6.2. Promocja i informacja turystyczna
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 150 000,00	

RAZEM PROGRAM:
KOSZT CAŁKOWITY: 150 000,00
ŚRODKI WŁASNE: 150 000,00

PROGRAM OPERACYJNY: „Program budowy i rozwoju nowoczesnej infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej”**Program nr 9**

PROJEKT NAZWA	ZADANIE NAZWA	WYKONAWCA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK	WYMAGANE ŚRODKI FINANSOWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA/PARTNERZY PROJEKTU
		OSOBA ODPOWIEDZIALNA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK		
Projekt rozwoju infrastruktury turystycznej Projekt nr P 9/1	Adaptacja budynku spichlerza portowego na pensjonat i restaurację Zadanie nr Z 9/1/1	Janusz Wientowski	KOSZT CAŁKOWITY: 5 000 000,00	Środki prywatne, RPO- Temat Kluczowy 1.1.2. Małe i średnie przedsiębiorstwa
			ŚRODKI WŁASNE: 5 000 000,00	
Projekt rozwoju infrastruktury paraturystycznej Projekt nr P 9/2	Pub – kawiarnia o charakterze artystycznym (wystawy malarskie, koncerty muzyczne) Zadanie nr Z 9/2/1	Witold Błażejczyk	KOSZT CAŁKOWITY:	Środki prywatne RPO ⁹⁹ –Temat kluczowy 1.1.1.Mikroprzedsiębiorstwa
			ŚRODKI WŁASNE:	

⁹⁹ RPO – Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2007 - 2013

PROGRAM OPERACYJNY: „Program wzmocnienia pozycji Ustki na rynku turystycznym”**Program nr 10**

PROJEKT NAZWA	ZADANIE NAZWA	WYKONAWCA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK	WYMAGANE ŚRODKI FINANSOWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA/PARTNERZY PROJEKTU
		OSOBA ODPOWIEDZIALNA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK		
Projekt podniesienia konkurencyjności wiodących produktów turystycznych miasta Projekt nr P 10/1	Mistrzostwa Polski w Piłce Nożnej BEACH SOCCER* Zadanie nr Z 10/1/1	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 100 000,00	Budżet Miasta, RPO – Temat kluczowy 1.6.1.Promowanie atrakcyjności regionu
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 100 000,00	
	Ustecki Festiwal Sztucznych Ogni* Zadanie nr Z 10/1/2	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 250 000,00	Budżet Miasta, RPO – Temat kluczowy 1.6.1.Promowanie atrakcyjności regionu
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 250 000,00	
	Wyścig kolarski „Pomorski Klasyk”* Zadanie nr Z 10/1/3	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 70 000,00	Budżet Miasta, RPO – Temat kluczowy 1.6.1.Promowanie atrakcyjności regionu
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 70 000,00	
	Święto Ustki czyli Festyn Bałtycki* Zadanie nr Z 10/1/4	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 25 000,00	Budżet Miasta
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 25 000,00	
	Sylwester nad Bałtykiem... czyli powitanie Nowego Roku* Zadanie nr Z 10/1/5	Urząd Miejski w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY: 25 000,00	Budżet Miasta
		Urząd Miejski w Ustce	ŚRODKI WŁASNE: 25 000,00	

* - impreza cykliczna

PROGRAM OPERACYJNY: „Program wzmocnienia pozycji Ustki na rynku turystycznym”
Program nr 10

PROJEKT NAZWA	ZADANIE NAZWA	WYKONAWCA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK	WYMAGANE ŚRODKI FINANSOWE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA/PARTNERZY PROJEKTU
		OSOBA ODPOWIEDZIALNA/ ZGŁASZAJĄCY WNIOSEK		
Projekt organizacji imprez masowych dla dzieci i młodzieży oraz rodzin z dziećmi Projekt nr P 10/2	Cykl imprez na plaży – zabaw plastycznych „Rzeźba z piasku” Zadanie nr Z 10/2/1	Dom Kultury w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY:	Budżet Miasta
		Dom Kultury w Ustce	ŚRODKI WŁASNE:	
	„Święto Latarni” – coroczne zdarzenie plastyczne Zadanie nr Z 10/2/2	Dom Kultury w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY:	Budżet Miasta
		Dom Kultury w Ustce	ŚRODKI WŁASNE:	
	„Ustecka Muszelka” konkurs piosenki wakacyjnej Zadanie nr Z 10/2/3	Dom Kultury w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY:	Budżet Miasta
		Dom Kultury w Ustce	ŚRODKI WŁASNE:	
	„Bursztynowe Słoneczko” – Nadbałtycki Festiwal Piosenki Dziecięcej Zadanie nr Z 10/2/4	Dom Kultury w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY:	Budżet Miasta, RPO – Temat kluczowy 1.6.1.Promowanie atrakcyjności regionu
		Dom Kultury w Ustce	ŚRODKI WŁASNE:	
	Noc Świętojańska Zadanie nr Z 10/2/5	Dom Kultury w Ustce	KOSZT CAŁKOWITY:	Budżet Miasta
		Dom Kultury w Ustce	ŚRODKI WŁASNE:	

* - impreza cykliczna

Zadania przeniesione do tabeli Wieloletniego Planu Przedsięwzięć Inwestycyjno – Organizacyjnych zostały zapisane czcionką „wytluszczoną”.

PLAN FINANSOWY NA LATA 2006 - 2013

Wstęp

Cel i metoda

Niniejsze opracowanie obejmuje analizę gospodarki finansowej samorządu w latach 2003 -2005, z uwzględnieniem planu budżetu jednostki na 2006 rok oraz projekcję potencjału inwestycyjnego na lata 2006 – 2013.

Natomiast celem tego opracowania jest oszacowanie możliwości finansowych samorządu pod kątem realizacji zamierzonych inwestycji.

Dokument ten sporządzony został w wyniku przeprowadzenia analizy podstawowych kategorii finansowych generowanych przez samorząd oraz w oparciu o dane planistyczne, przygotowane przez pracowników Urzędu Miejskiego, dotyczące polityki gospodarczej jednostki.

Dokument niniejszy składa się z dwóch części:

- analizy sytuacji finansowej Miasta Ustka w latach 2003 – 2005, z uwzględnieniem budżetu na 2006 rok oraz
- projekcji potencjału inwestycyjnego Miasta Ustka na lata 2006 – 2013.

Przyjęta metodologia wyliczeń dokonywanych w poszczególnych częściach została omówiona bezpośrednio przy tych wyliczeniach.

Procedury ostrożnościowe

Realizacja zadań inwestycyjnych stojących obecnie przed samorządami terytorialnymi podlega licznym regulacjom i ograniczeniom prawnym, głównie o charakterze finansowym. Najważniejsze ustawy regulujące gospodarkę finansową gmin, to:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych,
- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Głównie ustawa o finansach publicznych wprowadza limity zadłużeń dla jednostek samorządowych oraz procedury ostrożnościowe i sanacyjne, którym jednostki te muszą sprostać. Podstawowe ograniczenia wynikają z artykułów 169,170 oraz 79 przywołanej wyżej ustawy. I tak:

Art. 169. 1. Łączna kwota przypadających w danym roku budżetowym:

- 1) spłat rat kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 82 ust. 1 pkt 2 i 3 wraz z należnymi w danym roku odsetkami od kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 82 ust. 1,
- 2) wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego na cele określone w art. 82 ust. 1 pkt 2 i 3 wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 82 ust. 1,
- 3) potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń oraz gwarancji
 - nie może przekroczyć 15% planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego.

W przypadku gdy relacja, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 1 lit. a, przekroczy 55%, to kwota, o której mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 12% planowanych dochodów jednostki samorządu terytorialnego, chyba że obciążenia te w całości wynikają z zobowiązań zaciągniętych przed datą ogłoszenia tej relacji.

Ograniczeń określonych w ust. 1 nie stosuje się do:

- 1) emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciągniętych w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej,

2) poręczeń i gwarancji udzielonych samorządowym osobom prawnym realizującym zadania jednostki samorządu terytorialnego z wykorzystaniem środków pochodzących z funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności Unii Europejskiej.

Art. 170. 1. Łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec roku budżetowego nie może przekroczyć 60% wykonanych dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym.

1. W trakcie roku budżetowego łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec kwartału nie może przekraczać 60% planowanych w danym roku budżetowym dochodów tej jednostki.

2. Ograniczeń, o których mowa w ust. 1 i 2, nie stosuje się do emitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek zaciąganych w związku ze środkami określonymi w umowie zawartej z podmiotem dysponującym funduszami strukturalnymi lub Funduszem Spójności Unii Europejskiej.

3. Przepisu ust. 3 nie stosuje się po zakończeniu realizacji i ostatecznym rozliczeniu programu, projektu lub zadania współfinansowanego ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności Unii Europejskiej.

4. W przypadku, gdy określone w umowie środki z funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności Unii Europejskiej nie zostaną przekazane lub po ich przekazaniu orzeczony zostanie ich zwrot, jednostka samorządu terytorialnego nie może emitować papierów wartościowych, zaciągać kredytów, pożyczek i udzielać poręczeń do czasu spełnienia warunków, o których mowa w ust. 1 i 2 oraz w art. 169 ust. 1 i 2.

Art. 79. ust. 1. W przypadku, gdy wartość relacji kwoty państwowego długu publicznego do produktu krajowego brutto,

1) jest większa od 50%, a nie większa od 55%, to na kolejny rok:

a) Rada Ministrów uchwala projekt ustawy budżetowej, w którym relacja deficytu budżetu państwa do dochodów budżetu państwa nie może być wyższa niż analogiczna relacja z roku bieżącego,

b) relacja, o której mowa w lit. a, stanowi górne ograniczenie relacji deficytu każdej jednostki samorządu terytorialnego do jej dochodów, jaka może zostać uchwalona w budżecie jednostki samorządu terytorialnego.

Obecnie, jak wynika z obwieszczenia Ministra Finansów¹⁰⁰ relacja powyższa wyniosła 50,2%, a relacja deficytu budżetu państwa do dochodów budżetu państwa – 20%. Stąd, jednostki samorządu terytorialnego, projektując budżet na 2006 r. zobowiązane są do zastosowania przedstawionej procedury.

¹⁰⁰ Publikator: Monitor Polski z 2005 r. Nr 30, poz.429.

Analiza sytuacji finansowej Miasta Ustka w latach 2003-2005, z uwzględnieniem planu budżetu samorządu na 2006 rok

Dane źródłowe

Analizę finansową Miasta Ustka sporządzono w oparciu o następujące dokumenty

- roczne sprawozdania z realizacji budżetu Miasta Ustki oraz roczne sprawozdania o nadwyżce/deficycie (Rb-NDS), odpowiednio za lata 2003 – 2005,
- uchwałę Nr XL/332/2006 Rady Miejskiej w Ustce z dnia 26 stycznia 2006 roku w sprawie uchwalenia budżetu miasta na 2006 rok, z późniejszymi zmianami, wg stanu na dzień 28 września br.

Analiza podstawowych kategorii finansowych

Sytuacja finansowa Miasta Ustka w badanym okresie kształtowała się korzystnie. Wnioski takie można wyciągnąć z obserwacji kształtowania się wyników finansowych jednostki.

Do podstawowych kategorii finansowych jednostek samorządu terytorialnego zaliczają się wielkości charakteryzujące w sposób ogólny budżety tych jednostek i zgodnie z art. 165 ustawy o finansach publicznych są to dochody, wydatki, przychody oraz rozchody.

Ogólny obraz kształtowania się poszczególnych kategorii finansowych Miasta Ustka przedstawia tabela 32.

Tab. 32. Kształtowanie się wyników finansowych jednostki w latach 2003 – 2006 (w PLN).

Wyszczególnienie	2003	04/03%	2004	05/04%	2005	06/05%	2006*
Dochody ogółem	23 994 571	122	29 256 928	129	37 701 897	104	39 136 939
Wydatki ogółem	24 037 662	133	31 928 161	120	38 411 486	128	49 342 539
<i>Wynik finansowy</i>	-43 091		-2 671 233		-709 589		-10 205 600
<i>Wynik finansowy/Dochody(%)</i>	-0,18		-9,13		-1,88		-26,08
<i>Finansowanie</i>	654 226		3 399 355		8 237 633		10 205 600
Przychody ogółem, w tym:	654 226		3 399 355		8 237 633		10 276 000
<i>kredyty i pożyczki</i>	28 468		0		346 700		3 176 000
<i>spłaty pożyczek udzielonych</i>	0		16 649		9 734		0
<i>nadwyżka z lat ubiegłych</i>	625 758		582 706		0		0
<i>obligacje jedn. samorządowych</i>	0		2 800 000		7 200 000		0
<i>inne źródła</i>	0		0		681 199		7 100 000
Rozchody ogółem, w tym	0		0		0		70 400
<i>spłaty kredytów i pożyczek</i>	0		0		0		70 400
<i>pożyczki</i>	0		0		0		0

*Na rok 2006 wielkości tych kategorii finansowych podane są według planu, tj. zgodnie z uchwałą budżetową.

Z porównania danych zaprezentowanych w powyższej tabeli, wynika, że w badanym okresie realizacja poszczególnych kategorii finansowych przebiegała dość równomiernie. Najwyższy poziom dochodów planowany jest na rok bieżący; miasto zamierza osiągnąć dochody w wysokości 39 136 939 zł, tj. na poziomie 104 % wykonania dochodów z roku poprzedniego. W pozostałych latach realizacja dochodów wyglądała następująco:

- w roku 2003 – 23 994 571 zł;
- w roku 2004 – 29 256 928 zł; tj. 122% wykonania dochodów w roku 2003;
- w roku 2005 – 37 701 897 zł, tj. 129% wykonania dochodów w roku 2004.

Również w roku bieżącym miasto planuje na wydatki przeznaczyć więcej środków finansowych niż w latach ubiegłych. W analizowanym okresie wykonanie wydatków przedstawia się następująco:

- w roku 2003 – 24 037 622 zł;
- w roku 2004 – 31 928 161 zł; tj. 133% wykonania wydatków w roku 2003;
- w roku 2005 – 38 411 486 zł, tj. 120% wykonania wydatków w roku 2004;
- na rok bieżący samorząd zaplanował wydatki w wysokości 49 342 539 zł, tj. na poziomie 128% wykonania wydatków z roku poprzedniego.

W analizowanym okresie miasto uzyskało następujące wyniki finansowe:

1. w roku 2003 – deficyt, w wysokości 43 051 zł,
2. w roku 2004 – deficyt, w wysokości 2 671 233 zł,
3. w roku 2005 – deficyt, w wysokości 709 589 zł.

Na bieżący rok samorząd planuje deficyt budżetowy w wysokości 10 205 600 zł. Tegoroczny deficyt ma być pokryty przychodami z tytułu kredytów i pożyczek zaciągniętych na rynku krajowym oraz przychodami z tytułu innych rozliczeń krajowych.

Relacja wyniku finansowego do dochodów wyniosła, w poszczególnych latach badanego okresu, odpowiednio: - 0,18%; -9,13%; -1,88% oraz, na rok bieżący – 26,08%.

W analizie finansowej samorządu dodatkowo należy przedstawić zmiany zachodzące w strukturze dochodów i wydatków.

Analiza struktury dochodów

Dla potrzeb dokonania analizy zmian zachodzących w strukturze dochodów należy porównać kształtowanie się dochodów w rozbiciu na działy klasyfikacji budżetowej, w poszczególnych latach badanego okresu. Porównanie takie przedstawia tabela 33.

Tab. 33. Struktura wykonania dochodów (w PLN).

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	Razem	Udział (%)
Wytwarzanie i zaopatrzenie w en. elektryczną	52 806	555 472	230 692	122 000	960 970	0,74
Transport i łączność	0	1 127	178 310	4 349 340	4 528 777	3,48
Turystyka	124	0	0	10 000	10 124	0,01
Gospodarka mieszkaniowa	3 729 276	6 396 825	13 456 933	7 583 652	31 166 686	23,96
Działalność usługowa	0	128 202	122 358	180 000	430 560	0,33
Administracja publiczna	247 961	214 705	228 999	603 650	1 295 315	1,00
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej	29 207	25 669	56 406	3 880	115 162	0,09
Bezpieczeństwo publiczne	11 542	64 188	31 449	36 200	143 379	0,11
Dochody od osób prawnych i innych	10 331 507	11 864 839	12 404 558	13 537 114	48 138 018	37,00
Różne rozliczenia	7 081 143	6 416 049	6 301 285	7 425 138	27 223 615	20,93
Oświata i wychowanie	285 226	297 862	555 124	503 916	1 642 128	1,26
Ochrona zdrowia	0	11 896	6 000	4 000	21 896	0,02
Pomoc społeczna	1 889 156	3 052 127	3 981 754	4 651 595	13 574 632	10,43
Edukacyjna opieka wychowawcza	139 743	0	78 651	48 054	266 448	0,20
Gospodarka komunalna	176 509	182 654	7 596	0	366 759	0,28
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	0	5 000	22 850	0	27 850	0,02
Kultura fizyczna i sport	20 371	40 313	38 932	78 400	178 016	0,14
Dochody ogółem	23 994 571	29 256 928	37 701 897	39 136 939	130 090 335	100,00

Z powyższego zestawienia wynika, że zdecydowany wpływ na kształtowanie się wielkości dochodów w poszczególnych latach miały takie zjawiska finansowe, jak:

1. uzyskiwane kwoty dochodów w dziale „dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem” – 48 138 018 zł.
2. uzyskiwane dochody w dziale „gospodarka mieszkaniowa” – 31 166 686 zł.
3. otrzymywane subwencje – dział „różne rozliczenia” – łącznie w badanym okresie dochody te wyniosły 27 223 615 zł,
4. uzyskiwane dochody w dziale „pomoc społeczna” (łącznie z „pozostałymi zadaniami w zakresie polityki społecznej”) – 13 574 632 zł.

Tabela 34 oraz rysunek 14 i 15 obrazują strukturę dochodów, zrealizowanych w tych czterech działach klasyfikacji budżetowej.

Tab. 34. Struktura dochodów z wyszczególnionych działów (w PLN).

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	Razem	Udział (%)
Dochody od osób prawnych i in.	10 331 507	11 864 839	12 404 558	13 537 114	48 138 018	37,0
- udział w dochodach ogółem (%)	43,1	40,6	32,9	34,6		
Gospodarka mieszkaniowa	3 729 276	6 396 825	13 456 933	7 583 652	31 166 686	24,0
- udział w dochodach ogółem (%)	15,5	21,9	35,7	19,4		
Różne rozliczenia	7 081 143	6 416 049	6 301 285	7 425 138	27 223 615	20,9
- udział w dochodach ogółem (%)	29,5	21,9	16,7	19,0		
Pomoc społeczna	1 889 156	3 052 127	3 981 754	4 651 595	13 574 632	10,4
- udział w dochodach ogółem (%)	7,9	10,4	10,6	11,9		
Dochody ogółem	23 994 571	29 256 928	37 701 897	39 136 939	130 090 335	100,00
Udział sumy wyszczególnionych dochodów w dochodach ogółem (%)	96	95	96	85	92	

Rys. 14. Struktura dochodów z wyszczególnionych działów ogółem (w %).

Rys. 15. Struktura dochodów z wyszczególnionych działów w poszczególnych latach (w %).

Z danych przedstawionych w tabeli 33 oraz graficznie zilustrowanych na rysunku 14 i 15 wynika, że w całym badanym okresie dochody samorządu uzyskane z tytułu wpływów z podatków i opłat stanowiących dochody gminy oraz z udziałów w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa, klasyfikowanych w dziale „dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej (...)” wyniosły 37,0%, dochody klasyfikowane w dziale „gospodarka mieszkaniowa” – 24,0%, wpływy z tytułu subwencji wyniosły 20,9%; natomiast dochody i dotacje klasyfikowane w dziale „pomoc społeczna” – 10,4% dochodów ogółem. Dochody jednostki tylko z tych czterech źródeł stanowiły w analizowanym okresie odpowiednio: 96% dochodów; 95%, 96%, oraz – w roku bieżącym - 85%; co daje średni udział w wysokości 92%.

Procentowy udział w wykonaniu dochodów ogółem w innych działach klasyfikacji budżetowej kształtował się w granicach do 3,48% w dziale „transport i łączność” oraz 1,28% w dziale „oświata i wychowanie”. W pozostałych działach wykonanie dochodów nie przekroczyło 1% wykonania dochodów ogółem, nie było więc znaczące dla budżetu miasta.

Porównanie danych dotyczących wielkości dochodów, jak i ich struktury, obrazuje, że kształtowanie się tych parametrów w latach 2003 – 2006, pod kątem możliwości inwestycyjnych samorządu, jest korzystne. Ze szczegółowego badania wahań zachodzących w realizacji poszczególnych dochodów wynika bowiem, że jednym ze znacznych źródeł dochodów są dochody własne, takie jak wpływy z tytułu podatków i opłat lokalnych oraz udziały w podatkach PIT i CIT. Stąd początkowa teza o korzystnym kształtowaniu się wyników finansowych samorządu jest uzasadniona.

Takie wnioski mogą świadczyć o poprawiającej się koniunkturze, a także rokować pozytywnie na przyszłość.

Analiza struktury wydatków

Tabela 34 przedstawia kształtowanie się wydatków Miasta Ustka w rozbiciu na działy klasyfikacji budżetowej.

Tab. 34. Struktura wykonania wydatków (w PLN).

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	Razem	Udział (%)
<i>Rolnictwo i łowiectwo</i>	20	33	28	40	121	0,00
<i>Rybołówstwo i rybactwo</i>	200	0	0	0	200	0,00
<i>Wytwarzanie i zaopatrzenie w en. elektryczną</i>	275	0	0	0	275	0,00
<i>Transport i łączność</i>	432 813	819 114	3 212 770	10 100 112	14 564 809	10,13
<i>Turystyka</i>	225 500	578 289	621 234	760 000	2 185 023	1,52
<i>Gospodarka mieszkaniowa</i>	1 543 774	4 502 060	6 462 632	4 207 000	16 715 466	11,63
<i>Działalność usługowa</i>	160 546	246 686	331 288	840 500	1 579 020	1,10
<i>Administracja publiczna</i>	2 912 599	3 513 018	3 672 304	8 739 200	18 837 121	13,11
<i>Urzędy naczelnych organów władzy</i>	29 207	25 669	56 406	3 880	115 162	0,08
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	217 955	341 891	355 505	361 000	1 276 351	0,89
<i>Dochody od osób prawnych i in.</i>	0	83 991	89 392	110 000	283 383	0,20
<i>Obsługa długu publicznego</i>	0	0	222 072	620 000	842 072	0,59
<i>Różne rozliczenia</i>	0	39	0	11 000	11 039	0,01
<i>Oświata i wychowanie</i>	10 013 372	13 313 664	12 705 050	11 449 358	47 481 444	33,04
<i>Ochrona zdrowia</i>	271 639	371 272	435 150	371 600	1 449 661	1,01
<i>Pomoc społeczna</i>	3 653 007	5 034 680	5 979 649	6 994 075	21 661 411	15,07
<i>Edukacyjna opieka wychowawcza</i>	1 644 143	271 713	304 867	280 314	2 501 037	1,74
<i>Gospodarka komunalna i ochrona środ.</i>	1 758 784	1 745 826	2 831 782	3 010 100	9 346 492	6,50
<i>Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego</i>	762 906	730 050	751 030	842 300	3 086 286	2,15
<i>Kultura fizyczna i sport</i>	410 882	350 166	380 327	642 060	1 783 435	1,24
Wydatki ogółem	24 037 622	31 928 161	38 411 486	49 342 539	143 719 808	100

Z danych zawartych w powyższej tabeli wynika, że najwięcej samorząd wydaje na oświatę i wychowanie – razem 49 982 481 zł (łącznie z edukacyjną opieką wychowawczą), co stanowi 34,78% ogółu wydatków.

Kolejnymi sferami działalności, na które jednostka przeznacza duże środki finansowe są:

pomoc społeczna	- 21 661 411 zł (15,07 %),
administracja publiczna	- 18 837 121 zł (13,11 %),
gospodarka mieszkaniowa	- 16 715 466 zł (11,63 %),
transport i łączność	- 14 564 809 zł (10,13 %).

Oceniając to zjawisko należy stwierdzić, że głównie finansowane są przez samorząd zadania o charakterze obowiązkowym (oświata, pomoc społeczna). Udziały wydatków klasyfikowanych w innych działach są zdecydowanie mniejsze, często nie przekraczają 1%. Jednak, w obecnej sytuacji prawnej, intensyfikacja środków finansowych mających na celu zaspokajanie potrzeb mieszkańców o innym charakterze, nie jest możliwa. Zjawisko to dotyczy wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, zwłaszcza gmin i powiatów.

Szczególne znaczenie dla pełnej oceny sytuacji finansowej samorządu pod kątem potencjalnych możliwości inwestycyjnych ma analiza porównawcza wydatków majątkowych do wydatków ogółem. Porównania takie zawiera tabela 35.

Tab. 35. Struktura wydatków (w PLN).

Wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006
1. Wydatki ogółem	24 037 622	31 928 161	38 411 486	49 342 539
2. Wydatki majątkowe	2 248 050	6 442 357	10 648 297	16 898 842
3. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (%)	9	20	28	34
4. Wydatki bieżące	21 789 572	25 485 804	27 763 189	32 443 697
5. Dochody ogółem	23 994 571	29 256 928	37 701 897	39 136 939
6. Udział wydatków bieżących w dochodach (%)	91	87	74	83

W poszczególnych latach badanego okresu udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem nie kształtował się równomiernie. W roku 2003 udział tych wydatków był najniższy i wyniósł 9%. W 2004 oraz w 2005 roku udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem był wyższy i wynosił odpowiednio 20% oraz 28%. Natomiast w bieżącym roku samorząd znacznie zintensyfikował środki na wydatki majątkowe; kwota jaką planuje przeznaczyć na inwestycje wyniesie 16 898 841 zł, tj. 34% wydatków ogółem. Źródłem finansowania tych zamierzeń mają być dochody budżetowe, przychody z tytułu kredytów i pożyczek oraz przychody z tytułu innych rozliczeń krajowych. Graficzny obraz kształtowania się powyższych wielkości przedstawia rysunek 16.

Rys. 16. Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (%).

Podsumowując zaprezentowaną analizę kształtowania się wielkości i struktury dochodów oraz wydatków budżetowych należy podkreślić, że w badanym okresie wyraźnie zauważalne są takie zjawiska ekonomiczne, jak: wysoki poziom uzyskiwanych dochodów w dziale „dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem”, utrzymująca się tendencja rosnąca udziału wydatków majątkowych w wydatkach ogółem.

Projekcja potencjału inwestycyjnego Miasta Ustka na lata 2006 - 2013

Projekcja potencjału inwestycyjnego Miasta Ustka ma na celu oszacowanie możliwości samorządu w zakresie finansowania zamierzonych inwestycji ujętych w Wieloletnim Planie Przedsięwzięć Inwestycyjno – Organizacyjnych Strategii Rozwoju Turystyki w Ustce (WPPI-O) oraz zaplanowanych w „Wykazie Wieloletnich Programów Inwestycyjnych i Wydatków Majątkowych w latach 2006-2010”, stanowiącym załącznik Nr 4 do uchwały budżetowej. W celu wykreowania tych wielkości konieczne jest przeprowadzenie analizy *ex ante* obejmującej kilka etapów. I tak:

1. projekcja **nadwyżki operacyjnej**¹⁰¹ – nadwyżka operacyjna stanowi różnicę między dochodami a wydatkami bieżącymi; wysokość tej kwoty wskazuje na zdolność jednostki do samodzielnego regulowania zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz finansowania inwestycji,
2. projekcja **wolnych środków na inwestycje** – tj. środków dostępnych na inwestycje; stanowią różnicę między nadwyżką operacyjną a wydatkami na spłatę zadłużenia,
3. projekcja **możliwości inwestycyjnych** - określenie tych możliwości pozwala ocenić, czy samorząd może sfinansować swoje zamierzenia inwestycyjne bez zewnętrznych źródeł zasilania, zostały one wyznaczone jako różnica między wolnymi środkami na inwestycje a planowanymi do poniesienia wydatkami inwestycyjnymi,
4. projekcja **potencjału inwestycyjnego**, jako końcowy efekt analizy - odzwierciedla on relację między oczekiwaniami społecznymi a możliwościami finansowymi jednostki.

Projekcja nadwyżki operacyjnej

W tabeli 36 przedstawiono projekcję nadwyżki operacyjnej Miasta Ustka na lata 2006 – 2013.

Prognozę kształtowania się nadwyżki operacyjnej sporządzono w oparciu o następujące dane i założenia:

1. dochody ogółem:
 - na rok 2006 przyjęto zgodnie z uchwałą budżetową,
 - na lata 2007 – 2013 – przyjęto wzrost dochodów o 3%, tj. zgodnie z zakładaną inflacją w perspektywie długookresowej; jako podstawę do naliczenia wartości dochodów na ten okres przyjęto planowane tegoroczne dochody pomniejszone o środki na dofinansowanie inwestycji pozyskane z innych źródeł, tj. kwotę 34 597 599 zł; powyższe założenie zostało uzgodnione ze Skarbnikiem Miejskim.

Należy tu zaakcentować, że łączna wysokość dochodów, ze względu na dotacje, subwencje i udziały w podatkach PIT i CIT zależna jest głównie od organów państwa tworzących i zmieniających system finansowy samorządów, a także od sytuacji gospodarczej kraju, która ma wpływ na decyzje ekonomiczne tych organów oraz na wielkości pozostałych dochodów. System ten w okresie 2003 – 2006 uległ istotnym zmianom, a założenie wzrostu dochodów od 2007 roku jest ustalone po przyjęciu tezy, że nie będą występowały znaczące zmiany.

2. wydatki bieżące:
 - na rok 2006 przyjęto zgodnie z uchwałą budżetową,
 - na lata 2007 – 2013 – przyjęto wzrost wydatków bieżących o 3%, tj. zgodnie z zakładaną inflacją w perspektywie długookresowej.

¹⁰¹ Pojęcie „nadwyżka operacyjna”, w kontekście jednostek samorządu terytorialnego, zostało po raz pierwszy użyte przez Ministerstwo Finansów w dokumencie pn. „Nadwyżka operacyjna w jednostkach samorządu terytorialnego”. Dokument ten został pozytywnie zaopiniowany przez Zespół ds. Systemu Finansów Publicznych Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w dniu 18 października 2005 r. Aktualnie jest to najważniejszy wskaźnik sytuacji finansowej jst.

Wysokość tych wydatków wynika w znacznym zakresie z tzw. „wydatków sztywnych”, których realizacja jest obowiązkowa, stosownie do obowiązującego jednostki samorządu terytorialnego systemu finansowego – dopiero zmiana tego systemu może to zmienić.

Tab. 36. Projekcja nadwyżki operacyjnej (w PLN)

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Dochody ogółem	39 136 939	35 635 527	36 704 593	37 805 731	38 939 903	40 108 100	41 311 343	42 550 683
2. Wydatki bieżące	32 443 697	33 417 008	34 419 518	35 452 104	36 515 667	37 611 137	38 739 471	39 901 655
3. Nadwyżka operacyjna (1-2)	6 693 242	2 218 519	2 285 075	2 353 627	2 424 236	2 496 963	2 571 872	2 649 028

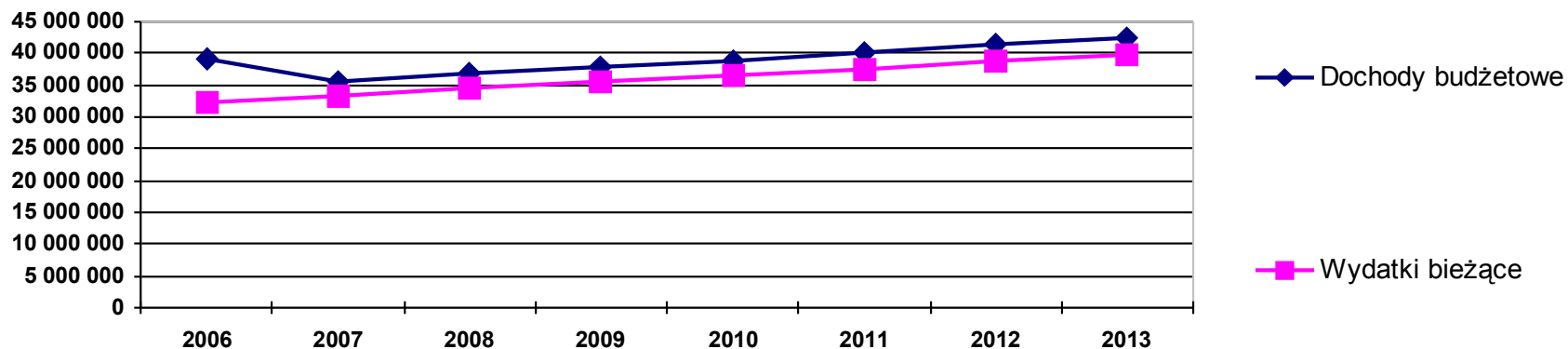
Oceniając uzyskane wyniki w wierszu „nadwyżka operacyjna” można stwierdzić, że samorząd posiada znaczny potencjał finansowy jaki może przeznaczyć z własnych środków budżetowych na inwestycje i spłatę zobowiązań. I tak potencjał ten kształtuje się następująco:

- w 2006 r. – 6 693 242 zł,

- w latach 2007–2013 – wykazuje tendencję rosnącą i mieści się w przedziale od 2 218 519 zł (rok 2007) do 2 649 028 zł (rok 2013).

Rysunek 17 obrazuje graficznie projekcję nadwyżki operacyjnej; mieści się ona w obszarze między liniami oznaczającymi serie danych.

Rys. 17. Projekcja nadwyżki operacyjnej (w PLN).

Projekcja wolnych środków na inwestycje

W tabeli 37 przedstawiono projekcję wolnych środków na inwestycje. Kwota ta wskazuje, jakimi środkami może dysponować samorząd - w poszczególnych latach projekcji - na realizację planów inwestycyjnych. Przy projekcji wolnych środków na inwestycje uwzględniono konieczność spłaty ewentualnych zobowiązań. Kwoty wynikające z tych zobowiązań ujęte są w wierszu „spłata zobowiązań”. Do wyliczeń przyjęto rozchody budżetu z tytułu spłaty kredytów przedstawione przez Skarbnika Miejskiego w „Prognozie kwoty długu na rok 2006 zgodną z ustawą o finansach publicznych z dnia 30 czerwca 2005r.” stanowiącą załącznik nr 14 do uchwały budżetowej. Regulowanie zobowiązań finansowych ma charakter płatności sztywnych, stąd w projekcji wolnych środków na inwestycje konieczne jest ich uwzględnienie.

Kategoria ta stanowi więc nadwyżkę środków budżetowych, którą gmina może potencjalnie wygospodarować po zabezpieczeniu środków na wydatki bieżące i spłatę ewentualnych zobowiązań.

Tab. 37. Projekcja wolnych środków na inwestycje (w PLN).

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Nadwyżka operacyjna	6 693 242	2 218 519	2 285 075	2 353 627	2 424 236	2 496 963	2 571 872	2 649 028
2. Spłata zobowiązań	70 400	2 290 400	2 290 400	2 090 400	2 090 400	1 890 700	1 200 000	1 600 000
3. Wolne środki na inwestycje (1-2)	6 622 842	-71 881	-5 325	263 227	333 836	606 263	1 371 872	1 049 028

Wyniki przedstawione w powyższej tabeli wskazują, że w okresie projekcji, po zabezpieczeniu środków na spłatę zobowiązań, wolne środki na inwestycje będą kształtowały się następująco:

- w 2006 r. – 6 622 842 zł
- w 2007 r. – -71 881 zł,
- w 2008 r. – -5 325 zł,
- w 2009 r. – 263 227 zł,
- w 2010 r. – 33 836 zł,
- w 2011 r. – 606 263 zł,
- w 2012 r. – 1 371 872 zł,
- w 2013 r. – 1 049 028 zł.

Projekcja możliwości inwestycyjnych

Wykreowanie kategorii „możliwości inwestycyjne” daje odpowiedź na pytanie, czy samorząd - w ramach własnych możliwości budżetowych - jest w stanie zrealizować zadania inwestycyjne zaplanowane w Wieloletnim Planie Przedsięwzięć Inwestycyjno – Organizacyjnych Strategii Rozwoju Turystyki w Ustce (WPPI-O) oraz w „Wykazie Wieloletnich Programów Inwestycyjnych i Wydatków Majątkowych w latach 2006-2010”, stanowiącym załącznik Nr 4 do uchwały budżetowej. Wartość tej kategorii została wyznaczona jako różnica między wolnymi środkami na inwestycje a kwotą przeznaczoną na realizację inwestycji zaplanowanych na lata 2006 – 2013 – „inwestycje zaplanowane”. Jednocześnie kategoria ta zawiera w sobie następującą informację:

- dodatnia wartość oznacza, że samorząd może przeznaczyć na wydatki inwestycyjne więcej środków finansowych niż przewiduje w WPPI-O oraz w „Wykazie Wieloletnich Programów Inwestycyjnych i Wydatków Majątkowych w latach 2006-2010”, i kwota ta jest równa wartości bezwzględnej tej kategorii,
- ujemna wartość wskazuje, że samorząd nie dysponuje wystarczającą ilości środków na sfinansowanie inwestycji, i brak ten odpowiada wartości bezwzględnej tej kategorii.

Tab. 38. Projekcja możliwości inwestycyjnych (w PLN).

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.Wolne środki na inwestycje	6 622 842	-71 881	-5 325	263 227	333 836	606 263	1 371 872	1 049 028
2.Inwestycje zaplanowane w WPPI-O	7 556 112	11 565 560	9 508 000	14 481 717	13 500 000	12 400 000	1 800 000	1 800 000
3.Inwestycje zaplanowane w budżecie	9 342 730	5 974 281	3 211 995	3 157 528	1 835 000	0	0	0
4.Inwestycje zaplanowane* (2+3)	16 898 842	17 539 841	12 719 995	17 639 245	15 335 000	12 400 000	1 800 000	1 800 000
5.Możliwości inwestycyjne (1-4)	-10 276 000	-17 611 722	-12 725 320	-17 376 018	-15 001 164	-11 793 737	-428 128	-750 972

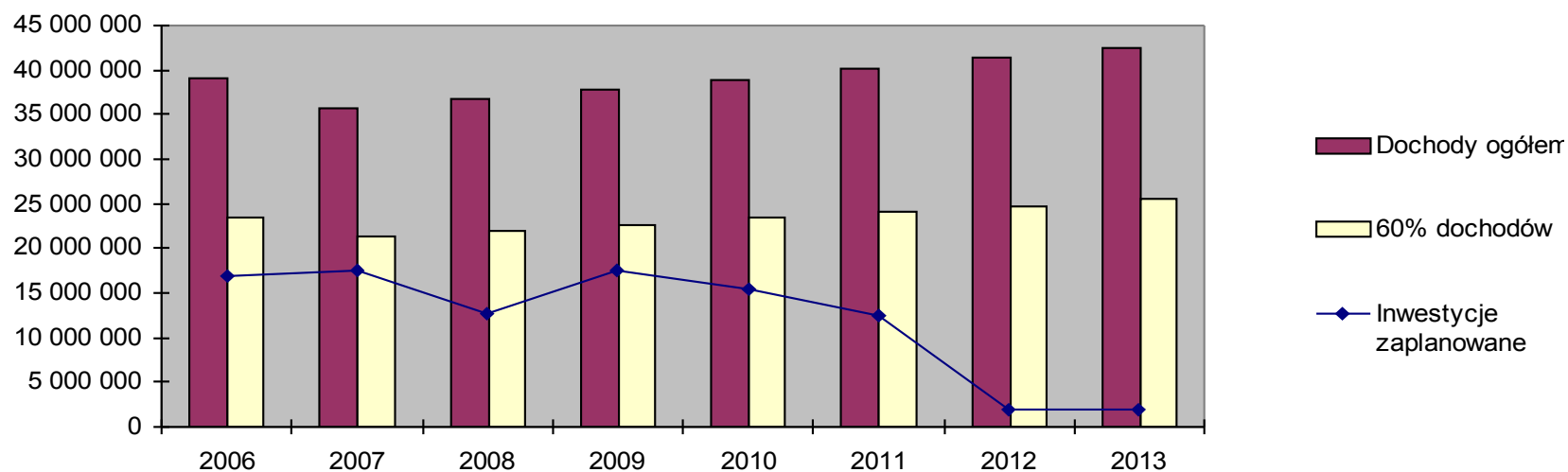
* Na rok bieżący łączne nakłady inwestycyjne, ujęte w wierszu „inwestycje zaplanowane”, stanowią sumę wydatków majątkowych ujętych w wydatkach budżetu gminy.

Zadania inwestycyjne oznaczone w tabeli WPPI-O numerami od 1 do 12 oraz 14 zostały przeniesione z „Wykazu Wieloletnich Programów Inwestycyjnych i Wydatków Majątkowych w latach 2006-2010”, stanowiącego załącznik Nr 4 do uchwały budżetowej. Dlatego też nakłady inwestycyjne ujęte w powyższej tabeli w wierszu 3 „inwestycje zaplanowane w budżecie”, są pomniejszone o ich wartość.

Z obliczeń zaprezentowanych w tabeli wynika, że Miasto Ustka w okresie projekcji nie zrealizuje swoich zamierzeń inwestycyjnych bez zewnętrznych źródeł finansowania. Brak własnych środków finansowych oszacowano na kwoty: 10 276 000 zł (rok 2006); 17 611 722 zł (rok 2007); 12 725 320 zł (rok 2008); 17 376 018 zł (rok 2009), 15 001 164 zł (rok 2010), 11 793 737 zł (rok 2011), 428 128 zł (rok 2012), 750 972 zł (rok 2013). Aby zrealizować w tym okresie planowane zadania inwestycyjne niezbędne będzie więc zaciągnięcie przez samorząd zobowiązań zwrotnych, np. kredyty, emisja obligacji komunalnych, ewentualnie uzyskanie dofinansowania z innych źródeł.

Rysunek 18 obrazuje stosunek wielkości zaplanowanych inwestycji do ograniczeń finansowych samorządu, wynikających z art.170 ustawy o finansach publicznych, tj. łączna kwota długu samorządu nie może przekroczyć na koniec roku budżetowego 60% dochodów.

Rys. 18. Stosunek wielkości inwestycji zaplanowanych do ograniczeń wynikających z art. 170 ustawy o finansach publicznych (w PLN).

Na podstawie przeprowadzonej projekcji, zilustrowanej na powyższym wykresie, można stwierdzić, że zakładana przez miasto wysokość nakładów finansowych na inwestycje w całym okresie projekcji mieści się w limicie ograniczeń wynikających z przywołanego artykułu ustawy o finansach publicznych. Oznacza to, że jednostka może zaciągać zobowiązania na realizację planowanych inwestycji bez naruszania przepisów ustawy o finansach publicznych. W przypadku uzyskania przez samorząd środków bezzwrotnych na dofinansowanie inwestycji – relacja powyższa będzie korzystniejsza. Należy tu zaakcentować, że ograniczenia dotyczące możliwości zadłużania się samorządów nie dotyczą zobowiązań podejmowanych w celu prefinansowania inwestycji realizowanych ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności.

Projekcja potencjału inwestycyjnego

Projekcję potencjału inwestycyjnego Miasta Ustka sporządzono w oparciu o oszacowaną wcześniej, w tabeli 36, nadwyżkę operacyjną samorządu, uwzględniając przepływy finansowe oraz możliwe do uzyskania środki w ramach dofinansowania z budżetu Unii Europejskiej lub budżetu państwa i innych jednostek samorządu terytorialnego. Jest to więc suma możliwych do wygenerowania środków finansowych, jakie samorząd może przeznaczyć na realizację zadań inwestycyjnych. Projekcja ta została oszacowana przy wykorzystaniu następującego algorytmu:

Nadwyżka operacyjna

- Spłata zobowiązań
- + Przychody

Przepływy finansowe

- + Dofinansowanie

Potencjał inwestycyjny

Tab. 39. Projekcja potencjału inwestycyjnego (w PLN).

Wyszczególnienie	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1. Nadwyżka operacyjna	6 693 242	2 218 519	2 285 075	2 353 627	2 424 236	2 496 963	2 571 872	2 649 028
2. Spłata zobowiązań	70 400	2 290 400	2 290 400	2 090 400	2 090 400	1 890 700	1 200 000	1 600 000
3. Przychody	10 276 000	0	0	0	0	0	0	0
4. Przepływy finansowe	16 898 842	-71 881	-5 325	263 227	333 836	606 263	1 371 872	1 049 028
5. Dofinansowanie	0	8 813 266	7 718 500	12 182 750	12 937 500	11 300 000	1 500 000	1 500 000
6. Potencjał inwestycyjny	16 898 842	8 741 385	7 713 175	12 445 977	13 271 336	11 906 263	2 871 872	2 549 028
7. Inwestycje zaplanowane	16 898 842	17 539 841	12 719 995	17 639 245	15 335 000	12 400 000	1 800 000	1 800 000
8. Relacja: 6-7	0	-8 798 456	-5 006 820	-5 193 268	-2 063 664	-493 737	1 071 872	749 028

W wierszu 5 „dofinansowanie” ujęte są kwoty stanowiące sumę środków pochodzących z budżetów publicznych (tj. budżetu województwa, powiatu i Skarbu Państwa) oraz budżetu Unii Europejskiej.

Z analizy projekcji zaprezentowanej w powyższej tabeli wynika, że samorząd Miasta Ustka nie posiada odpowiedniego potencjału niezbędnego do zrealizowania zamierzeń inwestycyjnych zaplanowanych na lata 2007 - 2011. W przedstawionej perspektywie finansowej ujemna relacja zaprezentowana w wierszu 8 wskazuje, że w tych latach samorząd stanie przed koniecznością zaciągnięcia zwrrotnych zobowiązań finansowych lub korekty zamierzeń inwestycyjnych.

Należy tu zaznaczyć, że wartość zadań inwestycyjnych w tych latach wynosi średnio 40 % dochodów budżetowych, podczas gdy z danych statystycznych wynika, że obecnie samorządy terytorialne w Polsce na zadania inwestycyjne wydają około 20 % dochodów. Świadczy to o ambitnych planach inwestycyjnych Miasta Ustki, na zrealizowanie których istnieje jednak realna szansa. Do wyrażenia takiego poglądu uprawniają następujące okoliczności:

- przyjęcie ostrożnego poziomu wzrostu dochodów; w niniejszej projekcji przyjęto wzrost dochodów o 3 %, natomiast analiza dochodów budżetu miasta z lat 2003 – 2006 wskazuje, że progresja ta była znacznie większa,
- ustalenie wartości dofinansowania na poziomie niższym od zakładanego - a więc potencjalnie możliwego do uzyskania - w projekcie RPO; projekt RPO zakłada dofinansowanie zadań inwestycyjnych do 85 % ich wartości,
- miasto, bez naruszenia ustawy o finansach publicznych, ma możliwości zaciągania kredytów i pożyczek; zdolność tą ilustruje rysunek 18.

Na rysunku 19 graficznie zobrazowano, wyliczony w powyższej tabeli, potencjał inwestycyjny Miasta Ustka. Naniesiono również na ten wykres wartości planowanych zadań inwestycyjnych w celu graficznego zilustrowania wzajemnej relacji tych dwóch wielkości.

Rys. 19. Potencjał inwestycyjny Miasta Ustka (w PLN).

Na obszar oznaczony kolorem bordowym oraz żółtym, który stanowi potencjał inwestycyjny miasta, odpowiadający sumie przepływów finansowych jednostki i dofinansowania, nałożono niebieskie słupki, które oznaczają wartości inwestycji zaplanowanych. Jak widać na wykresie, w latach 2007 - 2011, wartości zaplanowanych inwestycji przewyższają potencjał inwestycyjny. Oznacza to, że w tym czasie samorząd nie będzie posiadał wystarczających środków finansowych na realizację planowanych zamierzeń inwestycyjnych, co zostało wcześniej omówione w komentarzu do tabeli 39.

WIELOLETNI PLAN PRZEDSIĘWZIĘĆ INWESTYCYJNO – ORGANIZACYJNYCH STRATEGII ROZWOJU TURYSTYKI GMINY MIASTO USTKA NA LATA 2007 - 2013¹⁰²

¹⁰² Szczegółowy podział na źródła finansowania do każdego zadania znajduje się w Programach Operacyjnych.

STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI GMINY MIASTO USTKA NA LATA 2007 - 2013

Lp.	Nazwa zadania	Nazwa jednostki realizującej	Termin realizacji		Źródła finansowania	Łączne nakłady	Dotychczasowe nakłady (poniesione w latach 2003 - 2005)	Lata / Koszty w PLN								
			rozp.	zak.				2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012		2013
INWESTYCJE																
1	„Rewitalizacja Starej Części Miasta Ustki” – I etap A (ul. Chopina, ul. Zaruskiego, ul. Beniowskiego I etap)	Urząd Miejski w Ustce	2004	2006	ogółem	5 000 000,00	1 528 820,00	3 471 180,00								
					środki UE*	2 888 131,00		2 888 131,00								
					środki BP**											
					śr. własne	2 111 869,00	1 528 820,00	583 049,00								
					w tym											
					budżet miasta	2 111 869,00	1 528 820,00	583 049,00								
					fundusz***											
					śr. jednostki real.****											
2	„Rewitalizacja Starej Części Miasta Ustki” – I etap B (Promenada Nadmorska, ul. Beniowskiego II etap)	Urząd Miejski w Ustce	2004	2009	ogółem	2 300 000,00	58 250,00	744 932,00	456 584,00	550 000,00	490 234,00					
					środki UE*											
					środki BP**											
					śr. własne	2 300 000,00	58 250,00	744 932,00	456 584,00	550 000,00	490 234,00					
					w tym											
					budżet miasta	2 300 000,00	58 250,00	744 932,00	456 584,00	550 000,00	490 234,00					
					fundusz***											
					śr. jednostki real.****											
3	„Rewitalizacja Starej Części Miasta Ustki” – I etap C (ul. Słowiańska – od Chopina do Limanowskiego)	Urząd Miejski w Ustce	2004	2006	ogółem	411 528,04	33 528,04	378 000,00								
					środki UE*											
					środki BP**											
					śr. własne	411 528,04	33 528,04	378 000,00								
					w tym											
					budżet miasta	411 528,04	33 528,04	378 000,00								
					fundusz***											
					śr. jednostki real.****											

STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI GMINY MIASTO USTKA NA LATA 2007 - 2013

Lp.	Nazwa zadania	Nazwa jednostki realizującej	Termin realizacji		Źródła finansowania	Łączne nakłady	Dotychczasowe nakłady (poniesione w latach 2003 - 2005)	Lata / Koszty w PLN							
			rozp.	zak.				2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
INWESTYCJE															
4	„Rewitalizacja Starej Części Miasta Ustki” – II etap A (ul. M. Polskiej)	Urząd Miejski w Ustce	2004	2007	ogółem	6 150 000,00	97 524,00	1 450 000,00	4 602 476,00						
					środki UE*	4 304 239,00		600 000,00	3 704 239,00						
					środki BP**										
					śr. własne	1 845 761,00	97 524,00	850 000,00	898 237,00						
					w tym										
					budżet miasta	1 845 761,00	97 524,00	850 000,00	898 237,00						
					fundusz***										
					śr. jednostki real.****										
					pożyczka/kredyt										
5	„Rewitalizacja Starej Części Miasta Ustki” – II etap B (ul. Beniowskiego III etap, ul. Sprzymierzeńców, ul. Kilińskiego, ul. Mickiewicza)	Urząd Miejski w Ustce	2004	2008	ogółem	3 698 400,00	89 000,00	400,00	2 207 000,00	1 402 000,00					
					środki UE*	2 707 000,00			1 707 000,00	1 000 000,00					
					środki BP**										
					śr. własne	991 400,00	89 000,00	400,00	500 000,00	402 000,00					
					w tym										
					budżet miasta	991 400,00	89 000,00	400,00	500 000,00	402 000,00					
					fundusz***										
					śr. jednostki real.****										
					pożyczka/kredyt										
6	„Rewitalizacja Starej Części Miasta Ustki” – I etap C (ul. Zaruskiego II etap, od spichlerza do portu)	Urząd Miejski w Ustce	2006	2007	ogółem	1 400 000,00		1 200 000,00	200 000,00						
					środki UE*										
					środki BP**										
					śr. własne	1 400 000,00		1 200 000,00	200 000,00						
					w tym										
					budżet miasta	1 400 000,00		1 200 000,00	200 000,00						
					fundusz***										
					śr. jednostki real.****										
					pożyczka/kredyt										

STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI GMINY MIASTO USTKA NA LATA 2007 - 2013

Lp.	Nazwa zadania	Nazwa jednostki realizującej	Termin realizacji		Źródła finansowania	Łączne nakłady	Dotychczasowe nakłady (poniesione w latach 2003 - 2005)	Lata / Koszty w PLN							
			rozp.	zak.				2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
INWESTYCJE															
7	„Rewitalizacja Starej Części Miasta Ustki” – II etap A (ul. P. Findera, Mała i Czerwonych Kosynierów)	Urząd Miejski w Ustce	2004	2008	ogółem	7 320 600,00	119 017,00	1 600,00	585 000,00	3 423 500,00	3 191 483,00				
					środki UE*	4 961 250,00				2 423 500,00	2 537 750,00				
					środki BP**										
					śr. własne	2 359 350,00	119 017,00	1 600,00	585 000,00	1 000 000,00	653 733,00				
					w tym										
					budżet miasta	2 359 350,00	119 017,00	1 600,00	585 000,00	1 000 000,00	653 733,00				
					fundusz***										
					śr. jednostki real.****										
					pożyczka/kredyt										
8	Promenada nadmorska – dokumentacja techniczna i wykonanie oświetlenia	Urząd Miejski w Ustce	2006	2007	ogółem	460 000,00			460 000,00						
					środki UE*										
					środki BP**										
					śr. własne	460 000,00			460 000,00						
					w tym										
					budżet miasta	460 000,00			460 000,00						
					fundusz***										
					śr. jednostki real.****										
					pożyczka/kredyt										
9	Budowa placów zabaw dla dzieci	Urząd Miejski w Ustce	2006	2006	ogółem	100 000,00		100 000,00							
					środki UE*										
					środki BP**										
					śr. własne	100 000,00		100 000,00							
					w tym										
					budżet miasta	100 000,00		100 000,00							
					fundusz***										
					śr. jednostki real.****										
					pożyczka/kredyt										

STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI GMINY MIASTO USTKA NA LATA 2007 - 2013

Lp.	Nazwa zadania	Nazwa jednostki realizującej	Termin realizacji		Źródła finansowania	Łączne nakłady	Dotychczasowe nakłady (poniesione w latach 2003 - 2005)	Lata / Koszty w PLN							
			rozp.	zak.				2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
INWESTYCJE															
10	Odbudowa i remonty budynków komunalnych – I etap ul. Marynarki Polskiej	Urząd Miejski w Ustce	2007	2009	ogółem	5 910 000,00			1 852 500,00	2 057 500,00	2 000 000,00				
					środki UE*	4 557 500,00			1 500 000,00	1 557 500,00	1 500 000,00				
					środki BP**										
					śr. własne	1 352 500,00			352 500,00	500 000,00	500 000,00				
					w tym										
					budżet miasta	1 352 500,00			352 500,00	500 000,00	500 000,00				
					fundusz***										
					śr. jednostki real.****										
					pożyczka/kredyt										
11	Odbudowa i remonty budynków komunalnych – II etap ul. Cz. Kosynierów	Urząd Miejski w Ustce	2007	2009	ogółem	4 927 000,00			927 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00				
					środki UE*	3 695 250,00			695 250,00	1 500 000,00	1 500 000,00				
					środki BP**										
					śr. własne	1 231 750,00			231 750,00	500 000,00	500 000,00				
					w tym										
					budżet miasta	1 231 750,00			231 750,00	500 000,00	500 000,00				
					fundusz***										
					śr. jednostki real.****										
					pożyczka/kredyt										
12	Renowacja Parku Chopina	Urząd Miejski w Ustce	2005	2006	ogółem	502 997,00	342 997,00	160 000,00							
					środki UE*										
					środki BP**										
					śr. własne	502 997,00	342 997,00	160 000,00							
					w tym										
					budżet miasta	297 997,00	137 997,00	160 000,00							
					fundusz***										
					śr. jednostki real.****										
					pożyczka/kredyt	205 000,00	205 000,00								

STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI GMINY MIASTO USTKA NA LATA 2007 - 2013

Lp.	Nazwa zadania	Nazwa jednostki realizującej	Termin realizacji		Źródła finansowania	Łączne nakłady	Dotychczasowe nakłady (poniesione w latach 2003 - 2005)	Lata / Koszty w PLN									
			rozp.	zak.				2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012		2013	
INWESTYCJE																	
13	Ustecki Park Kulturowy „Zdrój”	Urząd Miejski w Ustce	2011	2013	ogółem	4 000 000,00							400 000,00	1 800 000,00	1 800 000,00		
					środki UE*	3 000 000,00								1 500 000,00	1 500 000,00		
					środki BP**	200 000,00							200 000,00				
					śr. własne	800 000,00							200 000,00	300 000,00	300 000,00		
					w tym												
					budżet miasta	800 000,00							200 000,00	300 000,00	300 000,00		
					fundusz***												
					śr. jednostki real.****												
					pożyczka/kredyt												
					ogółem	50 000,00		50 000,00									
					środki UE*												
					środki BP**												
					śr. własne	50 000,00		50 000,00									
					w tym												
					budżet miasta	50 000,00		50 000,00									
					fundusz***												
					śr. jednostki real.****												
					pożyczka/kredyt												
					ogółem	30 000 000,00				6 000 000,00	12 000 000,00	12 000 000,00					
					środki UE*	23 000 000,00				4 600 000,00	9 200 000,00	9 200 000,00					
					środki BP**	4 750 000,00				950 000,00	1 900 000,00	1 900 000,00					
					śr. własne	2 250 000,00				450 000,00	900 000,00	900 000,00					
					w tym												
					budżet miasta	2 250 000,00				450 000,00	900 000,00	900 000,00					
					fundusz***												
					śr. jednostki real.****												
					pożyczka/kredyt												
					ogółem												
					środki UE*												
					środki BP**												
					śr. własne												
					w tym												

STRATEGIA ROZWOJU TURYSTYKI GMINY MIASTO USTKA NA LATA 2007 - 2013

Lp.	Nazwa zadania	Nazwa jednostki realizującej	Termin realizacji		Źródła finansowania	Łączne nakłady	Dotychczasowe nakłady (poniesione w latach 2003 - 2005)	Lata / Koszty w PLN							
			rozp.	zak.				2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
INWESTYCJE															
16	100 ławek w stu różnych miejscach Ustki	Urząd Miejski w Ustce	2007	2007	ogółem	200 000,00			200 000,00						
					środki UE*										
					środki BP**										
					śr. własne	200 000,00			200 000,00						
					w tym										
					budżet miasta	200 000,00			200 000,00						
					fundusz***										
					śr. jednostki real.****										
17	Ustecki Park Tematyczny „Złoto Bałtyku”	Urząd Miejski w Ustce	2009	2009	ogółem	800 000,00				800 000,00					
					środki UE*	640 000,00				640 000,00					
					środki BP**	80 000,00				80 000,00					
					śr. własne	80 000,00				80 000,00					
					w tym										
					budżet miasta	80 000,00				80 000,00					
					fundusz***										
					śr. jednostki real.****										
18	Utworzenie „Domu Współpracy i Przyjaźni Miast Zaprzyjaźnionych z Ustką” na bazie budynku komunalnego przy ul. Kosynierów 21	Urząd Miejski w Ustce	2010	2010	ogółem	1 500 000,00					1 500 000,00				
					środki UE*	1 200 000,00					1 200 000,00				
					środki BP**										
					śr. własne	300 000,00					300 000,00				
					w tym										
					budżet miasta	300 000,00					300 000,00				
					fundusz***										
					śr. jednostki real.****										

Lp.	Nazwa zadania	Nazwa jednostki realizującej	Termin realizacji		Źródła finansowania	Łączne nakłady	Dotychczasowe nakłady (poniesione w latach 2003 - 2005)	Lata / Koszty w PLN								
			rozp.	zak.				2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012		2013
INWESTYCJE																
19	Tablice informacyjne nt. głównych atrakcji miasta oraz tablice kierunkowe	Urząd Miejski w Ustce	2007	2008	ogółem	150 000,00			75 000,00	75 000,00						
					środki UE*											
					środki BP**											
					śr. własne	150 000,00			75 000,00	75 000,00						
					w tym											
					budżet miasta	150 000,00			75 000,00	75 000,00						
					fundusz***											
					śr. jednostki real.****											
					pożyczka/kredyt											

Objaśnienie:

* - środki UE – Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego, Sektorowe Programy Operacyjne, finansowane m. in. z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz środki Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach EOG.

** - BP - Budżet Publiczny - środki Budżetu Samorządu Wojewódzkiego, środki z Budżetu Powiatu, Skarb Państwa (Wojewoda, Ministerstwo), środki prywatne.

*** - fundusz celowy, m. in. Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

**** - środki jednostki realizującej

W proponowanym montażu finansowym przedsięwzięć inwestycyjnych z udziałem środków funduszy strukturalnych przyjęto dotację UE na poziomie od 75% do 80%.

W związku z powyższym projekcja ta ma wariant realistyczny (poziom dotacji wg RPO wynosić ma od 70% do 85% kosztów kwalifikowanych).

**SUMA NAKŁADÓW NA PRZEDSIĘWZIĘCIA INWESTYCYJNO – ORGANIZACYJNE
STRATEGII ROZWOJU TURYSTYKI GMINY MIASTO USTKA NA LATA 2007 - 2013**

Wyszczególnienie	Łączne nakłady	Dotychczasowe nakłady	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
ogółem	74 880 525,04	2 269 136,04	7 556 112,00	11 565 560,00	9 508 000,00	14 481 717,00	13 500 000,00	12 400 000,00	1 800 000,00	1 800 000,00
środki UE	50 953 370,00	0,00	3 488 131,00	7 606 489,00	6 481 000,00	10 777 750,00	10 400 000,00	9 200 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00

środki BP	5 030 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1 030 000,00	1 900 000,00	2 100 000,00	0,00	0,00
śr. własne	18 897 155,04	2 269 136,04	4 067 981,00	3 959 071,00	3 027 000,00	2 673 967,00	1 200 000,00	1 100 000,00	300 000,00	300 000,00
w tym										
budżet miasta	18 692 155,04	2 064 136,04	4 067 981,00	3 959 071,00	3 027 000,00	2 673 967,00	1 200 000,00	1 100 000,00	300 000,00	300 000,00
fundusz	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
śr. jednostki real.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
pożyczka/kredyt	205 000,00	205 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

MONITORING STRATEGII

Ocena strategicznych dokumentów zawierających programy rozwoju winna być dokonywana trzykrotnie: przed rozpoczęciem realizacji (ex-ante), w połowie okresu realizacji (mid-term) oraz po zakończeniu realizacji (ex-post).

Aby umożliwić pośrednie dokonywanie ocen mid-term i ex-post, należy określić powiązania pomiędzy strategią rozwoju miasta a programami operacyjnymi. Ocena ex-post jest najbardziej istotna i miarodajna dla całościowej oceny polityki rozwoju turystyki w długim okresie czasu oraz spełnia najwięcej funkcji. Wszelkie oceny oddziaływania podmiotów publicznych na procesy rozwoju przeprowadzane są w kontekście społecznych potrzeb, celów i nakładów. Mierzone i oceniane są uzyskane produkty, wyniki, efekty i skutki. Działania i przedsięwzięcia służące realizacji celów strategicznych oceniane są na podstawie czterech kryteriów: skuteczności, celowości, efektywności, wydajności. Cały proces dodatkowo oceniany jest z punktu widzenia praworządności i gospodarności (oszczędności). Oceny wymagają podejścia uporządkowanego, obiektywnych kryteriów oraz stosowania zróżnicowanych i wyrafinowanych metod. Ocena realizacji strategii i programu operacyjnego jest procesem wymagającym udziału społecznego, a przede wszystkim współdziałania podmiotu i uczestników strategicznego planowania rozwoju regionu.

Aby spełnić powyższe wymagania, każdy program operacyjny wymaga monitorowania. Wymóg monitorowania wynika również z przepisów regulujących finansowania przedsięwzięć z funduszy strukturalnych UE. Monitorowaniem programu operacyjnego na poziomie celów winna zajmować się jednostka organizacyjna odpowiedzialna za jego sformułowanie i przeprowadzenie, w tym wypadku – Wydział Rozwoju Lokalnego i Integracji Europejskiej. Obowiązek monitorowania poszczególnych zadań spoczywa na jednostce realizującej dane zadanie.

Wizja, misja turystyczna Ustki w latach 2007-13, zawarta w *Strategii* sformułowana jest na tak ogólnym poziomie, że bezpośrednia ocena stopnia ich realizacji nie jest możliwa. Można jednak ocenić stopień realizacji kierunków działania. Mają one konkretny charakter i są powiązane bezpośrednio z planowanymi programami, że można stosować bardziej wyspecjalizowane wskaźniki. W charakterystyce każdego z kierunków działania zawarto propozycje wskaźników produktów oraz rezultatów. Zestaw wskaźników dla celów monitorowania programu operacyjnego na poziomie zadań zawiera poniższa tab. 40. Ich coroczne obliczenie rozpoczynając od roku bazowego 2006 (stan 31 grudnia – dane będą dostępne wiosną 2007) umożliwi dokonanie w latach 2009 i 2013 ocen realizacji programu pod kątem: skuteczności, celowości, efektywności, wydajności. Odpowiednie jednostki organizacyjne Urzędu Miasta i instytucje zewnętrzne dokonywać będą bieżącej (raz w roku) i okresowej (w 2009 i 2013 r.) kontroli realizacji *Strategii*. Efektem kontroli może być konieczność zmodyfikowania *Strategii*.

Źródłami pozyskiwania danych do oceny realizacji *Strategii* mogą być:

1. Źródła pierwotne:

- badania ankietowe za pomocą kwestionariusza – np. z wykorzystaniem Internetu, w formie drukowanej – skrzynka na opinie w Wydziale Promocji i Wydziale Rozwoju Lokalnego i Integracji Europejskiej oraz w punktach obsługi Urzędu itd.,
- otwarte dla wszystkich Forum Internetowe, pozwalające na swobodną wypowiedź,
- cykliczne, coroczne spotkania grup eksperckich oraz innych podmiotów działających w turystyce i otoczeniu turystyki,
- inne.

2. Źródła wtórne:

- raporty z badań ruchu turystycznego w Pomorskiem,
- statystyki, w tym Urzędu Statystycznego oraz innych jednostek i instytucji,
- informacje medialne oraz raporty, biuletyny, sprawozdania z działalności i in. pochodzące od środowisk turystycznych,
- inne.

Wybór źródeł informacji do oceny realizacji *Strategii* będzie każdorazowo weryfikowany, zgodnie z przyjętymi wskaźnikami.

Tab. 40. Wskaźniki monitoringu „Strategii rozwoju turystyki Gminy Miasto Ustka na lata 2007 -2013”.

Nr.ker.d ział.	Nazwa priorytetu/celu operacyjnego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2006 lata oceny: 2009 i 2013	
1.	NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA I OKOŁOTURYSTYCZNA		
1.1.	Rozwój infrastruktury turystycznej		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
1.1.1.	Działanie na rzecz rozwoju placówek kultury i ich dostosowania do potrzeb turystyki w Ustce.	- powierzchnia w m ² zmodernizowanych obiektów kultury pod potrzeby odwiedzających miasto turystów	- ilość turystów krajowych i zagranicznych odwiedzających usteckie placówki kulturalne
1.1.2.	Tworzenie projektów i przedsięwzięć umożliwiających rozwój sportów wodnych w oparciu o zasoby i infrastrukturę portu usteckiego.	- ilość projektów realizowanych w obrębie portu usteckiego zwiększających udział sportów wodnych w ofercie turystycznej miasta, - powierzchnia w m ² zmodernizowanej przestrzeni portowej przystosowanej do sportów wodnych	- ilość turystów krajowych i zagranicznych czynnie uprawiających sporty wodne i korzystających w tym zakresie z ofert miasta
1.1.3.	Budowa sieci parkingów z uwzględnieniem potrzeb ruchu turystycznego – także w ramach PPP.	- powierzchnia (w m ²) obszarów miasta Ustka przystosowanych do parkowania pojazdów	- ilość miejsc parkingowych na terenie miasta Ustka
1.1.4.	Rewitalizacja zespołu urbanistycznego Starego Miasta.	- powierzchnia (w m ²) zrewitalizowanej części Starego Miasta w Ustce	- natężenie ruchu turystycznego w zrewitalizowanych obszarach Starego Miasta
1.1.5.	Rewitalizacja zespołu Obszarów Zdrojowych (park zdrojowy).	- powierzchnia (w m ²) zrewitalizowanych obszarów parkowych, - utworzenie Parku Zdrojowego	- ilość turystów krajowych i zagranicznych korzystających z walorów zrewitalizowanych obszarów parkowych
1.1.6.	Tworzenie i realizacja projektów budowy i rozbudowy infrastruktury technicznej Ustki Zachodniej.	- długość (w km) nowowybudowanych i zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych - długość (w km) wybudowanej i zmodernizowanej sieci wodno – kanalizacyjnej - ilość punktów świetlnych	- powierzchnia (w m ²) obiektów oferujących usługi turystyczne w części zachodniej Ustki, - wartość (w PLN) nakładów inwestycyjnych zachodniej części miasta
1.1.7.	Tworzenie Sieci Parków Kulturowych.	- powierzchnia (w m ²) Usteckiego Parku Kulturowego	- ilość turystów krajowych i zagranicznych korzystających z

Nr.ker.d ział.	Nazwa priorytetu/celu operacyjnego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2006 lata oceny: 2009 i 2013	
			oferty Usteckiego Parku Kulturowego
1.1.8.	Rewitalizacja i budowa nowych ciągów komunikacyjnych miasta w kierunku zwiększenia dostępności usług turystycznych i zmiany funkcji turystycznej części Starego Miasta.	- długość (w km) zmodernizowanych i wybudowanych nowych dróg na terenie miasta, - długość (w km) zamkniętych dla ruchu kołowego ciągów pieszych	- ilość turystów krajowych i zagranicznych korzystających z zamkniętych ciągów pieszych, - średniodobowe natężenie ruchu pojazdów każdego roku na drogach dojazdowych do głównych obszarów turystycznych miasta
1.1.9.	Działanie na rzecz powstania wielofunkcyjnego, ogólnie dostępnego Centrum Rekreacyjnego opartego na zasobach uzdrowiskowych miasta.	- powierzchnia (w m²) ogólnie dostępnego Centrum Rekreacyjnego o wielu funkcjach opartych na walorach uzdrowiska	- ilość turystów krajowych i zagranicznych korzystających z Centrum Rekreacyjnego
1.2.	Przygotowanie i promocja miejskich ofert inwestycyjnych w zakresie infrastruktury turystycznej i okolicy turystycznej		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
1.2.1.	Opracowanie i przyjęcie dokumentów planistycznych dających podstawę do podejmowania decyzji lokalizacyjnych w nowych obszarach turystycznych miasta ze szczególnym uwzględnieniem Ustki Zachodniej, portu i terenów do niego przyległych.	- powierzchnia (w m²) obszarów turystycznych Ustki ze szczególnym uwzględnieniem Ustki Zachodniej, portu i jego otoczenia objętych Planami Zagospodarowania Przestrzennego, które umożliwiają podejmowanie decyzji lokalizacji nowych inwestycji turystycznych - Strategia Rozwoju Portu Usteckiego	- wartość nakładów inwestycyjnych (w PLN) liczona dla nowych inwestycji turystycznych w obszarach objętych nowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego, ze szczególnym uwzględnieniem Ustki Zachodniej, portu i jego otoczenia
1.2.2.	Aktywny udział w tworzeniu i promocji projektów i zamierzeń inwestycyjnych opartych o partnerstwo publiczno - prywatne zwiększających ofertę turystyczną miasta.	- ilość projektów turystycznych realizowanych na terenie miasta Ustka w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego	- ilość turystów krajowych i zagranicznych korzystających z ofert usług turystycznych powstałych w ramach PPP
2.	WZMOCNIENIE POZYCJI USTKI NA RYNKU TURYSTYCZNYM		
2.1.	Podnoszenie konkurencyjności wiodących produktów turystycznych Miasta		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
2.1.1.	Organizacja kulturalnych imprez masowych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.	- ilość zorganizowanych w ciągu roku imprez masowych o charakterze	- ilość turystów krajowych i zagranicznych uczestniczących w

Nr.ker.d ział.	Nazwa priorytetu/celu operacyjnego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2006 lata oceny: 2009 i 2013	
		krajowym i zagranicznym na terenie Ustki	zorganizowanych imprezach o charakterze krajowym i międzynarodowym
2.1.2.	Wzbogacenie oferty Ustki w zakresie turystyki konferencyjnej.	- powierzchnia (w m ²) nowopowstałych sal i obiektów konferencyjnych	- ilość klientów korzystających w ciągu roku z oferty turystyki konferencyjnej na terenie miasta Ustki
2.1.3.	Działanie na rzecz rozwoju turystyki rekreacyjnej w oparciu o dobrze rozwiniętą turystykę zdrowotną w kierunku alternatywnych całorocznych usług typu SPA & Weelnes.	- ilość obiektów turystycznych oferujących usługi SPA & Weelnes, - powierzchnia (w m ²) obiektów typu SPA & Weelnes	- ilość turystów krajowych i zagranicznych korzystających z oferty turystyki rekreacyjnej
2.1.4.	Działanie na rzecz budowy wykwalifikowanej kadry obsługi ruchu turystycznego.	- ilość projektów mających na celu szkolenie i podwyższenie kwalifikacji obsługi ruchu turystycznego	- ilość wysoko wykwalifikowanej kadry obsługi ruchu turystycznego
2.2	Kreowanie nowych produktów turystycznych		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
2.2.1.	Stworzenie warunków dla rozwoju yachtingu.	- ilość projektów mających na celu tworzenie warunków do uprawy yachtingu, - ilość miejsc postojowych dla kajaków	- ilość turystów krajowych i zagranicznych korzystających z oferty yachtingowej w mieście
2.2.2.	Budowa produktu „po zdrowie i urodę” – jako podstawy rozwoju usług turystycznych poza sezonem letnim.	- ilość projektów promujących formę turystyki typu „po zdrowie i urodę” - powierzchnia (w m ²) usług turystycznych w kategorii „po zdrowie i urodę”	- ilość turystów krajowych i zagranicznych przyjeżdżających do Ustki dla celów związanych z poprawą zdrowia i urody
2.2.3.	Utworzenie produktów lojalnościowych w oparciu o pakiety usług turystycznych i preferencje w ich nabywaniu.	- ilość projektów tworzących pakiety usług turystycznych - ilość produktów turystycznych oferujących preferencyjne ceny ich nabycia w ramach pakietu usług	- ilość turystów krajowych i zagranicznych korzystających z pakietów usług turystycznych

Nr.ker.d ział.	Nazwa priorytetu/celu operacyjnego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2006 lata oceny: 2009 i 2013	
2.2.4.	Przygotowanie oferty turystycznej w oparciu o obszary Ustki wyznaczone dla turystyki rozrywkowej w okresie sezonu letniego.	- ilość wyodrębnionych obszarów (miejs) wyznaczonych na terenie miasta Ustki oferujących pakiety usług rozrywkowych	- ilość turystów krajowych i zagranicznych korzystających z oferty tzw. turystyki rozrywkowej
2.2.5.	Opracowanie propozycji tematycznych zwiedzania i aktywnego korzystania z zasobów przyrodniczych Ustki i okolic niezwykle bogatych w obszary przyrody chronionej.	- ilość projektów tworzących pakiety usług turystycznych w oparciu o walory przyrodnicze, zwłaszcza obszary przyrody chronionej w tym rzeki Słupi	- ilość turystów krajowych i zagranicznych korzystających z pakietów usług turystycznych opartych na walorach przyrodniczych
2.2.6.	Tworzenie oferty turystycznej skierowanej do dzieci i młodzieży oraz rodzin z dziećmi.	- ilość projektów tworzących pakiety usług turystycznych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz rodzin z dziećmi	- ilość turystów włącznie z dziećmi korzystających z oferowanych pakietów przygotowanych specjalnie dla tej grupy klientów
2.2.7.	Tworzenie produktów turystycznych w oparciu o bursztyn - złoto Bałtyku.	- ilość projektów turystycznych (produktów turystycznych) przygotowanych w oparciu o dostępność bursztynu i jego atrakcyjności dla turystów przybywających nad morze	- ilość turystów krajowych i zagranicznych uczestniczących w projektach z wykorzystaniem bursztynu jako podstawy oferowanych usług turystycznych
2.3.	Promocja produktów oraz walorów turystycznych		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
2.3.1.	Różnorodna, ukierunkowana działalność promocyjna na rynek zewnętrzny i wewnętrzny.	- ilość projektów promocyjnych - walory turystyczne miasta Ustki - skierowanych na rynek zewnętrzny i wewnętrzny	- ilość turystów krajowych i zagranicznych przyjeżdżających do Ustki z tytułu prowadzonych akcji promocyjnych i reklamowych
2.3.2.	Nawiązanie bardziej efektywnej współpracy z miastami partnerskimi w celu wymiany doświadczeń, wspólnej promocji produktów i budowy wzajemnie uzupełniających się nowych rynków turystycznych.	- ilość projektów, których celem jest zwiększenie efektywności z miastami partnerskimi w zakresie zwiększenia promocji i ruchu turystycznego na terenie miasta Ustka	- ilość turystów krajowych i zagranicznych przybywających na teren miasta Ustki w wyniku zaktywizowania współpracy z miastami partnerskimi
2.3.3.	Współpraca z przedsiębiorstwami turystycznymi sektora MŚP w zakresie promocji ich ofert.	- ilość projektów promocyjnych organizowanych przez sektor publiczny wspólnie z przedsiębiorcami branży turystycznej	- Ilość turystów krajowych i zagranicznych korzystających z usług podmiotów turystycznych biorących czynny udział w promocji Ustki w ramach partnerstwa z samorządem

Nr.ker.d ział.	Nazwa priorytetu/celu operacyjnego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2006 lata oceny: 2009 i 2013	
2.3.4.	Monitoring skuteczności działań promocyjnych podejmowanych przez Miasto.	- ilość badań ankietowych (statystycznych) i badań opinii publicznej przeprowadzonych w ciągu roku mierzących efekty działań promocyjnych prowadzonych przez miasto (natężenie ruchu turystycznego, średnia długość pobytu w Ustce, ilość wykorzystanych miejsc noclegowych, itp.)	- ilość wprowadzonych zmian w system promocji miasta będących wynikiem monitoringu działań promocyjnych
3.	PARTNERSTWO NA RZECZ ROZWOJU TURYSTYKI		
3.1.	Wspieranie podmiotów życia społecznego i gospodarczego Ustki w zakresie rozwoju turystyki		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		
3.1.1.	Dalszy Rozwój Lokalnej Organizacji Turystycznej przy wydatnym udziale samorządu miasta Ustki.	- ilość projektów promocyjnych, ilość organizowanych imprez turystycznych przez Lokalną Organizację Turystyczną, - ilość podmiotów obsługi ruchu turystycznego włączonych w działania promocyjne organizowane przez LOT	- ilość turystów uczestniczących w przedsięwzięciach organizowanych przez LOT, - ilość klientów korzystających z usług podmiotów turystycznych biorących udział w projektach organizowanych przez LOT
3.1.2.	Utworzenie Usteckiego Klastera Turystycznego w oparciu o potencjał i ofertę turystyczną miasta USTKA z uwzględnieniem oferty Słupska i sąsiednich gmin.	- ilość zintegrowanych działań i projektów turystycznych tworzonych w kooperacjach przez kilka lub kilkanaście podmiotów obsługi ruchu turystycznego, - ilość podmiotów obsługi ruchu turystycznego oraz ilość wzajemnie przenikających się (uzupełniających się) ofert turystycznych z miastem Słupsk i sąsiednimi gminami	- ilość turystów krajowych i zagranicznych korzystających z produktów i projektów obsługi ruchu turystycznego tworzonych przez grupy przedsiębiorców turystycznych powiązanych organizacyjnie i/lub gospodarczo, - określenie przepływu strumienia ruchu turystycznego pomiędzy Ustką, miastem Słupsk i sąsiednimi gminami
3.2.	Zwiększenie konkurencyjności i potencjału Usteckich przedsiębiorstw turystycznych		
	KIERUNKI DZIAŁANIA		

Nr.ker.d ział.	Nazwa priorytetu/celu operacyjnego	Wskaźniki	
		produktu	rezultatu
		Rok bazowy 2006 lata oceny: 2009 i 2013	
3.2.1.	Wsparcie działań mających na celu rozwój lokalnych zrzeszeń, stowarzyszeń działających w sektorze turystyki	- ilość projektów i inicjatyw tworzonych na szczeblu samorządu wspierających organizacje pozarządowe działające w sferze turystyki - wartość nakładów finansowych (w PLN) wydatkowanych z budżetu miasta na rzecz wsparcia przedsięwzięć organizowanych przez NGO	- ilość wymiernych projektów turystycznych podnoszących walory turystyczne miasta i zwiększających jego ofertę turystyczną realizowanych przez NGO, a wspieranych przez samorząd lokalny
3.2.2.	Realizacja programu doradztwa dla MŚP działających w sektorze turystyki.	- ilość projektów doradczych organizowanych na szczeblu samorządu i NGO wspierających MŚP sektora turystycznego	- ilość podmiotów MŚP sektora turystycznego korzystających z projektów doradczych tworzonych na szczeblu samorządu i NGO

SPIS TABEL

Tab. 1. Dyrektywy i zalecenia Unii Europejskiej dotyczące turystyki.....	13
Tab. 2. Akty prawne odnoszące się do turystyki – obecnie obowiązujące w Polsce.....	18
Tab. 3. Dokumenty strategiczno – planistyczne obowiązujące obecnie w Polsce wraz z odniesieniem do dziedziny turystyki.....	20
Tab. 4. Dokumenty strategiczno – planistyczne obowiązujące w Pomorskiem.....	26
Tab. 5. Zakres zadań jednostek Urzędu Miejskiego w Ustce w zakresie rozwoju turystyki.....	33
Tab. 6. Zakres zadań jednostek Urzędu Miejskiego w Ustce w zakresie rozwoju turystyki.....	34
Tab. 7 Wybrane wskaźniki demograficzne dla Polski oraz województwa pomorskiego w latach 2002 – 2005.....	36
Źródło: na podstawie: Biuletyn statystyczny GUS, III kwartał 2005 r., nr 6, 10, Warszawa 2005 r.....	36
Tab. 8. Wskaźnik obciążenia ekonomicznego ludności w wieku produkcyjnym w Polsce w latach 2000–2005.....	40
Tab. 9. Wpływy z turystyki i ich udział w PKB w latach 2001–2004 w Polsce.....	43
Tab. 10. Udział wydatków cudzoziemców i turystów krajowych w eksporcie i imporcie turystycznym w Polsce w 2004 r.....	43
Tab. 11. Projektacja rozwoju Polski, 2005-15, scenariusz bazowy: makroproporcje.....	47
Tab.12. Pracujący w Sekcji Hotele i Restauracje według grup przedsiębiorstw w latach 2002 – 2003 (w tysiącach) w Polsce.....	48
Tab. 13. Wielkość rynku turystyki on-line w Polsce w latach 2002–2004.....	49
Tab. 14. Przyjazd i Prognozy przyjazdów cudzoziemców i turystów zagranicznych do Polski w latach 2005, 2013 (w mln osób).....	53
Tab. 15. Wpływy i Prognoza wpływów z turystyki przyjazdowej do Polski w latach 2005 i 2013 (w mld USD).....	53
Tab. 16. Kalendarz głównych imprez organizowanych w Ustce.....	65
Tab.17. Przyrost bazy noclegowej w Ustce rozkładał się w latach 2003-205 w następujący sposób:.....	72
Tab. 18. Struktura bazy gastronomicznej miasta Ustki.....	75
Tab. 19. Charakterystyka portali internetowych Ustki, Łeby i Kołobrzegu.....	77
Tab. 20 Struktura prowadzonej usług i handlu przedstawia się następująco:.....	77
Tab. 21. Organizacje prowadzące działalność na rzecz rozwoju turystyki i współpracujące w zakresie organizacji imprez uzupełniających ofertę turystyczną miasta.....	78
Tab. 22. Sposób organizacji przejazdu – ze względu na odwiedzane miejscowości.....	83
Tab. 23. Noclegi w województwie pomorskim ze względu na odwiedzane miejscowości.....	84
Tab. 24. Średni wydatkowane kwoty – ze względu na odwiedzane miejscowości.*.....	87
Tab. 25. Produkt turystyczny Ustki – „Zwiedzanie miasta”.....	89
Tab. 26. Produkt turystyczny Ustki – „Poprawa zdrowia”.....	90
Tab. 27. Produkt turystyczny Ustki – „Wypoczynek, rekreacja”.....	91
Tab. 28. Produkt turystyczny Ustki – „Udział w konferencjach, szkoleniach, spotkaniach związanych z pracą”.....	92
Tab. 29. Produkt turystyczny Ustki – „Rozrywka, spotkania towarzyskie, zakupy”.....	93
Tab. 30. Priorytety, cele szczegółowe i kierunki działania Strategii Rozwoju Turystyki Gminy Miasto Ustka na lata 2007 -2013.....	104
Tab. 31. Schemat finansowania obszaru turystyki w latach 2007 – 2013 wg Strategii Rozwoju Turystyki w Polsce.....	117
Tab. 32. Kształtowanie się wyników finansowych jednostki w latach 2003 – 2006 (w PLN).....	141
Tab. 33. Struktura wykonania dochodów (w PLN).....	143
Tab. 34. Struktura wykonania wydatków (w PLN).....	146
Tab. 35. Struktura wydatków (w PLN).....	147
Tab. 36. Projektacja nadwyżki operacyjnej (w PLN).....	150
Tab. 37. Projektacja wolnych środków na inwestycje (w PLN).....	151
Tab. 38. Projektacja możliwości inwestycyjnych (w PLN).....	152
Tab. 39. Projektacja potencjału inwestycyjnego (w PLN).....	154
Tab. 40. Wskaźniki monitoringu „Strategii rozwoju turystyki Gminy Miasto Ustka na lata 2007 -2013”.....	166

SPIS RYSUNKÓW

ANEKS

Rys. 20. Powiązania *Strategii Rozwoju Turystyki w Gminie Miejskiej Ustka na lata 2007 -2013* z innymi dokumentami strategicznymi dla rozwoju Usteckiej turystyki.

